बेलका नगरपालिकाको
प्रथम पञ्चवर्षीय

आवधिक योजना

(२०७६-२०८१)

प्रकाशक
बेलका नगरपालिका
फोन नं. ०३५-४३०१११, ४३०११२, ४३०१११
ईमेल : belakamun@gmail.com
संस्थागत मूल्य : रु. १,०००/-
व्यक्तिगत मूल्य : रु. ३००/-

प्रकाशन सहयोग

सामुदायिक आत्मनिर्भर सेवा केन्द्र

केएर नेपाल

सम्पादन
रघु लामिछाने

प्रकाशन मिति
फागुन २०७६

तस्बिर
अनील थापा

डिजाइनर
बिक्रम चन्द्र मजुमदार
bmajumdar33@gmail.com

बेलका नगरपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षीय
आवधिक योजना

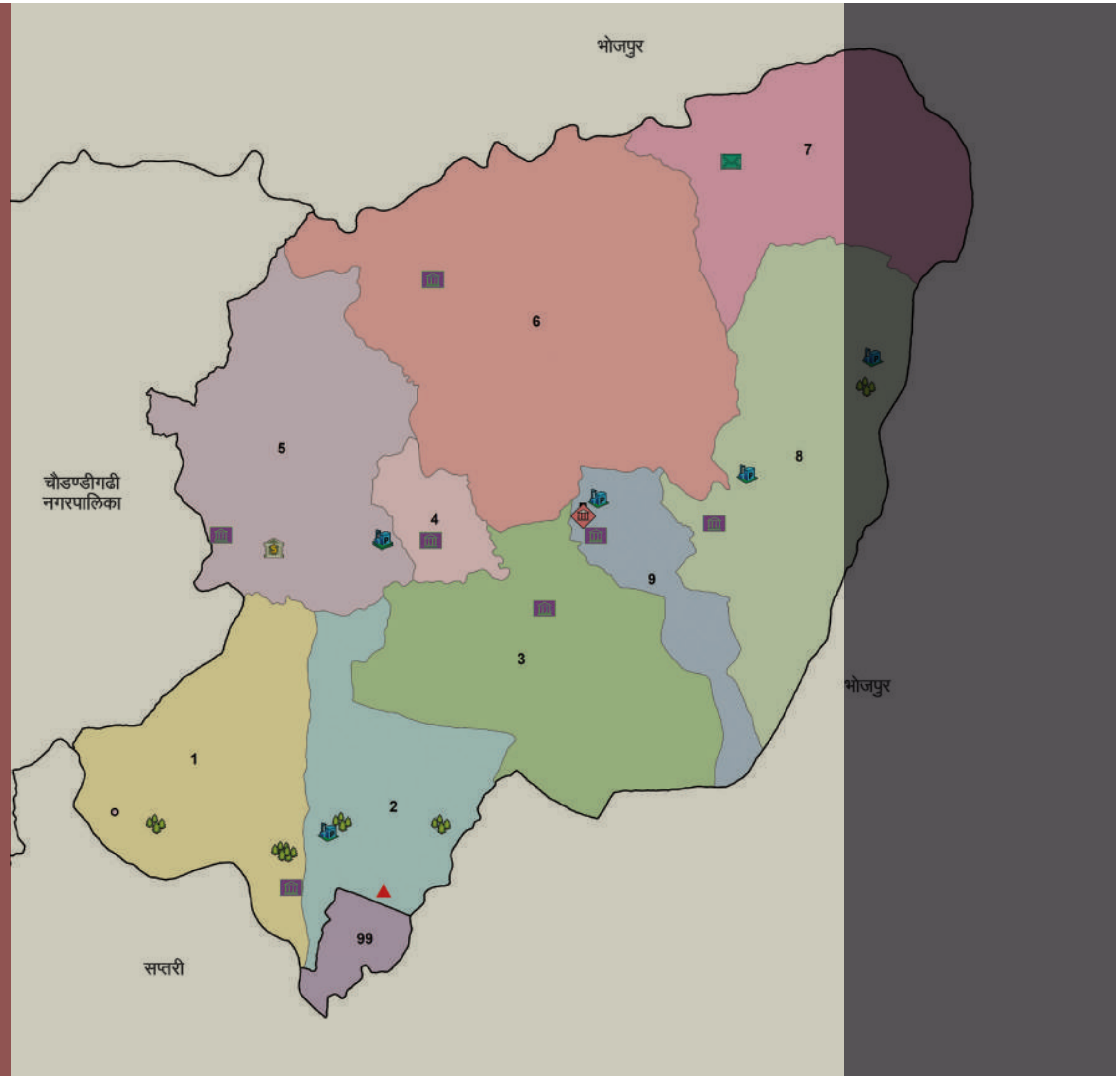

(२०७६-२०८१)

विषयसूचि

परिच्छेद १
परिचय...१७

१.१ पृष्ठभूमि ...१७

१.२ योजना निर्माणका उद्देश्य...१७

१.३ योजनाका क्षेत्र...१८

१.४ योजना तर्जुमा प्रक्रिया...१८

परिच्छेद २
बेलका नगरपालिकाको वस्तुस्थिति...२०

२.१. गठन तथा ऐतिहासिक पृष्ठभूमि ...२०

२.२ भौगोलिक बनावट ...२०

२.३ राजनीतिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति...२१

२.४ जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था...२१

२.४.१. जनसङ्ख्याको वार्षिक वृद्धिदर...२२
२.४.२ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण...२२
२.४.३ भाषा तथा जनसङ्ख्या...२२
२.४.४ धार्मिक सम्प्रदाय तथा जनसङ्ख्या...२२
२.४.५ जातीयताका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण...२३
२.४.६ घरमूलीको विवरण...२३
२.४.७ पेसाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण (उमेर १८ वर्षभन्दा माथि)...२३
२.४.८ विकासका लागि सम्भावित जनसङ्ख्या...२४
२.४.९ अपाङ्गता भएकाको अवस्था...२४
२.४.१० बसाइँसराइसम्बन्धी विवरण...२४
२.४.११ संस्थागत जनसङ्ख्या विवरण...२५

२.५ बेलका नगरपालिकाको विकास समीक्षा...२५

२.५.१ गार्हस्थ्य उत्पादन...२५
२.५.२ मानव विकास सूचकाङ्क...२५
२.५.३ अपाङ्गता परिचयपत्रको अवस्था ...२५
२.५.४ व्यक्तिगत घटनासम्बन्धी विवरण...२५
२.५.५ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण...२५
२.५.६ संस्थागत जनसङ्ख्या विवरण...२६
२.५.७ प्राविधिक सिपयुक्त तथा विशेष दक्षतासहितको मानव संसाधन...२६
२.५.८ औसत आम्दानी विवरण...२६
२.५.९ औसत खर्च तथा बचत विवरण...२६
२.५.१० विपन्नता स्तरीकरण विवरण...२६
२.५.११ खाद्य सुरक्षाको अवस्था...२६
२.५.१२ आवास संरचना विवरण ...२६
२.५.१३ गरिबीको अवस्था...२६
२.५.१४ औद्योगिक कच्चा पदार्थ (काठ, खोटा, जडीबुटी) उत्पादनको अवस्था ...२७
२.५.१५ वर्तमान भू-उपयोग...२७
२.५.१६ भू-स्वामित्व...२७
२.५.१७ बाँझो जमिनको विवरण...२७
२.५.१८ सार्वजनिक पोखरी तथा माछा पालनसम्बन्धी विवरण...२७
२.५.१९ सिँचित क्षेत्रफलको विवरण...२७
२.५.२० कृषि उत्पादन ...२८
२.५.२१ पशुपन्छीजन्य उत्पादनसम्बन्धी विवरण...२८
२.५.२२ पशुपन्छी पालनसम्बन्धी विवरण...२८
२.५.२३ सङ्कलन तथा चिस्यान केन्द्र...२८
२.५.२४ कृषि तथा हाटबजारसम्बन्धी विवरण...२८
२.५.२५ पर्यटकीय सेवा तथा सुविधासम्बन्धी विवरण...२८
२.५.२६ होमस्टेसम्बन्धी विवरण...२८
२.५.२७ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना, मझौला, ठूला उद्योग, सरकारी, पब्लिक, निजी र सहकारी)...२८
२.५.२८ व्यापार र व्यवसाय ...२९
२.५.२९ खनिज तथा खानीसम्बन्धी विवरण...२९
२.५.३० स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्र...२९
२.५.३१ बैङ्क तथा वित्तीय संस्था ...२९
२.५.३२ सहकारीसम्बन्धी विवरण...२९

२.६ सामाजिक अवस्था...२९

२.६.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास ...२९
२.६.३ लिङ्गअनुसार बाल विवाह (अठार वर्षमुनिका)...३२
२.६.४ कामदारका रूपमा घरबाहिर रहेका बालबालिका...३२
२.६.५ बाल क्लब तथा सञ्जाल...३३

२.७ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल...३३

२.८ शान्ति/सुरक्षाको अवस्था...३३

२.९ वन क्षेत्र ...३३

२.९.१ वनजन्य उत्पादन ...३३
२.९.२ जडीबुटीको उत्पादन, सङ्कलन तथा निकासी विवरण...३३
२.९.३ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था...३३

२.१० नदी तथा खोला ...३३

२.११ विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी...३४

२.१२ आपत्कालीन यातायात साधन ...३४

२.१३ भौतिक विकासको अवस्था...३४

२.१३.१ यातायात पूर्वाधार...३४

परिच्छेद ३
बेलका नगरपालिकाको योजना...३७

३.१ पृष्ठभूमि...३७

३.२ नगरपालिकाको समग्र विकासका सिकाइ, सवल पक्ष, अवसर र सम्भावना ...३७

३.३.१ बेलका नगरपालिका विकासका मार्गनिर्देशक सिद्धान्तहरू ...५४
३.३.२ बेलका नगरपालिकाको दूरदृष्टि...५४

३.३.३ बेलका नगरपालिकाको लक्ष्य...५४
३.३.४ बेलका नगरपालिकाको उद्देश्य...५४
३.३.५ विकास प्राथमिकताका क्षेत्रहरू...५४
३.३.६ बेलका नगरपालिकाको सन्दर्भमा दिगो विकास लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण, परिणामात्मक लक्ष्य र सूचकहरू ...५५
३.३.७ बेलका नगरपालिकाको विकास नीति...६३
३.३.८ समष्टिगत आर्थिक लक्ष्य र खाका...६८
३.३.८.६ प्रस्तावित लगानीबाट समष्टिगत अर्थतन्त्रमा पर्ने प्रभाव...६९

परिच्छेद ४
समष्टिगत आर्थिक नीति...७०
४.१ सार्वजनिक वित्त...७०
४.१.१ सार्वजनिक खर्च...७०
४.१.२ नगरपालिकाको आर्थिक कार्यनीति...७१
४.१.३ राजस्व...७२
४.१.४ सार्वजनिक, निजी र सहकारी साझेदारी...७५

परिच्छेद ५
आर्थिक क्षेत्र...७९
५.१ कृषि...७९
५.२ पशुपन्छी ...८६
५.३. सिँचाइ तथा जलस्रोत...८८
५.४ पर्यटन ...९०
५.५ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति...९४
५.६ खाद्य तथा पोषण ...९७
५.७ वन तथा वातावरण...९९
५.८ भू-उपयोग तथा भूमि व्यवस्थापन...१०२

परिच्छेद ६
सामाजिक क्षेत्र...१०४
६.१ जनसङ्ख्या तथा बसाइँ सराइ ...१०५
६.२ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि...१०७
६.३. स्वास्थ्य तथा पोषण ...११३
६.४ पिउने पानी तथा सरसफाइ ...११९
६.५ युवा तथा खेलकुद ...१२२
६.६ महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा सामाजिक सुरक्षा ...१२५

परिच्छेद ७
पूर्वाधार क्षेत्र...१३१
परिच्छेद ८...१३६
लोकतन्त्र र सुशासन...१३६

परिच्छेद ९
अन्तरसम्बन्धित विषय...१४२
परिच्छेद १०...१४९
योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन...१४९
९.१ योजना तर्जुमा ...१४९

परिच्छेद ११
स्रोत र साधनको लेखाजोखा...१५१

परिच्छेद १२
अनुसूची...१५३
अनुसूची १ : आवधिक योजना तर्जुमाका लागि गठन भएका समितिको विवरण...१५३
अनुसूची २ : आवधिक योजना तर्जुमा मुख्य कार्यशाला गोष्ठीमा संलग्नहरूको विवरण...१५६
अनुसूची ३ : योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा योगदान गर्ने विषयमा सरोकारवालाहरूको प्रतिबद्धता विवरण...१६२
अनुसूची ४ : आवधिक योजनाका आधारमा वार्षिक कार्यक्रम निर्धारण गर्ने फारमहरूको नमुना...१६४

सङ्क्षेपीकरणको सूची

आ.व.	आर्थिक वर्ष
कि.मि.	किलो मिटर
क्यु. फि.	क्युबिक फिट
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
गैसस	गैरसरकारी संस्था
मे. टन	मेटिक टन
सं. क्षे.	संरक्षण क्षेत्र
गा. पा.	गाउँपालिका
न. पा.	नगरपालिका
भूउपयोग	भूमि उपयोग

शुभकामना

प्रदेश सरकार सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. १ विराटनगर, नेपाल

प्रदेश नं. १ को उदयपुर जिल्ला, बेलका नगरपालिकाले योजनागतरूपमा विकास निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाउन आवधिक योजनाका रूपमा प्रथम पञ्चवर्षीय योजना २०७६-२०८१ जारी गर्न लागेको थाहा पाउँदा मलाई खुसी लागेको छ।

जनताका माग/आवश्यकतालाई सहभागितामूलकरूपमा सङ्कलन गरी दिगो विकासको लक्ष्य र पन्ध्रौँ योजनाको आधारपत्र र प्रदेश नं. १ सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाका आधारमा यस नगरका कृषि, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य आदि १० प्राथमिकता क्षेत्र निर्धारण गरी बनाइएको यो योजनाको पहिलो दस्तावेजले बेलकावासी जनताका सपनालाई सम्बोधन गरेको हुनुपर्छ भन्ने मेरो विश्वास छ।

योजना कार्यान्वयनका लागि निर्माण गरिन्छ। यसका आधारमा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरी नगरस्तरीय विकास निर्माणलाई अगाडि बढाउने नगरपालिकाको सङ्कल्प पूर्णरूपमा सफल बनोस्। र, बेलकाबासी जनताको मर्म र भावनाको प्रतिविम्बस्वरूप एउटा सुन्दर नगर र समृद्ध नागरिक बन्नका लागि मार्गदर्शक आधारपत्रका रूपमा यो योजना अगाडि बढोस् भन्ने कामनासहित सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीमा अग्रिम शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु।

जीवन घिमिरे
सामाजिक विकास मन्त्री, प्रदेश १, विराटनगर नेपाल
(१९ मङ्सिर, २०७६)

मन्तव्य

बेलका नगरपालिकाको विकासको एकिकृत खाकाको रूपमा पहिलो पहिलो आवधिक योजना आधारपत्र तयार भई सार्वजनिकरण मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ। यस योजनाले नगरपालिकाको समग्र आर्थिक सामाजिक विकासको मार्ग स्पष्ट गर्नुका साथै राष्ट्रिय समृद्धि हासिल गर्नको लागि योगदान गर्ने बिश्वास लिएको छु। लोककल्याणकारी राज्य व्यवस्थाको स्थापना गरि समावेशी तथा शोषण रहित समाजको निमार्ण गर्न राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर, स्वतन्त्र तथा उन्नतशिल बनाउदै समाजवाद उन्मुख स्वतन्त्र र समृद्ध अर्थतन्त्रको विकास गरि सघींय गणतन्त्रको सुदृढीकरणमा नगरपालिकाको योजनाबद्ध विकास प्रयासले महत्वपुर्ण योगदान पुऱ्याउने नै छ।

प्रस्तुत आधारपत्रले स्वच्छ, सुखी र समुन्नतीको सोच लिई नगर विकासका समग्र क्षेत्रलाई आगामी ५ वर्षको विकासको खाका र कार्यदिशा निर्दिष्ट गरेको छ। योजनाको सफल कार्यान्वयनको सफल कार्यान्वयनले आर्थिक वृद्धि, मानव विकास र समावेशी अवसरको वृद्धि गरि आर्थिक विषमता घटाउदै गरिवी निवारण तथा समतामुलका समाजको निमार्ण गर्न दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goal) प्राप्त गर्न नगरका विकासका प्रयासलाई केन्द्रित गर्नेछ। योजनाको सफल कार्यान्वयनमा सघींय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहसंग सहयोग, समन्वय र साझेदारी अवलम्वन गरि बढी भन्दा बढी उपलब्धि हासिल हुने अपेक्षा गरेको छु।

प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फत यस योजनाको उदेश्य हासिल गर्न निजी क्षेत्रका साथै सहकारी र सामुदायिक क्षेत्रको समेत सहभागिता गराई थप उपलब्धि हासिल गरि अगाडी बढ्नुहुनेछ भन्ने अपेक्षा सहित प्रस्तुत पञ्चवर्षीय योजना तर्जुमा गर्नुहुने बेलका नगरपालिका परिवार प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद।

इन्द्र बहादुर आङ्बो
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री
प्रदेश १, विराटनगर नेपाल

(१० मङ्सिर, २०७६)

शुभकामना मन्तब्य

स्थानीय तहको पूनर्संरचना पश्चात् साविकका स्थानीय निकायहरू स्थानीय तहमा परिणत भई मैनामैनी, कटुञ्जेवला, तपेश्वरी र रामपुर ठोक्सिला गाविसको सम्मिलनबाट २०७३ सालमा स्थापना भएको बेलका नगरपालिका नयाँ नगरपालिका हो । क्षेत्रफल र जनसंख्याको हिसाबले नगरपालिका बन्न उपयुक्त भएता पनि अन्य पूर्वाधारहरूको दृष्टिकोणबाट पछाडि परेको नगरपालिका हो । तर स्थानीय तहमा निर्वाचित जनप्रतिनिधिको बहाली पश्चात द्रुततर गतिमा विकासको कार्यलाई अगाडि बढाइरहेको बेलका नगरपालिकाले पूर्वाधार सँगसँगै आफ्ना नियमित गतिविधीहरू कार्यतालिका बमोजिम सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।

प्रस्तुत योजना मार्फत विकासका प्रमुख प्राथमिकता क्षेत्रमा रहेको कृषिको आधुनिकरण तथा व्यवसायिकरण, प्राविधिक तथा गुणस्तरीय शिक्षा लगायतका क्षेत्रहरूलाई विकासका दृष्टिकोणबाट प्रमुख प्राथमिकतामा राखी कृषिको विकास तथा गुणस्तरीय शिक्षाको बिकासबाट मात्र समग्र बेलकाको विकास सम्भब छ, भनी मुख्य रूपमा कृषि र शिक्षा क्षेत्रको विकासलाई अगाडि बढाउने गरी योजनाले लिएको लक्ष यथार्थपरक र सान्दर्भिक छ ।

बेलका नगरपालिकाले आफ्नो प्रथम पञ्चवर्षीय आवधिक नगर विकास योजना (२०७६/०७७ देखि ०८०/०८१) तर्जुमा गरी नगरपालिकालाई ५ वर्ष भित्र कहाँ सम्म पुऱ्याउने भन्ने योजना तय गरी सोही बमोजिम विकासका प्राथमिकता, क्षेत्रगत उद्देश्यहरू, मार्गनिर्देशक सिद्धान्तहरू तय गरी सोही बमोजिम कार्यक्रमहरू समेटी तयार गरेको यस पुस्तिकाको प्रकाशनबाट समग्र बेलकाको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान मिल्नेछ भन्ने विश्वास ब्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै बेलकाको भाग्य र भविष्य निर्धारण गर्न सहयोगी हुने योजनाहरूलाई समेटी प्रस्तुत पुस्तिकाको रूपमा प्रदान गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने सम्पूर्णमा विशेष धन्यवाद सहित यस योजनाको सफल कार्यान्वयनको लागि हार्दिक शुभकामना ब्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद

बिमल कार्की, प्रदेश सांसद
प्रदेश १, उदयपुर, नेपाल

आवधिक योजना कार्यान्वयनमा मेरो प्रतिवद्धता

बेलका नगरपालिकाले आफ्नो ५ वर्षे आवधिक योजना तयार गर्दैगर्दा विभिन्न चरणमा मेरो पनि संग्लनता थियो। नगरपालिकाले निर्वाचनका बखत जनताका अगाडि कबुल गरेका वाचा बन्धन पूरा गर्ने औजारका रूपमा यो आवधिक योजना प्रस्तुत भएको छ। यो आवधिक योजनाले बेलका नगरपालिकाको एकीकृत र समग्र विकासको परिकल्पना गरेको छ। म प्रदेश नं. १ को सांसदको हिसाब र यही नगरको एक नागरिकको हैसियतले यसमा उल्लिखित योजनाहरू कार्यान्वयन गराउन लागिरहेकी थिएँ र भविष्यमा पनि निरन्तर लागिरहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्छु।

योजनाबद्ध विकास प्रक्रियाले बेलकाको पूर्वाधार, आर्थिक सार्वजनिक र सांस्कृतिक विकासमा योगदान पुग्नेछ। बेलकाको आफ्नो नगरभित्रको प्रोफाइल तयार गरी वस्तुगत आधारमा बेलकाबासीको संस्थागत प्रतिनिधित्व गराएर तयार गरिएको यस आवधिक योजनाले बेलकाको विकास यथार्थमा अनुवाद हुनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएकी छु। यो आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्यसँगै सरकारको पञ्चवर्षीय योजना र प्रदेश सरकारको आवधिक योजनाका लक्ष्य उद्देश्यहरू हासिल गर्ने आधारमा निर्माण गरिएको मैले पाएँ। विकास साझेदारहरू, निजी क्षेत्र, सङ्घीय र प्रदेश सरकारलगायत सबै प्रवुद्ध व्यक्तिहरूबाट बेलकाको समृद्धिमा योगदान पुऱ्याउनहुन अपिल गर्छु।

यस प्रदेश नं. १ मा कृषि र पशुपन्छीको विकासलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी अन्य सवाललाई पनि प्राथमिकीकरण गरेर आगामी ५ वर्षलाई लाग्ने अनुमानित बजेटसमेत निर्धारण गरिएको छ। त्यसैले यो यथार्थको धरातलमा उभिएको छ। यो आवधिक योजना कार्यान्वयनको पूर्ण सफलताको कामना गर्छु। यो अभियानमा लागेका सबै सम्बद्ध पक्षलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्छु र आफू पनि तन, मन र लगनले सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्छु।

अम्बिका थापा
सांसद, प्रदेश १, विराटनगर नेपाल

शुभकामना

खड्ग बहादुर परियार (दर्नाल), प्रमुख
जिल्ला समन्वय समिति, उदयपुर

उदयपुर जिल्लाको सदरमुकाम गाईघाईबाट पुर्वी क्षेत्रमा रहेको बेलका नगरपालिकाले आफ्नो नगरपालिकाको नगर वस्तुगत विवरण तयार पारि प्रकाशन गर्न लागेकोमा मलाई ज्यादै नै खुशी लागेको छ।

बेलका नगरपालिकाले जनताको आवश्यकता, चाहाना र अपेक्षा अनुसार नतिजामुखि विकास कार्यमा द्रुत गतिका अगाडि बढिरहेको छ। पुर्वाधार विकास र उत्पादनलाई उच्च प्राथमिकता दिदै समग्र विकासको माध्यमबाट बेलका नगरपालिकाको नागरिकालाई सुखि र समृद्ध बनाई नेपाल सरकारले लिएको राष्ट्रिय लक्ष्य " सुखी नेपाली र समृद्ध नेपाल" बनाउने सकल्पलाई साकार बनाउने गरि गरिएका कार्यहरूको प्रशंसा गर्न चाहन्छु।

बेलका नगरपालिकाले नगर वस्तुगत विवरण तयार गरि वास्तविक यथार्थ र तथ्यमा आधारित भई नगरको समग्र विकासमा टेवा पुग्ने कार्य गर्नु आफैमा महत्वपुर्ण र प्रसंशनीय कार्य हो। नगर वस्तुगत विवरणलाई पुस्तकको रूपमा प्रकाशन गरि सरोकारवाला र आम जनसमुदायको लागि समेत महत्वपुर्ण सन्दर्भ सामग्री हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दै शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

(१ कात्तिक, २०७६)

मेरो भनाई

आफूले चुनेका जनप्रतिनिधिले आफ्नो संविधान लेख्ने करिव ६५ वर्ष पुरानो चाहनाको प्राप्तिपश्चात प्राप्त नेपालको संविधान २०७२ ले नेपाललाई सङ्घीय संरचनामा पुनःसंरचित गरेर स्थानीय तहहरूलाई एक स्वशासित, अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला संस्थाका रूपमा स्थापित गरेको छ। नयाँ पुनर्संरचना सँगसँगै स्थानीयस्तरको समग्र विकासको जिम्मेवारी स्थानीय तहमा आएको छ। यो एक ऐतिहासिक अवसर हो भने यस अवसरको सदुपयोग गरेर समग्र पालिकाको सकारात्मक रूपान्तरण हाम्रो दायित्व, जिम्मेवारी र कर्तव्य हो। तीन तहको सरकारमध्ये जनताको दिनानुदिनका अवस्थासँग प्रत्यक्षरूपमा सरोकार र साझेदारी गर्ने सरकारका रूपमा रहेको स्थानीय सरकारसामु स्थानीय विकास र समृद्धिका लागि महत्वपूर्ण जिम्मेवारीहरू छन्।

बेलका नगरपालिकालाई मुलुककै उत्कृष्ट नगरपालिकाका रूपमा विकास गर्न यहाँका नागरिकको दक्षता तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्नु आवश्यक छ। यसकै आधारमा सामाजिक तथा आर्थिक विकासका नयाँ अवसरहरू सिर्जना गरेर जनसहभागितामा आधारित द्रुत तथा दिगो विकासका माध्यमले नागरिकको गुणस्तरीय जीवन सुनिश्चित गर्न यो नगरपालिका लागिरहेको छ। यसका लागि 'सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार : समाजवादउन्मुख बेलका नगर' भन्ने दृढ दूरदृष्टिका साथ नगरपालिकावासीको खुसी र समृद्धिका लागि यस आवधिक योजनामा आधारित रहेर जनसहभागिता अभियान सञ्चालन गरिएको छ।

नेपालको संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरेका काम, कर्तव्य र अधिकारहरूको सदुपयोग गर्दै स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत र साधनहरूको समुचित व्यवस्थापन र सदुपयोगमार्फत समुदायमा आधारित व्यवसायी, गैरसरकारी व्यवसायी, व्यापारिक प्रतिष्ठान आदिसँग सहकार्य गर्ने यो रणनीतिको योजना छ। साथै नीति तथा जनसंस्था, विकास साझेदार, छिमेकका स्थानीय सरकार, प्रादेशिक सरकार अनि सङ्घीय सरकारसँग समेत सहकार्य गर्दै बेलका नगरपालिकाको सुन्दर भविष्य सुनिश्चित गर्ने दृढ अठोट गर्दै योजनाबद्धतवरबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्न यो ५ वर्षे रणनीतिक आवधिक योजना तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ।

निकै नै सहभागितात्मक प्रक्रियाद्वारा यो योजना तयार गरिएको छ। यसमा सहयोग गर्नुहुने पालिकाकी उपाध्यक्ष, सबै वडाध्यक्षलगायतका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै विज्ञका रूपमा सहयोग उपलब्ध गराउनुहुने योजनाविज्ञ तथा सहजकर्ता डा.रामचन्द्र लामिछाने र नन्दलाल बास्तोला, यस योजनाका लागि सहयोग गर्नुहुने एनएलआर, हेल्भेटास नेपाल, केयर नेपाल, सामुदायिक आत्मनिर्भर सेवा केन्द्रलगायत संस्थाप्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु।

दुर्गाकुमार थापा
नगर प्रमुख, बेलका नगरपालिका, उदयपुर

समाजवाद उन्मुख यात्रा

नेपालको संविधान २०७२ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को अधीनमा रही बेलका नगरपालिकाको दिगो र द्रुत विकासका लागि 'सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार : समाजवाद उन्मुख बेलका नगर' भन्ने दूरदृष्टिका साथ यो आवधिक योजना तयार गरिएको छ। बेलका नगरपालिकाको यो नै विकासको पहिलो मार्गचित्र भएकाले यसमा समयअनुसार सुधार गर्दै यसले निर्दिष्ट गरेको दूरदृष्टिमा आधारित लक्ष्य र उद्देश्य प्राप्त गर्न निरन्तर नेतृत्वदायी भूमिका खेलिनेछ।

यस आवधिक योजनाले जनताको सहभागितामा समग्र नगरपालिकाको आमूल रूपान्तरण गरेर नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेअनुसारको समाजवाद उन्मुख समाज निर्माण गर्ने लक्ष्य लिएको छ। यस नगरपालिकाले निर्दिष्ट गरेका विकासका सिद्धान्त, दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति, कार्यनीति, कार्यक्रम र क्रियाकलापहरू त्यस दिशातर्फ उन्मुख हुने गरी निर्माण गरिएका छन्।

बेलका नगरवासीहरूको खुसी र समृद्धि नै यस आवधिक योजनाको पहिलो र अन्तिम लक्ष्य हो। बेलका नगरपालिकावासीहरूमा समर्पित यस गुरुयोजना तयार गर्न विविध पक्षहरूमा सहयोग गर्नुहुने पालिकाका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, अमूल्य सल्लाह उपलब्ध गराउनुहुने सङ्घीय संसद्का माननीय, प्रदेश सभाका माननीय, सम्पूर्ण राजनीतिक पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ता, शिक्षिका/शिक्षक र छलफलमा सहभागी सम्पूर्ण पालिकावासी दिदी/बहिनी तथा दाजु/भाइ अनि विज्ञ समूहका सदस्यहरूप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु।

राजकुमारी चौधरी
उपप्रमुख, बेलका नगरपालिका, उदयपुर

नयाँ उत्साह र उमङ्गको स्रोत

नयाँ सविधान २०७२ अनुसार गठित यस बेलका नगरपालिका उदयपुर जिल्लाको पूर्वी उत्तरी भेगको प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक विविधताको सङ्गमस्थल हो । यहाँ उपलब्ध प्राकृतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा आर्थिक स्रोतहरूमा प्रविधि, सिप, दक्षताको समिश्रणले यस नगरपालिकाको आमूल रूपान्तरण गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यता छ। यही मान्यतालाई मनन् गर्दै समृद्ध पालिका र सुखी पालिकावासी निर्माण गर्न 'सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार : समाजवाद उन्मुख बेलका नगर' भन्ने दूरदृष्टिका साथ यो आवधिक योजना निर्माण गरी लागू गर्ने अठोट गरिएको छ।

यस योजनाले नयाँ र परिवर्तित अवस्थाका राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक, विज्ञान तथा प्रविधि र मानव संसाधनमा अन्तरनिहित सम्भावनाहरू प्रष्फुटन गरी द्रुत तथा दिगो विकासको मार्ग कोरको छ जसले गर्दा नयाँ उत्साह र उमङ्ग सिर्जना भएको छ।

यस गुरुयोजना निर्माणका लागि नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नुहुने बेलका नगरपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी धन्यवादका पात्र छन् । यस योजना निर्माणका सन्दर्भमा नगरपालिकालाई निरन्तर मार्गनिर्देशन प्रदान गर्नुहुने सङ्घीय संसद् र प्रदेश सभाका माननीयलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु। त्यसैगरी योजना निर्माणमा क्रममा अमूल्य सुझाव उपलब्ध गराउनुहुने शिक्षिका/शिक्षक, सम्पूर्ण नगरवासी तथा गुरुयोजना निर्माणमा सहजीकरण गर्नहुने विज्ञ समूहका सदस्यहरूप्रति आभार प्रकट गर्न चाहन्छु।

पुष्कर भट्टराई
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,
बेलका नगरपालिका, उदयपुर

योजना निर्माण सहजकर्ताको भनाइ

बेलका नगरपालिकाको आवधिक योजना (२०७६-२०८१) ले जनसहभागितामा आधारित नगरपालिकाको द्रुत तथा दिगो विकासको परिकल्पना गरेको छ। यस आवधिक योजनाले एक्काइसौँ शताब्दीका विकासका सम्भावना र बेलका नगरपालिकावासीका चाहना समायोजन गरेर बेलका नगरपालिकालाई विकसित विश्वसँग जोड्ने लक्ष्य लिएको छ। नगरपालिकावासीमा अन्तरनिहित क्षमता, यहाँ भएका स्रोत तथा साधनले बोकेका सम्भावनाको अधिकतम प्रष्फुटन र सदुपयोगले सिर्जना गर्न सक्ने सकारात्मक परिवेशलाई आकलन गरेर 'सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार : समाजवाद उन्मुख बेलका नगर' भन्ने दूरदृष्टि तयार गरिएको छ।

यो योजनामा जनसहभागितामा आधारित उच्चतम विधिहरू, जस्तै- प्रशंसनीय खोज विधि, सामाजिक कलाकारिता, खुला स्थान प्रविधि जस्ता सवलतामा आधारित विधिहरूको प्रयोग गरिएको छ। यस योजनाले केन्द्रविन्दुमा जनता र बेलका नगरपालिकालाई राखेर नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरेको छ। नयाँ राजनीतिक व्यवस्था प्रादुर्भाव भएको सन्दर्भमा दैनिक जनजीवनमा परिवर्तन महसुस गराएर विकास र सकारात्मक रूपान्तरणप्रति उत्साह र उमङ्ग सिर्जना गराउने यसको एउटा चाहना हो। त्यसैगरी आफ्नो उत्पादनका स्रोतका रूपमा रहेका ज्ञान, सिप, जमिन, जल, जङ्गल, कला, संस्कृति आदिको उत्पादकत्व वृद्धि गरी अधिकतमा लाभ लिने वातावरण निर्माणमा पनि यस आवधिक योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ। सदियौँदेखि बेवास्ता गरिएका स्थानीय तहमा उपलब्ध स्रोत तथा साधनलाई यसले मूलप्रवाहीकरण गरेको छ। सबैको पहुँचमा स्रोत र अवसरको सुनिश्चितता गर्दै समावेशी विकासद्वारा समाजवाद उन्मुख समाज स्थापनाको लक्ष्य लिएको छ।

यस महत्वपूर्ण दस्तावेज निर्माणमा सहजीकरणको अवसर प्रदान गर्नुभएकामा हेल्भेटास नेपाल तथा बेलका नगरपालिकाप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्छु। यस योजना निर्माणका क्रममा निरन्तर सहयोग र उत्प्रेरित गर्नुहुने र नगरपालिकाका सबै सूचना उपलब्ध गराएर सबै परामर्श/छलफलमा निरन्तर सहभागी भई सहजीकरण गर्नुहुने नगर प्रमुख दुर्गाबहादुर थापाप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्छु। यस योजना निर्माणमा सुरुदेखि निरन्तर मार्गनिर्देशन प्रदान गर्दै उत्साह र उमङ्ग तथा नयाँ नयाँ जानकारी र विचार प्रदान गर्नुहुने नगर उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत पुष्कर शर्मा, अधिकृत सन्तोष पौडेल, प्रशासकीय अधिकृत रजिया चौधरीलगायत सिङ्गो नगरपालिका परिवारप्रति विशेष आभार व्यक्त गर्छु।

यसैगरी यस आवधिक योजना निर्माणका लागि शृङ्खलाबद्ध छलफलहरूमा उत्साहमूलक, व्यवस्थित र सूचनामूलक जानकारी उपलब्ध गराउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नुहुने हेल्भेटास नेपालकी सुधा खड्का, शिव श्रेष्ठ, रामबहादुर थापा, एनआरएलका नन्दलाल बास्तोला, लवी शाक्य, केयर नेपालका हंसराज जोशी र सामुदायिक आत्मनिर्भर सेवा केन्द्रकी सावित्री पुरीलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु। मस्यौदा छलफलमा सहभागी भएर अमूल्य सुझाव दिनुहुने वडाध्यक्षहरूप्रति पनि विशेष आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु। यस गुरुयोजना निर्माणका सन्दर्भमा विभिन्न कोणबाट सल्लाह, सुझाव, सूचना उपलब्ध गराउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावप्रति पनि कृतज्ञता ज्ञापन गर्छु।

डा. रामचन्द्र लामिछाने
बेलका नगरपालिका, उदयपुर

आवधिक योजनाको सारांश

नेपालको संविधान २०७२ ले नेपाललाई एक बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा बहुभौगोलिक विविधतायुक्त राष्ट्रका रूपमा स्वीकार गर्दै नागरिक स्वतन्त्रता, मानव अधिकार, वालिग मताधिकारको सुनिश्चिततासहित सबै प्रकारका विभेद अन्त्य गर्दै आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समाजवाद उन्मुख समाजसहितको राष्ट्र परिकल्पना गरेको छ। नयाँ संविधानले नेपाललाई सङ्घीय संरचनामा पुनर्संरचित गरी स्थानीय, प्रादेशिक र सङ्घीय संरचनामा विभाजन गरेको छ। स्थानीय तहलाई स्वायत्त, अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला संस्थाका रूपमा स्थापित गरी स्थानीय स्तरको समग्र तथा दिगो विकासका लागि जिम्मेवार तहका रूपमा स्थापित गरेको छ।

संविधानको यही प्रावधानअनुसार प्रदेश नम्वर १ अन्तर्गत उदयपुर जिल्लाको बेलका नगरपालिका स्थापना भएको छ। यस नगरपालिकाको सन्तुलित र समग्र विकास गरी संविधानले परिकल्पना गरेका मौलिक अधिकारहरूको सुनिश्चितता र समृद्ध पालिका निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ योजना तर्जुमा गरी आवधिक योजना तर्जुमा गरिएको छ। यो आवधिक योजनाले 'सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार : समाजवाद उन्मुख बेलका नगर' भन्ने दूरदृष्टिसहित समृद्धिका लागि वातावरणीय सन्तुलनसहित विकास अभियानलाई मार्गनिर्देश गर्नेछ।

यस आवधिक योजना निर्माणका सन्दर्भमा नगरपालिकाभित्रका सामाजिक, प्राकृतिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, भौतिक स्रोतहरूको सूक्ष्म विश्लेषण गरी विगतका सफल सिकाइ, वर्तमानमा भएका अवसर र संभावित अवसर तथा स्रोतहरूको लेखाजोखा गरिनेछ। यी सबैले सिर्जना गर्न सक्ने सम्भावनाहरूको लेखाजोखा गरी पालिकाको समग्र विकासलाई सकारात्मक योगदान दिएर समावेशी, समुन्नत, वातावरणीय सन्तुलनसहितको भौतिक विकास र समृद्ध समाज निर्माण गर्न प्रयास हुनेछ। यसका लागि दिगो विकास र सामाजिक न्यायमा आधारित विकासका सिद्धान्तहरू निर्माण गरेर विकासको दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्य र विकासका कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ।

यो योजना अवधिमा बेलका नगरपालिकाको आर्थिक विकासलाई ८ देखि १२ प्रतिशतको दरमा कायम गरी निरपेक्ष गरिबीलाई शून्यमा झार्ने लक्ष्य लिइएको छ। साथै सबै प्रकारका सामाजिक विसङ्गति, कुरीति र विभेद अन्त्य गर्दै सामाजिक न्यायमा आधारित गुणस्तरीय जीवनसहितका समृद्ध र समावेशी समाज निर्माण गर्ने लक्ष्यसमेत छ।

यस आवधिक योजना जनसहभागितामा आधारित सहभागितामूलक योजना तर्जुमा पद्धतिहरू तथा प्रशंसनीय खोजका विधिहरू प्रयोगका साथै नागरिकका भावना तथा चाहना, नगरपालिकाभित्रका सूचना र तथ्याङ्क, नेपालको संविधान, ऐन, कानुन, नीति, नियम र कार्यक्रमका उल्लिखित सम्बन्धित विषयहरूद्वारा सुसज्जित छ। यसका साथै अन्य सरोकारवालासँग गरिएका अन्तरक्रियाका क्रममा प्राप्त अभिमत, सूचना र तथ्याङ्क, आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतहरूको बिस्तृत लेखाजोखालगायतको व्याख्या एवं विश्लेषण पनि यसमा समावेश छ। त्यसैले यो एक गतिशील दस्तावेज हो। यसले नगरपालिकाको समग्र विकासलाई मार्गनिर्देशन गर्नेछ। नगरपालिकाले आगामी दिनमा प्राप्त गर्ने उपलब्धि एवम् नयाँ अवसरहरूलाई ध्यानमा राखी यसमा थप परिमार्जन तथा सुधार गर्दै लगिनेछ। नगरपालिकाको विकासलाई वैज्ञानिक दृष्टिकोणका आधारमा व्यवस्थित गर्न र यस गुरुयोजनालाई उपयोगी बनाउन ११ भागमा बाँडिएको छ।

यस योजना अवधिमा अनुमानित रु. ३,८७१,३२६,६८३ लगानी हुने अनुमान छ। यो रकम पालिकाको बजेट, प्रादेशिक सरकार, सङ्घीय सरकार, स्थानीयवासी, गैसस, निजी क्षेत्रहरूसमेतको सहकार्यमा कार्यान्वयन गरिनेछ। योजनाले निर्दिष्ट गरेका नीति तथा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामार्फत विकासको गुणस्तरीयता र सुशासन सुनिश्चित गरिएको छ।

प्रस्तावना

नेपालको संविधान २०७२ ले नेपाललाई एक बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा बहुभौगोलिक विविधतायुक्त राष्ट्रका रूपमा स्वीकार गर्दै नागरिक स्वतन्त्रता, मानव अधिकार, वालिग मताधिकारको सुनिश्चिततासहित सबै प्रकारका विभेद अन्त्य गर्दै आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समाजवादको परिकल्पना गरेको छ। संविधानको भाग ४ राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व, भाग १७ स्थानीय कार्यपालिका, धारा २१४ स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार, भाग १८ स्थानीय व्यवस्थापिका, भाग १९ स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली भाग २० सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच अन्तरसम्बन्ध, एवं अनुसूची ८ र ९ ले व्यवस्था गरेका प्रावधान प्रयोग गरी प्रदेश नम्बर १ अन्तर्गत उदयपुर जिल्लाका पाँचवटा गाउँ विकास समिति गाभेर बेलका नगरपालिका स्थापना भएको छ।

यस नगरपालिकाको चौतर्फी विकास गरी समृद्ध नगरपालिका निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ यो ५ वर्षे आवधिक योजना तर्जुमा गरीएको छ। यो योजनालाई 'समाजवाद उन्मुख समाजका लागि सन्तुलित विकास अभियान' भनिनेछ। नगरपालिकाभित्र वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्दै नगरपालिकावासीहरूको सहभागितामा उनीहरूको जीवनमा सकारात्मक रूपान्तरण ल्याएर गुणस्तरीय जीवन सुनिश्चिततासहितको द्रुत आर्थिक तथा सामाजिक विकास नै यस आवधिक योजनाको लक्ष्य हो।

परिच्छेद १

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ ले नेपाललाई विधिवतरूपमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक प्रणालीमा रूपान्तरण गरेको छ। तीन तहको सरकारमध्ये स्थानीय तहहरू अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित निकायहरूका रूपमा स्थापित भएका छन्। संवैधानिकरूपमा नै स्थानीयस्तरको शान्ति, समृद्धि, स्थायित्व तथा विकासका लागि स्वयं स्थानीय तहहरूलाई अधिकार प्रत्यायोजित गरिएको छ। नेपालको संविधान २०७२ ले दिएको शासकीय अधिकारको सदुपयोग गर्दै बेलका नगरपालिकाले आफ्नै नेतृत्वमा ५ वर्षे आवधिक विकास योजना तर्जुमा गरेको छ। यो नै बेलका नगरपालिकाको पहिलो आवधिक योजना भएकाले यस योजनाले नै विकासका मुख्य सूचकाङ्कहरू निर्धारण गरेको छ।

यस योजना तर्जुमा प्रक्रियामा जनसहभागितामा आधारित सहभागितामूलक योजना तर्जुमा पद्धतिहरू तथा प्रशंसनीय खोजलगायतका सवलतामा आधारित विधिहरू प्रयोग गरेर जनताका भावना तथा चाहना, नगरपालिकाभित्रका सूचनाहरू, नेपालको संविधान, ऐन, कानुन, नीति, नियमहरू एवं कार्यक्रमहरू सङ्कलन, नगरपालिकाभित्र र नजिकका सरकोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रियामार्फत अभिमत सङ्कलन एवं आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतहरूको बिस्तृत लेखाजोखा, व्याख्या एवं विश्लेषण गरेर तयार गरिएको छ।

यो एक गतिशील दस्तावेज हो। यसले बेलका नगरपालिकाको विकासलाई मार्गनिर्देशन गर्नेछ। नगरपालिकाले नयाँ अवसरहरू सिर्जना गरेर अझ सकारात्मक परिणामहरू प्राप्त गर्ने अवस्थामा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममार्फत थप परिमार्जन तथा सुधार गर्दै जानेछ।

१.२ योजना निर्माणका उद्देश्य

बेलका नगरपालिका निर्माणपश्चात यो नै पहिलो आवधिक योजना हो। बेलका नगरपालिकाको विकासलाई मार्गनिर्देशन गर्न र पालिकावासीको सहभागितामा पालिकाको समृद्धि र विकासका लागि योजनाबद्धरूपमा विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न, नागरिकको दक्षता र क्षमता अभिवृद्धि गर्न, नगरपालिकामा सुशासन प्रत्याभूत गराउन 'समाजवादी उन्मुख समाजका लागि सन्तुलित विकास अभियान' सफलपूर्वक सञ्चालन गर्नका लागि यो आवधिक योजना तयार गरी लागु गरिएको छ। यस आवधिक योजनाको दूरदृष्टि 'सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार : समाजवाद उन्मुख बेलका नगर' तय गरिएको छ।

यस आवधिक योजनाको निम्नलिखित विशिष्ट उद्देश्य छन्-

१. नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेको समाजवाद उन्मुख समाज निर्माणका क्रममा संविधानले प्रदत्त गरेका मौलिक हकहरूको सुनिश्चितता लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।

२. नगरपालिकावासीका आधारभूत आवश्यकताहरू परिपूर्ति गरी सबैको आत्मसम्मान सुनिश्चित गर्ने।

३. नागरिकको सहभागितामा आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक विकास तथा वातावरण संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।

४. नागरिकको सिप, क्षमता तथा दक्षता अभिवृद्धि गरी स्थानीय स्रोत र साधनहरूको अधिकतम सदुपयोग गरी आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने।

५. समृद्ध पालिका र सुखी पालिकावासीहरूका लागि विषयगत क्षेत्रहरूमा योजनाबद्धरूपमा विकास गरी दिगो आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा वातावरणीय सन्तुलनसहितका विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।

६. सुशासन, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, समावेशिता, चुस्त र स्फूर्त सेवा प्रवाहका माध्यमले समग्र नगरपालिकाको विकासमा जनसहभागिताद्वारा पालिकाका कार्यक्रमहरूमा नागरिकहरूको स्वामित्व अभिवृद्धि गरी पालिकाप्रति गौरवान्वित बनाउने।

१.३ योजनाका क्षेत्र

यस आवधिक योजनाले बेलका नगरपालिकाको समग्र विकासका पक्षहरूलाई निर्देशित गरेको छ। यस गुरुयोजनाले तल उल्लिखित क्षेत्रका योजनाहरू समेटेको छ-

१. आर्थिक विकास क्षेत्रका योजना

यस विषयअन्तर्गत कृषि, पशुपालन, सिँचाइ, खाद्य तथा पोषण, वन तथा वातावरण, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति जस्ता क्षेत्र समेटिएका छन्।

२. सामाजिक विकास क्षेत्रका योजना

यस विषयअन्तर्गत जनसङ्ख्या व्यवस्थापन, शिक्षा, स्वास्थ्य, पिउने पानी र सरसफाइ, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, युवा, खेलकुद, सामाजिक सुरक्षा, असहाय, अपाङ्गता भएकाहरूको समग्र विकास सुनिश्चित गर्ने योजना समेटिएका छन्।

३. पूर्वाधार क्षेत्र

यस विषयअन्तर्गत ऊर्जा, जलविद्युत्, यातायात पूर्वाधार, सडक, केवलकार, यातायात व्यवस्थापन, प्रादेशिक तथा स्थानीय पूर्वाधार, विज्ञान तथा प्रविधि, शहरी विकास, ग्रामीण विकास, आवास तथा बस्ती विकास, पुनर्निर्माण जस्ता विषयगत क्षेत्रका योजना समेटिएका छन्।

४. लोकतन्त्र र सुशासनका क्षेत्र

यसअन्तर्गत पालिका एकता, सुरक्षा, शान्ति र सुव्यवस्था, नेतृत्व निर्माण, निर्वाचन प्रणालीमा सुधार, मानव अधिकार, न्याय प्रणाली, स्थानीय तहको सन्तुलित विकास, शासकीय सुधार, प्रशासकीय सुधार, वित्तीय सुधार, भ्रष्टाचार निवारण, मानव बेचबिखन तथा ओसारप्रसार अन्त जस्ता विषयका योजना समेटिएका छन्।

५. अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र

यस क्षेत्रअन्तर्गत गरिबी निवारण, श्रम तथा रोजगारी, मानव संसाधन विकास, अनुसन्धान तथा विकास, उद्यमशीलता विकास, समानता, समावेशीकरण, सामाजिक सुधार, सामाजिक सांस्कृतिक विविधता, विपद् व्यवस्थापन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन, सामुदायिक साझेदारी र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सम्बन्धित विषय समेटिएका छन्।

६. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

यस विषयअन्तर्गत तथ्याङ्क प्रणाली, योजना तर्जुमा, आयोजना, बैङ्क, संस्थागत तथा कार्यान्वयन व्यवस्था, तहगत सम्बन्ध तथा अन्तरसरकार समन्वय, जोखिम व्यवस्थापन तथा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन विषयसँग सम्बन्धित योजनाहरू प्रस्तुत गरिएका छन्।

१.४ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

सहभागितामूलक योजना पद्धति प्रक्रिया अवलम्बन गरी नगर सभाले आवधिक योजनाले विकासका नयाँ सम्भावना खोज्न सक्ने र विकास प्रक्रिया संस्थागत र सङ्गठितरूपमा अगाडि बढाउन सकिने सम्भावना बोध गरेपछि नगरपालिका प्रमुखको नेतृत्वमा रणनीति गुरुयोजना निर्माणको पहल सुरु भयो। यसै सन्दर्भमा सहभागितामूलक आधुनिक योजना तर्जुमा विधि प्रयोग गरी यो योजना तर्जुमा गरिएको छ।

यस योजना प्रक्रियामा नेपालको संविधानको प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, स्थानीय कार्यपालिका, स्थानीय व्यवस्थापिका, स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली, सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच अन्तरसम्बन्ध तथा अनुसूची ८ र ९ ले गरेका व्यवस्थालाई ध्यान दिइएको छ। योजना तर्जुमाको प्रक्रियामा निम्नलिखित चरण अपनाइएको थियो-

१. निर्देशक समिति तथा विषयगत उपसमितिहरूसँग छलफल

यस गुरुयोजना तयारीका सिलसिलामा बेलका नगरपालिका प्रमुखको संयोजकत्वमा रहेको निर्देशक समिति, विषयगत उपसमितिहरूसँग छलफल तथा बैठक गरी योजनाको मुख्य खाका र विषयगत खाका तयार गर्न बिस्तृत छलफल गरियो।

२. नगरपालिकास्तरीय गोष्ठी

सबै निर्वाचित जनप्रतिनिधि, राजनीतिक पार्टीका प्रतिनिधि, कर्मचारी, तथ्याङ्क सङ्कलकहरूसमेतको सहभागितामा बेलका नगरपालिकाको आयोजनामा धनकुटाको भेडेटारमा बृहत् कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो। जसमा नगरपालिकाको वर्तमान अवस्था, अवसरहरू तथा सम्भावनाहरू पालिकाको दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्यहरू, रणनीतिहरू, विकासका प्राथमिकताका क्षेत्रहरू, विषयगत क्षेत्रका दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्यहरू, रणनीतिहरू, कार्यक्रमहरू, कार्यनीतिहरू एवं क्रियाकलापहरूबारे छलफल गरी खाका तयार गरियो।

३. पार्श्वचित्रको पुनरावलोकन तथा विश्लेषण

आ.व. २०७५।२०७६ मा सहभागितामूलक प्रक्रियाद्वारा तयार गरिएको बेलका नगरपालिकाको पार्श्वचित्रको अध्ययन तथा विश्लेषण गरेर आवश्यक तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू छनोट गरी प्रयोग गरिएको छ।

४. अन्य प्रकाशनहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण

यस आवधिक योजना निर्माणका सन्दर्भमा विभिन्न देशले अपनाएका विकासका मोडल, नेपाल सरकारका योजना, अन्य नगरपालिका तथा नगरपालिकाका आवधिक तथा गुरुयोजना पनि पुनरावलोकन गरिएको छ।

५. स्रोत व्यक्तिहरूसँग छलफल

बेलका नगरपालिकामा लामो समयदेखि विभिन्न क्षेत्रमा योगदान दिँदै आउनुभएका व्यक्तिहरूसँग प्रत्यक्ष भेटघाट गरी पालिकाको विकासका अवसर तथा सम्भावनाबारे छलफल गरी सल्लाह तथा सुझाव सङ्कलन गरियो।

६. प्रदेश सभा तथा सङ्घीय संसद्का सांसदहरूसँग छलफल तथा परामर्श

बेलका नगरपालिकाबाट सङ्घ तथा प्रदेशमा प्रतिनिधित्व गर्नुहुने सांसदहरूसँग चरणबद्धरूपमा छलफल गरी उहाँहरूको सल्लाह तथा सुझाव सङ्कलन गरियो।

७. स्थलगत सर्वेक्षण

सहजकर्ताहरूको समूह तथा जनप्रतिनिधिहरूको संयुक्त समूहले नगरपालिकाका सबै वडाको स्थलगत भ्रमण गरी नगरपालिकावासीसँग प्रत्यक्ष अन्तरक्रिया गरेर सूचना सङ्कलन गरियो।

८. सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा राष्ट्रिय योजना आयोग, दिगो विकास लक्ष्यहरू तथा नगरपालिकाको विगतका विकास योजनाहरूको पुनरावलोकन

यस आवधिक योजना तयारीका सन्दर्भमा बेलका नगरपालिकाका विगत दुई वर्षका नीति तथा कार्यक्रम, नेपाल सरकारका नीति, कार्यक्रम तथा विकास योजनाहरू तथा दिगो विकास लक्ष्यहरूको पुनरावलोकन गरिएको छ।

९. तथ्याङ्क तथा सूचनाहरूको विश्लेषण

प्राप्त तथ्याङ्क, सूचना र राय/सुझावहरू विश्लेषण गरेर मस्यौदा तयार गरी नगरपालिकाको बैठक आयोजना गरी सरोकारवालासमेतको उपस्थितिमा छलफल गरियो। वडा स्तरमा वडावासी सरोकारवालाहरूसँग समेत छलफल गरियो। उक्त छलफलबाट प्राप्त राय, सुझाव तथा सिफारिसहरू समेत संलग्न गरी यो आवधिक योजना तयार गरिएको छ।

१०. मस्यौदा योजनाउपर छलफल

मस्यौदा योजनालाई कार्यपालिका तथा विज्ञहरूसमक्ष प्रस्तुत गरी मस्यौदाउपर राय तथा सुझाव सङ्कलन गरी समावेश गरियो।

११. अन्तिम छलफल

मस्यौदा छलफलका क्रममा प्राप्त राय/छलफलहरू समावेश गरी अन्तिम स्वरूप तयार गरी कार्यपालिकामार्फत स्वीकृत गरियो।

परिच्छेद २

बेलका नगरपालिकाको वस्तुस्थिति

२.१. गठन तथा ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

नेपालको प्रदेश नं. १ अन्तर्गत भित्री मधेसमा पर्ने उदयपुर जिल्लाको सबैभन्दा पूर्वी भागमा सप्तकोशी नदीको किनारमा अवस्थित यस बेलका नगरपालिका जिल्ला सदरमुकाम गाईघाटदेखि ४२ किलोमिटर दूरीमा छ। यो नगरपालिका साविकका मैनामैनी, कटुन्जे ववला, तपेश्वरी र रामपुर ठोक्सिला गरी ४ वटा गाविसको सम्मिलनबाट २०७३ सालमा स्थापना भएको हो। यस नगरपालिकामा ९ वटा वडा छन्। तीमध्ये ४ वटा वडा (वडा नं. ५, ६, ७ र ८) पहाडी भिरालो क्षेत्र रहेका छन्। यी वडामा चुरे क्षेत्रदेखि महाभारतको पर्वतमालासम्म फैलिएका छन् भने दक्षिणी भेगका वडा नं. १, २, ३, ४ र ९ समथर मैदानी भू-भागमा अवस्थित छन्।

बेलका भनेको यस नगर क्षेत्रको दक्षिणी भागमा फैलिएको जङ्गल हो। प्राचीनकालमा यस ठाउँमा बेलका राजा/रानीले राज्य गर्थे। यहाँ नागाहरूको प्राचीन सभ्यता स्थापित भएको थियो। बेलका जङ्गलमा हालसम्म पनि पानी परेको बेलामा घाममा टल्किएको अवस्थामा सुन भेटिने गरेको भन्ने मान्यता छ। धेरै मानिसले भेटेको पनि सुन्नमा आएको छ। यो सुन पाइने ठाउँलाई सुनखानी भनिन्छ।

प्राचीनकालमा पतन भएको नागाहरूको सभ्यताका परिचयहरू दिने जङ्गलमा पोखरी, बगैँचाहरू र दरबारका भग्नावशेष इँटाका टुक्रा, माटोका भाँडाहरूका अवशेष प्रशस्तै पाइन्छन्। यस क्षेत्रमा प्राचीन सिसाका टल्कने वस्तुहरू, मोतीका माला, सि.माला, जि.माला, फुटबल आकारका वस्तु अझै पनि पाइन्छ। प्राचीनकालमा बेलका राजा/रानीको अनुग्रहमा यस क्षेत्रका मानिस रक्षित भएको कुरा किंवदन्तीका रूपमा सुन्न पाइन्छ। हालसम्म पनि मानिस बेलका राजा/रानीको पूजाआजा गर्ने गर्छन्। कुनै मानिस जङ्गलमा हराएमा राति ठूलो चम्किलो शहर उत्पन्न हुने, त्यहीँ खाना बासको व्यवस्था हुने र बिहान उठ्दाखेरी पत्करमा सुतिरहेको हुने अचम्मको अवस्था हुन्थ्यो भन्ने विश्वास पनि गरिन्छ।

उत्तरतिर सुनकोशी, पूर्वतिर सप्तकोशी, दक्षिणतिर त्रियुगा नदीले वेष्ठित यो बेलका नगर सानो प्रायद्वीपका रूपमा छ। महाभारतको काखमा अवस्थित यो नगरपालिकाको पश्चिमतिर देउराली डाँडाले घेरेको छ। प्रचुर मात्रामा प्राकृतिक स्रोत/साधनबाट सम्पन्न तराई, पहाड, हिमालको स्वरूपमा रहेको बेलका नगरपालिका जैविक विविधताका हिसाबले पनि धनी छ। विविध जाति, जनजातिका भाषा, कला, संस्कृतिबाट सुशोभित बेलका नगरपालिका उत्तरको हिमाली शृङ्खलाको दृश्यावलोकनदेखि लिएर समथर मैदानको हरियाली दृश्यपान गर्दै रमाइरहेको छ।

२.२ भौगोलिक बनावट

यस नगरपालिकाको सिमानाले सप्तरी, सुनसरी, धनकुटा, भोजपुर गरी ४ वटा जिल्ला छोएको छ। यसको पूर्वमा सुनसरी जिल्लाको बराहक्षेत्र नगरपालिका र धनकुटा जिल्लाको साँगुरीगढी नगरपालिका, उत्तरमा भोजपुर जिल्लाको हतुवागढी र आमचोक नगरपालिका, पश्चिममा चौदण्डी नगरपालिका र सप्तरी जिल्लाको सप्तकोशी नगरपालिका पर्छ। त्यसैगरी दक्षिणमा सप्तरी जिल्लाको कञ्चनरूप नगरपालिका र सुनसरी जिल्लाको बराहक्षेत्र नगरपालिका तथा कोशी नगरपालिका पर्छन्।

यस नगरपालिकालाई पूर्वमा सप्तकोशी नदी, उत्तरमा सुनकोशी नदी, पश्चिममा देउराली डाँडा र दक्षिणमा त्रियुगा नदीले सिमाना निर्धारण गरेको छ। समुन्द्र सतहदेखि १३६.२

मिटरको उचाइमा रहेको यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल ३२९.४१ वर्ग कि.मि. छ। यसको उत्तरी अक्षांश २६०४२'०९" र पूर्वी देशान्तर ८७०१०'०६" सम्म फैलिएको छ।

२.३ राजनीतिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति

तालिका १ : पालिकाको राजनीतिक विभाजन

साविकका गाउँ विकास समिति	वडाहरू	हालको वडा
तपेश्वरी गाविस	४,५,६,७,८ र ९	१
तपेश्वरी गाविस	१,२ र ३	२
ठोक्सिला	३,४,५ र ६	३
ठोक्सिला	७	४
ठोक्सिला	८ र ९	५
बबला	१ र २	
कटुन्जे बबला गाविस	३,४,५,६,७,८ र ९	६
मैनामैनी	१,२,३,४,५,६ र ७	७
मैनामैनी	९	८
ठोक्सिला	१	
ठोक्सिला	२	९

स्रोत : पार्श्वचित्र २०७५

साविकका ५ वटा गाउँ विकास समितिलाई गाभेर यस नगरपालिका निर्माण भएको हो। यस नगरपालिकामा ९ वटा वडा छन्।

२.४ जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था

तालिका २ : जनसङ्ख्या तथा पारिवारिक विवरण

जनसङ्ख्या				घर सङ्ख्या	परिवार सङ्ख्या	परिवारको औसत आकार	लैङ्गिक अनुपात (१०० महिलामा पुरुष)
महिला	पुरुष	अन्य	जम्मा				
२६४४३	२७६७६	३	५४१२२	१०२२९	१०३७३	५.२	१०५

स्रोत : नगरपालिका पार्श्वचित्र २०७५

यस नगरपालिकाको जम्मा जनसङ्ख्या ५४,१२२ छ। जसमध्ये महिला जनसङ्ख्या २६,४४३ र पुरुष जनसङ्ख्या २७,६७६ छ। यसरी हेर्दा महिलाभन्दा पुरुषको जनसङ्ख्या ४.६६ प्रतिशतले बढी छ। जबकि राष्ट्रिय जनसङ्ख्यामा पुरुषको भन्दा बढी महिलाको जनसङ्ख्या छ। यसैगरी पुरुष र महिलाको अनुपात १०५ छ। यस नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या वडा नं. ५ मा र सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या वडा नं. ७ (तालिका २.१) मा छ। यहाँको औसत पारिवारिक आकार ५.२ छ (तालिका २)। यस नगरपालिकामा १०,३७३ परिवार सङ्ख्या रहेकामा १०,२२९ मात्र घर छन्। १४४ परिवार संयुक्त घरमा बसोबास गर्छन् (तालिका २)।

वडा नं.	जनसङ्ख्या	वार्षिक वृद्धि दर
१	६२२१	०.०
२	७५६६	०.७
३	७५१२	०.१
४	५२६०	०.४
५	८३९९	१.०
६	५१४६	०.८
७	३३८०	–०.२
८	५४५५	०.७
९	५१८३	०.४
जम्मा	५४१२२	०.५

स्रोत : नगरपालिका पार्श्वचित्र २०७५

२.४.१. जनसङ्ख्याको वार्षिक वृद्धिदर

बेलका नगरपालिकामा बसोबास गरिरहेका जनसङ्ख्याको वार्षिक औसत वृद्धि दर २०६८ सालको जनगणनालाई आधार मान्दा २७.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यहाँको जनसङ्ख्याको वार्षिक वृद्धि दर ०.५ प्रतिशत छ। सबैभन्दा बढी वृद्धि दर भएको वडा नम्बर ५ को वृद्धि दर १.० छ। बेलका नगरपालिकाको वार्षिक औसत वृद्धि दर ०.५ छ। ५ नम्बर सबैभन्दा धेरै जनसङ्ख्या वृद्धि भएको वडा हो।

२.४.२ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

उमेर समूह	महिला	पुरुष	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा
५ वर्षभन्दा मुनि	२३७३	२५८८	१	४९६२
६ - ९ वर्षसम्म	१९२६	२०५२	०	३९७८
१० - १४ वर्षसम्म	२७७७	२८७७	०	५६५४
१५ – १८ वर्षसम्म	२३८१	२४६८	०	४८४९
१९ - २४ वर्षसम्म	३४४०	३४५१	०	६८९१
२५ - ४५ वर्षसम्म	८२६७	८९८८	२	१७२५७
४६ - ५९ वर्षसम्म	२६५२	२७५९	०	५४११
६० - ६९ वर्षसम्म	१३७८	१३०३	०	२६८१
७० वर्षभन्दा माथि	१११३	१०४६	०	२१५९
जम्मा	२६३०७	२७५३२	३	५३८४२

स्रोत : नगरपालिकास्तरीय घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

यस नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या २५ देखि ४५ वर्ष उमेर समूहको छ भने सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या ७० वर्षभन्दा माथिको उमेर समूहको छ। यस नगरपालिकामा १५ वर्षदेखि ५९ वर्षसम्मको जनसङ्ख्या ६४ प्रतिशत छ। यस नगरपालिकामा तेस्रो लिङ्गीको जनसङ्ख्या ३ जना छ।

२.४.३ भाषा तथा जनसङ्ख्या

क्र.सं.	मातृभाषा	सङ्ख्या	प्रतिशत
१	नेपाली	३९७६८	७३.७
२	वान्तवा	४९९०	९.३
३	थारू	४२३८	७.९
४	मैथिली	९७५	१.८
५	तामाङ	७२८	१.३
६	मगर	६४८	१.२
७	चामलिङ	२९५	०.५
८	नेवारी	११९	०.२
९	अन्य	२१७६	४.०
	जम्मा	५३९३७	१००.०

स्रोत : नगरपालिकास्तरीय घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

यस नगरपालिकामा मातृभाषाका रूपमा सबैभन्दा धेरै नेपाली (७३.७ प्रतिशत) भाषा बोलिन्छ भने १ प्रतिशतभन्दा कम नागरिकले बोल्ने दुईवटा मातृभाषा छन्। नगरपालिकाभित्र जम्मा ९ वटा भाषा मातृभाषाका रूपमा प्रयोग हुन्छन् (तालिका ५)।

२.४.४ धार्मिक सम्प्रदाय तथा जनसङ्ख्या

क्र.सं.	धर्म	सङ्ख्या	प्रतिशत
१	हिन्दु	४४०१९	८१.३
२	किरात	५६४१	१०.४
३	क्रिस्चियन	२२१८	४.१
४	बौद्ध	२१६१	४.०
५	इस्लाम	२५	०.०
६	अन्य	५८	०.१
	जम्मा	५४१२२	१००.०

स्रोत : नगरपालिकास्तरीय घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

यस नगरपालिकामा धार्मिक बहुलता छ। यहाँका अधिकांश नागरिक (८१.३ प्रतिशत) हिन्दु धर्मालम्वीहरूको छ भने किरात, क्रिस्चियन, बौद्ध र इस्लाम धर्मावलम्बीहरूको बसोबास छ। यहाँ भएका विविध धार्मिक सम्प्रदायबीच समधुर सद्भाव कायम छ।

२.४.५ जातीयताका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

क्र.सं.	जातीयता	सङ्ख्या	प्रतिशत
१	राई	१४६९६	२७.२
२	क्षत्री	१३३३०	२४.६
३	दलित	६३३९	११.७
४	थारू	४२९६	७.९
५	ब्राह्मण	४००८	७.४
६	मगर	३३५३	६.२
७	तामाङ	२४०२	४.४
८	नेवार	१७५८	३.२
९	सदा	१७५	०.३
१०	लिम्बू	१७७	०.३
११	यादव	१००	०.२
१२	भोटे	६१	०.१
१३	गुरुङ	६१	०.१
१४	ठकुरी	५५	०.१
१५	मुस्लिम	१६	०.०
१६	दनुवार	१४	०.०
१७	अन्य	३२८१	६.१
	जम्मा	५४१२२	१००.०

स्रोत : नगरपालिकास्तरीय घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

यो नगरपालिका जातीय संरचनाको हिसावले अत्यन्तै समृद्ध छ। यहाँ १७ प्रकारका जातजातिको एकापसमा हातेमालो गर्दै बसोबास गरिरहेका छन्। यहाँ भएका जातजातिमध्ये राई (२७.२ प्रतिशत) तथा १ प्रतिशतभन्दा कम जनसङ्ख्या भएका जातजातिमा सदा, लिम्बू, यादव, भोटे, गुरुङ, ठकुरी, मुस्लिम, दनुवार आदि छन्। यस नगरपालिकामा दलित जनसङ्ख्या ११.७ प्रतिशत छ।

२.४.६ घरमूलीको विवरण

लिङ्ग	घरमूलीको सङ्ख्या (वडागत)									जम्मा
	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	
पुरुष	१०३२	११९०	११०८	८८२	१३४५	८३९	४२८	८८५	९०१	८६१०
महिला	१५६	२३९	३२१	१२२	२२६	११२	७१	१५६	२१६	१६१९
जम्मा	११८८	१४२९	१४२९	१००४	१५७१	९५१	४९९	१०४१	१११६	१०२२९

स्रोत : नगरपालिकास्तरीय घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

यस नगरपालिकामा घरमूलीका रूपमा पुरुषको बाहुल्यता (८४ प्रतिशत) छ। सीमित परिवार (१६ प्रतिशत) मा महिला घरमूली छन्। १६ प्रतिशत महिलाको घरमूलीको भूमिकाले महिलाहरू परिवार तथा समाजको नेतृत्व गरेर पुरुषहरूसँग हातेमालो गर्न सक्षम छन् भन्ने आधार तय भएको छ।

२.४.७ पेसाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण (उमेर १८ वर्षभन्दा माथि)

विवरण	उमेर १८ वर्षभन्दा माथिको सङ्ख्या	कृषि पशु पालन	व्यापार	सरकारी नोकरी	जागिर अन्य	ज्याला मजदूर	उद्योग	वैदेशिक रोजगार	अन्य	आंशिक बेरोजगार
पुरुष	१७५३९	९४८५	४६३	३५८	६२४	९७५	२७	२२८३	०	३३२४
महिला	१६८४१	१२६२०	४९८	६०	३८१	३७२	४	२७९	०	२६२७
जम्मा	३४३८०	२२१०५	९६१	४१८	१००५	१३४७	३१	२५६२	०	५९५१

स्रोत : नगर/गाउँपालिकास्तरीय घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

यस नगरपालिकाको १८ वर्षभन्दा माथिका अधिकांश नागरिक (६४.२९) को मुख्य पेशा कृषि तथा पशु पालन रहेको छ। सोही उमेर समूहका ७.४५ प्रतिशत जनसङ्ख्या वैदेशिक रोजगारमा संलग्न छन् भने बेरोजगार जनसङ्ख्या १७.३१ प्रतिशत छ। कृषि तथा

पशुपालनलाई प्रवर्द्धन गरेर सिप विकास तथा प्रविधि प्रयोग गरी उत्पादकत्व वृद्धि एवम् रोजगार सिर्जना गर्ने अवसर यस नगरपालिकामा सशक्तरूपमा छन् ।

२.४.८ विकासका लागि सम्भावित जनसङ्ख्या

उमेर समूह	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
० देखि १४	७५०९	७०७२	१४५८१	२७.१
१५ देखि ५९	१७६५७	१६७३३	३४३९०	६३.९
६० भन्दा माथि	२३५०	२४८८	४८३८	९.०
जम्मा	२७५१६	२६२९३	५३८०९	१००.०

विकासका दृष्टिकोणले जनशक्ति सबैभन्दा महत्वपूर्ण स्रोत हो । १५ देखि ५९ वर्षसम्मको उमेर समूहको जनसङ्ख्या अत्यधिक संभावित जनसङ्ख्याका रूपमा रहेको हुन्छ । यस पालिकामा यो जनसङ्ख्या करिव ६४ प्रतिशत छ । यो जनसङ्ख्या नै यस नगरपालिकाको आमूल रूपान्तरणको आधार हो । उत्पादक जनसङ्ख्याको स्रोतका रूपमा रहेको ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्या २७.१ प्रतिशत हुनुले पालिकाको उत्पादक जनशक्ति सन्तुलित रहने आधार प्रदान गरेको छ । ९ प्रतिशत जनसङ्ख्या भएका ६० वर्षमाथिको जनसङ्ख्याले आफ्ना अनुभव नयाँ पुस्तालाई हस्तान्तरण गरेर विकासका लागि मानसिकरूपमा उत्प्रेरित गर्न सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

यस नगरपालिकामा जन्मजात र जन्मपश्चात दुवै कारणबाट अपाङ्गता भएका व्यक्ति छन् । जम्मा अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्यामध्ये जन्मजात अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या ४८.८ प्रतिशत छ । जन्मपश्चात हुने रोगहरूका कारण २२ प्रतिशत र करिव २९ प्रतिशत अपाङ्गता दुर्घटना वा अन्य रोगका कारण भएको छ । यहाँको अपाङ्गता जनसङ्ख्यामध्ये ४८.८ प्रतिशत जनसङ्ख्या महिलाको छ । यस नगरपालिकामा अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्याको सशक्तीकरण तथा संरक्षण गरेर अपाङ्गता भएका जनताको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने सम्भावना छ ।

२.४.१० बसाइँसराइसम्बन्धी विवरण

बसाइँ सराइ विवरण	महिला	पुरुष	जम्मा
नगरपालिकाभित्र आएका	२९७	३४४	६४१
नगरपालिकाबाट बाहिर गएका	१६५	१७५	३४०
जम्मा	४६२	५१९	९८१

यस नगरपालिकामा बसाइँसराइ गतिशीलता छ । यहाँ बाहिरबाट भित्र आउनेभन्दा नगरपालिकाबाट बाहिर जानेको जनसङ्ख्या थोरै रहेकाले पालिकामा बसाइँ सराइको कारण जनसङ्ख्यामा वृद्धि हुने देखिन्छ ।

२.४.९ अपाङ्गता भएकाको अवस्था

	अपाङ्गता भएकाको सङ्ख्या				जन्मजात		जन्मँदाको समयमा		जन्मपश्चात (रोग)		जन्मपश्चात (दुर्घटना)		अवस्था नखुलेको सङ्ख्या	
	सङ्ख्या	पुरुष	महिला	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
जम्मा	१००७	५६२	४४५	१००.०	४९१	४८.८	१०६	१०.५	२२५	२२.३	१८२	१८.१	३	

स्रोत :नगरपालिका स्तरीय घरधूरी सर्वेक्षण २०७५

२.४.११ संस्थागत जनसङ्ख्या विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	महिला	पुरुष	जम्मा
१	बेलका नगरपालिका कार्यालय ३	३	१९	२२
२	स्वास्थ्य क्षेत्र	८	१२	२०
३	कृषि, पशु क्षेत्र	४	७	११
४	शिक्षा क्षेत्र (विद्यालय)	३२	१२१	१५३
५	सुरक्षा निकाय (प्रहरी	४	६६	७०
६	हुलाक	१	२	३
७	बैङ्क	१	३	४
८	सहकारी तथा लघुवित्त	८	२२	३०
९	अन्य क्षेत्र	११	५१	६२
जम्मा		७२	३०३	३७५

यस बेलका नगरपालिकामा स्थायी बसोबास गर्नेहरूको जनसङ्ख्याबाहेकका विभिन्न क्षेत्रबाट रोजगारी, व्यापार/व्यवसाय र अन्य तवरबाट आइ बसोबास गर्नेहरूको जनसङ्ख्यालाई संस्थागत जनसङ्ख्याका रूपमा लिइएको छ। उक्त जनसङ्ख्या जम्मा ३७५ रहेकामा सबैभन्दा बढी शिक्षा क्षेत्रतर्फको जनसङ्ख्या १५३ छ।

२.५ बेलका नगरपालिकाको विकास समीक्षा

२.५.१ गार्हस्थ्य उत्पादन

यस नगरपालिकाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन सन् २०१८ को प्रचलित मूल्यमा करिब १,६५,७४,०८,४८६।- रहेको अनुमान छ। यसमध्ये कृषि तथा वनले ८३ प्रतिशत, व्यापारले १० प्रतिशत, घर/जग्गा भाडा व्यवसायले ०२ प्रतिशत, उत्पादन क्षेत्रले १ प्रतिशत, निर्माण क्षेत्रले २ र पर्यटन क्षेत्रले २ प्रतिशत योगदान गरेको अनुमान छ *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*।

२.५.२ मानव विकास सूचकाङ्क

UNDP को २०१७ को प्रतिवेदनअनुसार नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क ०.५७४ रहेको र यसका आधारमा विश्वका १८९ देशमध्ये नेपाल १४९ श्रेणीमा छ। नेपालको यो सूचकाङ्क मध्यम मानव विकास सूचकाङ्क भएका देशहरूको औसत ०.६४५ भन्दा पनि कम छ। सन् १९९० मा नेपालको यो सूचकाङ्क ०.३७८ थियो। बेलका नगरपालिकाको मानव विकास सूचकाङ्क नेपालको सन् १९९० को भन्दा पनि कम देखिन्छ भने तुलनात्मकरूपमा वडा नं. ९ को सबैभन्दा बढी र वडा नं. ७ को सबैभन्दा कम देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.३ अपाङ्गता परिचयपत्रको अवस्था

यस नगरपालिकामा अपाङ्गता भएको १००७ जना जनसङ्ख्यामध्ये ७३.८ प्रतिशत व्यक्तिसँग परिचयपत्र छैन। परिचयपत्र भएकामध्ये सबैभन्दा बढी रातो र अन्य क्रमैसँग निलो, सेतो र पहेँलो परिचयपत्र छ। वडा नम्बर २ मा सबैभन्दा बढी सङ्ख्यामा अपाङ्गता परिचयपत्र भएका व्यक्ति छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.४ व्यक्तिगत घटनासम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने प्रचलन बढ्दो छ। आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा ८५५ जना बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको छ भने १०९ जनाको मृत्यु दर्ता भएको छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.५ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

यस नगरपालिकामा बसोबास गर्दै आइरहेका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने ज्येष्ठ नागरिक, दलित ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्दै आएका छन्। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या ३२६३ छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.६ संस्थागत जनसङ्ख्या विवरण

यस बेलका नगरपालिकामा स्थायी बसोबास गर्नेहरूको जनसङ्ख्याबाहेकका विभिन्न क्षेत्रबाट रोजगारी, व्यापार, व्यवसाय र अन्यतवरबाट आइ बसोबास गर्नेहरूको जनसङ्ख्यालाई संस्थागत जनसङ्ख्याको रूपमा लिइएको छ। उक्त जनसङ्ख्या जम्मा ३७५ रहेकामा सबैभन्दा बढी शिक्षा क्षेत्रतर्फको जनसङ्ख्या १५३ छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.७ प्राविधिक सिपयुक्त तथा विशेष दक्षतासहितको मानव संसाधन

यस नगरपालिकामा बसोबास गर्नेमध्ये विभिन्न क्षेत्रमा प्राविधिक सिपयुक्त दक्षता भएका मानव संसाधनको सङ्ख्या ६७७ रहेकोमध्ये महिलाको सङ्ख्या ३८६ र पुरुषको सङ्ख्या २.९१ छ। नगरपालिकाको समग्र जनसङ्ख्याको तुलनामा यो सङ्ख्या निकै न्यून हो। यहाँको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक एवम् वातावरणीय समृद्धिका लागि दक्ष जनशक्तिको वृद्धि तीव्र गतिमा हुनुपर्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.८ औसत आम्दानी विवरण

यस नगरपालिकामा रहेका १०३७३ परिवार सङ्ख्यामध्ये ४२.९ प्रतिशतको वार्षिक आम्दानी रु. १,००,००० भन्दा कम पाइएको छ। १ देखि २ लाख आम्दानी हुनेको सङ्ख्या २४.४ प्रतिशत छ। ६ लाखभन्दा बढी आम्दानी हुनेको प्रतिशत १.६ देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.९ औसत खर्च तथा बचत विवरण

बेलका नगरपालिकाको जम्मा आम्दानी रु. १,६५,७४,०८,४८६।- र जम्मा खर्च रु. १,६०,५८,१६,२७५।- भई वार्षिक रु. ५,१५,९२,२११।- बचत भएको देखिन्छ। वडा नं. २, ३, ६, ७ र ८ मा आम्दानीभन्दा खर्च नै बढी भई बचतको अवस्था ऋणमा देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१० विपन्नता स्तरीकरण विवरण

यहाँ विपन्नता स्तरीकरण गणना गर्दा आफ्नो उत्पादनले ३ महिना पनि खान नपुग्ने अति गरिव, आफ्नो उत्पादनले ३ देखि ६ महिना खान पुग्ने गरिव, आफ्नो उत्पादनले ७ देखि ९ महिना खान पुग्ने मध्यम र आफ्नो उत्पादनले ९ देखि १२ महिना वा खाद्यान्न बिक्री गर्नेलाई सम्पन्नको सूचीमा वर्गीकरण गरिएको छ। खाद्यान्न प्राप्तिका आधारमा अति गरिवको जनसङ्ख्या कुल जनसङ्ख्याको २२.३ प्रतिशत छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.११ खाद्य सुरक्षाको अवस्था

यस नगरपालिकाको कुल १००५१ परिवारलाई खाद्यान्न पर्याप्तताका आधारमा वर्गीकरण गर्दा ३ महिनाभन्दा कम खाद्यान्न प्राप्त गर्ने २२.३ प्रतिशत घर, ४ देखि ६ महिनाभन्दा कम खाद्यान्न प्राप्त गर्ने २५.४ प्रतिशत घर, ९ महिनाभन्दा कम खाद्यान्न प्राप्त गर्ने ११.० प्रतिशत घर, वर्षभरिलाई खाद्यान्न प्राप्त गर्ने १२.१ प्रतिशत घर र आफ्नो खेतबारीको उत्पादनबाट खान पुगेर बेचविखन गर्ने घर/परिवार १.९ प्रतिशत रहेका देखिएको छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१२ आवास संरचना विवरण

नगरपालिकाको समग्र सामाजिक, आर्थिक अवस्था के/कस्तो छ भनी हेर्न त्यहाँ अवस्थित घरको बनोट महत्वपूर्ण हुन्छ। छानाको प्रकारका आधारमा विश्लेषण गर्दा अधिकांश घरको धुरी (८५.९ प्रतिशत) जस्ता।च्यादरले छाइएका छन् भने नगन्यरूपमा टायल तथा ढुङ्गा (स्लेट) ले छाइएका (६ प्रतिशत), फुस/खरले छाएका (१०.६ प्रतिशत) र आरसिसी गरेका घरको प्रतिशत २.४ प्रतिशत छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१३ गरिबीको अवस्था

वार्षिक आम्दानी रु. २,००,००० भन्दा कम भएको तथा आफ्नै उब्जनीबाट ६ महिनाभन्दा कम खान पुग्ने परिवारलाई गरिबीको रेखामुनि भएको परिवार मान्दा बेलका नगरपालिकामा गरिबीको दर ३५ प्रतिशत देखिएको छ। सबैभन्दा बढी गरिबी वडा नं. ७ मा र सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१४ औद्योगिक कच्चा पदार्थ (काठ, खोटा, जडीबुटी) उत्पादनको अवस्था

यस बेलका नगरपालिका क्षेत्रमा औद्योगिक कच्चा पदार्थका रूपमा विशेषगरी काठ, दाउरा, ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवालाई लिन सकिन्छ। जसको महत्तम उपयोग गर्न सकिएमा बेलका नगरपालिकाको आर्थिक समृद्धिमा निकै ठूलो टेवा पुग्न जाने देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१५ वर्तमान भू-उपयोग

क्र.सं.	विवरण		प्रतिशत
१	खेतीयोग्य जमिन	६७ व.कि.मि.	१९.४४
२	वन तथा चरण क्षेत्र	१३७.८६ व.कि.मि.	३९.९९
३	आवास क्षेत्र	८ व.कि.मि.	२.३२
४	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र	३० व.कि.मि.	८.७०
५	तालतलैया	०.००४४२२ व.कि.मि.	०.००
६	औद्योगिक क्षेत्र	०	०.००
७	सडकले ओगटेको क्षेत्र	०.३९४ कि.मि.	०.११
८	सीमसार, भीर तथा अन्य	१०१.४७ व.कि.मि.	२९.४३
जम्मा		३४४.७३ व.कि.मि.	

यस बेलका नगरपालिकाको बढी (३९ प्रतिशत) भू-भाग वन तथा चरण क्षेत्रले ओगटेको छ। दोस्रोमा सीमसार, भीर तथा पहराले ओगटेको छ। औद्योगिक क्षेत्रका रूपमा न.पा. भित्र भू-उपयोग भएको छैन भने कुल क्षेत्रफलको १९.४४ प्रतिशत जमिनमात्र खेतीयोग्य छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१६ भू-स्वामित्व

यस नगरपालिकाको भू-स्वामित्वको तथ्याङ्क हेर्दा ८.६ प्रतिशत जनसङ्ख्याको भू-स्वामित्व नरहेको देखिएको छ। त्यसैगरी भू-स्वामित्व हुनेमध्ये ७९२ घर/परिवारमा महिलाको भू-स्वामित्व देखिन्छ भने ४३८ घर/परिवारमा महिला/पुरुष दुवैको संयुक्त भू-स्वामित्व रहेको पनि देखिएको छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१७ बाँझो जमिनको विवरण

यस नगरपालिकाको कुल खेतीयोग्य जमिनको ४३.७ प्रतिशतमा मात्र खेती गरिएको छ भने ५६.३ प्रतिशत जमिन बाँझो छ। अधिकांश जमिन नदी उकास भएको, जङ्गल फँडानी भएको, नयाँ बस्ती विकास भएको र पर्याप्त सिँचाइ सुविधा उपलब्ध नभएका कारण बाँझो छ। यस्तो बाँझो जग्गा नगरपालिकाको उत्पादनको आधार बन्न सक्ने देखिन्छ। बाँझो जग्गालाई चक्लाबन्दीरूपमा सामूहिक खेती गर्न सकेमा नगरबासीहरूको आम्दानी वृद्धि हुने देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१८ सार्वजनिक पोखरी तथा माछा पालनसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा अवस्थित विभिन्न सार्वजनिक पोखरी तथा तालतलैयाको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ। यस विवरणअनुसार वडा नं. १ मा सबैभन्दा बढी पोखरी देखिन्छ भने वडा नं. ३,४ र ६ मा कुनै पनि तालतलैया र प्राकृतिक पोखरी नभएको देखिन्छ। यस नगरपालिकामा ९० वटा माछा पोखरी छन् *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.१९ सिँचित क्षेत्रफलको विवरण

क्र.स.	विवरण	क्षेत्रफल (वर्ग कि. मि.)	प्रतिशत
१	सालैभर सिँचित	४०.५८	१३.२६
२	मौसमी सिँचित	३०.२३	९.८८
३	कुल सिँचित क्षेत्रफल	९४.८२	३०.९९
४	असिँचित जमिन	४५.७२	१४.९४
५	खेतीयोग्य जमिन	६५.८३	२१.५१
६	खेती गरिएको जमिन	२८.७५	९.३९
जम्मा		३०५.९३	१००

यस नगरपालिकामा खेती हुने जमिनमध्ये निकै कम (१३.२६ प्रतिशत) मात्रै जग्गामा बाह्रैमास सिँचाइ उपलब्ध हुन्छ भने मौसमी तथा असिँचित क्षेत्रफल निकै ठूलो छ। नियमितरूपमा सिँचाइ सुविधा विस्तार गरेर उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने सम्भावना निकै धेरै छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२० कृषि उत्पादन

यस नगरपालिकाको कृषि उत्पादनको क्षेत्रमा मुख्य बालीका रूपमा मकै प्रतिवर्ष १७४८ मे.टन, धान प्रतिवर्ष १६५७ मे.टन, फलफूल २४९ मे.टन र कोदो १८६ मे.टन उत्पादन भएको छ। त्यसैगरी दलहन, तरकारी, तेलहन छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२१ पशुपन्छीजन्य उत्पादनसम्बन्धी विवरण

पशुपन्छी तथा सोबाट हुने उत्पादनको अवस्था विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी मासु उत्पादन हुने देखिएको छ। सबैभन्दा बढी मासु उत्पादन हुनेमा वडा नं. ४ छ। बढी दूध उत्पादन वडा नं. २, मह उत्पादन वडा नं. ६ र अण्डा उत्पादन वडा नं. ३ मा छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२२ पशुपन्छी पालनसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा पशुपन्छी पालनको अवस्था हेर्दा सबैभन्दा बढी पशु पालनमा बाख्रा पालन (३६,२८९ वटा) देखिएको छ। त्यसैगरी कुखुराको सङ्ख्या २८,६८९ वटा छ। वडागतरूपमा हेर्दा सबैभन्दा बढी कुखुरा पाल्ने वडा नं. १ मा ६,५६८ वटा कुखुरा पालन भएको छ। बाख्रा सबैभन्दा धेरै वडा नं. ८ मा छ जसको सङ्ख्या ७,११८ छ। गाई तथा गोरुको सङ्ख्या १५,१९७ रहेकामा वडागतरूपमा सबैभन्दा बढी २,६४६ को सङ्ख्यामा वडा नं. ५ मा छ। माछा पालनको प्रचुर सम्भावना भए तापनि माछा पोखरी न्यून मात्रामा मात्र छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२३ सङ्कलन तथा चिस्यान केन्द्र

हालसम्म २ वटा चिस्यान केन्द्र तथा सङ्कलन केन्द्र निर्माणाधीन अवस्थामा छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२४ कृषि तथा हाटबजारसम्बन्धी विवरण

बेलका नगरपालिका क्षेत्रभित्र मुख्यगरी शनिबार, आइतबार, बुधबार र बिहीबार हाट बजार लाग्ने गर्छ। तापनि मुख्यरूपमा बेलका नगरको आर्थिक महत्व बोकेको हाट बजारका रूपमा शनिबारका दिन रामपुर बजारमा लाग्ने हाट बजारलाई लिन सकिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२५ पर्यटकीय सेवा तथा सुविधासम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा ९ वटा आकर्षित पर्यटकीय स्थल छन्। यहाँ हालसम्म ९ वटा पर्यटकीय होटल सञ्चालनमा छन्। यसका अतिरिक्त बोटिङ, र्‍याफ्टिङ, स्विमिङ, ट्रेकिङ, जङ्गल सफारी र दृश्यावलोकन छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२६ होमस्टेसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र स्थानीय संस्कृति झल्काउने गरी थारू तथा मगर समुदायहरूबाट गत आ.व. २०७४/०७५ देखि होमस्टे प्रारम्भ गरिएको छ। उल्लिखित होमस्टेमध्ये बेलका न.पा. वडा नं. ६ को होमस्टे नियमितरूपमा सञ्चालनका क्रममा छ भने अन्य होमस्टे सञ्चालन प्रक्रिया प्रारम्भका क्रममा छन् *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२७ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना, मझौला, ठूला उद्योग, सरकारी, पब्लिक, निजी र सहकारी)

यस बेलका नगरपालिकामा उद्योग सङ्ख्या १७५ रहेकामा सबैभन्दा बढी वडा नं. १ मा ३७ वटा र सबैभन्दा कम वडा नं. ६ मा ७ वटा देखिन्छ। यस्ता उद्योगमध्ये लघु उद्योगको

सङ्ख्या ४१ र घरेलु उद्योगको सङ्ख्या १० छ भने बाँकी १२४ वटा उद्योग वर्गीकरण भएका छैनन् । साथै सञ्चालित उद्योगको कुल पुँजी १०,५८,७९,२००।- छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२८ व्यापार र व्यवसाय

यस नगरपालिकाका सबै वडामा साना/ठूला व्यापार तथा व्यवसाय सञ्चालनमा छन् । यी व्यापार तथा व्यवसायले स्थानीय स्तरमा रोजगार तथा आयआर्जनका अवसर सिर्जना गरिरहेका छन् । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.२९ खनिज तथा खानीसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	स्थान
१	बालुवा खानी	त्रियुगा नदी, कोशी टप्पु, गिदेरी खोला, धारा खोला, पथ्रा खोला
२	गिट्टी	सेती खोला, गिदेरी खोला, धारा खोला, सिसुवा खोला
३	ढुङ्गा खानी	सेती खोला, सिसुवा खोला, कोसोपा खोला, गिदेरी खोला, मूर्ति खोला, जसोधा खोला
४	सुन खानी	बेलका जङ्गल
५	चुन ढुङ्गा खानी	बे.न.पा. ६ र ७
६	तामा खानी	बे.न.पा. ६
७	कोइला खानी	रानी छाँगा आसपास

बेलका नगरपालिकामा परम्परागतरूपमा सुन खानी छ भन्ने विश्वास गरिए पनि यसको प्रमाणीकरण हुन नसकेको तथा ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा आदिलाई खानीका रूपमा लिइएको छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.३० स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्र

यस बेलका नगरपालिकाका विभिन्न वडाका विभिन्न ९ स्थानमा विभिन्न बार हाट बजार लाग्ने गर्छ । यी हाटबजारले स्थानीय उत्पादनलाई बजारसम्म जोडेका छन् । स्तरोन्नति गरेर यी बजारलाई क्षेत्रीय बजारसम्म जोड्न सकिने सम्भावना छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.५.३१ बैङ्क तथा वित्तीय संस्था

यस बेलका नगरपालिकामा एउटामात्र बैङ्क छ । लघुवित्तको सङ्ख्या ६ वटा छ । यहाँ भएका लघुवित्त कम्पनी तथा सहकारीको क्षमता अभिवृद्धि गरेर बैङ्किङ कारोबार अभिवृद्धि गर्न सकिन्छ *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)* ।

२.५.३२ सहकारीसम्बन्धी विवरण

यस बेलका नगरपालिकामा दर्ता भएका सहकारीको सङ्ख्या ३३ वटा छन् भने यी सहकारीमा सदस्य सङ्ख्या ६,९८८ छ । सहकारी संस्थाहरूको सवलीकरण गरेर उत्पादन तथा आर्थिक क्रियाकलाप अभिवृद्धि गर्न सकिने सम्भावनाछ ।

२.६ सामाजिक अवस्था

२.६.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

२.६.१.१ पाँच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण

यस नगरपालिकामा धेरैजसोले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेका देखिएको छ । लेख्न नसक्नेहरू ०.२ प्रतिशत र पढ्न नसक्नेहरू १.० प्रतिशत देखिएका छन् । यस्तै पढ्न/लेख्न नसक्नेको प्रतिशत १६.४ छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.२ पाँच वर्ष र सोभन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

यस नगरपालिकाको शैक्षिक अवस्थासम्बन्धी तथ्याङ्कअनुसार ६० प्रतिशतले आधारभूत शिक्षामात्र हासिल गरेका पाइएको छ भने विद्यावारिधि गर्नेको सङ्ख्या ३ छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.३ तहगतरूपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय

यस नगरपालिकामा आधारभूत विद्यालयको सङ्ख्या ४० वटा छ। त्यसैगरी माध्यमिक विद्यालय ७ वटा र उच्च माध्यमिक विद्यालय ५ वटा छन्। प्राविधिक विद्यालयको उपलब्धता न्यून छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.४ विद्यालयमा अध्ययनरत तहगत छात्र/छात्राको विवरण

यस नगरपालिकाअन्तर्गतका शिक्षण संस्थामा अध्ययन गर्ने ६,५०२ जना बालबालिकामध्ये (५७ प्रतिशत) सामुदायिक विद्यालयमा पढ्न जाने गरेका छन्। ४३ प्रतिशत बालबालिका संस्थागत विद्यालयमा पढ्न जाने गरेका छन्। शिक्षा क्षेत्रमा राज्यले उल्लेख्य मात्रामा लगानी गरी दक्ष शिक्षकहरू उत्पादन गरे तापनि गुणस्तरीय शिक्षा अभावका कारण निजी क्षेत्रमा अध्ययन गर्ने बालबालिकाको सङ्ख्या उल्लेख्य देखिएको हो। सामुदायिक विद्यालयहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरेर अधिकांश विद्यार्थीलाई सामुदायिक विद्यालयमा गुणस्तरीय शिक्षा दिन सकेमा हाल संस्थागत विद्यालयमा भइरहेको खर्च प्रत्यक्षरूपमा बचत हुन गई पारिवारिक आयमा सहयोग पुग्न जान्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.५ क्याम्पस तथा प्राविधिक शिक्षालय र अध्ययनरत छात्र/छात्राको विवरण

यस बेलका नगरपालिकाभित्र एउटामात्र क्याम्पस छ। उक्त क्याम्पसमा अध्ययनरत छात्र सङ्ख्या ११ र छात्रा सङ्ख्या १५ गरी २६ जना छन्। निजी क्याम्पस र प्राविधिक शिक्षालय छैन। यस क्षेत्रमा विद्यार्थीको सङ्ख्या निकै रहेको भए तापनि क्याम्पस एउटामात्र भएकाले यहाँका विद्यार्थी जिल्ला सदरमुकाम गाईघाट, धरान, विराटनगर, काठमाडौँ र अन्य क्षेत्रमा उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि जाने गरेका छन्। नगरपालिकाभित्र नै विभिन्न विषयमा उच्च शिक्षा उपलब्ध गराउने सम्भावना भने छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.६ विद्यालयबाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाको विवरण

अपाङ्गता भएका र नभएका बालबालिकासमेत गरी ४६१ जना बालबालिका विद्यालय भर्ना नभएका तथा विद्यालय छाडेका छन् जसमा अपाङ्गता भएका कारणले गर्दा विद्यालय नजाने वा छाडेका बालकको सङ्ख्या ११ र बालिकाको सङ्ख्या २ छ। त्यसैगरी सबैभन्दा धेरै १४ देखि १८ वर्ष उमेरसम्मको अपाङ्गता नभएका ११४ जना बालक र सोही उमेर समूहका १०० जना बालिका विद्यालय नजाने वा छाडेका छन्। शैक्षिक संस्थाहरूलाई समावेशीकरण बनाएर शतप्रतिशत साक्षर बनाउने सम्भावना छ।

२.६.१.७ सिकाइ उपलब्धि तथा उत्तीर्ण दर

कक्षा	सिकाइ उपलब्धिको औषत अंक	उत्तीर्ण दर
१ देखि ५ सम्म	६१ प्रतिशत	७६ प्रतिशत
६ देखि ८	५५ प्रतिशत	६५ प्रतिशत
९ र १०	५२ प्रतिशत	८१ प्रतिशत

यस नगरपालिकाभित्र सिकाइ र उत्तीर्ण दर औसतभन्दा माथि छ। उपल्ला कक्षाहरूको तुलनामा तल्ला कक्षाहरूमा सिकाइ राम्रो भए पनि उपल्ला कक्षाहरूको उत्तीर्ण दर तुलनात्मकरूपमा राम्रो छ। विद्यालयका भौतिक पूर्वाधार तथा शिक्षक-विद्यार्थीको उत्प्रेरणामा आमूल रूपान्तरण ल्याएर शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार ल्याउने सम्भावना छ। *(स्रोत : शिक्षा शाखा बे.न.पा. २०७५)*

२.६.१.८ खुद भर्ना, निरन्तरता तथा टिकाउ दर

कक्षा	खुद भर्ना दर	निरन्तरता दर	टिकाउ दर
१ देखि ५ सम्म	९६ प्रतिशत	८६ प्रतिशत	६६ प्रतिशत
६ देखि ८	९६ प्रतिशत	८६ प्रतिशत	६६ प्रतिशत

यस नगरपालिकामा कक्षा एकमा खुद भर्ना दर निकै राम्रो भए पनि बीचमै छाड्ने सङ्ख्या उल्लेख्य छ। विद्यार्थीलाई सबै तहमा टिकाएर १० कक्षासम्म पास गराउन बहुआयामिक क्षेत्रहरूमा सुधार गर्ने सम्भावना छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.९ बाल विकास केन्द्रको विवरण

यस नगरपालिकामा ४६ वटा बाल विकास केन्द्र छन् । त्यसमा ४४७ बालक र ४१० बालिका गरी ८५७ जना भर्ना भएका छन् । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.१० विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

यस बेलका नगरपालिकाभित्रका सबै विद्यालयलाई ३ वर्षअगाडि नै विद्यालय शान्ति क्षेत्र घोषणा गरिएको हो । उक्त घोषणा कार्यक्रमअनुसार विद्यालयमा राजनीतिक दलको कुनै कार्यक्रम नहुने, सुरक्षा निकायका समूहको गतिविधि नहुने र कुनै पक्षको आश्रयस्थल नहुने विषय कार्यान्वयनमा आएको छ । साथै प्रत्येक विद्यालयले ५ वर्षे विद्यालय सुधार योजना निर्माण गरी सोहीअनुरूप विद्यालयलाई अगाडि बढाइरहेका छन् । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.११ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विभिन्न विद्यालयमा अध्यापन गर्ने शिक्षकहरू स्थायी, अस्थायी, परियोजना, राहत र निजी स्रोततर्फ गरी स्वीकृत दरबन्दीअनुसार पूर्ति भएको देखिन्छ । जम्मा १३३ शिक्षक सङ्ख्यामध्ये पुरुष ६१.७ प्रतिशत र महिला ३८.३ प्रतिशत छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.१२ नमुना तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालय विवरण

यस नगरपालिकाभित्रका ५२ वटा सामुदायिक विद्यालयमध्ये ६ वटा माध्यमिक विद्यालयले इन्टरनेट कनेक्टिभिटी कार्यक्रमको सुविधा लिएका हुँदा ती विद्यालयमा इन्टरनेट सुविधा छ । अन्य विद्यालयमा त्यस्तो सुविधा उपलब्ध छैन । ६५ प्रतिशत विद्यालयमा मात्रै विद्युत् सेवा उपलब्ध छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.१.१३ विद्यालयको भौतिक अवस्था

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका ५२ वटा विद्यालयमध्ये ४१ वटामा पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र नभएको, ४० वटामा प्रयोगशाला नभएको, ५ वटामा चर्पीको सुविधा नभएको, ३८ वटामा स्वच्छ पिउने पानी नभएको र ४१ वटा अपाङ्गतामैत्री छैनन् । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२ स्वास्थ्य संस्था

यस बेलका नगरपालिकामा हालसम्म कुनै पनि प्रकारको अस्पताल सञ्चालनमा छैन । चारवटा स्वास्थ्य चौकीबाट नौवटा वडा समेट्ने गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भइरहेको छ । साथै नगरपालिकाको पहलमा प्राथमिक सर्पदंश उपचार केन्द्र, आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक स्थापना गरी सञ्चालनमा छन् । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.१ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

यस बेलका नगरपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइ तथा स्वास्थ्य चौकीहरू अधिकांश बस्तीदेखि टाढाको दूरीमा छन् । सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइ पुग्नका लागि १,२२९ परिवारलाई र स्वास्थ्य चौकी पुग्नका लागि ९९८ परिवारलाई २ घण्टाभन्दा बढी समय लाग्ने देखिन्छ । ९ वटा वडा समेट्ने गरी ४ वटामात्र स्वास्थ्य चौकी रहेका र एउटामात्र सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइ रहेकाले धेरैजसो परिवारलाई सहजरूपमा स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न अप्ठ्यारो छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.२ सुरक्षित मातृत्व

बेलका नगरपालिकामा सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी पूर्वप्रसूति पहिलो जाँचको अवस्था सन्तोषजनक छ । तापनि पहिलोमध्ये चौथो र उत्तरप्रसूति जाँचमा सुधार गर्नुपर्ने अवस्था देखिन्छ । संस्थागत प्रसूति वृद्धि गर्नुपर्ने अवस्थामा छ । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.३ पिउने पानीको सुविधा

यस नगरपालिकामा रहेका कुल घर/परिवारमध्ये पिउने पानीका लागि ट्यूबवेल/हेन्डपम्प

प्रयोग गर्ने ४७.४ प्रतिशत छन् । पाइपधारा प्रयोग गर्ने ४१.० प्रतिशत छन् । इनार/कुवा तथा खोला/नदीको पानी प्रयोग गर्ने घर/परिवार अल्पसङ्ख्यक देखिएको छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.४ पिउने पानीको स्रोत

यस बेलका नगरपालिकाका वडा नं. ५, ६ र ७ का उत्तरी भूगाग, वडा नं. ८ का उत्तरी भूभाग र वडा नं. ९ मा बसोबास गर्ने मानिस पिउने पानीको स्रोतका रूपमा नदी तथा खोलाको पानी पाइप र धारामार्फत प्रयोग गर्ने गर्छन् । वडा नं. १, २, ३, ४ र ५ का दक्षिणी भूभागमा बसोबास गर्ने मानिस विशेषगरी जमिनमुनिको पानी ट्यूबवेल/हेन्ड पम्पको माध्यमबाट प्रयोग गर्ने गर्छन् । साथै केही भागमा इनार तथा कुवाको पानी प्रयोग गर्ने भएकाले उल्लिखित स्रोतहरू नै बेलका नगरपालिका क्षेत्रको मुख्य स्रोतका रूपमा छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.५ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस नगरपालिकाका १०,२२९ घर/परिवारमध्ये ९२.७ प्रतिशतमा कुनै न कुनै किसिमको शौचालय भएको छ भने बाँकी ७.०३ घर/परिवारमा कुनै किसिमको शौचालय छैन। तथ्याङ्कअनुसार ६५.६२ प्रतिशत घर/परिवारले साधारण शौचालय प्रयोग गर्ने गरेका छन् । नगरपालिकामा रहेका यी ७.०३ प्रतिशत घर/परिवारमा स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने शौचालयको प्रयोग गर्न जनचेतनामूलक तथा सहयोग कार्यक्रम सञ्चालनको सम्भावना छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.६ सार्वजनिक शौचालय

यस बेलका नगरपालिका साविकका ४ वटा गाविस (तपेश्वरी, मैनामैनी, कटुन्जे अवला र रामपुर ठोक्सिला) को सम्मिलनबाट बनेको नगरपालिका भएकाले साविकमा ४ वटै गाविस खुला दिशामुक्त घोषणा भए तापनि सबै घरमा शौचालयको प्रबन्ध भएको छैन। केही सीमित स्थानमा मात्रै सार्वजनिक शौचालय छन् । *(स्रोतः नगरपालिकाको पार्श्व चित्र २०७५)*

२.६.२.७ फोहोरमैला व्यवस्थापन

फोहोर व्यवस्थापन गर्ने तरिकाका आधारमा यस नगरपालिकामा बसोबास गरिरहेका कुल घरधुरी सङ्ख्यालाई वर्गीकरण गर्दा निश्चित स्थानमा खाल्डो बनाएर फोहोर फाल्नेहरू सबैभन्दा बढी घरधुरी वडा नम्बर ५ मा छन् । यसरी फोहोर फाल्ने सबैभन्दा कम घरधुरीचाहिँ वडा नम्बर ७ मा देखिएको छ। त्यसैगरी करेसाबारीमा फोहोर विसर्जन गर्नेहरूमा सबैभन्दा बढी घरधुरी सङ्ख्या वडा नम्बर १ मा र सबैभन्दा कम घरधुरी वडा नम्बर ९ मा देखिएको छ। जम्मा १,४०९ घरधुरीले भने जथाभावी फोहोर विसर्जन गर्ने गरेका छन् जसमध्ये अधिकांश घरधुरी वडा नम्बर २ मा छन् । *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.२.८ ढल व्यवस्थापन

यस बेलका नगरपालिका नयाँ नगरपालिका भएकाले नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुनुपर्ने पूर्वाधार विकास हुने क्रममा छ। साँघुरा सडकका कारण उचिततवरबाट ढल व्यवस्थापन हुन सकेका छैनन् । हाल नगरपालिकाले सडक निर्माण तथा ढल व्यवस्थापनको मापदण्डलाई अङ्गीकार गर्दै नयाँ निर्माण हुने सडकहरूमा ढलको उचित प्रबन्ध हुनुपर्नेमा जोड दिँदै आएको छ। यसै क्रममा हालसम्म यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र स्ल्याब कल्भर्ट व्यवस्थापनबिना करिब २ कि.मि. ढलको व्यवस्था भएको छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.३ लिङ्गअनुसार बाल विवाह (अठार वर्षमुनिका)

लिङ्गअनुसार बाल विवाहको अवस्था हेर्दा नगरपालिकामा औसतमा १८ वर्षभन्दा कम उमेरमा विवाह गर्ने २०.८ प्रतिशत छन् जसमा बालिका ७१.६ प्रतिशत र बालक २८.३ प्रतिशत देखिएका छन् । सबैभन्दा बढी बाल विवाह वडा नम्बर ५ मा २६.५ प्रतिशत छ। यसबाट नगरपालिकामा बाल विवाहविरुद्धका कार्यक्रम सञ्चालन भएमा सफल हुने सम्भावना छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.४ कामदारका रूपमा घरबाहिर रहेका बालबालिका

यस नगरपालिकामा जम्मा ३८ जना बालबालिका श्रमिक कामदार भएको देखिएको छ जसमा १६ जना बालिका र २२ जना बालक छन् । यीमध्ये सबैभन्दा बढी घरेलु कामदार रहेका देखिएको छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.६.५ बाल क्लब तथा सञ्जाल

बाल क्लबसम्बन्धी प्राप्त तथ्याङ्कअनुसार यस नगरपालिकामा समुदायमा आधारित बाल क्लब सङ्ख्या ९७ वटा छ जसमा सदस्य सङ्ख्या बालक १०९ र बालिका १५३ जना छन्। विद्यालयमा आधारित बाल क्लब सङ्ख्या १० वटा छ। जसमा बालक ४३ र बालिका ४८ जना छन्। यस नगरपालिकामा ३४ वटा युवा क्लब छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.७ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल

बेलका नगरपालिका क्षेत्रभित्र ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, भौगोलिकरूपमा महत्वपूर्ण स्थलहरू छन्। विभिन्न मठमन्दिर उपलब्धताले यस नगरपालिकाको धार्मिक तथा ऐतिहासिक अवस्थालाई महत्वपूर्ण बनाएको छ। यहाँका सबै वडामा पर्यटकीय स्थल भए तापनि सबैभन्दा बढी वडा नं. ७ मा देखिन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.८ शान्ति/सुरक्षाको अवस्था

यस नगरपालिकामा एक इलाका प्रहरी कार्यालय, तीनवटा प्रहरी चौकी र दुईवटा प्रहरी पोस्ट छन्। एउटा सशस्त्र प्रहरीको बेस क्याम्प छ। नदीहरूको सिमानामा रहेकाले यस नगरपालिकाको सुरक्षा संवेदनशीलता बढी देखिन्छ। साथै यस नगरपालिकामा नेपाली सेनाको कुनै एकाइ नरहेको र प्रहरी कार्यालयहरूको स्रोतसाधन पनि कमजोर रहेको हुँदा सुरक्षा चुनौती बढी छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.९ वन क्षेत्र

विविध किसिमका वनस्पति पाइने यी जङ्गल घाँस, दाउरा र काठका मुख्य स्रोत हुन्। बिरुवाका विविध प्रजाति यी जङ्गलमा पाइन्छन्। तल्लो कम उचाइ भएका क्षेत्रमा सालदेखि लिएर उत्तरी अग्ला भू-भागमा च्युरी, हर्रो, बर्रो, अमला, चिलाउने, कटुस आदि प्रजाति प्रचुर मात्रामा पाइन्छन्। यहाँ राष्ट्रिय वन २,८८३ हेक्टर, सामुदायिक वन ५३ वटा (क्षेत्रफल १,०५१५ हेक्टर) र २० वटा निजी वन (१०,२४० हेक्टर) छन्। राष्ट्रिय वनबाट बर्सेनि ३६,००० क्यु. फिट काठ, सामुदायिक वनबाट ५,७८३ क्यु.फिट, २७,३६४ कुकाठ र ६५० केजी खयर उत्पादन हुन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.९.१ वनजन्य उत्पादन

यस बेलका नगरपालिकाको अधिकांश भू-भाग जङ्गलले ढाकेको छ। चुरे क्षेत्रदेखि महाभारत पर्वतसम्मका भूभाग यस क्षेत्रमा पर्छन्। चुरे क्षेत्रमा विशेषगरी काठ, दाउरा, घाँसपात प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ भने महाभारत पहाडी क्षेत्रमा घाँस, दाउरा, भोर्लाको पात, सालको पात, भोर्लेत्रोको पात, बेल आदि पाइन्छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.९.२ जडीबुटीको उत्पादन, सङ्कलन तथा निकासी विवरण

यस बेलका नगरपालिका क्षेत्रभित्र पाइने जडीबुटीमा सर्पगन्धा, चिराइतो, तीतेपाती, टिम्बुर, अकबरे खुर्सानी, भीर मौरीको मह, लेमन ग्रास, बेसार, अदुवा, अमला, हर्रो, बर्रो, तेजपात, नीम आदि छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.९.३ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था

यस नगरपालिकाअन्तर्गत ९ वटा जलाधार प्रणाली छन्। यी जलाधारको दिगो व्यवस्थापनले जलस्रोतको संरक्षण र नियमित जल आपूर्ति हुन्छ।

वडा नं.	जलाधार र उपजलाधारको विवरण	वडा नं.	जलाधार र उपजलाधारको विवरण
१	बेलका वाटिका, भवडा देवी मन्दिर, त्रियुगा नदी	५	भुतिया दह
२	मरिया धार (गिदेरी नहर)	७	सप्तकोशी नदी
३	पानधारे जलाधार क्षेत्र	८	कोसोपा खोला
४	सिसुवा खोला	९	चन्दने खाडी, धौरी

२.१० नदी तथा खोला

बेलका नगरपालिकामा धेरैजसो घर/परिवारले सिँचाइका लागि कुलो, खोला र डिपबोरिङ प्रयोग गरिरहेका छन्। केही घर/परिवारले नहर तथा भूमिगत सिँचाइ पनि प्रयोग गरिरहेका छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.११ विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी

बेलका नगरपालिका विपद् जोखिमका हिसाबले निकै जोखिमयुक्त नगरपालिका हो। यस नगरपालिकामा जुनसुकै समयमा हुन सक्ने विपद् न्यूनीकरण गर्न देहायबमोजिम पूर्वतयारी गरिएको छ-

- स्थानीय स्तरमा समिति गठन गरिएको।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गरिएको।
- विपद् प्रतिकार्य सामग्री व्यवस्थापन, आगो निभाउने, लाइफ ज्याकेटलगायत सामग्रीहरू।
- सुरक्षित आवास गृह निर्माण (बेलका न.पा. १ र २ मा)।
- विपद् प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि तालिम - प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त व्यक्ति ८० जना।
- खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त व्यक्ति सामग्रीसहित २४ जना।
- पूर्वसूचना प्राप्त तालिम प्राप्त व्यक्तिहरू तथा सामग्रीहरू।
- विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना तथा सञ्चालन।
- संरचनागत अल्पकालीन योजनाहरू निर्माण (तार/जाली लगाउने, वृक्षरोपण गर्ने)।
- विभिन्न विपद्को क्षेत्रमा कार्य गर्ने सहयोगी निकायहरू (सवल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी)।

२.१२ आपत्कालीन यातायात साधन

यस बेलका नगरपालिकामा विपद् पर्दा आपत्कालीन यातायात सामग्रीहरू देहायबमोजिम छन्-

१. एम्बुलेन्स ५ वटा भएकामा ४ वटा चालु अवस्थामा छन्।

२. आगो निभाउने पानी ट्याङ्की एउटा छ।

३. फायरबल प्रतिवडा ४/४ वटाको दरले छन्।

४. फायर फाइटर ट्याङ्की प्रत्येक वडामा २/२ वटा छन्।

२.१३ भौतिक विकासको अवस्था

२.१३.१ यातायात पूर्वाधार

२.१३.१.१ सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था

बेलका नगरपालिकाका सबै वडा सडक सञ्जालद्वारा जोडिएका छन्। यस नगरपालिकामा जम्मा ३९१ कि.मि. सडक छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.१३.१.२ निर्माणाधीन गाउँ वा नगरस्तरीय सडक

वर्तमान अवस्थामा यस नगरपालिकामा निर्माणाधीन सडक र ग्राभेल सडक निम्न छन्-

सडकको किसिम	अनुमानित लम्बाइ कि.मि.	सडकको औसत चौडाइ (मि.)	लाभान्वित जनसङ्ख्या
कालो पत्रे	३२	३०	३००००
ग्राभेल	४०	१०	१२०००
कच्ची तथा धुले	३१९	८	१००००
जम्मा	३९१	४८	५२०००

(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)

२.१३.१.३ सवारी सुविधा र रूट

सि.नं.	रुटको नाम	सवारी साधन	दूरी (कि.मि.)
१	रामपुर–काठमाडौं	हायस, बस, सुमो	५००
२	फत्तेपुर-रामपुर–विराटनगर	बस	१५०
३	रामपुर–गाईघाट	बस	४८
४	सुपाडे-रामपुर-चतरा-धरान	बस, टेम्पो	५०
५	रामपुर-धरान-विराटनगर	बस	८०

यस नगरपालिकाभित्र सञ्चालन भएका यातायात नगरपालिकाले रुट बनाएर सञ्चालन गरेको हो। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.१३.१.४ नगर क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन

यस बेलका नगरपालिका क्षेत्रभित्रका पहाडी भेगका वडाहरू वडा नं. ६ र ७ मा पिकअप बोलेरो तथा साना सवारी फाट्टफुट्टरूपमा सञ्चालनमा छन्। समथर भेगका वडाहरू १, २, ३, ४, ५, ८ र ९ मा सिटी, रिक्सा नियमितरूपमा सञ्चालन हुँदै आएका छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.१३.१.५ बसपार्क तथा बस बिसौनीसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बसपार्कको नाम
१	रामपुर बसपार्क
२	रामपुर बजार बस बिसौनी
३	कोठु बस बिसौनी
४	सुपाडे बस बिसौनी
५	लालबजार बस बिसौनी
६	आम्बासी बस बिसौनी
७	बानडाँडा बस बिसौनी
८	पुरन्दह बस बिसौनी

यस नगरपालिकाभित्र हाल ८ वटा बसपार्क सञ्चालनमा छन्। यी बसपार्कलाई स्तरोन्नति गरी यात्रु तथा यातायातकर्मीका लागि सुविधा थप गर्ने सम्भावना छ *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)।*

२.१३.१.६ इन्धन उपयोग (खाना पकाउने इन्धनका आधारमा घर/परिवार)

यस नगरपालिकामा अवस्थित घर/परिवारलाई खाना पकाउने चुलोको प्रयोगका आधारमा वर्गीकरण गर्दा अधिकांश (६०.१ प्रतिशत) ले अँगेनो वा परम्परागत चुलो प्रयोग गर्ने गरेका देखिएको छ भने धुवाँरहित चुलो प्रयोग गर्ने घर/परिवारको सङ्ख्या पनि न्यून छ। परम्परागत चुलो प्रयोग गर्दा त्यसबाट निस्कने धुँवाबाट मानव स्वास्थ्यमा विभिन्न रोगव्याधि उत्पन्न हुने भएकाले धुँवारहित चुलोलाई प्रोत्साहन दिनुपर्ने देखिन्छ *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)।*

२.१३.१.७ बत्ती बाल्न इन्धन प्रयोगका आधारमा घर/परिवार

बत्ती प्रयोगका आधारमा हेर्दा कुल घर/परिवारको ४३.५ प्रतिशतले सोलार प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ भने बिजुली र मिश्रित स्रोत प्रयोग गर्ने घर/परिवार क्रमशः २८.३ र २७.० प्रतिशत देखिन्छ। सबै घरधुरीमा विद्युत् बिस्तार गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरेमा सफल हुन सम्भावना छ। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.१३.१.८ सञ्चार

यस नगरपालिकामा रामपुरमा एउटा इलाका हुलाक, तपेश्वरी, बबला, मैनामैनीमा ३ वटा अतिरिक्त हुलाक गरी चारवटा हुलाक छन्। यस नगरपालिकाबाट बेलका खबर र समृद्ध बेलका साप्ताहिक खबर पत्रिका प्रकाशन हुने गरेका छन् *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)।*

२.१३.१.९ दूरसञ्चारसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकाभित्र टेलिफोन सञ्चारको पहुँच छ। यहाँ मोबाइल, इन्टरनेट (PSTN) टेलिफोन लाइन आदिको सेवा पुगेको छ। इन्टरनेट सेवाको पहुँच भए पनि केही सीमित परिवारले मात्रै अहिले यो सेवा प्रयोग गरेका छन् *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)।*

२.१३.१.१० नगरपालिकाअन्तर्गतका सरकारी भवनसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकाभित्र सरकारी कार्यालय, नगरपालिका तथा सामुदायिक भवन, आमा समूह, क्लब, खोप केन्द्र, ट्राफिक प्रहरी कार्यालय आदि गरेर १२ वटा कच्ची र २३ वटा पक्की भवन सञ्चालनमा छन्। सबै सेवा केन्द्र, सरकारी कार्यालय, विभिन्न प्रयोजनका सामुदायिक भवनलाई पक्कीमा परिणत गरेर यी निकायबाट प्रदान गरिने सेवा तथा सुविधा विश्वसनीय र गुणस्तरीय बनाउन नयाँ कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने सम्भावना छन्। *(स्रोत : नगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५)*

२.१३.१.११ समुदायमा आधारित संस्था तथा सङ्गठनहरू

यस नगरपालिकाभर सात प्रकारका (मेलमिलाप समिति, पिउने पानी तथा सरसफाइ, न्यायिक समिति, विपद् व्यवस्थापन समिति, पोषण समिति, टोल सुरक्षा तथा टोल विकास समिति) ११० वटा समुदायमा आधारित संस्थाहरूमा १,०३५ जना सदस्य सङ्गठित छन्। यी संस्था र यी संस्थामा आबद्ध सदस्यहरू नगरपालिकाको विकासका कार्यक्रमका प्रमुख सहयोगी एवम् साझेदार हुन्।

परिच्छेद ३

बेलका नगरपालिकाको योजना

३.१ पृष्ठभूमि

बेलका नगरपालिका गठन भएपश्चात नगरपालिकाभित्र उपलब्ध र हुन सक्ने स्रोत र साधनहरू सदुपयोग गरी नगरपालिकाको विकासका सम्भावनाहरू प्रष्फुटन गरी नगरको वातावरणीय सन्तुलनसहित दिगो तथा द्रुत विकासमार्फत नगरवासीको गुणस्तरीय जीवन सुनिश्चित गर्नका लागि जनसहभागितामा आधारित भएर योजनाबद्ध विकास प्रक्रिया अवलम्बन गर्न यो आवधिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिएको छ। विकासका राष्ट्रिय लक्ष्यहरू, दिगो विकासका लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न स्थानीय स्तरमा अवसरहरूको प्रष्फुटन गराउँदै २०८१ सम्ममा फराकिलो आर्थिक विकासका माध्यमबाट प्रतिव्यक्ति आय वृद्धि गर्ने, सामाजिक समानता कायम गरेर सामाजिक सद्भावसहित समतामूलक समाज स्थापना गरी समाजवाद उन्मुख बेलका नगरपालिका निर्माण गर्न यो योजनालाई केन्द्रित गरिएको छ।

३.२ नगरपालिकाको समग्र विकासका सिकाइ, सवल पक्ष, अवसर र सम्भावना

बेलका नगरपालिकाको समग्र वस्तुस्थितिको विश्लेषण विषयगत क्षेत्रअनुसार हालसम्म गरिएका विकास प्रक्रियाको सिकाइ, पालिकामा अवस्थित अवसरहरू र समग्र विकासका लागि सम्भावनाहरूको लेखाजोखा गरिएको छ।

१. आर्थिक विकास

उपक्षेत्र	सिकाइ	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावनाहरू
१. कृषि विकास	निर्वाहमुखी कृषिलाई व्यावसायिक कृषिमा रूपान्तरण गर्नुपर्ने	उत्पादनमा विविधता कायम गर्न कृषकहरूमा तयारी	ऊर्वर भूमिको पर्याप्तता	व्यावसायिकरूपमा उत्पादन गर्न सकिने
	कृषकको सिप तथा दक्षता अभिवृद्धि गरी प्रविधिको प्रयोग गर्न सक्षम बनाउनुपर्ने	जनशक्ति र जमिनको उपलब्धता	प्रविधि प्रयोग गर्न सकिने	कृषि सिप विकास केन्द्र वा कृषक पाठशाला स्थापना गर्न सकिने
	कृषकहरूलाई उत्पादन समूहमा आबद्ध गराइ जमिनको एकीकरण गरेर चक्लाबन्दी गरी सामूहिक व्यवसायिक खेतीलाई प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने	उत्पादन वृद्धि गर्न र चक्लाबन्दी प्रणाली अवलम्बन गर्न कृषहरूको उत्साह	चक्लाबन्दी खेतीमार्फत नेपालकै नमुना क्षेत्र बनाउन सकिने	१. सबै वडामा जमिन र परिवारको लगत सङ्कलन गरी व्यवस्थित अभिलेख राखेर चक्लाबन्दी गर्ने
	उत्पादन क्यालेन्डर तथा व्यावसायिक योजना बनाएर उत्पादन गर्नुपर्ने	कृषि सामग्रीहरू आपूर्ति केन्द्रहरू, परामर्श सेवा तथा बजार केन्द्रहरूको उपलब्धता	आपूर्ति केन्द्रहरूको सवलीकरण तथा सेवा केन्द्र तथा बजार क्षेत्रको विस्तार प्राङ्गारिक मल कारखाना चलाउन सकिने	१.समुदायमा आधारित कृषि सामग्री आपूर्ति केन्द्र स्थापना २. सबै वडामा कृषि परामर्श सेवा केन्द्र स्थापना ३. उत्पादन योजनाअनुसार उद्यम विकास केन्द्र स्थापना
	सङ्घीय सरकार, प्रादेशिक सरकार तथा स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रमहरूका बारेमा पर्याप्त जानाकारी हुनुपर्ने	कृषकहरूको समूहमा आबद्धता हुनु र समूहमा छलफलको प्रक्रिया प्रारम्भ हुनु	अगुवा कृषकहरू, स्थानीय शिक्षकहरूको सहयोगमा कृषकलाई जानकारी गराउने अवसरहरू	१. पालिकाको कृषि नीति निर्माण गर्ने २. कृषक पाठशाला स्थापना ३. ज्ञान केन्द्रको सवलीकरण
	उत्पादक समूहहरूलाई विशेष सेवा तथा अनुदान दिनुपर्ने	नगरपालिकाको विशेष प्राथमिकतामा कृषि क्षेत्र पर्नु	समूह/सामूहिक खेती प्रणाली विकास हुन सक्ने	१. उत्पादन समूहहरूलाई विशिष्टकृत गर्ने २. अनुदान, सेवा तथा सहुलियत मापदण्ड निर्माण गर्ने ३. उच्च मूल्य प्रजातिका तथा उच्च पोषण भएका बाली पहिचान गरी उत्पादन गर्न प्रोत्साहित गर्ने । ४. कृषक सहकारीहरू विस्तार गर्ने ५. पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरू स्थापना गर्ने
	कृषि बिमा कार्यक्रम लागु गर्नुपर्ने	नगरपालिका र किसान दुवै पक्ष तयार	सकारात्मक सरकारी नीति तथा बिमा कम्पनीहरूको उपलब्धता	१.कृषि बिमा नीति निर्माण गरी लागु गर्ने ।

२. पशुपन्छी विकास	पशुपालक कृषकहरूको अभिलेख तयार गरी व्यावसायिक पशुपालनलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने	चरिचरण र बजारको सहज उपलब्धता तथा कृषकको पशु पालनप्रति बढ्दो उत्साह	थोरै लगानीमा आयआर्जन तथा रोजगारीको अवसर सिर्जना हुन सक्ने	१. कृषकलाई व्यावसायिक योजना बनाउन लगाउने २.योजनामुताविक अनुदान तथा सहयोग मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ३.प्रत्येक वडामा पशु सेवा केन्द्र स्थापना गर्ने ४. नश्ल सुधार केन्द्र स्थापना गर्ने ५. घाँसबाली उत्पादन गर्ने ६. प्रशोधन केन्द्र तथा बजार केन्द्र स्थापना ७. पशु बिमा कार्यक्रम लागु गर्ने
३. खाद्य सुरक्षा तथा पोषण	पोषणबारे सबै नागरिकलाई जानकारी भई पोषणजन्य वस्तुहरूको उत्पादन तथा उपयोग गर्ने परम्परा विकास गर्नुपर्ने	१. पोषणयुक्त बाली उत्पादन गर्ने जमिन तथा जनशक्तिको उपलब्धता। २. कृषि तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत सङ्घ/संस्थाको उपलब्धता ३. सञ्चार माध्यमको उपलब्धता	१. घर-घरमा पोषणयुक्त बाली उत्पादन गर्न सकिने २. विद्यार्थीहरू, युवाहरू तथा सञ्चार माध्यम परिचालन गरी पोषणबारे जानकारी गराउन सकिने	१. करेसाबारी कार्यक्रमहरू लागु गर्न सकिने। २. नगरपालिकाभित्र उत्पादन हुने पोषणयुक्त बालीहरूको सूची तयार गरी सार्वजनिक गर्न सकिने। ३. पोषण सुरक्षासम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिने। ४. विषादी प्रयोगमा पूर्ण प्रतिबन्ध
४. सिँचाइ	सम्पूर्ण जमिनको लागत तयार गरी कुन जमिनमा कुन बाली लगाइन्छ र त्यसका लागि कस्तो प्रकारको सिँचाइ सुविधा आवश्यक हुन्छ भन्ने कुराको अभिलेख तयार गर्ने।	१. समथर वडाहरूमा भूमिगत सिँचाइको सम्भावना हुनु २. पहाडी वडाहरूमा सिँचाइको स्रोत उपलब्ध हुनु। ३. उपभोक्ता समिति गठन गरी सिँचाइ निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्न सकिनु	सर्फेस, डिप, लिफ्ट सिँचाइ सञ्चालन गर्न उपयुक्त स्थान हुनु	उपभोक्ताहरूसँग सहकार्य गरी १. सर्फेस सिँचाइ निर्माण गर्न सकिने २. डिप सिँचाइ गर्न सकिने ३. लिफ्ट सिँचाइ गर्न सकिने
५. भूमि व्यवस्था	जग्गाको हदबन्दीको उचित व्यवस्था नहुनु	प्रचुर सार्वजनिक जग्गाको उपलब्धता	जग्गालाई उत्पादनमा लान सकिने	
	समयमा भूक्षय रोकथाम गर्न नसक्नु			
		अनौपचारिक भू-स्वामित्वलाई औपचारिकतामा परिवर्तन गर्न नगरपालिकाबाट प्रक्रिया सुरु भएको	शहरीकरणको सुरुवाती चरणमा भएको हुँदा भू-उपयोग नीति सजिलै कार्यान्वयन गर्न सकिने	
	भूमिमा महिलाको स्वामित्व बढाउनुपर्ने	संयुक्त पूर्जा बनाउने काम सुरु	नगरपालिकाको मस्यौदा भूमिऐनमा संयुक्त पूर्जाको प्रावधान समेटिएको।	भूमि सम्बन्धि आठौं संशोधन मार्फत् भूमिहीन एवं अव्यवस्थित बसोवासीलाई जग्गाको स्वामित्व दिंदा संयुक्ता पूर्जा दिन सकिने।

६. जलस्रोत	संरक्षण तथा सही उपयोग नीति निर्माण गरी सोहीमुताविक जलस्रोतको सदुपयोग गर्नुपर्ने ।	प्रशस्त खोलानाला तथा जरुवा हुनु	सम्पूर्ण क्षेत्रमा पानी उपलब्ध हुने स्रोत हुनु	१.जलस्रोत तथा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने २. पानीका मुहान संरक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ३. जैविक तटबन्ध निर्माण गर्ने ४. जलक्रिडा स्थलहरू विकास गर्ने
७. वन तथा वनस्पति सम्पदा	जनसहभागितात्मक पद्धतिद्वारा वनको दिगो व्यवस्थापन गरी वन्य पैदावरहरूको उत्पादकत्व वृद्धि गरी वनमा आधारित उद्यम विकास गरेर नगरपालिकाभित्र नै आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न सकिन्छ।	१. प्रशस्त वन हुनु २. राष्ट्रिय वन, सामुदायिक वन तथा निजी वनमा गुणस्तरीय रुखहरू हुनु	१. दिगो व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने २. स्थानीय स्तरमा नै बिरुवा उत्पादन गर्ने ३. वृक्षरोपण गर्ने ४. सडक तथा नदी किनारमा वृक्षरोपण गर्ने	१. सामुदायिक तथा निजी वनहरूको दिगो व्यवस्थापन २. सबै वडामा हाइटेक नर्सरी स्थापना ३. नगरपालिकाभित्रका सबै सडक तथा नदी किनारमा वृक्षरोपण (बाँस, अम्रिसो, फूलका बिरुवा, निगालो आदि)
८. खनिज सम्पदा	खनिज स्रोतहरूको पहिचान गरी अभिलेख निर्माण गरी उपयुक्त व्यवस्थापन गर्न नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने	कोइला, तामा, चून, सुन खानीहरू भएको लक्षण देखिनु	१. खानी उत्खनन गर्ने आवश्यक नीति निर्माण गर्ने २. खानी उत्खननका लागि जनशक्ति विकास गर्ने	१.खानी उत्खननको संभाव्यता अध्ययन गरी विस्तृत प्रतिवेदन तयार गर्ने २. पालिका र नागरिकको साझेदारी क्रसर उद्योग तथा खानी सञ्चालन गरी आय आर्जन तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने
९. उद्योग	नगरिकलाई समूहमा आबद्ध गराइ पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरू स्थापना गरी उद्योग तथा उद्यम विकास गरेर वातावरणमैत्री गुणस्तरीय उत्पादनद्वारा आय आर्जन तथा रोजगार सिर्जना गर्न सकिने	पब्लिक लिमिटेड कम्पनी निर्माण गर्न सकिने आवश्यक जनशक्ति, ऐन कानुन तथा उद्यम सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ उपलब्ध हुनु।	१. भौतिक पूर्वाधारको सहज व्यवस्थापन गर्न सकिने २.उत्पादित वस्तुहरूको सहज बजारीकरण ३. जनताको सहभागितमा उद्योगहरूको विकास	१. नगरपालिका र जनताको सहभागितामा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरू स्थापना गर्न सकिने २. व्यावसायिक योजनामुताविक उत्पादन तयार गरेर बजारीकरण गर्न सकिने ३. स्थानीय स्तरमा नै आकर्षक रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न सकिने
१०. वाणिज्य	कारोबारलाई बैङ्किङ प्रणालीमार्फत सञ्चालन गर्ने वातावरण निर्माण गर्न वित्तीय संस्थाहरूको वृद्धि गरी व्यावसायिक वातावरण सिर्जना गर्ने ।	१. बढ्दो शहरीकरण तथा बैङ्किङ प्रणालीप्रति नागरिकको बढ्दो आकर्षण २. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजार केन्द्रहरूबाट नजिकै अवस्थित	१. सबै वडाका बजार क्षेत्रलाई व्यापारिक केन्द्रका रूपमा विकास गर्न सकिने २. नागरिकको क्षमता अभिवृद्धि गरी अनलाइन पद्धति बढाउँदै लैजान सकिने	१. वाणिज्य विषयमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने संस्थाहरूको विकास गर्न सकिने २. प्रत्येक वडामा बैङ्किङ क्षेत्र विस्तार गर्न सकिने ३. सहकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी बैङ्किङ कारोबार गर्न सक्षम बनाउने ४. व्यापार सूचना केन्द्रहरू स्थापना गर्ने

११. आपूर्ति	समुदायमा आधारित संस्थाहरू निर्माण गरी आपूर्ति प्रणाली सुचारु गर्न डिलर तथा भण्डार भवन व्यवस्थापन गर्न सकिने।	१. सुरक्षित तथा पहुँचयोग्य स्थान २. यातायात सञ्जालको उपलब्धता	१. समुदायमा आधारित संस्थाहरूको निर्माण नागरिकको नेतृत्वमा आपूर्ति सुचारु सञ्चालन गर्ने	१. पालिकाको आपूर्ति नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने २. नगारिक र पालिकाको संयुक्त सहभागितामा आपूर्ति संयन्त्र निर्माण गरी आपूर्ति सुचारु गर्ने।
१२. पर्यटन	पालिका र नागरिकको साझेदारीमा पर्यटन उद्योग स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने र पर्यटन विकासलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने	१. प्रशस्त पर्यटकीय क्षेत्र हुनु २. राष्ट्रिय सडक सञ्जालमा जोडिनु ३. सप्तकोशीमा पानीजहाज हुनु ४. प्रसिद्ध धार्मिकस्थल हुनु ५. प्याराग्लाइडिङ हुनु ६. पर्यटन प्रवर्द्धन नीति निर्माण हुनु	१. आय आर्जन तथा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना हुने। २. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय शहरहरूसँग जोडिन सक्ने	१. पर्यटकीय स्थलहरूमा भौतिक पूर्वाधार निर्माण। २. पर्यटन तालिम केन्द्रहरूको स्थापना। ३. पर्यटन सूचना केन्द्रहरूको स्थापना। ४. पर्यटन क्षेत्रको प्रचार/प्रसार (वेभसाइट, टिभी, यु ट्युब च्यानल आदि)

२. सामाजिक क्षेत्र

उपक्षेत्र	सिकाइ	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावना
१. जनसङ्ख्या तथा बसाइँ सराइ	१. नगरपालिकाभित्र मौसमी तथा स्थायीरूपमा बसाइँ सराइ भएर जाने तथा आउने जनसङ्ख्याको व्यवस्थित अभिलेख राख्नुपर्ने। २. नगरपालिकाको जनसङ्ख्या नीति बनाएर लागु गर्नुपर्ने। ३. प्रौढ उमेरका नगरपालिकावासीलाई जनसङ्ख्या शिक्षाबारे जानकारी गराउनुपर्ने	१. बसोबासयोग्य भू-भाग २. ऊर्वर भूमि ३. व्यावसायिक अवसरहरू तथा बजारयोग्य क्षेत्रहरू ४. आधारभूत भौतिक पूर्वाधारहरूको सुविधा ५. युवा जनशक्तिको प्रचुरता ६. सामाजिक विविधता	१. फरक समुदाय, संस्कृति र ज्ञान भएका मानिस बसाइँ सरेर आउन सक्ने २. नगरवासीहरूको अन्य क्षेत्रका मानिससँग सम्बन्ध तथा सम्पर्क स्थापित हुन सक्ने ३. विभिन्न प्रकारका संस्कृति, रहनसहन, ज्ञान तथा प्रविधिहरूको सङ्गमस्थल बन्न सक्ने ४. सामाजिक सद्भाव तथा सुमधुरता वृद्धि हुन सक्ने	१. मौसमी तथा स्थायीरूपमा बसाइँ सरेर आउने र जानेहरूको विस्तृत विवरण राख्ने। २. नयाँ बसाइँ आउनेहरूका लागि समुदायमा घुलमिल हुने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ३. जनसङ्ख्या नीति बनाएर लागु गर्ने ४. जनसङ्ख्या शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

२. शिक्षा	१. विद्यालय क्षेत्रलाई पूर्णरूपमा गैरराजनीतिक क्षेत्रका रूपमा घोषणा गरी शिक्षक, अभिभावकहरूलाई (सक्रिय राजनीति), विद्यार्थी र कर्मचारीहरूलाई दलीय आबद्धताबाट टाढा राख्ने । २. शिक्षक तथा कर्मचारीहरूमा विषयगत, सामाजिक तथा मनोवैज्ञानिक विज्ञता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने । ३. शिक्षक-विद्यार्थी अनुपात मिलाउनुपर्ने । ४. प्रत्येक विद्यालयमा न्यूनतमरूपमा छात्र तथा छात्रा शौचालय, विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय, प्रतिक्षालय, साइकल स्टेन्ड, छात्राका लागि चेन्जिङ रुम, स्वच्छ पिउने पानी, खेलकुद परिसर, सभा कक्ष हुनैपर्ने । ५. स्थानीय पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा (अध्ययन प्रयोजनका लागि मात्र, नियमित अतिरिक्त क्रियाकलापहरू हुनैपर्ने । अभिभावकको चासोमा कमी ६. बालमैत्री शैक्षिक वातावरण ७. नियमितरूपमा अभिभावक, शिक्षक, विद्यार्थी र जनप्रतिनिधि अन्तरक्रिया कार्यक्रम हुनैपर्ने ।	१. भर्ना दरमा वृद्धि २. भौतिक पूर्वाधारमा सुधार ३. शैक्षिक सामग्रीमा वृद्धि ४.अतिरिक्त क्रियाकलापमा वृद्धि ५. नगरपालिकाको शिक्षा नीति भएको ६. बालमैत्री विद्यालयहरू ७. प्राविधिक धारको विद्यालयमा वृद्धि ८. किशोरी-किशोरी (सेनेटरी प्याड, आइरन चक्की, चेन्जिङ रुम) मैत्री विद्यालय ९. गुणस्तरीय शिक्षामा वृद्धि १०. जेहेन्दार, महिला, दलित छात्रावृत्तिको व्यवस्था ११. निःशुल्क पाठ्यपुस्तकको व्यवस्था १२. सूचना तथा प्रविधिको प्रयोग	१. नगरपालिकालाई पूर्ण विद्यार्थी भर्ना भएको पालिकाका रूपमा घोषणा गर्न सकिने २. ८० प्रतिशतभन्दा बढी विद्यार्थीले ए प्लस रिजल्ट ल्याउन सक्ने ३. विद्यालयहरू बालबालिकाको आकर्षणको केन्द्र हुन सक्ने । ४. छात्राहरूको अध्ययनप्रति रुचि बढ्ने र उच्च शिक्षाका लागि अभिप्रेरित हुन सक्ने ५. गरिब, दलित समुदायका विद्यार्थीले आत्मसम्मान र गौरव वोधका साथ अध्ययन गर्न सक्ने र जातीय विभेद अन्त्यको आधार तयार हुने । ६. पाठ्यपुस्तक समयमा नै उपलब्ध हुन सक्ने । ७. विद्यालयहरू समावेशी र अपाङ्गमैत्री हुन सक्ने	१. भर्ना अभियानलाई तीव्र र निरन्तरता दिनुपर्ने २. विद्यालयको शैक्षिक प्रगतिलाई निरन्तर अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ३. अभिभावकसहितको सहभागितामा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्र गठन गर्ने ४. शिक्षक, विद्यार्थी, कर्मचारीहरू तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधीकारीलाई सबै प्रकारका राजनीतिक गतिविधिबाट अलग राख्ने । ५. वार्षिक शैक्षिक योजना बनाएर शैक्षिक, अतिरिक्त, क्षमता अभिवृद्धि तथा समुदायसँग अन्तरक्रियाका कार्यक्रमहरू नियमितरूपमा सञ्चालन गर्ने ।

३.स्वास्थ्य तथा पोषण	१. सबै वडामा सुविधा सम्पन्न स्वास्थ्य संस्था स्थापना गरेर दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्नुपर्ने । २. स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्रका सबै नागरिकको स्वास्थ्य प्रोफाइल तयार गरी नियमित पुनरावलोकन गर्नुपर्ने । ३. स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने । ४. स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी स्वास्थ्य व्यवहार तथा आदतहरू विकास गर्न जनचेतना तथा अभियानहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने । ५. पोषणजन्य वस्तुहरूबारे जानकारी गराइ घरायसी खपतका लागि आवश्यक पर्ने पोषण तत्व उत्पादनका लागि योजनाबद्धतवरले प्रशिक्षित गर्नुपर्ने । ६. सुविधा सम्पन्न अस्पताल स्थापना गर्ने ।	१. स्वास्थ्य संस्था निर्माण भइरहेको २. आमा सुरक्षा कार्यक्रम, खोप र गाउँघर क्लिनिक कार्यक्रमहरू नियमित सञ्चालन भइरहेको । ३. औषधि आपूर्तिको राम्रो व्यवस्था भएको, प्रयोगशाला, एम्बुलेन्सको सुविधा भएको, सर्पदंश र आँखा अस्पताल सञ्चालन भएको, विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन ४. करारमा अनमी, ल्याब असिस्टेन्ट, का.स. नियुक्त गरिएको, नगरपालिकाको सहयोगमा, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालन भइरहेको । ५. पोषण सुधारका लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम लागु भएको । ६. नगरपालिका पूर्ण खोपयुक्त भएको । ७. पूर्ण सरसफाइका लागि निरन्तर कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेको ।	१. पालिकामा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरअनुसार मातृ शिशु मृत्यु दर कायम गर्न सकिने २. स्वास्थ्य सेवा तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको सवलीकरण गरेर गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने र नगरपालिकावासीको समय तथा स्रोतको बचत गर्न सकिने । ३. स्वास्थ्यमा भइरहेको खर्चको ठूलो हिस्सा बचत गर्न सकिने । ४. पोषणजन्य वस्तुहरूबारे जानाारी गराइ त्यस्ता वस्तु उत्पादन गरी सहजतवरले पोषण आपूर्ति गर्न सकिने । ५. प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारको सहकार्यमा सुविधा सम्पन्न अस्पताल स्थापना गर्न सकिने ।	१. नगरपालिकाको स्वास्थ्य तथा पोषण सुरक्षा नीति निर्माण गर्नुपर्ने । २. मातृ तथा शिशु सुरक्षा कार्यक्रम निरन्तरता ३. सुनौला १००० दिन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ४.स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम लागु गर्ने ५ं नगरपालिकावासी सबैको स्वास्थ्य प्रोफाइल तयार गरी वार्षिकरूपमा नियमित स्वास्थ्य जाँच गर्ने । ५. आपत्कालीन उद्धार संयन्त्र निर्माण गर्ने । ६. नियमितरूपमा नगरपालिकाभित्रका सबै वडाको सरसफाइ अभियान सञ्चालन गर्ने ।
४. पिउने पानी तथा सरसफाइ	१. नगरपालिकाको पिउने पानी तथा सरसफाइ नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्नुपर्ने । २. नगरपालिकावासी सबैलाई स्वच्छ, सुरक्षित र शुद्ध पिउने पानी उपलब्ध गराउनुपर्ने । ३. सार्वजनिक ठाउँहरूमा शौचालय तथा पिउने पानीको व्यवस्था गर्नुपर्ने । ४. नियमितरूपमा टोलहरू सफाइ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	१. पानीका स्रोत प्रशस्त हुनु २. भूमिगत जलको प्रचुर सम्भावना हुनु ३. चर्पीको प्रयोग र हात धुने बानी विकास हुनु ४. जनशक्ति उपलब्धता	१. समुदायको नेतृत्वमा डिप बोरिङ तथा पानीको स्रोत सदुपयोग गरेर घर-घर तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा स्वच्छ पिउने पानी आपूर्ति गर्ने । २. सरसफाइ अभियान सञ्चालन गर्ने । ३. पानी शुद्धीकरण तथा संरक्षणका लागि नागरिकलाई सशक्तीकरण गर्ने ।	१. 'एक घर एक धारा' तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा पिउने पानीको व्यवस्था गर्ने । २. सार्वजनिक स्थलहरूमा शौचालय तथा पानीको व्यवस्था गर्ने । ३. हप्ताको एक दिन सरसफाइ अभियान सञ्चालन गर्ने । ४. पानी शुद्धीकरण तथा संरक्षणका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने

५. युवा	१. युवाहरूलाई सशक्तीकरण गरी सिप तथा दक्षता अभिवृद्धि गरी सिर्जनात्मक कार्यमा संलग्न गराएर सामाजिक तथा आर्थिक विकास, खेलकुद विकास र वातावरण संरक्षणका लागि परिचालन गर्ने ।	१. युवा क्लबहरूको उपलब्धता २.नियमित खेलकुद कार्यक्रमहरू आयोजना ३. युवा परिचालन नीति हुनु ४. प्रधानमन्त्री युवा रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन हुनु ।	१. युवा सशक्तीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने २. युवाहरूको सिप तथा दक्षता अभिवृद्धि गर्ने ३. युवा उद्यमी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ४. युवाहरूलाई विकासका कार्यमा संलग्न गराउन सकिने	१. सिप विकास केन्द्र स्थापना २. युवा उद्यमी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ३. युवा क्लबहरूलाई स्वयम्सेवाका कार्य गर्न उत्प्रेरित गर्ने संयन्त्र बनाउने ।
६. महिला	१. महिलालाई सशक्तीकरण गरेर स्थानीय आर्थिक तथा सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरूको नेतृत्व गर्न सक्षम बनाएर आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा मूलप्रवाहीकरण गर्नुपर्ने २. महिला तथा छात्राहरूका विशिष्ट आवश्यकता सम्बोधन गर्न आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू तथा भौतिक पूर्वाधार संरचनाहरू विकास गर्नुपर्ने ३. महिला, छात्रा तथा बालबालिकाबारे सम्मानजनक व्यवहार गर्ने शब्दकोश निर्माण गरी प्रसार गर्ने ।	१.महिलाको समानतासम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि भएको २. महिला सशक्तीकरण र समानता पालिकाको मुख्य प्राथमिकताको विषय हुनु ३. महिला पुनर्स्थापना केन्द्रको व्यवस्था ४. नियमितरूपमा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन ५. सेनेटरी प्याडको व्यवस्था ६. महिलाको नाममा सम्पत्ति पास गर्दा विशेष छूटको व्यवस्था ७. सुरक्षित मातृत्व र एम्बुलेन्सका लागि अतिरिक्त सुविधाको व्यवस्था ८. स्थानीय तहमा महिला सहभागितामा वृद्धि ९. न्यायिक समितिमा महिला नेतृत्वको व्यवस्था हुनु	१. महिलाको क्षमता अभिवृद्धि गरी उद्योग तथा व्यवसाय सञ्चालन गर्न अभिप्रेरित गर्ने २. छात्राका लागि उच्च शिक्षा निरन्तर गर्न सकिने ३. महिला स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउन सकिने ४. महिलाको नेतृत्वमा स्थानीय तहको विकास गर्न सकिने ५. महिला सशक्तीकरण गरेर समतामूलक समाज निर्माण गर्न सकिने	१. नगरपालिकाको महिला विकास नीति निर्माण गरी लागु गर्ने २. महिलाका लागि सिप विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ३. महिला उद्यम विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ४. सार्वजनिक स्थलहरूमा महिलाका लागि सुरक्षित प्रतीक्षालयको व्यवस्था गर्ने ५. सार्वजनिक स्थलहरूमा महिला शौचालयको व्यवस्था ६. महिला नेतृत्व विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने

७. बालबालिका तथा किशोर/किशोरी	१. बालबालिका तथा किशोर/किशोरीका अधिकार संरक्षण गर्दै उनीहरूलाई सिर्जनशील र उत्प्रेरित गरेर रचनात्मक तथा सिर्जनशील र उत्साहित बनाउनुपर्ने २. बालबालिका तथा किशोर/किशोरीका लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू विकास गर्नुपर्ने ।	१. नगर बाल संरक्षण समिति गठन २. ९ वटै वडामा बाल संरक्षण समिति गठन ३. नगर बाल क्लब सञ्जाल गठन ४. वडा स्तर तथा विद्यालयहरूमा बाल क्लबहरू गठन भएको ५. बाल संरक्षण कोष स्थापना ६. जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरूलाई बाल अधिकारसम्बन्धी अनुशिक्षण ७. बालबालिकाको नीति बनेको छ ८. बजेटको व्यवस्था भएको छ ९. बाल विवाह रोक्ने अभियान छ १०. नगरपालिकाले बालमैत्री व्यवहार र आचार पालना गर्न सुरु गरेको छ। ११. विपन्न बालबालिकालाई आर्थिक सहयोग १२. विद्यालयमा बालबालिकाको उपस्थिति बढाउन रकम उपलब्ध गराएको १३. बालबालिका विद्यालयमा टिकाउनका लागि मनोरञ्जन सामग्रीको व्यवस्था	१. बाल संरक्षण गरेर बालबालिकाभित्र रहेका प्रतिभा प्रष्फुटन गर्न सकिने । २. बालबालिका तथा किशोर/किशोरीलाई खुसी र उत्साहित बनाउने ३. बालबालिकाको संरक्षणका लागि जनचेतना तथा हटलाइनको व्यवस्था गर्ने ४. बालबालिकाका लागि मनोरञ्जन, खेलकुद तथा उद्यानहरू निर्माण गर्न सकिने ।	१. बाल तथा किशोर/किशोरी संरक्षण आचारसंहिता निर्माण गर्ने २. बाल संरक्षण हटलाइन स्थापना गर्ने ३. बाल संरक्षण समिति र नगर बाल क्लब सञ्जाललाई सवलीकरण गर्ने । ४. नगरपालिकामा बाल इजलास स्थापना गर्ने ५. नगरपालिका स्तरमा बालबालिका बौद्धिक प्रतिस्पर्धाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । ६. प्रत्येक टोल-टोलमा बाल उद्यान, खेलकुद परिसर, पुस्तकालय स्थापना गर्ने । ७. किशोर/किशोरी संरक्षण कार्यक्रम सञ्चानल गर्ने ।

८. खेलकुद	१. नगरपालिका स्तरमा खेलकुदसम्बन्धी विषयलाई नियमित सञ्चालन गर्नुपर्ने २. खेलकुदबारेमा नगरपालिकावासी सबैलाई जानकारी गराउन चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेर खेलकुदप्रति सबै नागरिकको आस्था र विश्वास जगाउने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने ३. व्यावसायिक खेलकुदलाई प्रवर्द्धन गर्न मुख्य खेलहरूमा व्यावसायिक प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्नुपर्ने । ४. पालिकास्तरीय कबर्ड हल स्थापना गरेर व्यावसायिक प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्नुपर्ने । ५. वडास्तरीय कभर्ड हलहरू निर्माण गरी व्यावसायिक प्रशिक्षण सञ्चालन गर्नुपर्ने ।	१. नगरस्तरीय तथा वडास्तरीय खेलकुद समिति गठन भएको छ । २. धेरै प्रकारका खेल विकास भएको ३. लैङ्गिक समावेशितासहितको खेलकुद विकास ४. खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गरिएको ५. वार्षिक खेलकुद कार्यक्रम तालिकाअनुसार भएको ६. भौतिक पूर्वाधार स्तरोन्नति भएको ७. खेलकुदका लागि प्रशस्त ठाउँ भएको ८. विभिन्न खेलकुदको व्यावसायिक प्रशिक्षण ९. बजेट विनियोजन १०. स्वास्थ्यका लागि खेलकुदसम्बन्धी अभियानको थालनी	१. कबर्ड हल, खेल मैदान, राष्ट्रिय स्तरको रङ्गशाला निर्माण सकिने २. व्यावसायिक खेलाडीहरू उत्पादन गर्न सकिने ३. राष्ट्रियस्तरको खेलकुद आयोजना गर्न सकिने ४. महिलाको खेलकुदमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न सकिने ५. खेलकुद एकेडेमी स्थापना गर्न सकिने ।	१. कबर्ड हलहरू निर्माण गर्ने २. रङ्गशाला निर्माण गर्ने ३. व्यावसायिक प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्ने ४. महिला तथा गृहिणीहरूका लागि नियमितरूपमा खेलकुद प्रतिस्पर्धाहरू आयोजना गर्ने ५. खेलकुद एकेडेमी स्थापनाका लागि संभाव्यता अध्ययन गरी कार्यक्रम अगाडि बढाउने ।
९. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	१. नगरपालिकाको सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण नीति निर्माण गरेर कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।	१. नगरपालिकासँग सामाजिक सुरक्षा नीति बनाउने अधिकार सुरक्षित हुनु २. सामाजिक सुरक्षा विभाग सशक्त हुनु ३. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमहरू सञ्चालन भई नै रहनु ४. पुनर्स्थापना केन्द्रहरूको व्यवस्था हुनु	१. जोखिममा परेका नागरिकको सुरक्षाको प्रत्याभूति गराउन सक्ने २. सीमान्तकृत र जोखिममा रहेका नागरिकको आत्मसम्मान र आधारभूत आवश्यकताहरूको परिपूर्ति गर्ने ३. सामाजिक न्यायमा आधारित समाज निर्माणार्थ आधार निर्माण गर्ने ।	१. सामाजिक सुरक्षा नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने २. पुनर्स्थापना केन्द्रहरू स्थापना गर्ने ३. सामाजिक सुरक्षा भत्ताको समतामूलक वितरण ४. सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई समसामयिकरूपमा दुरुस्त गर्ने
१०. कला तथा संस्कृति	१. नगरपालिकाको कला तथा संस्कृतिको विकास गर्न कला तथा संस्कृति नीति वनाएर लागु गर्नुपर्ने २. कला तथा सांस्कृतिक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन विभाग स्थापना गर्नुपर्ने	१. भाषा, कला, साहित्य समिति भएको २. निर्देशिका भएको ३. बजेट विनियोजन ४. भाषा कक्षा सञ्चालन ५. जातीय सङ्गठन र संस्कृति प्रवर्द्धन	१. नगरपालिकाभित्रका भाषा, साहित्य तथा कलाको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने २. नगरपालिकाको सामाजिक विविधताको प्रवर्द्धन हुन सक्ने ३. पर्यटन प्रवर्द्धन हुन सक्ने ४. भौतिक पूर्वाधारको राम्रो विकास हुन सक्ने	१. कला तथा संस्कृति विभाग स्थापना २. नगरपालिकामा बोलिने सबै भाषाको शब्दकोश निर्माण गर्ने ३. सबै वडामा संस्कृति समूहहरूको निर्माण ४. सङ्ग्रहालय स्थापना

११. अपाङ्गता भएका व्यक्ति	१. नगरपालिकाभित्रका अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्याको तथ्याङ्क लिएर अभिलेख राख्ने र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको प्रोफाइल बनाइ राख्नुपर्ने । २. नगरपालिकाको अपाङ्गता नीति निर्माण गरेर कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि आवश्यक आधारभूत सामग्रीहरू वितरण गर्नुपर्ने ४. अपाङ्गताको आत्मसम्मान र पहिचानका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने	१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको तथ्याङ्क सङ्कलन भएको २. अपाङ्गताको परिचयपत्र वितरण भएको ३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको शिक्षामा पहुँच वृद्धि भएको	१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने २. अपाङ्गता पुनर्स्थापना केन्द्रहरू स्थापना गर्ने ३. अपाङ्गता भएका नागरिकका लागि शिक्षामा पहुँच वृद्धि गर्ने ४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि आवश्यक पर्ने आधारभूत आवश्यकताहरू परिपूर्ति गर्ने ५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि सहभागिता र मूलप्रवाहीकरण गर्ने ६. सहयोगीका लागि तालिम व्यवस्था गर्ने	१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र दुरुस्त गर्ने । २.अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूबारे सबैलाई सुसूचित गर्ने ३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ४. विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूलाई अपाङ्गमैत्री तथा समावेशी बनाउने
१२. ज्येष्ठ नागरिक	१. ज्येष्ठ नागरिकहरूको अनुभव र सिकाइलाई घरदेखि टोल तथा वडा विकासमा सदुपयोग गर्न अनुभव आदान-प्रदान तथा सिकाइ हस्तान्तरण केन्द्रहरू स्थापना गर्ने २. नियमितरूपमा ज्येष्ठ नागरिक सम्मेलन गर्ने	१. ज्येष्ठ नागरिकहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन भएको २. वृद्ध भत्ता समयमा नै वितरण भइरहेको ३. ज्येष्ठ नागरिकहरूको नगरपालिकातर्फ विश्वास बढेको	१. ज्येष्ठ नागरिकले आर्जन गरेका अनुभव तथा सिपलाई नगरपालिकाको विकासमा सदुपयोग गर्न सकिने २. ज्येष्ठ नागरिक र युवा पुस्ताबीच निरन्तर संवाद र अनुभव आदान-प्रदान गर्न सकिने ३. स्थानीय विद्यालयहरूमा विभिन्न क्षेत्रबाट अवकास प्राप्त व्यक्तिहरूका अनुभव आदान-प्रदान गर्न सकिने	१. ज्येष्ठ नागरिक मञ्च स्थापना गर्न सकिने । २. नगरपालिकाको इतिहास तथा सामाजिक विविधता र यसको महत्वबारे युवा पुस्तालाई प्रशिक्षित गर्ने ।

३. भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र

उपक्षेत्र	सिकाइ	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावना
१. ऊर्जा	१. ४८ प्रतिशत घरमा विद्युतीकरण गर्नुपर्ने २. वडा नं. १,२ मा मर्मत सम्भार गरी विद्युत् खपतअनुसार ट्रान्सफर्मरको व्यवस्था गर्नुपर्ने	१. ५२ प्रतिशत घरमा विद्युतीकरण २. दाउरा, पेट्रोलियम पदार्थ सहज उपलब्धता ३. तीनै तहका सरकारले प्राथमिकतामा राखेका ४. विद्युतीकरण योजना स्वीकृत (६,७,८) ५. प्रादेशिक इन्धन भण्डारण नजिक रहेको	१. सब स्टेसन स्थापना गर्न सकिने २. बाँकी घरमा विद्युतीकरण गर्न सकिने ३. विधुतीकरण योजनाअनुसार काम गर्न सकिने	१. बाँकी घरमा विद्युतीकरण गर्ने २. विद्युत् खपतमा वृद्धि हुन सक्ने ३. वडा नं. १ र २ मा मर्मत सम्भार गरी टान्सफर्मर जडान गर्न सकिने ४. तारको व्यवस्थापन गर्न सकिने ५. बिजुली चुहावट रोक्न सकिने

२. जलविद्युत्	१. रानी छाँगा, सङ्खा खोला सर्भे गरेर विस्तृत प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने २. वाचेङ्ग पत्तनाली खोलामा विद्युत् उत्पादनलाई निरन्तरता दिनुपर्ने	१. कोलुङ झरना, राक्चे खोला, रानी छाँगा, सङ्खा खोला, वाचेङ्ग पत्तनाली खोला जस्ता पानीका स्रोत हुनु २. राक्चे खोलामा विद्युत् उत्पादन सुरु भएको	१. मर्मत सम्भार गरी आयोजना सुचारु हुन सक्ने २. विद्युत् उत्पादनलाई निरन्तरता दिन सकिने	१. विद्युत् परियोजना मर्मत गरी विद्युत् उत्पादन गर्ने २. पानीको स्रोत तथा मुहान संरक्षण गर्ने
३. वैकल्पिक तथा अन्य ऊर्जा	१. आधुनिक ऊर्जा प्रयोग गरी दाउराको खपत घटाउनुपर्ने स्थानीय जनतालाई प्राविधिक ज्ञान दिएर वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्न सक्षम बनाउनुपर्ने	१. प्रशस्त मात्रामा पशु पालन व्यवसाय भएकाले बायोग्यासका लागि आवश्यक पर्ने पदार्थ सहज उपलब्धता २. निरन्तर हावा प्रवाह भइरहने हुनाले विजुली उत्पादन गर्न सकिने	१. गोबर ग्यास तथा सौर्य ऊर्जा प्रयोग गर्न सकिने २. वायु ऊर्जा उत्पादन परीक्षण गरेर सफल भएमा विस्तार गर्न सकिने	१. गोवर ग्याससमा अनुदान दिएर गोवर ग्यास स्थापनाका लागि प्रोत्साहन गर्नुपर्ने २. सौर्य ऊर्जा तथा वायु ऊर्जाको परीक्षण गर्ने
४. यातायात	१. निजी क्षेत्रलाई ग्रामीण क्षेत्रमा लगानी गराएर गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउने वातावरण निर्माण गर्नुपर्ने २. यातायातको नियमित अनुगमन गरी भाडा तथा गुणस्तर सुनिश्चित गर्नुपर्ने ३. बस पार्क, बस बिसौनी र प्रतीक्षालयहरूलाई व्यवस्थित गर्नुपर्ने ४. आरक्षणअनुसारको सुविधा सुनिश्चित गर्नुपर्ने	१. बस, टेम्पो मिनी बस, हायस सञ्चालनमा रहेका २. ३ वटा पेट्रोल पम्प ३. बस, टेम्पो मिनी बस, हायस सञ्चालन	१. निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरेर ग्रामीण तहसम्म यातायात सञ्चालन गर्ने २. उचित भाडा तथा गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने ३. बस पार्क तथा प्रतिक्षालयलाई व्यवस्थित गर्ने	१. सबै टोललाई यातायात सञ्जालले जोड्ने २. गुणस्तरीय सेवा र उचित भाडा दर सुनिश्चित गर्न अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ३. बस पार्क तथा यात्रु प्रतीक्षालयहरूलाई व्यवस्थित गर्ने
६. सडक	१. सडकको स्तरोन्नति तथा समयमा मर्मत गर्नुपर्ने २. ढल निकास नभएको खोला, खोल्सा, नालालाई व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ३. सडक नाली निर्माण गर्नुपर्ने ४. सडक निर्माणमा जैविक प्रविधि प्रयोग गर्नुपर्ने ५. भू-उपयोग नीतिअनुसार सडक निर्माण गर्नुपर्ने	१. ३५ कि. मि. मदन भण्डारी राजमार्ग भएको २. प्रत्येक वडामा तीव्र सडक ट्र्याक विस्तार भइरहेको ३. वडाहरूमा रिङरोडको अवधारणा ल्याइएको ४. टोल-टोलमा सडक विस्तारको अवधारणा ५. केही सडक ग्राभेल तथा कच्ची सडक विस्तार	१. सबै टोल सडक सञ्जालबाट जोडिन सक्ने २. रोजगार सिर्जना हुन सक्ने ३. सडक सञ्जाल विस्तारपश्चात आर्थिक गतिविधिहरू गतिशील हुन सक्ने	१. सडक पिच गर्ने २. सबै टोललाई स्तरीय सडक सञ्जालले जोड्ने ३. सडकको दुवै किनारामा नाली बनाउने ४. सडकको दुवै किनारामा वृक्षरोपण गर्ने ५. भूक्षयग्रस्त क्षेत्रमा जैविक बाँध निर्माण गर्ने ६. सडक ग्राभेल गर्ने
७. केबलकार, रज्जुमार्ग तथा अन्य यातायात	१. पालिकावासी र नगरपालिकाको संयुक्त लगानीमा केबलकार बनाउनुपर्ने	बराह क्षेत्रदेखि मैनामैनीसम्म प्रारम्भिक सर्वे भएको	१. पर्यटन प्रवर्द्धन तथा रोजगार सिर्जना	१. पालिका र नगरवासीको संयुक्त लगानीमा केबलकार निर्माण गर्ने
	व्यवस्थित स्थानमा यात्रु ओराल्ने र चढाउने गर्न नसकिएको	कोशीमा जल यातायातका साधन सञ्चालन	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा रोजगार सिर्जना	

८. यातायात व्यवस्थापन	१. ट्राफिक नियमबारे सबै पालिकावासीलाई जानकारी हुनुपर्ने । २. सडक सुरक्षासम्बन्धी सबैलाई जानकारी हुनुपर्ने ३. सडक बत्तिको व्यवस्था हुनुपर्ने ४. संवेदनशील ठाउँहरूमा सि.सि. क्यामेरा जडान गर्नुपर्ने	१. सडकमा यातायात सङ्केतहरू रहेका २. कोसी पुल, रामपुर बजार, लालबजार र आम्बासीमा ट्राफिक चेक पोस्ट	१. सडक अनुशासनसम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेर दुर्घटना न्यूनीकरण गर्ने २. सडक बत्तिको व्यवस्था गरी सुरक्षा गर्न सकिने ३. सडक सुरक्षामा अभिवृद्धि	१. सडक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने २. सडक बत्तिको व्यवस्था गर्ने ३. संवेदनशील पहिचान गरी सि.सि. क्यामेरा जडान ४. विद्यालयहरूमा टाफ्रिक शिक्षा
९. सञ्चार तथा सूचना प्रविधि पूर्वाधार	१. वाइफाइ तथा मोबाइल टावरको क्षमता बढाउनुपर्ने २. सबैले प्रयोग गर्न सक्ने सर्वसुलभ सूचना प्रविधि विकास गर्नुपर्ने	१. एनटिसी, एनसेलको ८ वटा टावर निर्माण भइसकेको २. रामपुर बजार र ७ नं. वडा कार्यालयबाहेक सबै वडा कार्यालयमा वाइफाइ ३. बस्तीहरू क्रमशः शहरीकरणतर्फ उन्मुख	१. व्यवसाय तथा कारोबारमा सूचना तथा प्रविधिको प्रयोग हुन सक्ने २. नगरपालिकाका कार्यक्रमहरू अनलाइन गर्न सकिने ३. अनलाइन सेवा विस्तार गर्न सकिने	१. नगरपालिकाका निश्चित कार्यहरू अनलाइन प्रणालीबाट गर्न सकिने २. सार्वजनिक सुरक्षा, अनुगमन, मूल्याङ्कन, सूचना सम्प्रेषण जस्ता विषयमा अनलाइन प्रविधि प्रयोग गर्ने । ३. आर्थिक कारोबारलाई बैङ्किङ तथा विद्युतीय प्रणालीमार्फत गर्ने
१०. प्रादेशिक तथा स्थानीय पूर्वाधार	स्थानीय र प्रादेशिक योजनाको समन्वय राम्रो हुनुपर्ने	१. सोमबारे मायुङटार भोजपुर सडकमा लगानी	१. ठूला परियोजनामा प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग सहकार्यको सम्भावना	१. सङ्घीय तथा प्रादेशिक सरकारसँग सहकार्य गर्ने परियोजनाहरूको सूची तयार गर्ने
११. विज्ञान तथा प्रविधि	१. प्राविधिक शिक्षालय स्थापना हुनुपर्ने २. युवाहरूमा प्राविधिक ज्ञान तथा सिप हुनुपर्ने ३. विज्ञान तथा प्रविधिमा उच्च शिक्षाको व्यवस्था हुनुपर्ने	१. विद्यालयमा कम्प्युटर शिक्षाको सुरुवात २. विज्ञान प्रयोगशाला रहेको	१. प्राविधिक शिक्षाको विस्तार २. प्राविधिक ज्ञान तथा तालिम केन्द्रको स्थापना ३. विज्ञान तथा प्रविधि विषयमा उच्च शिक्षालयहरूको स्थापना	१. पोलिटेक्निकल ईन्स्टिच्युट स्थापना २. सिप विकास केन्द्र स्थापना ३. विज्ञान तथा प्रविधि विषयमा उच्च शिक्षालय स्थापना
१२. शहरी विकास	१. बजार क्षेत्रमा सबैतिर ढल विस्तार गर्नुपर्ने २. निर्णयहरू कार्यान्वयन गरिनुपर्ने	१. रामपुर सोमबारे लालबजार पुरन्दह कोसी पुल र आम्बासीमा सामान्य ढल व्यवस्थापन २. एकीकृत शहरी विकास योजना तयार भएको ३. डम्पिङ साइट तोकिएको ४. नियमितरूपमा फोहोर सङ्कलन	१. फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्न निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्न सकिने २. नगरपालिकाको मौलिकता झल्किने गरी घर तथा संरचनाहरू निर्माण गर्न सकिने ३. नगरवासी र नगरपालिकाको संयुक्त लगानीमा फोहोर प्रशोधन कम्पनी स्थापना गर्न सकिने	१. फोहोर मैला व्यवस्थापन कम्पनी स्थापना तथा सञ्चालन २. नगरपालिकाको मौलिकता झल्किने गरी घर तथा भौतिक संरचनाहरूको नक्सा डिजाइन गर्ने ३. नगरपालिकाको सौन्दर्य र मौलिकता प्रवर्द्धन गर्ने

१४. आवास तथा बस्ती विकास	१. सबै सार्वजनिक तथा व्यापारिक प्रयोजनका भवनहरू अपाङ्गमैत्री/प्रयोगकर्तामैत्री बनाउनुपर्ने	१. नगरपालिका भवन निर्माणका लागि प्रक्रिया सुरु २. वडा कार्यालय भवनहरू निर्माणाधीन ३. स्वास्थ भवन निर्माण कार्य सुरु ४. रेडक्रस भवन निर्माण भइसकेको ५. सर्पदंश भवन निर्माण ६. जनजाति भवन, दलित भवन निर्माणाधीन रहेको ७. कबर्ड हल निर्माण कार्य सुरु ८. इ. प्र. का. भवन रहेको ९. जग्गा उपलब्धता	१. व्यवस्थित र गुणस्तरीय सेवा प्रदान २. सेवाहरूमा एकरूपता तथा विश्वासनीयता ३. सेवाग्राहीहरूले आराम गर्ने व्यवस्था ४. सुशासनको सुनिश्चितता	१. नागरिक बडापत्रको व्यवस्था गरी प्रक्रियाअनुसारको सेवा

४. अन्तरसम्बन्धित विषयहरू

उपक्षेत्र	सिकाइ	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावना
१. तथ्याङ्क प्रणाली	१. नियमित तथ्याङ्क अद्यावद्यिक गर्नुपर्ने २. सेवाप्रदायक सङ्घ/संस्था तथा कार्यालयहरूमा व्यवस्थित तथ्याङ्क राख्ने प्रणाली विकास गर्नुपर्ने ३. विद्युतीय प्रणालीद्वारा अभिलेख राख्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने	१. नगरपालिकाको प्रोफाइल तयार भएको २. नगरपालिकाका सूचना तथा जानकारी वेबसाइट, मोबाइल एप्स तथा फेसबुक पेजमार्फत गराउने गरिएको ३. सूचना अधिकारीको व्यवस्था नगरपालिकाले गरेको	१. नगरको नियमित तथ्याङ्क अद्यावधिकका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने मोबाइल एप्सको विकास हुनु २. तथ्याङ्क सङ्कलन र व्यवस्थापन क्षेत्रमा सहयोग गर्न साझेदार निकायहरू नपासँग साझेदारीमा काम गर्न इच्छुक हुनु	१. तथ्याङ्क शाखा स्थापना गर्ने २. वडाहरूमा तथ्याङ्क नियमित सङ्कलन गर्ने संयन्त्र निर्माण गर्ने
२. गरिबी निवारण	१. गरिबी मापन गरी अभिलेख राखेर गरिबी परिचयपत्र वितरण गर्नुपर्ने	१. गरिबहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन हुनु २. स्थानीयरूपमा गरिबहरूको पहिचान गरी निजहरूलाई आत्मनिर्भर तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने तालिम आदिको व्यवस्थापन हुनु ३. गरिब परिवार र समूहमा बीउ पुँजीको व्यवस्थापन गरिएको	१. आर्थिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिने २. आयआर्जनका सबै सम्भावना पहिचान गरी उपयुक्त विकल्प छनोट गरी सोहीमुताविक सहजीकरण गर्न सकिने	१. आर्थिक विकास कार्यक्रम सहजीकरणको मापदण्ड बनाइ लागु गर्ने २. गरिबीको रेखामुनि रहेका नागरिकलाई आर्थिक विकासका लागि अनुदान उपलब्ध गराउने

उपक्षेत्र	सिकाइ	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावना
३. श्रम तथा रोजगारी	१. तालिम प्राप्त व्यक्तिहरूलाई उद्यमशील विकासका लागि उत्प्रेरित गर्नुपर्ने २. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केकाहरूको तथ्याङ्क पत्ता लगाएर उनीहरूको सिप तथा दक्षतालाई उपयोग गर्नुपर्ने ३. बेरोजगार युवा/युवतीको तथ्याङ्क सङ्कलन व्यवस्थित गर्नुपर्ने ४. कृषि र पशुपालन क्षेत्रलाई व्यवसायका रूपमा अगाडि बढाउनेतर्फ अभिप्रेरित हुन नसक्नु	१. जीविकोपार्जनका तालिमहरू सञ्चालन भएको २. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केकाहरूका लागि स्वरोजगारका कार्यक्रममा सहयोग ३. बेरोजगारको तथ्याङ्क अन्तिम चरणमा पुगेको ४. कृषि र पशुपालनको क्षेत्रलाई व्यावसायिक बनाउन उपकरण, बीउविजन तथा अनुदान सहयोग गरिएको	१. उत्पादित वस्तुहरूलाई बजारसम्मको पहुँच विस्तार हुने २. स्थानीयस्तरमै रोजगारीका अवसर पहिचान भइरहेको ३. रोजगार प्रबर्द्धन शाखामार्फत बेरोजगार पहिचान गरी रोजगार बनाउन मद्दत पुग्ने	१. युवा उद्यमी कार्यक्रम सञ्चालन हुन सक्ने २. श्रमको सम्मानसहित पेशा तथा व्यवसायहरूको प्रवर्द्धन
४. मानव संसाधन विकास				
	१. सिपयुक्त र दक्ष जनशक्ति विकास गर्नुपर्ने	पर्याप्त युवा जनशक्ति परिचालन	भएका मानव संसाधनको अधिकतम उपयोग गर्न सकिने	१. प्राविधिक तथा सिप किवास कार्यक्रमहरू सञ्चालन
५. अनुसन्धान तथा विकास	यसलाई महत्वपूर्ण क्षेत्रका रूपमा स्वीकार गरी ध्यान दिनुपर्ने	सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक सम्भावित क्षेत्रको खोज तथा अनुसन्धान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	अनुसन्धानको माध्यमबाट विकासका रणनीतिहरू निर्माण गर्नुपर्ने	१. अनुसन्धान तथा विकास शाखा स्थापना गर्ने
६. उद्यमशीलता विकास	१. संभावित उद्यम विकासका क्षेत्रहरू पहिचान गरी उद्यम विकासका लागि नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने	१. कच्चा पदार्थको उपलब्धता २. जनशक्तिको पर्याप्तता ३. उद्यम विकास रणनीति योजना तर्जुमा भएको ४. उद्यम विकासको क्षेत्रमा बजेट व्यवस्थापन	१. लघु तथा घरेलु उद्यम विकास गर्न सकिने २. स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्न सकिने ३. निर्यात प्रवर्द्धन गर्न सकिने	१. पालिका र नागरिकको सहकार्यमा पब्लिक कम्पनी स्थापना गरी विभिन्न उद्यम स्थापना गर्ने
७. समानता	१. महिलामा सम्पत्तिमाथिको समान पहुँच स्थापित गर्नु तथा सबै क्षेत्रमा महिला समानताको प्रत्याभूति गर्नुपर्ने	१. सामाजिक समावेशीकरण तथा लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी कार्यक्रम र बजेटको उपलब्धता २. सार्वजनिक कार्यमा सबै क्षेत्रको सहभागिता उल्लेख्य वृद्धि हुँदै जानु	१. महिलाहरूको आत्मसम्मान तथा निर्णय क्षमता वृद्धि गर्न सकिने २. विभिन्न जातजाति, वर्ग, लिङ्गबीचको विभेद न्यूनीकरण गर्न सकिने	१. नगरपालिकाको लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरणसम्बन्धी नीति बनाएर लागु गर्ने
८. समावेशीकरण	१. समावेशीकरण नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने २. विकास निर्माणका सवै कार्यमा सबैको सहभागिता सुनिश्चित गर्नुपर्ने	१. लक्षित वर्गहरू पहिचान भएको २. लक्षित वर्गका लागि बजेट व्यवस्थापन भएको ३. सबैको सहभागिता वृद्धि भएको	१. सबैको सहभागिता सुनिश्चित गर्न सकिने	१.विकासका सबै कार्यमा सबै जात र जातिको सहभागिता सुनिश्चिता हुने गरी मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने

उपक्षेत्र	सिकाइ	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावना
९. विपद् व्यवस्थापन	१. दमकल व्यवस्थापन गर्नुपर्ने । २. विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी सामग्रीहरू जगेडा गर्नुपर्ने ३. नदी नियन्त्रणका लागि दीर्घकालीन योजनाहरू निर्माण गर्नुपर्ने ४. विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्ने ५. मानवीय कारणले हुने विपद्लाई कम गर्नेखालका जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुन नसक्नु ६. कोसी टप्पु वन्यजन्तु आरक्षको उचित व्यवस्थापन नहुँदा जङ्गली जनावरहरू नियन्त्रण गर्न नसक्नु	१. विपद् पूर्वतयारी प्रतिकार्यात्मक योजना तर्जुमा भएको २. नगर तथा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको ३. विपद् प्रतिकार्य सामग्री व्यवस्थापन, आगो निभाउने, लाइफ ज्याकेटलगायत सामग्री ४. सुरक्षित आवास गृह निर्माण (बेलका न.पा. १ र २) मा	१. नदी, खोलाहरूको पानीबाट सिँचाइको व्यवस्थापन गर्न सकिने २. पहिचान भएका जोखिम क्षेत्रहरूमा विपद् न्यूनीकरणका लागि कार्य गर्न सकिने	१. विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सवलीकरण गर्ने २. जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू पहिचान गरी कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने
१०. वातावरण	१. वातावरण नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने २. ल्यान्डफिल साइट निर्माण हुन नसक्नु ३. भवन, सडकलगायत संरचना निर्माण गर्दा रुख, बिरुवा रोपण तथा वृक्षरोपण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउनु ३. नर्सरी निर्माण गरी बिरुवा उत्पादन गर्नु	१. फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि ल्यान्डफिल साइट पहिचान भएको २. ल्यान्डफिल साइट निर्माणका लागि बजेट व्यवस्थापन भएको ३. वातावरणमैत्री भवन तथा अन्य संरचना निर्माण योजना तयार भएको ४. वन भएको	१. वातावरणीय सन्तुलनसहितका विकासका गतिविधि सञ्चालन गर्न सकिने २. जनसहभागितामा	१. नगरपालिकालाई देशकै हरियाली नमुना नगरपालिकाका रूपमा विकास गर्न सकिने २. हाइटेक नर्सरी स्थापना गरी बिरुवा उत्पादन गर्न सकिने
११. जलवायु परिवर्तन	१. अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खण्डवृष्टि भएकाले यसबाट बच्नका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने २. पानीका मुहानहरूको संरक्षण गर्नुपर्ने ३. माटोको आर्द्रता व्यवस्थापन गर्न हरियाली व्यवस्थापन गर्नुपर्ने	१. जलवायु परिवर्तनले हुन सक्ने जोखिमका बारेमा चेतनाको स्तर वृद्धि भएको २. व्यावसायिक/सामाजिक उत्तरदायित्वको भावना विकास भएको	१. अन्तर्राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तनलाई प्राथमिकतामा राखेकाले स्रोत वृद्धि भएको	
१२. सामुदायिक साझेदारी र गैरसरकारी संस्थाहरू	१. समन्वय अभावमा आयोजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन सक्ने	१. विकास निर्माणका काममा सझेदारी कायम हुने २. विकासमा हातेमालो गर्दै अगाडि बढ्न सकिने	१. लगानी अभिवृद्धि हुने	

५. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

उपक्षेत्र	कमजोरी	सवल पक्ष	अवसर	सम्भावना
१. योजना तर्जुमा	१. नगरपालिकाको योजना तर्जुमा निर्देशिका तयार गरी लागु गर्ने २. लागत अनुमान गरी योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने	१. योजना पद्धतिको विकास भएको २. जनसहभागितामा योजना निर्माण गर्ने पद्धतिको विकास ३. नगरको पार्श्वचित्र तयार भएको	१.सहभागितामूलक प्रक्रिया अवलम्बन गरेर योजना तर्जुमा गर्ने २. तथ्याङ्कमा आधारित योजना निर्माण गर्ने	१. सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट आवधिक योजना निर्माण गर्ने
२. आयोजना बैङ्क	आयोजनामा बैङ्कमा राखिएका योजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरिनुपर्ने	१. योजनाहरू पहिचान गरिएको	१. कुन वर्ष कुन योजना गर्ने भन्ने कुराको सुनिश्चित भएको हुने	
३. संस्थागत तथा कार्यान्वयन व्यवस्था	१. स्वीकृत दरवन्दीअनुसार कर्मचारीको पदपूर्ति भएको हुनुपर्ने २. नगरपालिकाका कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन हुनुपर्ने ३. प्राविधिक जनशक्तिको उपलब्धता हुनुपर्छ ४. भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था हुनुपर्छ	१. कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूको सक्रिय सहभागिता २. सहभागितामूलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धति ३. कार्यालय भवन निर्माणका लागि पर्याप्त जमिन उपलब्धता	१.नगरपालिकामा आवश्यक पर्ने जनशक्तिको दरवन्दी स्वीकृत भएको	
४. तहगत सम्बन्ध तथा अन्तरसरकार समन्वय	प्रदेश तथ सङ्घसँग समन्वय तथा सहकार्य हुनुपर्ने	१. कर्मचारीहरू उपलब्ध भएको २. ससर्त तथा निसर्त बजेट विनियोजन ३.आयोजनाहरूमा सहकार्य	१. सुमधुर सम्बन्ध स्थापित हुन सक्ने २. राष्ट्रिय महत्वका आयोजनामा सहकार्य हुन सक्ने	१. दिगो तथा द्रुत विकासमा सहकार्य हुन सक्ने
५. जोखिम व्यवस्थापन	१. आगलागी नियन्त्रणका लागि दमकलको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने २. जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू पहिचान गरी कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्ने	१. जोखिम तथा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको २. विपद् जोखिम न्यूनीकरणसम्बन्धी कार्यविधि तयार गरिएको ३. जोखिम न्यूनीकरणका लागि विभिन्न सामग्री तथा उपकरणहरूको उपलब्धता भएको	१. जोखिम व्यवस्थापनका लागि क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने २. जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू संरक्षण गर्नपर्ने	
७. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	१. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन नीति तथा कार्यक्रमहरू बनाएर लागु गर्नुपर्ने २. तेस्रो पक्षबाट अनुगमन गर्ने प्रक्रिया थालनी गर्नुपर्ने ३. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने	१. वडा तथा नगरस्तरीय योजना तथा अनुगमन समिति तर्जुमा भएको २. योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन निर्देशिका तयार भएको	१. परियोजनाअनुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सूचकाङ्कहरू विकास गर्न सकिने	

३.३.१ बेलका नगरपालिका विकासका मार्गनिर्देशक सिद्धान्तहरू

सबै नागरिकको आधारभूत आवश्यकताहरू परिपूर्ति, आत्मसम्मानको रक्षा, स्वतन्त्रता तथा नेपालको संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरेका सबै मौलिक हकको सुनिश्चित गर्दै वातावरणीय सन्तुलन, सामाजिक समावेशी तथा दिगो विकास लक्ष्यहरू प्राप्तिका लागि निम्नलिखित मार्गनिर्देशक सिद्धान्तहरू अवलम्बन गरिएको छ -

१. आर्थिक विकास, समृद्धि एवम् गुणस्तरीय जीवनयापन
२. दिगो कृषि प्रवर्द्धन गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि
३. नागरिकको सिप तथा दक्षतामा अभिवृद्धि गरी ज्ञानमा आधारित अर्थतन्त्रको विकास
४. वैज्ञानिक भू-उपयोग, चक्लाबन्दी तथा भूमि संरक्षण
५. गुणस्तरीय सेवा, समावेशी विकास, सुसूचित समाज तथा सुशासन
६. प्राकृतिक स्रोत तथा जैविक विविधताको संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन
७. मौलिक कला, धर्म, संस्कृतिको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धन
८. सूचना, विज्ञान तथा प्रविधि विकास र सदुपयोग
९. परम्परागत ज्ञान तथा बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण
१०. राष्ट्रिय स्तरमा स्वीकार गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, महासन्धि एवं सम्झौताको पूर्ण पालना
११. विकासमा मानव अधिकारमुखी अवधारणा अवलम्बन
१२. विकास साझेदारहरूको एकीकृत प्रयास
१३. संविधान प्रदत्त अधिकारहरू प्रयोग गरी समयानुकूल नीतिगत व्यवस्थाहरूको तर्जुमा

३.३.२ बेलका नगरपालिकाको दूरदृष्टि

सन्तुलित विकास, सम्मानित जीवन र समावेशी पूर्वाधार

समाजवाद उन्मुख बेलका नगर

३.३.३ बेलका नगरपालिकाको लक्ष्य

वि.स. २०८१ सम्म समृद्ध बेलकामा सुखी एवं सन्तुष्ट बेलकावासी

३.३.४ बेलका नगरपालिकाको उद्देश्य

- सदाचार प्रवर्द्धन, सुशासन तथा सामाजिक न्यायको प्रत्याभूति गर्ने
- समावेशी विकासको प्रवर्द्धनसहित मौलिक, सामाजिक, सांस्कृतिक मूल्य र मान्यतामा आधारित समाज निर्माण गर्ने
- दिगो विकास लक्ष्यअनुरूप राष्ट्रले निर्धारण गरेका लक्ष्यहरू प्राप्त गर्ने
- वातावरणमैत्री समावेशी भौतिक पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने
- आधारभूत शिक्षा र स्वास्थ्यमा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने
- कृषि उत्पाकदत्व वृद्धि तथा उद्यम विकास गरी उच्च आर्थिक वृद्धि दर प्राप्त गर्ने
- अध्ययन/अनुसन्धान तथा प्रविधि विकास तथा विस्तार गर्ने
- मानव अधिकार संरक्षण, दण्डहीनताको अन्त्यसहितको सामाजिक सुरक्षालाई सुनिश्चित गर्ने
- प्राकृतिक तथा जैविक वातावरणको संरक्षण, सम्वर्द्धन र सदुपयोग गर्दै पर्यटन विकास र प्रवर्द्धन गर्ने
- लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा भेदभाव अन्त्य गर्ने

३.३.५ विकास प्राथमिकताका क्षेत्रहरू

नगरपालिकाको समग्र विकासका लागि नगरपालिकाका सबै क्षेत्रको विकासलाई सम्बोधन गर्नुपर्छ। यसरी विकासका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्दा विकासका लागि गरिने क्षेत्र तथा क्रियाकलापको सही प्राथमिकताले समयमा नै अपेक्षित परिणाम ल्याउँछ। विकासका सही प्राथमिकताले लगानीको सही प्रतिफल प्राप्त गराउँछ। बेलका नगरपालिकाको सन्दर्भमा नगरपालिकामा सुशासनको प्रत्याभूतिमार्फत दक्ष जनशक्तिको विकास गरी यस आवधिक

योजनाले निर्दिष्ट गरेको दूरदृष्टिले दिशानिर्देश गरेको मार्गमा विकासका क्रियाकलाप कार्यान्वयन गरी निर्दिष्ट लक्ष्य प्राप्त गरिनेछ। यसका लागि जनसहभागितामा आधारित दिगो र द्रुत विकासका लागि निम्नानुसारको १० प्राथमिकतामा आधारित नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ -

१. कृषिको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण

२. गुणस्तरीय तथा प्राविधिक शिक्षा, दक्ष जनशक्ति

३. स्वास्थ्य तथा सरसफाइ

४. गरिबी निवारण, पोषण तथा खाद्य सुरक्षा

५. भू-उपयोग तथा भूमि व्यवस्थापन

६. भौतिक पूर्वाधार विकास

७. समावेशी विकास

८. उद्यम विकास तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

९. जलवायु परिवर्तन तथा वातावरणीय सन्तुलन

१०. आन्तरिक राजस्व वृद्धि तथा वित्तीय सुशासन

३.३.६ बेलका नगरपालिकाको सन्दर्भमा दिगो विकास लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण, परिणामात्मक लक्ष्य र सूचकहरू

यस आवधिक योजनाले दिगो विकास लक्ष्य २०३० लाई बेलका नगरपालिकाको सन्दर्भमा स्थानीयकरण गरी नगरपालिकाको विकास कार्यक्रमहरूमा आत्मसाथ गर्दै यसका सूचकाङ्कहरूलाई आधार मानेर स्थानीय तहको योजनामा आन्तरिकीकरण गरेको छ। यस प्रक्रियाले दिगो विकास लक्ष्यहरूले र्निदिष्ट गरेबमोजिम राष्ट्रिय लक्ष्य तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता हासिल गर्न सहयोगी भूमिका खेल्नेछ।

राष्ट्रिय लक्ष्य	बेलका नगरपालिकाको परिणामात्मक लक्ष्य	आधार वर्ष २०७६	बेलका नगरपालिकाको सूचक २०८१ (सन् २०२३)
लक्ष्य १.१ः सन् २०३० सम्ममा प्रतिदिन १.२५ डलरभन्दा कम आम्दानीमा जीवन निर्वाह गरिरहेका गरिबीको अन्त्य गर्ने	१. दैनिक १.२५ डलर भन्दा कम आम्दानी भएको जनसङ्ख्या न्यूनीकरण गर्ने	२६.२	० मा झार्ने
१.१.२ प्रतिव्यक्ति आम्दानी राष्ट्रियस्तरमा	प्रतिव्यक्ति आय अमेरिकी डलरमा	२६४	२७००
लक्ष्य १.३ : राष्ट्रियरूपमा उपयक्त सामाजिक सुरक्षा प्रणाली र न्यूनतम आधारलगायतका उपाय सबैका लागि कार्यान्वयन गर्ने र सन् २०३० सम्ममा गरिब र सङ्कटग्रस्त एवम् कमजोर अवस्थामा रहेका व्यक्तिहरूलाई उल्लेख्यरूपमा समावेश गर्ने	१. जातीय विभेदका औपचारिक तथा अनौपचारिक मुद्दा	हाल विभेद छ	० मा झार्ने
	२. सामाजिक सुरक्षा नीति तयार गरी सबै वडामा लागु गर्ने	हाल छैन	कार्यान्वयन भएको हुने
	३. 'समान काम : समान ज्याला' नीति निर्माण गरी लागु गर्ने	हाल छैन	कार्यान्वयन भएको हुने

लक्ष्य १.४ : सबै महिला तथा पुरुष विशेष गरेर गरिब र सङ्कटग्रस्त अवस्थामा रहेका महिला र पुरुषको आर्थिक स्रोत साधनमा समान अधिकार सुनिश्चित गर्ने, यसका साथै आधारभूत सेवा/सुविधामा पहँच, भूमिमाथिको स्वामित्व र नियन्त्रण एवम् अन्य स्वरूपका सम्पत्ति, उत्तराधिकार, पैतृक सम्पत्ति, प्राकृतिक स्रोतसाधन, उपयुक्त, नयाँ प्रविधि तथा लघुवित्तलगायतका वित्तिय सेवामा यिनीहरूको पहँच सुनिश्चित गर्ने	१. नगरपालिका र नागरिकले सञ्चालन गर्ने पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमा सबैको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने	हाल छैन	नीति कार्यान्वयन भएको हुनेछ
	२. बजार समितिहरूमा महिला र पुरुषको समान सहभागिता सुनिश्चित	हाल छैन	५० प्रतिशत महिला
परिणामात्मक लक्ष्य १.५ : गरिबी र सङ्कटग्रस्त अवस्थामा रहेका मानिसको उत्थानशील निर्माण गर्ने र यिनीहरूको वातवारणसँग सम्बन्धित विषम घटनाका साथै अन्य आर्थिक, सामाजिक र वातावरणीय नकारात्मक असर र विपद्को जोखिम कम गर्ने	बेलका नगरपालिकाको उत्थानशील योजना तयार गरी लागु गर्ने	हाल छैन	उत्थानशील योजनामुताविक कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएको हुनेछ
दिगो विकास लक्ष्य २ : भोकमरी अन्त्य गर्ने, खाद्य सुरक्षा र उन्नत पोषण प्राप्त गर्ने र दिगो कृषि प्रवर्द्धन गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य : २.१ सन् २०३० सम्म भोकमरी अन्त्य गर्ने र खासगरी शिशुलगायत गरिब र सङ्कटग्रस्त अवस्थाहरूमा रहेका व्यक्तिसहित सबै जनताको सुरक्षित, पोषणयुक्त र पर्याप्त खानामा वर्षैभरि पहुँच सुनिश्चित गर्ने	१. विपन्न परिवारका महिलालाई गर्भावस्था तथा सुत्केरी समयमा तीन वर्षसम्म पोषण भत्ता उपलब्ध गराउने नीति तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ	हाल छैन	कार्यान्वयन भएको हुनेछ
परिणामात्मक लक्ष्य २.३ : सन् २०३० सम्म विशेषतः महिला, आदिवासी, जनजाति, पारिवारिक कृषक, वस्तुभाउ पाल्ने व्यक्ति र मछुवाहरूको कृषि उत्पादकत्व, जमिन, अन्य उत्पादनशील साधन तथा लगानी ज्ञान, वित्तीय सेवा, बजारका साथै मूल्य अभिवृद्धि र गैरकृषि रोजगारी जस्ता अवसरमा सुरक्षित र समान पहुँचको माध्यमबाट समानस्तरका खाद्यान्न उत्पादकको कृषि उत्पादकत्व तथा आम्दानी दोब्बर गर्ने	१. अनौपचारिक स्वामित्वमा बसिरहेका परिवारहरूलाई औपचारिकरूपमा जमिनको हक स्थापित गरिनेछ	८.६ प्रतिशत	१ प्रतिशत
	२. सबै किसानले बाली उत्पादन पात्रो तयार गरी सोहीमुताविक उत्पादन गर्नेछन्	हाल छैन	९५ प्रतिशतभन्दा वढी किसानले वार्षिक उत्पादन पात्रो तयार गरेका हुनेछन्
	३. जनताको सहभागितामा बजार केन्द्रहरू स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका हुनेछन्	हाल छैन	प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक/एकवटा बजार केन्द्र रहेका हुनेछन्
	४. जनताको सहभागितामा कृषि आपूर्ति केन्द्र स्थापना	हाल छैन	९ वटा
	५. जनताको सहभागितामा पालिकाले उद्योगहरू सञ्चालन गरेको हुनेछ	हाल छैन	५ वटा उद्योग
परिणामात्मक लक्ष्य २.४ : सन् २०३० सम्ममा दिगो खाद्यान्न उत्पादन प्रणाली पद्धतिहरू सुनिश्चित गर्ने साथै उत्थानशील कृषि अभ्यासहरू जसले उत्पादकत्व र उत्पादन वृद्धि गर्छन्, जसले जलवायु परिवर्तन, विषम मौसम, सुक्खा, बाढी तथा अन्य विपद्सँग अनुकूलनका निम्ति क्षमता बढाउँछन् र जमिन र माटोको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्छन्। त्यस्ता अभ्यासहरू कार्यान्वयन गर्ने	१. जलवायु सूचना केन्द्रहरू स्थापना गर्ने	हाल छैन	९ वटा
	२. माटो परीक्षण केन्द्र स्थापना	हाल छैन	१ वटा
	३. किसान पाठशाला स्थापना	हाल छैन	४ वटा
	४. प्रत्येक वडाहरूमा स्मार्ट नर्सरीको स्थापना	०	९ वटा

दिगो विकास लक्ष्य ३ : सबै उमेर समूहका व्यक्तिका लागि स्वस्थ जीवनको सुनिश्चितता गर्दै समृद्ध जीवनस्तर प्रवर्द्धन गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य ३.१ : सन् २०३० सम्ममा विश्वव्यापी मातृ मृत्यु दर प्रत्येक १ लाख जीवित जन्ममा ७० भन्दा कम गर्ने	१. संस्थागत सुत्केरी सुविधा	५७.३ प्रतिशत	शतप्रतिशत
	२. मातृ मृत्यु दर प्रति १ लाख जीवित बच्चामा	२८३.३	७०
परिणामात्मक लक्ष्य ३.४ : सन् २०३० सम्ममा नसर्ने रोगबाट हुने असामयिक मृत्युदण्डलाई रोकथाम र उपचारबाट एकतिहाइ कम गर्नुका साथै मानसिक स्वास्थ्य तथा समृद्धि प्रवर्द्धन गर्ने	१. पालिकामा सुविधा सम्पन्न अस्पताल स्थापना गर्ने	हाल छैन	१ अस्पताल १५ शैयाको
	२. नसर्ने रोगबाट हुने मुत्यु	१५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
	३. सबै पालिकावासीको स्वास्थ्य बिमा निरन्तर भइरहको हुनेछ	हाल छैन	सबै नागरिकले बिमा गरेका हुनेछन्
	४. पालिकावासीको स्वास्थ्य प्रोफाइल तयार भएको हुनेछ	हाल छैन	९५ प्रतिशतभन्दा वढी नागरिकको स्वास्थ्य प्रोफाइल तयार भएको हुनेछ
	कुष्ठ रोग पत्ता लाग्ने दर	११	०
परिणामात्मक लक्ष्य ३.५ : लागु पदार्थ तथा मादक पदार्थ प्रयोगको रोकथाम तथा उपचार पद्धतिलाई सुदृढ तुल्याउने	१. मादक पदार्थ सदुपयोग आचारसंहिता निर्माण तथा कार्यान्वयन	०	१
परिणामात्मक लक्ष्य ३.६ : सन् २०३० सम्म विश्वभर सडक यातायात दुर्घटनाबाट हुने मृत्यु र घाइतेको सङ्ख्या आधा घटाउने	१. नगरपालिकाभित्र सुरक्षित सडक	२१.८ प्रतिशत	९५ प्रतिशत
परिणामात्मक लक्ष्य ३.७ : सन् २०३० सम्ममा यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवाका साथै परिवार नियोजन, सूचना र शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्नुका साथै प्रजनन स्वास्थ्यलाई राष्ट्रिय रणनीति र कार्यक्रम एकीकरण गर्ने	१. प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम	०	लागु भएको हुने
	२. स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममा जनता सहभागी भएका हुनेछन्	हाल छैन	शतप्रतिशत
दिगो विकास लक्ष्य ४ : समावेशी तथा समतामूलक गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चित गर्ने र सबैका लागि सिकाइका अवसरहरू प्रवर्द्धन गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य ४.१ : सन् २०३० सम्ममा सबै छात्र/छात्रालाई सान्दर्भिक साथै सिकाइका सकारात्मक उपलब्धितिर डोहोऱ्याउनका लागि उनीहरूका निम्ति निःशुल्क, समतामूलक तथा गुणस्तरीय प्राथमिक र माध्यमिक शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने	१. प्राथमिक विद्यालयमा खुद भर्ना दर	९९ प्रतिशत	१०० प्रतिशत
	प्राथमिक तह पूरा गर्ने दर	७६ प्रतिशत	शतप्रतिशत
	१५ देखि २४ वर्षको साक्षरता दर	९८.५ प्रतिशत	शतप्रतिशत
परिणामात्मक लक्ष्य ४.३ : सन् २०३० सम्ममा क्षमताले धान्न सकिने तथा गुणस्तरीय प्राविधिक, व्यावसायिक र उच्च शिक्षाका साथै विश्वविद्यालयसम्मको शिक्षाको सबै महिला र पुरुषको समान पहुँचको सुनिश्चितता गर्ने	१. प्राविधिक शिक्षालयहरू स्थापना	०	४ वटा
	२. प्राविधिक र सैद्धान्तिक विषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको अनुपात	०:१००	८०:२०
	३. आइसिटी उपलब्ध भएका विद्यालयहरू	०	शतप्रतिशत
	४. विद्यालयका भौतिक पूर्वाधारहरू समावेशी र अपाङ्गमैत्री भएका हुने	०	शतप्रतिशत

दिगो विकास लक्ष्य ५ : लैङ्गिक समानता हासिल गर्ने तथा सबै महिला, किशोरी तथा बालबालीकालाई सशक्त बनाउने			
परिणामात्मक लक्ष्य ५.१ : महिला, किशोरी तथा बालबालिकाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका विभेदहरूको अन्त्य गर्ने	१. समान काममा समान ज्याला नीति	०	१
	२. नेपालको संविधान र ऐन/कानुनसँग सम्बन्धित महिला, बालबालिका, किशोरी तथा बालबालिकासम्बन्धि प्रावधानहरूबारे जानकारीमूलक कार्यक्रम	हाल छैन	९ वडामा
परिणामात्मक लक्ष्य ५.३ : बाल विवाह, कम उमेर र जबर्जस्ती विवाह र महिला जनेन्द्रीय अङ्गभङ्ग गर्ने जस्ता सबै घातक व्यवहार अन्त गर्ने	१. बाल विवाह उन्मूलन	छैन	१ प्रतिशतमा झार्ने
	२. बुहारी सशक्तीकरण कार्यक्रमको पाठ्यक्रम बनाएर (२१ देखि ५० वर्षसम्मका निरक्षर बुहारीलाई पढाउने)	०	९० प्रतिशत
परिणामात्मक लक्ष्य ५.४ : सार्वजनिक सेवाको प्रावधान, पूर्वाधार, सामाजिक सुरक्षा नीतिहरूको प्रवर्द्धन गर्ने, पारिश्रमिकबिना गरिने हेरचाह र घरायसी कामलाई मान्यता दिने तथा घरेलु एवम् पारिवारिक कामको राष्ट्रिय प्रावधानअनुसार बाँडफाँट गर्ने	१. महिला सुरक्षा तथा सशक्तीकरण नीति	०	कार्यान्वयन भएको हुने
	२. घरायसी कामलाई व्यावसायिक कामका रूपमा मान्यता दिने वातावरण निर्माण	हाल छैन	मान्यता पाएको हुने
	१. महिलाको दैनिक शारीरिक श्रम	१६ घण्टा	दैनिक ८ घण्टामा सीमित गराउने
परिणामात्मक लक्ष्य ५.४ : राजनीतिक, आर्थिक र सार्वजनिक जीवनको निर्णय निर्माणका सबै तहको नेतृत्वमा महिलाको पूर्ण र प्रभावकारी सहभागिता र समान अवसर सुनिश्चित गर्ने	१. प्राविधिक शिक्षामा महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने	०	५० प्रतिशत महिला सहभागिता
	२. सबै प्रकारका उपभोक्ता समितिमा महिलाको भूमिका सुनिश्चित गर्ने	३३	५० प्रतिशत सहभागिता
दिगो विकास लक्ष्य ६ : सबैका निम्ती पानी तथा सरसफाइको उपलब्धताका साथै यसको दिगो व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य ६.१ : सन् २०३० सम्म सबैका निम्ति सुरक्षित र बेहोर्न सकिने पिउने पानीको सर्वव्यापी र मानवतामूलक पहुँच हासिल गर्ने	१. सुरक्षित पिउने पानीको व्यवस्था गर्ने	७० प्रतिशत	शतप्रतिशत घरमा धारा पुगेको हुने
	२. शौचालयको उपलब्धता	९१ प्रतिशत	शतप्रतिशत घरमा
	३. सार्वजनिक शौचालयको उपलब्धता	०	शतप्रतिशत सरकारी कार्यालयहरू भएका ठाउँमा
परिणामात्मक लक्ष्य ६.३ : सन् २०३० सम्ममा प्रदूषण घटाउने, हानिकारक रसायन वस्तुको विसर्जन अन्त्य गर्ने र निष्काशन कार्यलाई न्यूनीकरण गर्ने, प्रशोधन नगरिएको फोहोर पानीको हिस्सा आधा घटाउने र खेर गएका वस्तुको पुनः प्रयोगका लागि प्रशोधन गर्ने साथै सुरक्षित प्रयोग बढाएर पिउने पानीको गुणस्तर सुधार गर्ने	१. ल्यान्डफिल साइट निर्धारण	०	१
	२. फोहोर प्रशोधन केन्द्रको स्थापना	०	१
	३. पालिकामा हानिकारक रसायन वस्तुहरूको प्रतिबन्ध लगाउने	०	निती निर्माण गरी कार्यान्वयन भएको हुने
	४. पालिकालाई प्लास्टिक झोला मुक्त पालिका घोषणा गर्ने	०	नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन भएको हुने
	५. जनताको सहभागितामा प्रत्येक शुक्रबार २ घण्टा नियमितरूपमा सरसफाइ गरिएको हुने	०	उत्कृष्ट सरसफाइ भएको पालिकाका रूपमा स्थापित भएको हुने
दिगो विकास लक्ष्य ७ : बेहोर्न सकिने भरपर्दो दिगो र आधुनिक ऊर्जामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने			
सन् २०३० सम्ममा बेहोर्न सकिने, भरपर्दो र आधुनिक ऊर्जा सेवामा सर्वव्यापी पहुँच सुनिश्चित गर्ने	१. विजुलीको उपलब्धता	२६ प्रतिशत	शतप्रतिशत घरमा

दिगो विकास लक्ष्य ८ : सबैका लागि स्थिर, समावेशी तथा दिगो आर्थिक वृद्धि, पूर्ण तथा उत्पादनशील रोजगारी र मर्यादित कामलाई प्रवर्द्धन गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य ८.१ : राष्ट्रिय परिस्थितिअनुरूप प्रतिव्यक्ति आर्थिक वृद्धिलाई कायम राख्ने र विशेष गरेर अति कम विकसित मुलुकमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिलाई कम्तीमा प्रतिवर्ष ७ प्रतिशतमा राख्ने	१. प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वृद्धि	०.२ प्रतिशत	१० प्रतिशत
परिणामात्मक लक्ष्य ८.२ : उच्च मूल्य अभिवृद्धि र श्रममूलक क्षेत्रहरूमा केन्द्रित गर्दै विविधीकरण, प्रविधिको स्तरोन्नति र नवप्रवर्तनको माध्यमबाट उच्चस्तरको आर्थिक उत्पादकत्व हासिल गर्ने	कृषि क्षेत्रको वृद्धि दर	१	१० प्रतिशत
परिणामात्मक लक्ष्यः ८.३ : उत्पादनशील गतिविधि, मर्यादित रोजगार सिर्जना, उद्यमशीलता, सिर्जनशीलता र नवप्रवर्तनलाई सहयोग गर्नेखालका विकासमुखी नीति प्रवर्द्धन गर्ने र वित्तीय सेवामा पहुँचलगायत लघु, साना र मझौला उद्यमको वैधानिकीकरण र वृद्धिलाई प्रोत्साहन गर्ने	१. पालिका र नागरिकहरूको सहकार्यमा पब्लिक लिमिटेड कम्पनी स्थापना गरेर आयआर्जन तथा रोजगार सिर्जनाका अवसर सिर्जना गर्ने	० ० ० ० ० ०	१ फर्निचर उद्योग १ खाद्यान्न उद्योग १ जडीबुटी उद्योग १ पर्यटन उद्योग १ जलविद्युत् परियोजना १ पशु पालन फार्म १ कृषि फार्म
परिणत्मात्मक लक्ष्य ८.६ : सन् २०२० सम्म रोजगारी, शिक्षा वा तालिम नपाएका युवाहरूको अनुपात उल्लेख्यरूपमा घटाउने	१. युवाहरूलाई पालिकास्तरमा नै प्राविधिक सिप सिकाउने	०	१ सुविधा सम्पन्न बहुउद्देश्यीय प्राविधिक सिप विकास केन्द्र स्थापना गर्ने
परिणामात्मक लक्ष्य ८.७ : निकृष्ट स्वरूपको बालश्रम निषेध र अन्त्य गर्न बाध्यकारी श्रम उन्मूलन गर्ने र सन् २०२५ सम्ममा बाल सैनिकको भर्ती र प्रयोगलगायतका सबै स्वरूपका बालश्रम अन्त्य गर्न तत्काल र प्रभावकारी उपायहरू अपनाइने	१. पालिकालाई बालश्रम मुक्त घोषणा गर्ने	०	नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने
	२. बाल सैनिक निषेधित क्षेत्र घोषणा गर्ने	०	नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने

परिणामात्मक लक्ष्य ८.९ : दिगो पर्यटन, जसले रोजगारी सिर्जना गर्छ र स्थानीय संस्कृति र उत्पादन प्रवर्द्धन गर्छ, त्यसलाई प्रवर्द्धन गर्न नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने	१. पर्यटन प्रवर्द्धनलाई लक्षित गरेर सांस्कृतिक सग्रहालय स्थापना गर्ने	०	१
	२. पालिकाको विविधतालाई झल्काउने र सबै सांस्कृतिक प्रतिनिधित्व हुने गरी सांस्कृतिक समूहहरू निर्माण गरी प्रवर्द्धन गर्ने	०	९ वटा (प्रत्येक वडामा एक समूहका दरले)
	३. योजनाबद्धरूपमा पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने पर्यटन नीति र योजना तुर्जमा गरी कार्यान्वयन गर्ने	०	योजना कार्यान्वयन भएको हुने
	४. नागरिक र पालिकाको साझेदारीमा पर्यटन उद्योग सञ्चालन गर्ने	०	१
	४. पार्क तथा मनोरञ्जन क्षेहरू स्थापना गर्ने	०	४
	५. बेलकालाई विशेष पर्यटन क्षेत्रका रूपमा विकास गर्ने	०	डिपिआर तयार गरी परियोजना निर्माण गर्ने
	६. बेलका वन क्षेत्रलाई रहस्यमयी पर्यटकीय स्थलका रूपमा विकास गर्न प्रादेशिक तथा राष्ट्रिय गन्तव्यमा सूचीकृत गर्ने	०	१
परिणामात्मक लक्ष्य ८.१० : बैङ्किङ, बिमा र वित्तीय सेवामा सबैको पहुँचमा प्रोत्साहन र विस्तार गर्नका लागि आन्तरिक वित्तीय संस्थाको क्षमता सुदृढ गर्ने	१. १५ वर्षमाथिका नागरिकहरूको बैङ्क खाता	२० प्रतिशत	शतप्रतिशत
	२. व्यापार तथा व्यवसायको कारोबार बैङ्कमार्फत गर्ने	०	५० प्रतिशत
	३. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपलब्धता	१	प्रत्येक वडामा
दिगो विकास लक्ष्य ९ : उत्थानशील पूर्वाधारको निर्माण, समावेशी तथा दिगो औद्योगिकीकरणको प्रवर्द्धन र नवप्रवर्तनलाई प्रेरित गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य ९.१ : बेहोर्न सकिने र सबैका लागि समानतामूलक पहुँचमा केन्द्रित रहेर आर्थिक विकास र मानव सुख समृद्धिलाई सहयोग गर्ने क्षेत्रीय र सीमापार संरचनालगायत गुणस्तरीय, भरपर्दो, दिगो र उत्थानशील पूर्वाधारको विकास गर्ने	१. १२ महिना सञ्चालन हुने स्तरीय सडक सञ्जालको वृद्धि गर्न सबै सडक पिच भएको हुनेछ	१५ कि.मि. पिच	१०० कि.मि. पिच
परिणामात्मक लक्ष्य ९.२ : समावेशी र दिगोरूपको औद्योगिक प्रवर्द्धन गर्न र सन् २०३० सम्ममा राष्ट्रिय परिस्थितिअनुरूप रोजगारी र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको हिस्सा उल्लेखनीयरूपमा वृद्धि गर्ने साथै अति कम विकसित मुलुकमा यसको हिस्सा दोब्बर पार्ने	१. नागरिकको सहभागितामा वातावरणमैत्री उद्योगहरू स्थापना	०	७ वटा उद्योग
परिणामात्मक लक्ष्य ९.३ : आफ्नो क्षमताअनुसार बेहोर्न सकिने ऋण र मूल्य शृङ्खला एवम् बजारमा तिनीहरूको एकीकरणलगायत वित्तीय सेवाहरूमा विशेष गरेर विकासशील देशहरूका साना स्तरका उद्यमहरूमा पहुँच बढाउने	१. उद्यम विकासका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	०	९००० जना
	२. पालिकास्तरमा उद्यम विकास सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने	०	१

परिणामात्मक लक्ष्य ९.५ : सन् २०३० सम्ममा नवपरिवर्तनलाई प्रोत्साहन गर्ने, प्रति १० लाख जनसङ्ख्यामा अनुसन्धान र विकास कामदाहरूको जनसङ्ख्या ७५ प्रतिशतले वृद्धि गर्ने र सार्वजनिक, निजी अनुसन्धान र विकास खर्च बढाउनेलगायतका वैज्ञानिक अनुसन्धानहरूलाई बढावा दिने, सबै देश, खासगरी विकासशील देशहरूको औद्योगिक क्षेत्रमा प्रविधिको स्तरोन्नति गर्ने	१. बेलका नगरपालिकामा सामाजिक विकास अनसुन्धान शाखा खोल्ने	०	१
	२. सबै टोलमा मोबाइल नेटवर्क र इन्टरनेट सुविधाको पहुँच सुनिश्चित गर्ने	भर नपर्दो सेवा	भरपर्दो सेवा सबै वडामा
दिगो विकास लक्ष्य १० : देशभित्र तथा देशहरूबीचको असमानता घटाउने			
परिणामात्मक लक्ष्य १०.४ : नीतिहरू विशेष गरेर वित्त, ज्याला र सामाजिक सुरक्षा नीति अङ्गीकार गर्ने र बृहत्तर समानता प्रगतिशीलरूपमा हासिल गर्ने	१. नीतिहरू निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	०	वित्तीय नीति समान ज्याला नीति सामाजिक सुरक्षा नीति
दिगो विकास लक्ष्य ११ : शहरहरू एवम् मानव बस्तीहरूलाई समावेशी, सुरक्षित, उत्थानशील र दिगो बनाउने			
परिणामात्मक लक्ष्य ११.१ : सन् २०३० सम्ममा सबैलाई पर्याप्त, सुरक्षित र बेहोर्न सक्ने आवास तथा आधारभूत सेवामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने र अव्यवस्थित बस्तीको स्तरोन्नति गर्ने	१. बाढी तथा पहिरोको जोखिममा रहेका बस्तीहरू सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गरेर एकीकृत बस्ती निर्माण गर्ने	०	२ वटा
परिणामात्मक लक्ष्य ११.२ : सन् २०३० सम्ममा सङ्कटग्रस्त अवस्थामा रहेका व्यक्ति, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका ब्यक्ति र प्रौढको आवश्यकतालाई विशेष ध्यान दिँदै सडक सुरक्षामा सुधार र त्यसमा पनि विशेषगरी सार्वजनिक यातायातको विस्तारद्वारा सबैका लागि सुरक्षित, बेहोर्न सक्ने, पहुँचयोग्य र दिगो यातायात प्रणालीमा पहुँच पुऱ्याउने	१. यातायात व्यवस्थापन गर्न पालिकाभरि नै टाइम कार्ड लागु गरिने अपाङ्ग र ज्येष्ठ नागरिकलाई सार्वजनिक छुट दिने व्यवस्था गर्ने।	०	टाइम कार्ड लागु गरी प्रयोग भएको हुने
	२. यातायात व्यवस्थापन नीति वनाइ निश्चित मापदण्डका गाडीहरूलाई मात्रै सार्वजनिक यातायातका रूपमा प्रयोग गर्न अनुमति दिने	०	१
	३. पालिकाको मुख्य सडक र चक्रपथ कालोपत्रे भएको हुने	०	५० किलोमिटर
परिणामात्मक लक्ष्य ११.७ : सन् २०३० सम्ममा विशेष गरेर महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिलगायत सबैका लागि सुरक्षित, समावेशी, पहुँचयोग्य र हरित तथा सार्वजनिक खुला स्थानमा सर्वसुलभ पहुँच प्रदान गर्ने	१. पार्क तथा उद्यानहरू निर्माण गर्ने	०	९ वटा
	२. सार्वजनिक स्थलहरूमा वृक्षरोपण गर्ने	०	९ वडाका सार्वजनिक स्थलहरूमा
	३. विद्यालय, सरकारी तथा सडक किनारहरूमा वृक्षरोपण गर्ने	०	५७ स्थान
दिगो विकास लक्ष्य १२ : दिगो उपभोग तथा उत्पादन प्रणाली वा ढाँचाहरू सुनिश्चित गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य १२.१ : विकासोन्मुख देशको विकासलाई दृष्टिगत गर्दै सबै देशले दिगो उपभोग र उत्पादन कार्यक्रमको १० वर्षे खाका कार्यान्वयन गर्ने साथै यस कार्यमा विकसित देशले नेतृत्व लिने	१. पालिकाले १० वर्षे उत्पादन तथा उपयोग खाका तयार गरी लागु गर्ने	०	१
	२. घरले वार्षिक व्यावसायिक योजना तयार गरी सोहीमुताविक कार्य गर्ने	०	९० प्रतिशत घर

परिणामात्मक लक्ष्य १२.२ : सन् २०३० सम्ममा प्राकृतिक स्रोतको दिगो व्यवस्थापन गर्दै कुशल उपयोग हासिल गर्ने	४. जलस्रोत तथा ऊर्जा व्यवस्थापन नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन	०	नीति निर्माण भई कार्यान्वयन भएको हुने
	५. भू-उपयोग नीति र योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	०	भू-उपयोग नीति र ऐन निर्माण
परिणामात्मक लक्ष्य १२.६ : कम्पनीहरू, विशेषगरी ठूला र बहुराष्ट्रिय कम्पनीलाई दिगो अभ्यास पद्धति अवलम्बन गर्न र आफ्ना प्रतिवेदन चक्रमा दिगोपनासम्बन्धी सूचना समावेश गर्न प्रेरित गर्ने	१. पालिकामा सञ्चालित उद्योगहरूलाई सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्ने नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न	हाल छैन	नीति तयार गरी कार्यान्वयन भएको हुनेछ
दिगो विकास लक्ष्य १३ : जलवायु परिवर्तन र यसका प्रभावसँग जुध्न तत्काल कार्य अघि वढाउने			
परिणामात्मक लक्ष्य १३.२ : जलवायु परिवर्तनका उपायलाई राष्ट्रिय नीति, रणनीति र योजनामा एकीकृत गर्ने	१. पालिकाको जलवायु न्यूनीकरण तथा अनुकूलन योजना वनाएर लागु गर्ने	हाल छैन	लागु भएको हुनेछ
	२. जलवायु अनुकूलन स्मार्ट नगरका रूपमा विकास गर्न नीति तथा कार्यक्रमहरू तयार गरी लागु गर्ने	हाल छैन	नीति तयार भई लागु भएको हुनेछ
	३. जलवायु स्मार्ट खेती प्रणाली विकास गर्न नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी लागु गर्ने	हाल छैन	नीति तयार भई लागु भएको हुनेछ
परिणामात्मक लक्ष्य १३.३ : जलवायु परिवर्तनलाई कम गर्न, अनुकूलन गर्न, असर घटाउन र पूर्वसावाधनी गराउन शिक्षा, सचेतना र मानवीय तथा संस्थागत क्षमतामा सुधार गर्ने	१. नगरपालिकास्तरीय पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागु गर्ने	०	आधारभूत विद्यालयदेखि स्थानीय पाठ्यक्रम लागु भएको हुनेछ
	२. जनचेतनाका कामहरूलाई नियमितरूपमा सञ्चालन गर्ने	०	प्रत्येक वडामा
	३. जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलन समूहहरू गठन गरी सवलीकरण गर्ने	०	प्रत्येक वडामा
दिगो विकास लक्ष्य १५ : भू-सतही, भूपरिधिस्तरीय परिस्थतिकीय प्रणालीको दिगो उपयोग, रक्षा र पुनर्स्थापन गर्ने, वनको दिगोरूपमा व्यवस्थापन गर्ने, मरुभूमीकरणविरुद्ध लड्ने र जमिनको क्षयीकरण रोक्नुका साथै यसलाई उल्ट्याउने तथा जैविक विविधताको क्षतिलाई रोक्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य १५.२ : सन् २०२० सम्म सबै प्रकारका वनको दिगो व्यवस्थापनको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने, वन फँडानी रोक्ने, ह्रास भएको वनको पुनर्स्थापना गर्ने साथै वृक्षारोपण र विनाश भएको वनमा पुनः बिरुवा लगाउने	१. सामुदायिक वनको दिगो व्यवस्थापन	०	सबै सामुदायिक वनमा
	२. कवुलियती वनको दिगो व्यवस्थापन	०	सबै कवुलियती वन
	३. निजी तथा पारिवारिक वनको दिगो व्यवस्थापन	०	सबै निजी तथा पारिवारिक वनमा
	४. हाइटेक नर्सरी स्थापना गर्ने	०	९
परिणामात्मक लक्ष्य १५.९ : परिस्थितिकीय प्रणाली र जैविक विविधताका मूल्य/मान्यतालाई सन् २०२० सम्म राष्ट्रिय र स्थानीय योजना, विकास प्रक्रिया, गरिबी न्यूनीकरण रणनीति र लेखामा एकीकृत गरिसक्ने	१. पालिकाको परिस्थितिकीय प्रणाली र जैविक विविधितालाई समेटेर प्रोफाइल तयार गर्ने	०	प्रोफाइल तयार भएको हुनेछ

दिगो विकास लक्ष्य १६ : दिगो विकासका निम्ति शान्तिपूर्ण र समावेशी समाजको प्रवर्द्धन गर्ने, न्यायमा सबैको पहुँच प्रदान गर्ने र सबै तहमा प्रभावकारी जवाफदेही र समावेशी संस्था निर्माण गर्ने			
परिणामात्मक लक्ष्य १६.१ : सबै प्रकारका हिंसा र यससँग सम्बन्धित मृत्यु दर उल्लेख्यरूपमा कम गर्ने	१. पालिकाकलाई हिंसा मुक्त पालिकाका रूपमा विकास गर्न घरस्तरीय प्रतिबद्धतापत्र वडा कार्यालयमा पेश गर्न लगाउने	हाल प्रतिबद्धतापत्र जारी भएको छैन	९५ प्रतिशत घर ले हिंसा नगर्ने प्रतिबद्धतापत्र वार्षिकरूपमा पालिकामा पेश गरेका हुनेछन्
	२. बुहारी पत्रकारिता कार्यक्रमअन्तर्गत २१ देखि ५० वर्षसम्मका बुहारीहरू प्रशिक्षित भएका हुन्छन् ।	०	७५ प्रतिशत वुहारी
परिणामात्मक लक्ष्य १६.२ : बालबालिकामाथिको दुर्व्यवहार, शोषण, बेचविखन र यिनीहरूविरुद्धका सबै प्रकारका हिंसा र शारीरिक/मानसिक यातना अन्त्य गर्ने	१. पालिकालाई बालमैत्री पालिकाका रूपमा विकास गरी घोषणा गर्ने	०	घोषणापत्र सार्वजनिक गरिएको हुनेछ
परिणामात्मक लक्ष्य १६.६ : सबै तहमा प्रभावकारी र पारदर्शी संस्था विकास गर्ने	१. पालिका, वडा कार्यालय र सबैखाले कार्यालयमा नागरिक बडापत्र अनिवार्य राख्ने	०	नागरिक वडा पत्र
	२. सबै कार्यालयमा सहायता कक्ष अनिवार्यरूपमा राख्ने	०	सहायता कक्षको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन
	३. पालिकाभित्रका सबै सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्थाहरू, सहकारीहरू, विद्यालयहरू सबैले मासिक प्रगति प्रतिवेदन सम्बन्धित वडा कार्यालयमा अनिवार्य बुझाउने	०	पालिकामा प्राप्त प्रगति प्रतिवेदनहरू
परिणामात्मक लक्ष्य १६.१० : राष्ट्रिय कानुन र अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौताअनुरूप सूचनामा सर्वसाधरणको पहुँच सुनिश्चित गर्न र मौलिक स्वतन्त्रताको रक्षा गर्ने	१. पालिकाका गतिविधिहरू मासिकरूपमा सामुदायिक रेडियो र वेभसाइटमार्फत जानकारी गराउने	०	रेडियो तथा वेभसाइटका अभिलेखहरू

३.३.७ बेलका नगरपालिकाको विकास नीति

१. कृषिको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण

१.१ नगरवासीहरूको सिप र दक्षता अभिवृद्धि गरी कृषि तथा पशुपन्छी पालन क्षेत्रको आमूल रूपान्तरण गर्न कृषिको व्यसायीकरण, यान्त्रिकीकरण गर्ने

१.२ सूचना तथा प्रविधि उपयोग गरेर कृषि उद्योगधन्दा विकास तथा बजारीकरण गर्ने

१.३ कृषि तथा पशुपन्छीलाई उत्पादनको मूल आधार बनाइ बेलकाको समृद्धि हासिल गर्ने

१.४ व्यावसायिक किसानलाई परिचयपत्र व्यवस्था गर्ने र उत्पादन प्रक्रियामा सहयोग गर्ने

१.५ प्रविधिको माध्यमबाट उत्पादनको अनुगमन गर्ने

१.६ प्रत्येक किसानलाई व्यावसायिक योजना, बाली उत्पादन पात्रो तयार गराएर योजनाबद्धरूपमा उत्पादन गर्न लगाउने

१.७ कृषि भूमिको संरक्षण एवम् समुचित उपयोग गरी बाँझो तथा गैरकृषि प्रयोजनलाई निरुत्साहित गर्ने

१.८ डिप बोरिङ, सोलार पम्प, बाटर लिफ्टिङ, स्प्रिङ्कल सिँचाइ योजना र प्लास्टिक पोखरी आदिको माध्यमबाट सामुदायिक सिँचाइ सुविधाको व्यवस्थापन गरिने

१.९ रासायनिक मल तथा विषादिको प्रयोगलाई कम गर्दै प्राङ्गारिक खेतीलाई प्रोत्साहित गर्ने

१.१० सहकारी तथा सामुदायिक खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहित गर्ने

१.११ कृषि तथा पशुपन्छी बिमा कार्यक्रमहरू लागु गर्ने

१.१२ चिस्यान केन्द्र स्थापना गरी कृषि उपजको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने

१.१३ व्यावसायिक पशुपन्छी पालन तथा खेती प्रणालीको विकास गर्ने

१.१४ बाली भित्र्याउने र भण्डारसम्मको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्ने

१.१५ चक्लावन्दी खेतीको माध्यमबाट सामूहिक खेती प्रणाली प्रवर्द्धन गर्ने

१.१६ कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने

१.१७ कृषि प्रदर्शनी तथा अनुसन्धान केन्द्र स्थापना गरी कृषि अनुसन्धान हबका रूपमा विकास गर्ने

१.१८ स्थानीय पशुपन्छीमा उच्च गुणस्तरको नश्लको बीउ प्रयोग गरी स्थानीय पशुको गुणस्तरमा सुधार ल्याउन कृत्रिम र प्राकृतिक गर्भाधान सेवा विस्तार गरिने

१.१९ पशुलाई खुला चरिचरन बन्द गरी बँधुवा प्रणालीमा लान सामुदायिक वन, सडक किनार, नदी कटान क्षेत्र तथा खाली जमिनमा सामूहिकरूपमा डाले घाँस तथा भुईं घाँस खेतीका लागि घाँसको बीउ निःशुल्क वितरण गरिने

१.२० कृषि र पशुपन्छी क्षेत्रमा समयानुकूल देखा पर्ने महामारी नियन्त्रण गरिने

२. गुणस्तरीय तथा प्राविधिक शिक्षा, जनशक्ति उत्पादन

२.१ नगरपालिकाभित्रका विद्यालयहरू तथा शिक्षण संस्थाहरू प्रविधिमैत्री बनाइने

२.२ सार्वजनिक विद्यालयहरूलाई सबैका लागि पहुँचयुक्तसहित समावेशी विद्यालयमा रूपान्तरित गरिने

२.३ विद्यालय उमेरका सबै बालबालिकाका लागि सहज, गुणस्तरीय शिक्षा एवं इच्छुक विद्यार्थीका लागि प्राविधिक शिक्षा उपलब्ध गराइने

२.४ प्रत्येक विद्यार्थीले वर्षमा एकपटक अनिवार्यरूपमा नजिकमा रहेको स्वास्थ्य संस्थामा जाँच गराउने कुरा सुनिश्चित गरिने

२.५ नीतिगत व्यवस्थाअनुसारका निःशुल्क पाठ्यपुस्तकहरू नियमितरूपमा आपूर्ति गरिने

२.६ सम्पन्नता स्तरीकरण (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, वातावरणीय, सामाजिक आदि सूचकहरू) गरेर सम्पन्नताका आधारमा विपन्न, दलित परिवारका सदस्यहरूलाई प्राविधिक शिक्षामा सहुलियत दिइने

२.७ बालमैत्री शिक्षा योजना तर्जुमा गरिने

२.८ बाल बिकास केन्द्रको भौतिक सुधार गरिने

२.९ शिक्षाको प्रभावकारी अनुगमन/मूल्याङ्कन गरी गुणस्तरमा सुधार ल्याइने

२.१० शिक्षण सिकाइ कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन शिक्षण पेशामा आबद्ध कर्मचारी तथा शिक्षक/शिक्षिकालाई प्रोत्साहन गर्दै लगिने

२.११ दरबन्दीविहीन विद्यालयहरूमा क्रमशः दरबन्दी मिलानको व्यवस्था गर्दै लगिने

२.१२ स्थानीय तहमा पाठ्यक्रम तयार गरी लागु गरिने

२.१३ औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षाको प्रवर्द्धन र क्षमता अभिवृद्धि गरिने

३. स्वास्थ्य तथा सरसफाइ

३.१ नगरपालिकाभित्रका स्वास्थ्य केन्द्रहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाइने

३.२ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सबैका लागि पहुँचयुक्तता सुनिश्चित गरिने

३.३ सबै नागरिकका लागि सहज गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइने

३.४ नागरिकले अनिवार्यरूपमा स्वास्थ्य जाँच गराउने कुरा सुनिश्चित गरिने

३.५ स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम लागु गरिने

३.६ नीतिगत व्यवस्थाअनुसारका निःशुल्क औषधिहरू आपूर्ति नियमितरूपमा गरिने

३.७ 'समृद्ध बेलकाको आधार : स्वास्थ्य सेवामा पहुँच सबैको अधिकार' भन्ने नारासहित सबै वडामा स्वास्थ्य संस्था स्थापना, विकास र विस्तार गरिने

३.८ सुरक्षित गर्भ पतन सेवा व्यवस्थित गर्दै लगिने

३.९ न. पा. मा निर्माण भएको सर्पदंश उपचार केन्द्रलाई अझ व्यवस्थित गर्दै लगिने

३.१० सुरक्षित मातृत्व तथा परिवार योजना कार्यक्रमलाई प्रभावकारीरूपमा सञ्चालन गरिने

३.११ सुनौलो हजार दिन प्रवर्द्धन, भिटामिन ए सम्बन्धी कार्यक्रम, एकीकृत स्वास्थ्य कार्यक्रम जस्ता मानवीय हितमा प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्ने कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने

३.१२ पूर्ण खोपको दिगोपना, गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन, आमा सुरक्षा जस्ता कार्यक्रम व्यवस्थित गरिने

३.१३ सर्ने तथा नसर्ने रोगहरूको न्यूनीकरणसहित सामाजिक सरोकारका रोगहरू विहीन, जस्तै- कुष्ठरोग, क्षयरोगविहीन नगरपालिका घोषणा गर्ने

३.१४ सफा तथा स्वच्छ नगरपालिका अभियानलाई व्यवस्थित गर्दै सफा तथा स्वच्छ क्षेत्र एवं पूर्ण सरसफाइ उन्मुख नगरपालिका घोषणा गर्ने

४. गरिबी निवारण, पोषण तथा खाद्य सुरक्षा

४.१ खाद्य सुरक्षा खाद्य अधिकार र खाद्य सम्प्रभुतासम्बन्धी नीति बनाएर लागु गरिने र पोषणयुक्त वस्तुहरू उत्पादनका लागि प्रोत्साहित गरिने

४.२ नगरपालिकाको सम्पन्नता स्तरीकरण गरी गरिबीको रेखामुनि रहेका घर/परिवार पहिचान गरी परिचयपत्र वितरण गर्ने र प्रत्येक २ वर्षमा परिचयपत्र प्राप्तहरूको अवस्था मूल्याङ्कन गरी अद्यावधिक गर्ने

४.३ परिचयपत्र प्राप्त गरिबीको रेखामुनि रहेका परिवारलाई समूहमा आबद्ध गराई आयमूलक तथा उद्यम विकास कार्यक्रमहरूमा आबद्ध गराउने

४.४ समुदायलाई बुद्धिजीवीकरण गर्न गरिबीको रेखामुनि रहेका परिवारका सदस्यलाई उच्च शिक्षा आर्जनमा विशेष सहयोग गर्ने

४.५ गरिबीको रेखामुनि रहेका घरका गर्भवती महिला तथा बालबालिकालाई पोषण सहयोग गर्ने

४.६ प्रत्येक २ वर्षमा पोषण उपलब्ध अवस्था मापन गर्ने

४.७ रोजगार तथा स्वरोजगार कार्यक्रमहरू लागु र प्रवर्द्धन गर्ने

४.८ निर्माण गरिएको उद्यम विकास रणनीति योजना पूर्ण पालना गर्ने

५. भू-उपयोग तथा भूमि व्यवस्थापन

५.१ नगरपालिकाको भू-उपयोग नीति निर्माण गरी लागु गरिने

५.२ राष्ट्रिय भू-उपयोग तथा भूमि नीतिको अधीनमा रहेर उपलब्ध भूमिको सदुपयोग गर्दै नपाद्वारा निर्मित एकीकृत विकास योजना (एकिकृत बस्ती, खेल परिसर, आवास, शहरीकरण, पूर्वाधार विकास) लागु गरिने

५.३ बसोवासका दृष्टिकोणले पालिकाभित्रका सुरक्षित र जोखिमयुक्त ठाउँहरू नक्साङ्कन गरिने

५.४ जमिनको लागत विद्युतीय प्रणालीमा राखेर भूमि व्यवस्थापनलाई पारदर्शी बनाइने

५.५ अनौपचारिक भू-स्वामित्व अन्त्य गरी जमिनको स्वामित्व हस्तान्तरण गर्ने

५.६ भूमिहीनहरूका लागि आधारभूतरूपमा बसोबासको व्यवस्थासहित जीविकोपार्जनमा सहयोग गर्ने

६. भौतिक पूर्वाधार

६.१ नगरपालिकाले भौतिक पूर्वाधार मापदण्ड निर्माण गरी लागु गर्ने, सबै प्रकारका सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरू समावेशी हुनेछन्

६.२ नपाद्वारा निर्मित नगर सडक (MTMP) गुरुयोजना लागु गरिने

६.३ ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जाको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धन गरिने

६.४ निजी, सार्वजनिक तथा सरकारी साझेदारी अवधारणअनुसार परियोजना निर्माण तथा सञ्चालन

६.५ नगरपालिकाका सबै वडालाई चक्रपथमार्फत जोडेर कृषि तथा लिङ्करोडका सञ्जालद्वारा सबै बस्ती जोडिनेछ र सडकलाई स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ

६.६ यातायात सेवालाई व्यवस्थित र भरपर्दो बनाउन नियमित अनुगमन गरिनेछ

६.७ नगरलाई आवश्यक पर्ने मेसिन औजारहरूको व्यवस्थापन र प्रभावकारी प्रयोग गरिनेछ

६.८ आवश्यकताअनुसार पिउने पानी आयोजनाहरू सञ्चालन गरिनेछ

६.९ कृषि बजार, खेल मैदान, औद्योगिक ग्राम, सङ्कलन केन्द्रहरू, कबर्ड हल, तालिम केन्द्र तथा सभा हलहरूको निर्माण र व्यवस्थापन गरिनेछ

६.१० आवश्यकताअनुसार रोप वे, झोलुङ्गे पुल, पर्यटन पूर्वाधार आदिको विस्तार र व्यवस्थापन गरिनेछ

७. समावेशी विकास

७.१ वडागत विनियोजन बजेटमा महिला, दलित, अपाङ्गता, ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, विपन्न तथा एकल महिला, आदिबासी जनजाति, अल्पसङ्ख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको सिप विकास, क्षमता विकास र आयआर्जनका कार्यक्रम समावेश गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने

७.२ विभेद र हिंसा अन्त्यसहित लैङ्गिक समानताको लक्ष्य प्राप्त गर्न लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धति संस्थागत गरिने

७.३ नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका किशोर/किशोरीलाई मध्यनजर गरी प्रजनन स्वास्थ्यसम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

७.४ आर्थिकरूपमा गरिब र सामाजिक तथा सांस्कृतिकरूपमा सीमान्तकृत समुदाय पहिचान गरी उनिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक सशक्तीकरण गर्ने

७.५ सबैका लागि खेलकुद तथा मनोरञ्जनका अवसरहरू सिर्जना गरिनेछ

७.६ ववला र मैनामैनीलाई किराँत विशेष क्षेत्र घोषणा गरिनेछ

७.७ समान कामको समान ज्यालासहित सम्मानित रोजगारीको व्यवस्था गरिनेछ

७.८ मजदूरको हक/हित अधिकार संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ

७.९ योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ

७.१० पुनर्स्थापना केन्द्र तथा सुरक्षा बासहरू आवश्यकताका आधारमा व्यवस्थापन गरिने

७.११ सीमान्तकृत वर्गहरू, जस्तै- अपाङ्गता भएका महिला आदिले गर्ने व्यवसायमा कर छूट व्यवस्था गरिने

७.१२ प्रयोगकर्तामैत्री नमुना सार्वजनिक संरचनाहरूको व्यवस्थापन गर्ने संस्थालाई कर छूटको व्यवस्था गरिने

८. उद्यम विकास तथा पर्यटन प्रवर्धन

८.१ नगरपालिकालाई पर्यटन केन्द्रका रूपमा विकास गर्ने पर्यटन नीति तथा आचारसंहिता तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ

८.२ नगरपालिकाभित्रका पर्यटकीय गन्तव्यहरूको सुदृढीकरण गर्दै नयाँ नयाँ गन्तव्यहरू विकास गर्दै लगिनेछ

८.३ नगरपालिकाको विस्तृत पर्यटन परियोजना प्रस्ताव तयार गरी प्रदेश नं. १ को विशेष पर्यटकीयस्थलका रूपमा विकास गर्ने

८.४ घर बस्तीको सौन्दर्यकरण गर्ने, बाटोको दायाँ/बायाँ बिरुवा रोपण, खोलाको किनारामा बाँस एवम् वृक्ष रोपण, व्यवस्थित सार्वजनिक शौंचालय आदिको व्यवस्थापन

८.५ कला, संस्कृति, साहित्य, भाषा, धर्म तथा सांस्कृतिक धरोहरहरूको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्न नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने

८.६ पर्या-पर्यटनको विकास र सम्वर्द्धन गरिनेछ

८.७ पर्यटन महोत्सव तथा साहसिक खेलकुदहरू आयोजना गरिनेछ

८.८ लोपोन्मुख जनावरहरू तथा पशुपन्छीको संरक्षण (जस्तै- गिद्ध संरक्षण) र सम्वर्द्धनका लागि अतिरिक्त व्यवस्थापन गरिनेछ

८.९ पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचारप्रसारमा जोड दिइनेछ

८.१० ऐतिहासिक सङ्ग्रहालयहरूको सङ्कलन, संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरिनेछ

८.११ कोसी जल यातायातका माध्यमबाट पर्यटन प्रवर्द्धनको व्यवस्था मिलाइनेछ

९. जलवायु परिवर्तन तथा वातावरणीय सन्तुलन

९.१ वनको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न र सामुदायिक वनहरू, कवुलियती वन, निजी तथा पारिवारिक वनहरूको दिगो व्यवस्थापन गर्ने

९.२ जलाधार संरक्षण, जैविक विधिताको प्रवर्द्धन तथा पर्या-पर्यटन विकासका लागि जनसहभागितामा आधारित संरक्षण कार्यक्रमहरू लागु गर्ने

९.३ राष्ट्रिय, सामुदायिक, पारिवारिक तथा कवुलियती वनहरूको दिगो व्यवस्थापन गरी पर्या-पर्यटन क्षेत्रका रूपमा प्रवर्द्धन गर्ने

९.४ वन पैदावरहरूको उत्पादकत्व वृद्धि गरी वन पैदावरमा आत्मनिर्भर हुँदै नगरपालिका र नागरिकको सहभागितामा वनमा आधारित उद्योगहरू सञ्चालन गरिनेछ

९.५ जलाधार संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

९.६ बिरुवा उत्पादन गरी सडक किनार, नदी किनार र सार्वजनिक स्थलहरूमा वृक्ष रोपण गर्ने

९.७ बेलका हरियाली आभियानलाई सम्वर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गर्ने

९.८ विपद् व्यवस्थानका लागि वैज्ञानिक पद्धति उपयोग गर्ने

९.९ जलवायु परिवर्तन उत्थानशील योजना कार्यान्वयन गर्ने

९.१० विपद्बाट प्रभावितहरूका लागि, राहत, उद्धार तथा पुनर्स्थापना गरिने

९.११ विपद् व्यवस्थापनका लागि ज्ञान केन्द्र व्यवस्थापन गर्ने

९.१२ नदीजन्य तथा वनजन्य पदार्थहरूको व्यवस्थापन गर्ने

९.१३ हरेक विकास कार्यक्रममा वातावरणीय परीक्षण गर्ने

९.१४ मानव-वन्यजन्तु अन्तर्सङ्घर्ष न्यूनीकरन गर्ने

१०. आन्तरिक राजस्व वृद्धि तथा सुशासन

१०.१ हरेक घर/परिवारलाई पारिवारिक वार्षिक व्यावसायिक योजना तयार गरी प्रोफाइल प्रत्येक वर्ष चैत मसान्तभित्र वडा कार्यालयमा पेश गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ भने व्यावसायीक योजनामुताविक उत्पादित वस्तुको वजारीकरण सुनिश्चित गरिनेछ

१०.२ वार्षिक योजनामुताविक लक्ष्यभन्दा बढी कृषि, पशु तथा औद्योगिक उत्पादन तथा बिक्री गरेर आय वृद्धि गर्ने घर/परिवारलाई विशेषरूपमा सम्मान गरिनेछ

१०.३ योजना अवधिको पहिलो ५ वर्षमा नगरपालिकाभित्र सकारात्मक प्रभाव पार्ने उद्योग, होटल व्यवसाय आदि सञ्चालन गरेर पालिकाभित्रका न्यूनतम १० जनालाई नियमित रोजगारी दिने रोजगारदातालाई करमा सहुलियत दिइनेछ भने ५० जनाभन्दा वढी रोजगारी दिनेलाई विशेष सहुलियत प्रदान गर्नेछ

१०.४ 'उत्पादनमा हाम्रो साथ : बस्दिन म खाली हात' अभियान सार्थक तुल्याउन प्रत्येक व्यक्ति आयआर्जनमा संलग्न गराइने

१०.५ योजना अवधिको २ वर्षभित्र प्रत्येक व्यक्ति कुनै न कुनै सहकारीको सदस्य भएको हुनुपर्नेछ र नाबालकको हकमा माता, पिता वा दाजु, भाउजू वा दिदी संरक्षक रहन सक्ने व्यस्था गरिनेछ

१०.६ सबै प्रकारका भौतिक पूर्वाधारहरूको योजना तर्जुमा प्रक्रियादेखि सम्पन्न भएर हस्तान्तरण प्रक्रियासम्म सार्वजनिक सुनुवाइ, जनसम्पादन जस्ता प्रक्रियामार्फत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ

१०.७ योजना अवधिको २ वर्षभित्र प्रत्येक घरको अनिवार्य बैङ्क तथा सहकारीमा आबद्ध गरी उत्पादन बिक्री, रोजगारी आदिको कारोबार बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामार्फत गर्नुपर्ने नियम बनाइनेछ

१०.८ योजना अवधिमा स्थानीय स्रोत तथा साधनमा आधारित सबै घरको अनिवार्य सहभागिता रहने गरी मझौला र ठूला उद्योग स्थापना गरी आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ

१०.९ करको दायरा फराकिलो बनाइनेछ र कर तिर्न प्रोत्साहित गरिनेछ

१०.१० सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता अपनाइनेछ

१०.११ पारिवारिक मायाममता प्रवर्द्धन गर्दै आदर्श परिवारहरू वृद्धि गर्ने

१०.१२ कागजविहीन नगरपालिका प्रवर्द्धन गर्ने

१०.१३ पारदर्शिता र जवाहदेहिताका औजारहरूको प्रयोग क्रमशः बढाउँदै गरिने

१०.१४ सदाचार अभिवृद्धि गरिने

१०.१५ सूचना प्रविधिहरूको उच्चतम प्रयोग तथा उपयोग गरिने

१०.१६ विकास साझेदारमैत्री नीति तथा वातावरण निर्माण गरिने

१०.१७ जनतालाई करबाट प्राप्ति भएको विकास उपलब्धि अनुभूत गराइने

३.३.८ समष्टिगत आर्थिक लक्ष्य र खाका

३.३.८.१ आर्थिक वृद्धि दर

बेलका नगरपालिकाले विगतमा २ वटा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक बजेटमार्फत आर्थिक तथा सामाजिक विकासका आधारशीला तयार गरेको छ। आ.व. २०७५।२०७६ लाई आधार वर्ष मानेर यस योजनाको पहिलो वर्ष ८ प्रतिशत र बाँकी याजना अवधिभर १० प्रतिशतका दरले आर्थिक वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ। विशेषतः यहाँको मुख्य आम्दानी कृषि क्षेत्र, पशु पालन, उद्यम विकास, वैदेशिक रोजगार रहेका छन् भने वन पैदावर, पर्यटन, उद्योग, जलविद्युत् सम्भावित क्षेत्र हुन्। आर्थिक वर्ष २०७६।२०७७ देखि पालिका र निजी क्षेत्रको सहकार्यमा उद्योग स्थापना गरिनेछ।

३.३.८.२ लगानीको आवश्यकता र स्रोत

यस योजना अवधिमा कुल रु. ३,८७,१३,२६,६८३ खर्च हुने अनुमान गरिन्छ। तत्काल ठूला परियोजनामा लगानी गर्दा प्रतिफल प्राप्त गर्न समय लाग्ने हुँदा तुरुन्त उत्पादन दिने क्षेत्रमा लगानी केन्द्रित गर्नुपर्छ। ठूला भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रहरूमा सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग पनि सहकार्य गरिनेछ। विषयगत लगानी बाँडफाँट गर्दा कृषि, उद्योग, शिक्षा, भौतिक पूर्वाधार, स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी उल्लेख्य वृद्धि हुन्छ।

३.३.८.३ सार्वजनिक स्रोत व्यवस्थापन

सहकारी, गैरसरकारी, निजी क्षेत्रहरूलाई लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गर्न र आधारभूत सेवा प्रवाह गर्न पालिकाको बजेटको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ।

३.३.८.४ अन्तरसरकारी वित्त

यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका नीति तथा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि नगरपालिकाले स्थानीय तहको अधिकार प्रयोग गर्दै अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ मुताविक आर्थिक स्रोतहरू व्यवस्थापन गर्नेछ।

३.३.८.५ स्रोत/साधनको बाँडफाँट तथा परिचालनका आधार

सार्वजनिक, सहकारी, निजी र गैरसरकारी क्षेत्रको सहभागितालाई नगरपालिकाको दूरदृष्टि, लक्ष्य र उद्देश्यहरू प्राप्त गर्नका लागि एकअर्काको परिपूरकका रूपमा काम गर्ने वातावरण निर्माण गरिनेछ। नगरपालिकाको लगानीलाई संवैधानिक तथा कानुनी दायित्वहरू पूरा गर्ने, आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तथा सामाजिक विकासतर्फ केन्द्रित गरिएको छ। नगरपालिकामा लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गरी व्यावसायिक वातावरण तयार गरी लगानीलाई उद्योग सञ्चालन, रोजगार सिर्जना तथा आर्थिक विकासतर्फ अभिप्रेरित गरिनेछ। सहकारीहरूलाई कृषि, पशु, बजारीकरण जस्ता क्षेत्रमा लगानी गरी आय उत्पादन वृद्धि तथा आयआर्जन र रोजगार वृद्धिका क्षेत्रमा लगानी गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ। नागरिक र नगरपालिकाको संयुक्त लगानीमा पब्लिक लिमिटेड कम्पनी स्थापना गरी मझौला तथा ठूला उद्योग सञ्चालन गरिनेछ।

नगरपालिकाको वजेट विनियोजनका आधार

१. नागरिकका मौलिक हक प्राप्तिमा सहयोग पुग्ने क्षेत्रहरू

२. आर्थिक विकासका लागि सहयोग पुग्ने भौतिक परियोजना निर्माणका क्षेत्रहरू

३. रोजगारी तथा उत्पादन वृद्धि हुने क्षेत्रहरू

४. नागरिकको सिप तथा दक्षता अभिवृद्धि गर्ने क्षेत्रहरू

५. सुशासन तथा सामाजिक विकासका क्षेत्रहरू

६. भौतिक निर्माणका क्षेत्रहरू

७. वातावरणीय सन्तुलन तथा दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका क्षेत्रहरू

८. सङ्घ तथा प्रदेश योजनाहरूसँग सहकार्य हुने क्षेत्रहरू

९. तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरू

१०. विकास साझेदारहरूसँग साझेदारी गर्न सकिने क्षेत्रहरू

११. कम लगानीमा छिटो आम्दानी हुने क्षेत्रहरू

१२. स्थानीयका सिप, क्षमता र अभ्यासमा आधारित क्षेत्रहरू

१३. उत्पादित सामग्री सजिलै बजारीकरण हुने क्षेत्रहरू

३.३.८.६ प्रस्तावित लगानीबाट समष्टिगत अर्थतन्त्रमा पर्ने प्रभाव

बेलका नगरपालिका स्थापनापश्चात स्थानीयस्तरका आर्थिक गतिविधि प्रवर्द्धन गर्न नीतिगत तथा संरचनागत प्रयास भइरहेका छन् । स्थानीयस्तरमा गरिएका आर्थिक तथा भौतिक विकासका कार्यक्रमले आयआर्जन तथा रोजगारी सिर्जनाका आधार निर्माण भएका छन् । यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका नीति तथा कार्यक्रमले सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरूलाई आयमुलक तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहित हुनेछ ।

यस योजनाले कृषिको उत्पादकत्व वृद्धि, उद्योग स्थापना तथा सञ्चालन, पशु पालनमा प्रोत्साहन, वन व्यवस्थापनद्वारा वनको उत्पादकत्व वृद्धि, सिप विकास कार्यक्रमहरूद्वारा जनताको क्षमता अभिवृद्धि, पर्यटन प्रवर्द्धन, भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण, शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार, विभेद अन्त जस्ता वातावरण निर्माण हुन्छन् । यो योजना अवधिमा चालु खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्ने र पुँजीगत खर्च, पुँजी निर्माण र आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न केन्द्रित हुनेछ । राजस्व प्रशासनमा सुधार, पुँजीगत खर्च क्षमताको अभिवृद्धि, आयआर्जन तथा रोजगारी सिर्जनामार्फत पालिकाले आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माणको आधार सिर्जना गर्नेछ ।

परिच्छेद ४

समष्टिगत आर्थिक नीति

नगरपालिकाको कुल गार्हस्थ्य बचत वृद्धि हुँदा पुँजी निर्माणका लागि वातावरण तयार हुन जान्छ र समृद्ध पालिकाको आधारशीला तयार हुन्छ। अनि आर्थिक विकासले गति लिन्छ। उत्पादनमा वृद्धि, नयाँ प्रविधि आविष्कार र विकास, रोजगारी सिर्जना, बजारयोग्य वस्तु उत्पादन र बिक्री, नागरिकबीच सहभागिता र वित्तीय संस्थाहरूको उपलब्धता, नगरपालिकाको बजेट सदुपयोग र निजी क्षेत्रका लागि लगानीमैत्री वातावरण निर्माणले पुँजी निर्माणको आधार तयार हुन्छ।

४.१ सार्वजनिक वित्त

४.१.१ सार्वजनिक खर्च

नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक खर्चलाई पारदर्शी, जवाफदेहीपूर्ण, विश्वसनीय र औचित्यपूर्ण बनाइनेछ। चालु खर्चको तुलनामा पुँजीगत खर्च वृद्धि गरिनेछ। सूचना प्रणाली प्रयोग गरी बजेटलाई नतिजामूलक बनाइनेछ। विकास आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताका आधारमा मात्रै बजेट विनियोजन गरेर आर्थिक तथा सामाजिक विकास, भौतिक पूर्वाधार निर्माण, वातावरणीय सन्तुलन तथा दिगो विकास लक्ष्यहरू हासिल गर्न योगदान पुग्ने गरी विनियोजन गरिनेछ।

दूरदृष्टि

सार्वजनिक वित्तको समुचित सदुपयोग गरी नगरपालिकाभित्र नागरिकका मौलिक हक सुनिश्चित गरी सुशासन कायम गर्ने।

लक्ष्य

सामाजिक न्यायसहितको उत्पादनमूलक क्षेत्रहरू वृद्धि हुने गरी पारदर्शी र न्यायोचितरूपमा सार्वजनिक वित्त परिचालन गर्ने।

उद्देश्य

सार्वजनिक वित्तको सदुपयोगमार्फत सबै क्षेत्रमा सकारात्मक परिणाम प्राप्त गरेर सुशासन, जवाफदेहिता र सामाजिक न्यायसहितको आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र विकास गर्न पालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।

रणनीतिहरू

१. मौलिक हक, भौतिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने

२. विकास प्राथमिकताका आधारमा सार्वजनिक खर्च विनियोजन गर्ने

३. पारदर्शिता, सुशासन र जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्ने

४. कर भारबहन क्षमताका आधारमा वर्गीकृत कर प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ

५. एकीकृत सम्पत्ति कर (घर, जग्गा) प्रणाली लागु गरिनेछ

६. राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदनका आधारमा कर अवलम्बन गरिनेछ

७. करको निश्चित दरका आधारमा करको दायरा फराकिलो बनाइनेछ

८. विज्ञको परामर्शबाट राजस्व संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ

९. राजस्व प्रशासनलाई कम्प्युटरीकृत गरिनेछ

१०. आन्तरिक आयलाई औचित्य र संभाव्यताका आधारमा वृद्धि गर्दै लगिनेछ

११. करदाता सचेतना शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ

४.१.२ नगरपालिकाको आर्थिक कार्यनीति

१. सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानहरूको विकास प्राथमिकताका आधारमा लगानी गर्ने ।

२. पर्यटन विकास, भौतिक पूर्वाधार जनशक्ति विकास, सामाजिक विकास, प्राकृतिक स्रोत र साधनको व्यवस्थापन, पुँजी निर्माण, प्रविधि विकास र सुशासन प्रवर्द्धनका लागि समुदायमा आधारित सङ्गठनहरू, सहकारी संस्थाहरू, पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरू, गैरसरकारी क्षेत्र तथा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने ।

३. सबै नागरिकले अनिवार्यरूपमा सहकारीको सदस्यता लिएर मासिकरूपमा न्यूनतम बचत गर्न उत्प्रेरित गर्ने र बचत रकम उत्पादनमूलक काममा लगानी गर्न प्रोत्साहित गर्ने ।

४. सबै नागरिकलाई बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा खाता खोल्न अभिप्रेरित गर्ने ।

५. सबै नागरिकले पारिवारिक/व्यावसायिक तथा उत्पादन योजना बनाएर निजी उत्पादन तथा कारोबार गर्ने ।

६. वैदेशिक रोजगारीमा भएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

७. सहकारी तथा पब्लिक कम्पनीहरूमार्फत सामुदायिक उद्यमशीलता स्थापना तथा प्रवर्द्धन गर्न उत्प्रेरित गर्ने

८. पालिकामा कार्यरत निजी व्यावसायिक कम्पनीहरूलाई व्यावसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्नका लागि उत्तरदायी बनाउँदै उपलब्ध स्रोतलाई विकास प्राथमिकताका आधारमा सदुपयोग गर्ने ।

४.१.३ राजस्व

बेलका नगरपालिकाको आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माण गर्न संविधान तथा कानुनहरूको परिधिभित्र रहेर पालिकाको आन्तरिक स्रोतहरू पहिचान गरी सोको परिचालन गरेर राजस्वका दायरा फराकिलो बनाइनेछ। यसरी वित्त संरचना सुदृढ बनाउन पालिकाको आर्थिक नीति तयार गरी लागु गरिनेछ। आर्थिक वर्ष २०७५।२०७६ लाई आधार वर्ष मानेर प्रत्येक वर्ष १० प्रतिशतका दरले वार्षिक वृद्धि हुने गरी आ.व. २०८०/२०८१ सम्मको राजस्व अनुमान गरिएको छ।

शीर्षक	चालु आ.व. (आधार वर्ष) को बजेट	पहिलो वर्षको आम्दानी अनुमान	दोस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	तेस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	चौथो वर्षको आम्दानी अनुमान	पाँचौं वर्षको आम्दानी अनुमान	जम्मा
कुल आय	५८२००१८८०	६३७७७७३४०	७०१५५५०७४	७७१७१०५८१.४	८४८८८१६३९.५४	९३३७६९८०३.४९	३८९३६९४४३८.४३
सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त आय	४६५९३६०००	५१३२१५५४०	५६४५३७०९४	६२०९९०८०३.४	६८३०८९८८३.७	७५१३९८८७२.१	३१३३२३२१९३.२५
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त आय	२४४०९०००	२९१२६३००	३२०३८९३०	३५२४२८२३	३८७६७१०५.३	४२६४३८१५.८३	१७७८१८९७४.१
अन्य स्रोतबाट प्राप्त आय (दातृ संस्थालगायत)	८६१६०००	९५८५५००	१०५४४०५०	११५९८४५५	१२७५८३००.५	१४०३४१३०.५५	५८५२०४३६.०५
जम्मा आन्तरिक आय	८३०४०८८०	८५८५००००	९४४३५०००	१०३८७८५००	११४२६६३५०	१२५६९२९८५	५२४१२२८३५.००
अन्य आन्तरिक आय	४९७१३८८०	३१००००००	३४१०००००	३७५१००००	४१२६१०००	४५३८७१००	१८९२५८१००
आन्तरिक राजस्व	२४३२७०००	४४९५००००	४९४४५०००	५४३८९५००	५९८२८४५०	६५८११२९५	२७४४२४२४५.००
अचल सम्पत्तिमा लाग्ने कर	१४७९०००	१५८००००	१७३८०००	१९११८००	२१०२९८०	२३१३२७८	९६४६०५८
व्यक्तिगत सम्पत्तिमा लाग्ने वार्षिक कर	५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	८०५२५.५	३३५७८०.५
संस्थागत सम्पत्तिमा लाग्ने वार्षिक कर	५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	८०५२५.५	३३५७८०.५
एकीकृत सम्पत्ति कर	७०००००	७७००००	८४७०००	९३१७००	१०२४८७०	११२७३५७	४७००९२७
भूमि कर/मालपोत	६७९०००	७०००००	७७००००	८४७०००	९३१७००	१०२४८७०	४२७३५७०
खुद सम्पत्तिमा लाग्ने कर	१३००००	५१००००	५६१०००	६१७१००	६७८८१०	७४६६९१	३११३६०१
घर बहाल कर	१०००००	१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
बहाल बिटौरी कर	३००००	५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	३०५२५५०
विशेष सेवामा लाग्ने कर	२५००००	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
शिक्षा सेवा शुल्क (शैक्षिक संस्था)	१५००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
शिक्षा सेवा शुल्क (वैदेशिक अध्ययन)	१०००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०

पूर्वाधार सेवाको उपभोग तथा सवारी साधनमा लाग्ने कुल	७०००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	१६१०५१०	६७१५६१०
सवारी साधन कर (पटके)	१०००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
पूर्वाधार सेवाको उपयोगमा लाग्ने कर	६०००००	१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
मनोरञ्जन कर	२१००००	३१००००	३४१०००	३७५१००	४१२६१०	४५३८७१	१८९२५८१
सिनेमा/डकुमेन्ट्री	१००००	१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
विज्ञापन कर	१०००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अन्य मनोरञ्जन कर	१०००००	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	७१००००	१०१००००	११११०००	१२२२१००	१३४४३१०	१४७८७४१	६१६६१५१
व्यवसाय रजिस्ट्रेसन	७०००००	१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
रेडियो/एफ.एम. सञ्चालन	१००००	१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
कृषि तथा पशुजन्य कारोबारमा लाग्ने कर	४५३००००	५०३००००	५५३३०००	६०८६३००	६६९४९३०	७३६४४२३	३०७०८६५३
कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोबारमा लाग्ने कर	१००००००	१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
हाड, सिङ, छाला, प्वाँखमा लाग्ने कर	३००००	३००००	३३०००	३६३००	३९९३०	४३९२३	१८३१५३
भाडा र रोयल्टी	३५०००००	४००००००	४४०००००	४८४००००	५३२४०००	५८५६४००	२४४२०४००
सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय		०	०	०	०	०	०
प्रशासनिक सेवा शुल्क	६१००००	५१००००	५६१०००	६१७१००	६७८८१०	७४६६९१	३११३६०१
न्यायिक दस्तुर	३०००००	३०००००	३३००००	३६३०००	३९९३००	४३९२३०	१८३१५३०
परीक्षा शुल्क	१००००	१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	३०००००	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
दस्तुर	३६५०	२७०००००	२९७००००	३२६७०००	३५९३७००	३९५३०७०	१६४८३७७०
पार्किङ शुल्क	३६५००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
नक्सा पास दस्तुर	१५००००	१३०००००	१४३००००	१५७३०००	१७३०३००	१९०३३३०	७९३६६३०
सिफारिस दस्तुर	२००००००	१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	१००००००	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
नाता प्रमाणित दस्तुर	४०००००	५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	३०५२५५

अन्य दस्तुर	५००००	५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	३०५२५५
दण्ड, जरिवाना र जफत	१०००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
दण्ड, जरिवाना	१०००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अन्य राजस्व	६१०००००	१८१०००००	१९९१००००	२१९०१०००	२४०९११००	२६५००२१०	११०५०२३१०
साना सवारी कर	१०००००	१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अन्य राजस्व	६००००००	१८००००००	१९८०००००	२१७८००००	२३९५८०००	२६३५३८००	१०९८९१८००
राजस्व बाँडफाँट	५८५८०००	१३८०००००	१५१८००००	१६६९८०००	१८३६७८००	२०२०४५८०	८४२५०३८०
बाँडफाँट भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	२५०००००	२५०००००	२७५००००	३०२५०००	३३२७५००	३६६०२५०	१५२६२७५०
वन रोयल्टी	७५८०००	५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	३०५२५५०
खानी रोयल्टी	१०००००	५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	३०५२५५
जलस्रोत रोयल्टी	१०००००	३०००००	३३००००	३६३०००	३९९३००	४३९२३०	१८३१५३०
घर/जग्गा रजिस्ट्रेसन दस्तुर	१४०००००	५२०००००	५७२००००	६२९२०००	६९२१२००	७६१३३२०	३१७४६५२०
अन्य बाँडफाँट हुने राजस्व	१००००००	५२५००००	५७७५०००	६३५२५००	६९८७७५०	७६८६५२५	३२०५१७७५
अन्य आय	४९७१३८८०	३१००००००	३४१०००००	३७५१००००	४१२६१०००	४५३८७१००	१८९२५८१००
गत वर्षको नगद मौज्दात	४९७१३८८०	३१००००००	३४१०००००	३७५१००००	४१२६१०००	४५३८७१००	१८९२५८१००
सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	२४४०९०००	५१३२१५५४०	५६४५३७०९४	६२०९९०८०३.४	६८३०८९८८३.७	७५१३९८८७२.१	३१३३२३२१९३
वित्तीय समानीकरण अनुदान	१४०००००	१३३९०००००	१४७२९००००	१६२०१९०००	१७८२२०९००	१९६०४२९९०	८१७४७२८९०
ससर्त अनुदान	१५३२०००००	१६९८६९५४०	१८६८५६४९४	२०५५४२१४३.४	२२६०९६३५७.७	२४८७०५९९३.५	१०३७०७०५२९
राजस्व बाँडफाँट	१०१९७६०००	१२०१०००००	१३२११००००	१४५३२१०००	१५९८५३१००	१७५८३८४१०	७३३२२२५१०
सामाजिक सुरक्षा	१९८०००००	२१७८००००	२३९५८०००	२६३५३८००	२८९८९१८०	३१८८८०९८	१३२९६९०७८
स्थानीय पूर्वाधार साझेदारी कार्यक्रम	९८०००००	१५०००००	१६५००००	१८१५०००	१९९६५००	२१९६१५०	९१५७६५०
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान	१४४०९	२९१२६३००	३२०३८९३०	३५२४२८२३	३८७६७१०५.३	४२६४३८१५.८३	१७७८१८९७४.१
न्यूनतम अनुदान	१४००	१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	२२५४७१४	९४०१८५४
वित्तीय समानीकरण अनुदान	३७६३०००	७४१७०००	८१५८७००	८९७४५७०	९८७२०२७	१०८५९२२९.७	४५२८१५२६.७
सवारी साधन करबाट प्राप्त राजस्व	६८८३०००	७५७००००	८३२७०००	९१५९७००	१००७५६७०	११०८३२३७	४६२१५६०७
विशेष अनुदान (थप अनुदान)	१२३६३०००	१२५९९३००	१३८५९२३०	१५२४५१५३	१६७६९६६८.३	१८४४६६३५.१३	७६९१९९८६.४३

अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदान	४००००	४४००००	४८४०००	५३२४००	५८५६४०	६४४२०४	२६८६२४४
ससर्त अनुदान	४००००	४४००००	४८४०००	५३२४००	५८५६४०	६४४२०४	२६८६२४४
जनसहभागिता	९००००००	९००००००	९९०००००	१०८९००००	११९७९०००	१३१७६९००	१४४९४५९०
नगद सहभागिता	९००००००	९००००००	९९०००००	१०८९००००	११९७९०००	१३१७६९००	१४४९४५९०
विभिन्न विकास साझेदार तथा दातृ निकायवाट प्राप्त सहयोग	८६१६०००	९१४५५००	१००६००५०	११०६६०५५	१२१७२६६०.५	१३३८९९२६.५५	५५८३४१९२.०५
सडक बोर्ड	३००००००	३३०००००	३६३००००	३९९३०००	४३९२३००	४८३१५३०	२०१४६८३०
गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम	३९५०००	४३४५००	४७७९५०	५२५७४५	५७८३१९.५	६३६१५१.४५	२६५२६६५.९५
प्रधान मन्त्री रोजगार कार्यक्रम	५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	८०५२५५	३३५७८०५
स्थानीय स्वायत्त शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम	१४०००००	१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	२२५४७१४	९४०१८५४
समावेशी विकास कार्यक्रम	१४०००००	१४०००००	१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	८५४७१४०
कृषि सेवा विकास कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०
बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम	१९२१०००	१९२१०००	२११३१००	२३२४४१०	२५५६८५१	२८१२५३६.१	११७२७८९७.१

४.१.४ सार्वजनिक, निजी र सहकारी साझेदारी

४.१.४.१ सङ्घीय सरकार

बेलका नगरपालिका कोसी नदी जस्तो राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वको जलक्रिडास्थलहरू भएको तथा जलविद्युत् परियोजनाको प्रचुर सम्भावना, उष्ण तथा उपोष्ण क्षेत्रका सांस्कृतिक तथा महत्वपूर्ण जैविक पारिस्थितिकीय प्रणाली भएको क्षेत्र हो। यस क्षेत्रको समग्र भौतिक, सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि सङ्घीय सरकारसँगको सहकार्य अपरिहार्य छ। यो क्षेत्र जलवायु परिवर्तन तथा प्राकृतिक विपद्को उच्च जोखिम क्षेत्रसमेत भएको हुँदा जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि प्रभावकारी नीति निर्माण तथा कार्यान्वयनका लागि सङ्घीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ। पालिकाभित्र दातृनिकाय, बहुउद्देश्यीय कम्पनीहरू, अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका शैक्षिक तथा अनुसन्धान केन्द्रहरू सञ्चालन गर्न पनि सङ्घीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ। आर्थिक वर्ष २०७५।२०७६ लाई आधार मानेर प्रत्येक वर्ष १० प्रतिशत वृद्धि हुने अनुमान गरी सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने बजेट अनुमान गरिएको छ।

शीर्षक	चालु आ.व. (आधार वर्ष) को बजेट	पहिलो वर्षको आम्दानी अनुमान	दोस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	तेस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	चौथो वर्षको आम्दानी अनुमान	पाँचौ वर्षको आम्दानी अनुमान	जम्मा
सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	४७५७३६०००	५१३२१५५४०	५६४५३७०९४	६२०९९०८०३.४	६८३०८९८८३.७	७५१३९८८७२.१	३१३३२३२१९३
वित्तीय समानीकरण अनुदान	१३०९०००००	१३३९०००००	१४७२९००००	१६२०१९०००	१७८२२०९००	१९६०४२९९०	८१७४७२८९०
ससर्त अनुदान	१५३२०००००	१६९८६९५४०	१८६८५६४९४	२०५५४२१४३.४	२२६०९६३५७.७	२४८७०५९९३.५	१०३७०७०५२९
राजस्व बाँडफाँट	१०१९७६०००	१२०१०००००	१३२११००००	१४५३२१०००	१५९८५३१००	१७५८३८४१०	७३३२२२५१०
विशेष अनुदान र समपुरक अनुदान	१९८०००००	२१७८००००	२३९५८०००	२६३५३८००	२८९८९१८०	३१८८८०९८	१३२९६९०७८
सामाजिक सुरक्षा	६००६००००	६६०६६०००	७२६७२६००	७९९३९८६०	८७९३३८४६	९६७२७२३०.६	४०३३३९५३६.६

४.१.४.२ प्रदेश सरकार

नगरपालिकाभित्रका ठूला तथा मझौला र प्रदेश सरकारको छनोटमा परेका योजना तथा नगरपालिकाले प्रदेश सरकारको सहयोगमा सम्पन्न गर्ने योजनाहरू प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ। आर्थिक वर्ष २०७५।२०७६ लाई आधार मानेर प्रत्येक वर्ष १० प्रतिशत वृद्धि हुने अनुमान गरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने बजेट अनुमान गरिएको छ।

शीर्षक	चालु आ.व. (आधार वर्ष) को वजेट	पहिलो वर्षको आम्दानी अनुमान	दोस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	तेस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	चौथो वर्षको आम्दानी अनुमान	पाँचौं वर्षको आम्दानी अनुमान	जम्मा
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान	२२५२६०००	२९१२६३००	३२०३८९३०	३५२४२८२३	३८७६७१०५.३	४२६४३८१५.८३	१७७८१८९७४.१
न्यूनतम अनुदान	१४०००००	१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	२२५४७१४	९४०१८५४
वित्तीय समानीकरण अनुदान	३७६३०००	७४१७०००	८१५८७००	८९७४५७०	९८७२०२७	१०८५९२२९.७	४५२८१५२६.७
सवारी साधन करबाट प्राप्त राजस्व	५००००००	७५७००००	८३२७०००	९१५९७००	१००७५६७०	११०८३२३७	४६२१५६०७
समपुरक अनुदान	०	०	०	०	०	०	०
विशेष अनुदान (थप अनुदान)	१२३६३०००	१२५९९३००	१३८५९२३०	१५२४५१५३	१६७६९६६८.३	१८४४६६३५.१३	७६९१९९८६.४३

४.१.४.३ बेलका नगरपालिका

नगरपालिकाले समग्र आर्थिक तथा सामाजिक विकासका लागि नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नेछ। सामाजिक, आर्थिक एवम् रणनीतिक महत्वका दृष्टिकोणले आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा गैरसरकारी व्यवसायीहरूसँग सहकार्य, लगानीमैत्री वातावरण, कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन, सुशासन, शान्ति, सद्भाव, सामाजिक न्याय कायम गर्न नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नेछ।

४.१.४.४ निजी क्षेत्र

बेलका नगरपालिकाले आह्वान गरेअनुसार क्षेत्रका सामाजिक, सांस्कृतिक तथा पर्यावरणीय उत्तरदायित्व पूरा गर्दै रोजगारी तथा आय आर्जनका क्षेत्र बढाउने, उन्नत प्रविधिहरू आयात तथा प्रवर्द्धन गर्न निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने। जनताको सहकार्यमा निजी क्षेत्रको विकास गरी नगरपालिकासँग सहकार्य तथा साझेदारी गरी उद्यम विकास गरिनेछ। नगरपालिका र जनताको सहकार्यमा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरू स्थापना गरी पुँजी सङ्कलन गरेर उद्योगहरू स्थापना गरिनेछ।

४.१.४.५ सहकारी क्षेत्र

बेलका नगरपालिकाभित्र छरिएर रहेका स्रोत तथा साधनको सङ्गठित संस्थामार्फत परिचालन गरी सामाजिक समावेशी आर्थिक वृद्धि र समुदायको सशक्तीकरण गर्न सहकारीको प्रवर्द्धन गरिनेछ। सहकारीले पालिका र निजी क्षेत्रको प्रत्यक्ष प्रभाव पुग्न नसकेका क्षेत्रहरूमा समेत सेवा विस्तार गर्न सक्छ। छरिएका श्रम, सिप, प्रविधि र पुँजीलाई सहकारीमार्फत एकत्रित गरी उत्पादन, उत्पादकत्व वृद्धि गर्दै रोजगारी तथा आयआर्जनका अवसर वृद्धि गरिनेछ।

४.१.४.६ गैरसरकारी तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरू

सबै प्रकारका कुरीति तथा सामाजिक विभेद अन्त, जनचेतना वृद्धि, वातावरण संरक्षणलगायतका कार्य प्रभावकारी सञ्चालन गर्न गैरसरकारी तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ। नगरपालिकाको दूरदृष्टिमुताविक लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू पूर्ति गर्न सहकार्य गरिनेछ।

४.१.४.७ वैदेशिक लगानी

नयाँ प्रविधि, ज्ञान, सिप भित्र्याइ उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न सङ्घीय सरकारको अनुमति लिएर वैदेशिक लगानी भित्र्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

४.१.४.८ पालिकामा कार्यरत विकास साझेदारहरू

यस आवधिक योजना कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकाभित्र निम्नलिखित सरोकारवालाको भूमिका महत्वपूर्ण रहनेछ।

१. बेलका नगरपालिका

यस आवधिक योजना कार्यान्वयनको नेतृत्वदायी भूमिका नगरपालिकले लिनेछ। आवश्यक स्रोत र साधन व्यवस्थापनमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्दै जनपरिचालनमार्फत सुशासनको प्रत्याभूति गराइँदै कार्यान्वयन गरिनेछ।

२. राजनीतिक दलहरू

यस आवधिक योजना कार्यान्वयनका लागि सबै राजनीतिक दलको भूमिका अपरिहार्य छ। आवधिक योजनाका कार्यक्रमबारे पालिकावासीलाई सुसूचित गराउन, उनीहरूको सकारात्मक धारणा निर्माण गर्न कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि जनसहभागिता वृद्धि गर्न र स्रोतहरू सङ्कलनमा महत्वपूर्ण भूमिका रहनेछ।

३. सहकारी संस्थाहरू

यस गुरुयोजना कार्यान्वयनका लागि सहकारीहरूको सक्रिय भूमिका रहनेछ। त्यसैले कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि सहकारीहरूसँग साझेदारी गरिनेछ।

४. समुदायमा आधारित सङ्गठनहरू (समूह तथा स्थानीय गैरसरकारी संस्थाहरू, युवा क्लबहरू, उपभोक्ता समूहहरू, आमा समूहहरू)

यस आवधिक योजनाले अवलम्बन गरेका अभियान तथा जनतामा आधारित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न एवम् अनुगमन गर्न समुदायमा आधारित सङ्गठनहरूको भूमिकालाई सक्रिय गराइनेछ।

५. गैरसरकारी संस्थाहरू तथा आयोजनाहरू

जनचेतना, क्षमता अभिवृद्धि तथा अभियानहरू सञ्चालनका लागि गैरसरकारी व्यवसायीहरूसँग साझेदारी एवम् सहकार्य गरिनेछ।

६. निजी व्यापारिक प्रतिष्ठानहरू

व्यावसायिक सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत निजी तथा व्यापारिक प्रतिष्ठानहरूसँग सहकार्य गरेर जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि, पुस्तकालय, सूचना केन्द्र, प्रतीक्षालय, सामुदायिक भवन जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सहकार्य तथा साझेदारी गरिनेछ।

७. प्रादेशिक सरकार

नगरपालिकाले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न तथा प्रदेश सरकारका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्नका लागि सहकार्य तथा समन्वय गरिनेछ।

८. सङ्घीय सरकार

राष्ट्रिय महत्वका कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि तथा नगरपालिकाभित्र सङ्घीय सरकारको सहयोग प्राप्त गर्नुपर्ने आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न सङ्घीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ।

९. विद्यालय तथा शैक्षिक प्रतिष्ठानहरू

यस आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका हरित क्लब, सरसफाइका कार्यक्रम, वृक्षरोपण, विज्ञान तथा प्रविधि एवं नयाँ विषयका बारेमा नगरवासीलाई जानकारी गराउने कार्यक्रमहरू विद्यालयको नेतृत्वमा कार्यान्वयन गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ।

१०. सञ्चार संस्थाहरू

यस आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रम र योजना छनोटदेखि सम्पन्न नहुन्जेलसम्म उपभोक्तालाई सुसूचित गराउन र नगरपालिकामा सूचनाको हक प्रत्याभूत गराउन सञ्चार माध्यमहरूको भूमिका प्रभावकारी रहनेछ।

११. अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी व्यावसायिकहरू

नगरपालिकाभित्र सामाजिक अभियानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न, ठूला परियोजना सञ्चालन गर्न र विभिन्न विषयका अनुसन्धानात्मक परियोजना सञ्चालन गर्न अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी व्यावसायिकहरूसँग साझेदारी तथा सहकार्य गरिनेछ।

परिच्छेद ५

आर्थिक क्षेत्र

दूरदृष्टी

स्थानीय अनुभव, स्रोत र साधनको वैज्ञानिक परिचालन, नागरिक नेतृत्वमा आर्थिक सुदृढीकरण

लक्ष्य

कृषि, वन, पर्यटन र उद्योग विकास गरी आर्थिक समृद्धिसहित समाजवाद उन्मुख समुन्नत समाज निर्माण गर्ने

विशिष्ट उद्देश्यहरू

- वि. सं. २०८१ सम्ममा समग्र आर्थिक विकासको क्षेत्रबाट प्रतिव्यक्ति वार्षिक आय राष्ट्रियस्तर बराबर पुऱ्याउने
- कम्तीमा १० हजार व्यक्तिलाई थप रोजगारी सिर्जना गर्ने
- कृषि पर्यटनको माध्यमबाट २०८१ सम्ममा कम्तीमा १ लाख आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक भित्र्याउने
- भूमि खण्डीकरण अन्त्य गरी सामूहिक खेती प्रणाली विकास गरेर यान्त्रिकीकरणमार्फत कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने

रणनीतिहरू

- प्रत्येक किसानलाई व्यावसायिक किसान बनाउन उत्पादन योजना र उत्त्पदन पात्रो तयार गरी सोहीमुताविक उत्पादन तथा बजारीकरण गर्न अभिप्रेरित गर्ने
- प्रदेश सरकार, सङ्घीय सरकारलगायत उद्यमी, समूह, सहकारी, निजी क्षेत्र र साझेदार संस्थाहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी कार्यान्वयन गर्ने
- दक्ष प्राविधिक उत्पादनमा जोड दिने तथा परिचालन गर्ने
- स्थानीय स्रोतसाधनको विशेष परिचालन गर्ने
- कृषि र पशुपन्छी क्षेत्रमा देशकै नमुना आयोजना सञ्चालन गरिने
- 'एक वडा : एक निर्यात', 'एक समूह : एक उपादन', 'एक घर : एक उद्यम' र 'एक व्यक्ति : एक रोजगार' सिर्जना गर्ने

५.१ कृषि

लक्ष्य

प्रविधिको सदुपयोग, भूमिको व्यवस्थापन, योजनाबद्ध उत्पादन प्रणालीमार्फत उत्पादन वृद्धि तथा कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन गरी उत्पादित वस्तुहरूको प्रशोधन, बजारीकरण तथा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्दै आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसर वृद्धि गर्ने

उद्देश्यहरू

१. प्राङ्गारिक मल प्रयोग गरी जमिनको उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने

२. प्राङ्गारिक खेती प्रवर्द्धन गरी पालिकलाई प्राङ्गारिक खेती क्षेत्रका रूपमा विकास गर्ने

३. कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरी उच्च मूल्य प्रजातिका तरकारी, अन्नबाली तथा फलफूल, जडीबुटी, फूल आदिको व्यावसायिक खेती प्रवर्द्धन गर्ने

४. सहकारी तथा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमार्फत उन्नत प्रविधि प्रयोग गरी सामूहिक खेती प्रणाली प्रवर्द्धन गर्ने

५. बाँझो खेतीयोग्य ऊर्वर भूमिमा खेती गर्न जग्गा धनीलाई प्रोत्साहित गर्ने

६. कृषि उपजको बजारीकरण सुनिश्चित गर्न सहकारी, कृषक समूह तथा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमार्फत बजारीकरण सुनिश्चित गर्ने

७. कृषि उपजहरूको प्रशोधन केन्द्र, उद्योग विकास तथा संस्थागत बजारीकरण गर्ने

रणनीति

१. प्रत्येक किसानलाई व्यावसायिक उत्पादन योजना र उत्पादन पात्रोमुताविक उत्पादन गर्न लगाउने

२. कृषकको दक्षता अभिवृद्धि गरी व्यावसायिकरूपमा उत्पादन गर्न सक्षम बनाउने

३. कृषिमा आधारित उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहित गर्ने

४. कृषि सूचना तथा सामग्रीहरूको निरन्तर आपूर्ति गर्न कृषि सेवा केन्द्रहरू स्थापना गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति, क्रियाकलाप र लक्ष्य

क्र.सं.	कार्यक्रमतथाकार्यनीति	क्रियाकलाप	एकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो विकास लक्ष्य सूचकाङ्क सन्दर्भ
१.	किसानविकास कार्यक्रम									
	कार्यनीतिः १.व्यावसायिक कृषकहरू पहिचान गरी संस्थागतरूपमा विकास गर्ने	१.व्यावसायिक किसान पहिचान एवम् परिचय पत्र वितरण	वडा	१	४	४	०	०	०	२.३c
		२. किसान व्यावसायिक योजना	योजना	१५	६०	५०	०	०	०	२.३.c
		३. प्रत्येक किसान समूहलाई बाली पात्रो बनाउन लगाइ उत्पादन योजना अनिवार्य गर्ने	सङ्ख्या	०	१००	५०	५०	०	०	२.३d/f

२	कृषक समूहहरूको संस्थागतविकास									
	कार्यनीतिः १. कृषक समूहहरूलाई उत्पादक समूहमा आवद्ध गराइ समूहको व्यावसायिक योजना मुताविक उत्पादनका क्रियाकलापलाई निरन्तरता दिने २. उत्पादक समूहहरूको संस्थागत विकास गर्ने ३. कृषकलाई संस्थामा आबद्ध गराइप्राविधिकतथाव्यावसायिक क्षेत्रमादक्षबनाउन निरन्तर ज्ञान तथा सिपमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	१.भएका कृषक वाउत्पादन समूहहरूको सवलीकरण	समूह	०	६०	४०	४०	३०	३०	२.३f
		२. नयाँकृषक समूह गठन	समूह	१७०	१५०	८०	०	०	०	२.३c
		३. समूहहरूको व्यावसायिक योजनानिर्माण तथाकार्यान्वयनमा सहयोग	समूह	०	५०	३०	२०	०	०	२.३c/d/f
		४.समूहहरूलाई नगरपालिकामादर्ता गर्ने	समूह	१७०	१५०	८०	०	०	०	२.३c
		५. कृषक समूहहरूलाई कार्यालय व्यवस्थापनमा सहयोग	समूह	०	१००	५०	५०	०	०	२.३c
		६. कृषक समूहहरूलाई सहकारी वा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरूमा रूपान्तरण गर्ने	समूह	०	१०	५	५	०	०	२.३c
		७. किसान ज्ञानकेन्द्र स्थापना तथा सवलीकरण	सङ्ख्या	२	७	५	४	०	२	२.३d/२.३b/ २.४a/१२.८a
३	पकेट क्षेत्रविकास तथाविस्तार कार्यक्रम									
	तरकारी विकास कार्यनीतिः १.व्यावसायिकरूपमा तरकारी तथा अन्नबाली उत्पादन गरी तरकारी तथा अन्नबालीलाई प्रमुख आयआर्जन तथा रोजगार स्रोतका रूपमा विकास गर्ने	१.व्यावसायिक उत्पादन तथा बजारीकरण तालिम	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३d/ २.३a/b
		२. तरकारी नर्सरी निर्माण	वडा	०	९	९	९	९	९	२.३a/१५.९a
		३. आलु, टमाटर, मुला, काउली, बन्दा, खुर्सानी, राज्मा, करेला आदिको व्यावसायिक उत्पादन	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३d/ २.३a
		४.मोरिङ्गा (सितलचिनी) को व्यावसायिक उत्पादन	वडा	०	४	४	४	४	४	१.३d/ २.३a/
		५. मसला पकेट क्षेत्र	वडा	०	४	४	४	४	४	२.३a
		६. बगरखेती	वडा	०	७	७	७	७	७	२.३a/e
४	मौरी पालन									
	आर्थिक रूपमा विपन्नहरूलाई अनुदान दिएर व्यावसायिक रूपमा मौरी उत्पादन गर्ने	१. मौरी मेलिफेरा	वडा	०	५	५	५	५	५	२.३a
		२. मौरी सेरेना	वडा	०	४	४	४	४	४	२.३a

५	अन्नबाली, दलहन तथा तेलहनबाली									
	कार्यनीतिः व्यावसायिकरूपमा अन्नबाली, दलहन तथा तेलहनबालीहरू उत्पादन गर्ने	१.धान प्रतिबिघा	क्विन्टल	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२.२d/ २.४b
		२. मकै प्रतिबिघा	क्विन्टल	४०	६४	६४	६४	६४	६४	२.२d/ २.३a
		३. गहुँ प्रतिबिघ	क्विन्टल	१६	२६	२६	२६	२६	२६	२.२d/ द्द.३a
		४. मुसुरो, रहर तथा अन्य दाल र तेलहनबालीको व्यावसायिक उत्पादन	वडा		९	९	९	९	९	१.३d/ २.२d/ २.३a
		५. तोरी, सूर्यमुखी, सरस्युँखेती विस्तार	वडा		९	९	९	९	९	१.३d/ २.२d/ २.३a
६	बीउ उत्पादन कार्यक्रम									
	कार्यनीति : कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरी समुदायमा आधारित बीउ उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरेर आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने	१. तरकारी बीउ उत्पादन	वडा		९	९	९	९	९	२.३d
		२. अन्नबाली बीउ उत्पादन	वडा		९	९	९	९	९	२.३d
		३. दाल तथा तेलबाली बीउ उत्पादन कार्यक्रम	वडा		९	९	९	९	९	२.३d
७.	जमिनमा आधारित आर्थिक विकास कार्यक्रमहरू									
	कार्यनीतिः १.नगरपालिकाभित्रको सार्वजनिक तथा खुला जमिनको समुचित सदुपयोग गर्दै उत्पादकत्व वृद्धि गरी आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने	१.बाँस, अम्रिसो, निगालोको व्यावसायिक उत्पादन	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३d/ २.३a
		२. व्यावसायिक फूलखेती	वडा		९	९	९	९	९	१.३d/ २.३a
		३. निजी जमिनमा व्यावसायिक फूल खेती	वडा		९	९	९	९	९	१.३d/ २.४a
		४. चियाखेतीको संभाव्यता अध्ययन गर्ने	वडा	०	४	४	४	४	४	२.३a
८	फलफूल खेती तथा बगैंचा विकास कार्यक्रम									
	१. उष्ण तथा उपोष्ण जातिका फलफूल संस्थागतरूपमा व्यावसायिक उत्पादन गर्ने	१.फलफूल नर्सरी स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	२.३a/ १५.९a
		२. फलफूल बगैंचा निर्माण	सङ्ख्या	०	१८०	१८०	१८०	१८०	१८०	२.३a
		३. बगैंचा व्यवस्थापन तालिम तथा औजार सहयोग	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.९a
		४. अमिलो प्रजातिका फलफूल (कागती, भोगटे) को व्यावसायिक उत्पादन	वडा	०	४	४	४	४	४	१.३d/१५.९a/

९	मत्स्यपालन									
	कार्यनीतिः सार्वजनिक पोखरीमा गरिबीको रेखामुनि रहेका नागरिकको समूह बनाइ मत्स्यपालन गर्न अभिप्रेरित गर्ने	१. माछापालन कार्यक्रम प्रवर्द्धन	वडा	०	६	६	६	६	६	१.३d/
		२. सामूहिक माछापालनलाई सहयोग	समूह	०	१०	२०	१०	५	५	२.३c
		३. भुरा उत्पादन	स्थान	०	२	४	४	४	४	१५.९b
१०	कृषिमा आधारित परियोजना									
	समुदायको सहभागितामा कृषिउद्योग स्थापना गर्ने	१. टोमाटो केच अप उद्योग स्थापना	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d/
		मसला उद्योग	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d/
		२. पोटाटो, केरा चिप्स उद्योग स्थापना	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d/
		३. अम्रिसो कुचो उद्योग	सङ्ख्या	०	२	२	२	२	२	१.३d/
		४. दाना उद्योग	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d
		५. मकैजन्य उद्योग सम्भावना अध्ययन	पटक	०	१	१	१	१	१	२.३d
		६. अचार उद्योग	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d
		७. जुस उद्योग	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d
		८. प्राङ्गारिक मल उद्योग स्थापना	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	२.४e
		९. गुन्द्री उद्योग	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१.३d
११	प्रदर्शनस्थल स्थापना तथा प्रविधि विकास									
	नयाँबालीको परीक्षण गर्न एकीकृत प्रदर्शनीस्थल स्थापना गर्ने	१. बाली प्रदर्शनस्थल स्थापना गर्ने	स्थान	०	२	२	२	२	२	१०.४a
		२. टिस्यु कल्चर प्रविधि स्थापना	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.३b/
		३. रबर खेती	स्थान	०	१	१	१	१	१	१.३d
१२	उत्पादनव्यवस्थापन									
	उत्पादित वस्तु संरक्षण गर्न सामुदायिक अन्न भण्डारण केन्द्रहरू स्थापना गर्ने	१. सामुदायिक कृषिउपज भण्डारण स्थापना	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	१२.३b
१३	बजार व्यवस्थापन									
	उत्पादक समूह वा कृषि सहकारीमार्फत बजार व्यवस्थापन गर्ने	१. सङ्कलन केन्द्रहरू स्थापना	सङ्ख्या	०	९	९	९	९	९	१०.४a
		२. बजार केन्द्र स्थापना	स्थान	०	३	३	३	३	३	१०.४a

१४	एकीकृत कृषि सेवा, बाली संरक्षण तथा आपूर्ति केन्द्रहरू स्थापना									
	कार्यनीतिः १. कृषि पेशालाई व्यावसायिक र आधुनिकीकरण गर्न समुदायमाआधारित एकीकृत सेवा केन्द्र तथाआपूर्ति केन्द्रहरू स्थापना गर्ने २. व्यावसायिक किसानहरूका लागि कृषिबिमा लागु गर्ने	१. कृषियन्त्र मर्मत केन्द्र स्थापना	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.२a/
		२. कृषि सूचना केन्द्र स्थापना (IOT) कृषि उत्पादन व्यवस्थापन प्रणाली	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	८.२b/ १२.८a
		३. समुदायमा आधारित एग्रोभेट सञ्चालन	सङ्ख्या	०	१	१	१	१	१	२.४d/२.४e
		४. सेवा केन्द्रहरूको सवलीकरण	सङ्ख्या	०	९	९	९	९	९	२.३a
		५. कृषिसिकाई केन्द्र विस्तार	स्थान	०	९	९	९	९	९	१२.८a
		६. बालीबिमा	वडा	०	९	९	९	९	९	२.३f
		७. बालीक्लिनिक	स्थान	०	१	१	१	१	१	२.३f/८.२a/ १२.१f
		८.बाँदर, मुसा, जङ्गली जनावर आदिबाट बाली संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन	स्थान	०	९	९	९	९	९	८.२a
		९. कृषि यान्त्रिकीकरण सम्वर्द्धन तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	स्थान	०	९	९	९	९	९	२.३a
१५	एकीकृत औद्योगिक मेला									
		कृषि, पशु, उद्योग, पोषण र पर्यटन	स्थान	०	३	३	३	३	३	८.९a
१६	एकीकृत सामुदायिक कृषिफर्म स्थापना									
		नमुनाफर्म स्थापना गर्ने	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.३b
१७	आवश्यक विभिन्न नियम, कानुन र कार्यविधिहरू निर्माण	१.उत्पादन नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि	संख्या	०	१०	१०	१०	१०	१०	२.३a
		२. कस्टम हायरिङ सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
		३. कृषि परियोजना सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
		४. कृषि तथा पशु सेवाविकास शाखा तथा बोर्ड सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
		५. कृषि योजना छनोट मापदण्ड	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३ब
		६. कृषि उत्पादन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
		७. कृषि उत्पादन, व्यवस्थापन तथा बजारीकरण नीति	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a

		८. कृषि सहकारी निर्माण तथा सञ्चालन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
		९. कोल्ड स्टोरेज सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
		१०.उत्पादन क्षेत्रमा किसानको सहभागिता, योजना सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	संख्या	०	१	१	१	१	१	२.३a
१८.	विभिन्न बालीको खेती प्रणालीमा एक्सन रिसर्च									
		सहभागितामूलक अनुसन्धान र अनुशरण	वडा	०	९	९	९	९	९	२.३d
१९.	सिर्जनशीलमञ्च स्थापना									
		पालिका तथा वडा स्तरमा	संख्या	१	१	१	१	१	१	२.३g
२०.	पोस्ट हार्भेस्ट सेन्टर स्थापना									
		आवश्यकतानुसार स्थापना गर्ने	वडा	१	८	८	८	८	८	२.३d/२.४b
२१.	स्थानीय व्यावसायिक (सहकारी, समूह, उद्यमी, गैसस, कम्पनी) र स्रोतव्यक्ति परिचालन									
		विभिन्न कृषि कार्यक्रम सञ्चालनमा नियमानुसार सेवाखरिद गरी परिचालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	५.४a
२२	विभिन्न कृषि परियोजनाको डिपिआर र १५ वर्षे गुरुयोजना बनाउने									
		आवश्यकतानुसार कृषि, पर्यटन र उद्योगको डिपिआर	पटक	१	१	०	०	०	०	८.९a
२३	बजार संभाव्यता अध्ययन									
		विभिन्न उत्पादनको बजार सम्भावना अध्ययन तथा कार्यान्वयन	पटक	१	१	१	१	१	१	८.२a
२४	कृषि सञ्चार									
		रेडियो, टेलिभिजन कार्यक्रम प्रसारण र विभिन्न पत्रपत्रिका एवं पम्प्लेट/बुकलेट प्रकाशन तथा वितरण	वार्षिक	एफ एम	१	१	१	१	१	८.२a/८.२b

५.२ पशुपन्छी

लक्ष्य

किसानलाई समूह वा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरूमा आबद्ध गराइ उच्च मूल्य र उत्पादकत्व भएका पशु तथा पन्छीहरूको व्यासायिक पालन गरी स्वस्थ मासु, दूध तथा अण्डा उत्पादन गरी पशु, पन्छी तथा माछा आधारित उद्यम विकास गरी आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसर वृद्धि गर्ने

उद्देश्यहरू

१. पशुपन्छीजन्य उत्पादन वृद्धि गरी दुग्ध तथा मासुजन्य पदार्थहरू निर्यात गरेर आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने

३. कृषकद्वारा उत्पादित डेरी तथा मासु, दुग्ध, अण्डा तथा माछाजन्य पदार्थहरूको उचित मूल्यसहितको बजार सुनिश्चित गर्ने

४. पशु बिमा लागु गरी पशु तथा पन्छी पालन व्यवसायलाई सुरक्षित र आकर्षक बनाउने

५. परीक्षण तथा अनुसन्धान गरी नयाँ प्रजातिका पशु तथा पन्छीहरू भित्र्याउने

रणनीतिहरू

१. व्यावसायिक पशु पालक कृषकहरूलाई पब्लिक लिमिटेड कम्पनी, सहकारी वा उत्पादन समूहमा आबद्ध गराइ व्यावसायिक पशु पालनलाई संस्थागत गर्ने

२. व्यावसायिकरूपमा पशु पालन गर्न कृषकलाई दक्ष बनाउने

३. पशु पालनका लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा सेवा र सामग्रीहरू नियमित आपूर्ति हुने संयन्त्र विकास गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति र क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकाश लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१.	पशु तथा पंक्षीपालक किसान विकास कार्यक्रम									
	१. पशुपालक किसानहरुको पहिचान गरी, समुहमा आवद्ध गराई क्षमता अभिवृद्धि गरेर व्यवसायीक उत्पादन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्ने	१.व्यवसायीक पशुपालक किसान पहिचान तथा परिचयपत्र वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	२.३f
		२. पशु पालन समुह निर्माण	समुह	१०	४०	३०	२०	०	०	२.३f
		३. पशु ज्ञान/सिकाई केन्द्र स्थापना तथा सवलीकरण	संख्या	१	८	८	८	८	८	२.३f
		४. क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू	पटक	०	९	९	९	९	९	२.३f

२.	व्यावसायीक पशुपन्छी पालन कार्यक्रम									
	कार्यनीतिः १. कृषक समुहमार्फत व्यावसायीकपशुपालन गर्ने २. गरिवीको रेखामुनि रहेका विपन्नवर्गका किसानहरुलाई पशु तथा पंक्षी पालनमा विना व्याज ५ वर्षमा किस्तावन्दी रुपमा फिर्ता गर्ने गरी ऋृण उपलब्ध गराउने । ३. नगरपालिकाभित्र खुला पशु चरिचरणमा प्रतिवन्ध लगाउने	१.उन्नत जातका वाख्रा पालन पकेट क्षेत्र विकास गर्ने	संख्या	०	१०	१०	१०	१०	१०	८.२a
		२. स्थानीय खरी जातका वाख्राश्रोत केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.२a
		३. उन्नतवाख्राश्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.२a
		४. गाई तथा भैसी पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने	समुह	०	१५	१५	१०	१०	०	८.२a
		५. लोकलकुखुरा पालन	समुह	०	२०	२०	२०	२०	२०	८.२a
		६. वंगुर पालन	फर्म	०	१५	५	१	१	१	८.२a
		७. उन्नत कुखुरा पालन प्रवर्द्धन	फर्म	२०	५०	४०	४०	१	१	८.२a
		८. टर्की पालन	वडा	१	९	९	९	९	९	८.२a
		९. खरायो पालन	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२a
		१०. हाँस पालन	वडा	०	४	४	४	४	४	८.२a
		११. वन्यजन्तुको घरपालन (वदेल, हरिण, अर्ना)	वडा	०	९	९	९	९	९	15.9b
		१२. कान्जीहाउसको व्यवस्था गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	15.9b
३	पशु विकास कार्यक्रम									
	१.उन्नतजातका पशु तथा पंक्षी पालनको लागि किसानलाई अनुदान, सहुलियत पूर्ण ऋृण तथा प्रावीधिक सेवा उपलब्ध गराउने २.पशु स्वास्थ्यको लागि आवश्यक आधारभुत सेवा उपलब्ध गराउने ३. पशु विमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	१.नश्ल सुधार केन्द्रको स्थापना	स्थान		३	३	३	३	३	८.२a
		२. पशु सेवा केन्द्रको विस्तार	वडा	१	८	८	८	८	८	८.२a
		३. खोर, गोठ, भकारो, सुधार कार्यक्रम	वडा		९	९	९	९	९	८.२a
		४. पशु स्वास्थ्य शिविर	वडा		२	२	२	२	२	८.२a
		५. पशु खोप निरन्तर	वडा		९	९	९	९	९	८.२a
		६. व्यवसायीक घास खेती उत्पादन	वडा		९	९	९	९	९	८.२a
		७. घाँसको वीउ उत्पादन	वडा		९	९	९	९	९	८.२a
		८. घाँस संरक्षण तथा भण्डारण	वडा		९	९	९	९	९	८.२a
		९. पशु फर्म संस्थागत विकास	वडा		९	९	९	९	९	८.२a
		१०.पशु हाट	वडा		२	२	२	२	२	८.२a
		११. पशु विमा प्रवर्द्धन गर्ने	वडा		९	९	९	९	९	८.२a

४	पशुमा आधारीत उद्योग सञ्चालन									
		१. डेरी स्थापना	संख्या		१	१	१	१	१	८.२a
		२. दूधचिस्यान केन्द्रको प्रवर्द्धन	संख्या		१	१	१	१	१	८.२a
		३. मासु उद्योग स्थापना	संख्या		१	१	१	१	१	८.२a
		४. वधशाला निर्माण	संख्या		१	१	१	१	१	८.२a
		५. छाला संकलन तथा प्रशोधन केन्द्रको स्थापना	संख्या	१	१	१	१	१	१	८.२a
		६. टाक तथा दाप, उद्योग स्थापना	संख्या		२	२	२	२	२	८.२a
		७. मदल (परमपरा गतवाजाहरू), विड उद्योग स्थापना	संख्या		१	१	१	१	१	८.२a
		८. पशु आहार उद्योग स्थापना	संख्या		१	१	१	१	१	८.२a

५.३. सिँचाइ तथा जलस्रोत

लक्ष्य

नगरपालिकाभित्र भएका जलस्रोतको संरक्षण, संवर्धन, व्यवस्थापन र सदुपयोग गर्दै नगरपालिका र नागरिकको सहभागितामा अधिकतम प्रतिफल दिने परियोजना निर्माण गरी सिँचाइको उपलब्धता वृद्धि गर्ने तथा जलाधार र मुहानहरू संरक्षण गर्ने

उद्देश्यहरू

१. नगरपालिकाको जलस्रोत नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने

२. जलस्रोत संरक्षण तथा सदुपयोगका लागि जनसहभागिता सुनिश्चित गर्ने

रणनीतिहरू

१. अधिकतम प्रतिफल दिने परियोजनाहरू सञ्चालन गर्न सङ्घ तथा प्रदेश सरकारसँग साझेदारी गर्ने

२. समुदायमा आधारित संस्था तथा समूहहरूमार्फत साना सिँचाइ कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने

३. जलस्रोत संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्न समुदायमा आधारित संस्थाहरूे गठन गरी सवलीकरण गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकाशलक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१.	सामुदायिक सिचाइ कार्यक्रम									
	कार्यनीति : १. उत्पादक समुहका सदस्यहरूलाई सहुलियतपूर्ण तवरले सिचाई सुविधा उपलब्ध गराउने २. पानीको वहु उपयोग प्रविधीको विकास	१. डिप बोरिगं स्थापना	संख्या	०	२०	१०	१०	५	५	७.२b
		२. सतही भुमिगत सिचाई परियोजना सञ्चालन	संख्या	०	५	५	५	५	०	७.२b
		३. लिफ्ट सिचाई, सोलार	संख्या	०	५	४	१	०	०	७.२b
		४. कुलो निर्माण तथा मर्मत	संख्या	०	९	१८	९	९	५	१५.३a
		५. नहर निर्माण तथा मर्मत तथा स्तरोन्नती र विस्तार	संख्या	०	२	२	०	०	०	१५.३a
		६. भुमिगत सिपेज सिचाई	संख्या	०	१	१	१	१	१	१५.३b
		७. सानासिचाइ प्रविधी माग, सभाव्यता र आवश्यकताका आधारमा (डिप, प्लाष्टिक पोखरी,	संख्या	०	४५	४५	४५	४५	४५	१५.१e
		८. आकासे पानी संकलन (पानी भकारी)	संख्या	०	४५	४५	१०	०	०	१५.३b
		९. सुख्खा पोखरी निर्माण	संख्या	०	९	९	९	९	९	१५.३d
		१०. सोलार वाट उर्जा तथाशित संकलन परिक्षण	संख्या	०	१	१	१	१	१	७.२b

२.	जलश्रोत संरक्षण कार्यक्रम									
	कार्यनीतिः नागरीकको सहभागितामा जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्रहरूको संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	१. कुवा, तथा पानीका मुहानहरूको संरक्षणको लागि तारवार तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम	संख्या	०	४५	४५	४५	४५	४५	१५.३a
		२. जलाधार क्षेत्रहरूमा वृक्षारोपण	संख्या	०	४५	४५	४५	४५	४५	१५.३a
		३. नदीकाकिनार पहिरो गएका ठाउँहरूमा वाधतथा वृक्षारोपण	स्थान	०	९	९	९	९	९	१५.३d
		४. जलश्रोत संरक्षण सम्वन्धि जनचेता कार्यक्रमहरू	पटक	०	१	१	१	१	१	१५.३a

५.४ पर्यटन

लक्ष्य

नगरपालिकावासीलाई व्यावसायिक पर्यटन प्रवर्द्धनको ज्ञान, सिप र दक्षता अभिवृद्धि गराइ सामाजिक उत्तरदायित्वसहितको भरपर्दो, प्रतिस्पर्धी, विश्वासिलो र गुणस्तरीय पर्यटन प्रवर्द्धन गरी आयआर्जन तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने

उद्देश्य

- दिगो पर्यटन प्रवर्द्धन गरेर रोजगार तथा आयआर्जनका अवसर वृद्धि गर्ने
- जनसहभागितामा आधारित पर्या-पर्यटन विकास गरी स्थानीय वातावरण तथा प्रकृति संरक्षण गर्ने
- गुणस्तरीय तथा जिम्मेवार पर्यटन व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने

रणनीति

- आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने
- पर्यटनसम्बन्धी पूर्वाधार र सेवाहरू विकास/अभिवृद्धि गर्ने
- पर्यटकीय आकर्षण विस्तार गर्ने र सहज पहुँच बढाउने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	पर्यटन विकास कार्यक्रम									
	कार्यनीतिः १. नगरपालिकाको पर्यटन नीति बनाएर लागु गर्ने २. नगरका वर्तमान र सम्भावित पर्यटकीय गन्तव्यहरूको पहिचान गरी जानकारीमुलक प्रोफाइल तयार गर्ने । ३. भईरहेका र संभावित पर्यटकीय व्यवसाय र गतिविधीहरूको सूचि तयार गरी भइरहेका तथा सम्भावित व्यवसायहरू सञ्चालनको लागि सहजीकरण गर्ने । ४. ईच्छुक पर्यटन उद्यमीहरूलाई समुहमा आवद्ध गराई क्षमता अभिवृद्धि गरी आधारभुत भौतिक संरचनाहरूको विकास गर्ने । ५. नगरपालिकाका सबै गतिविधीहरू समेटेर प्रचार प्रसार गर्ने	१. नगरपालिकाको पर्यटन नीति बनाएर लागु गर्ने ।	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		२. नगरपालिका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान गरी सूचिकरण गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.९a
		३. संभावीत पर्यटन व्यवसायहरूको पहिचान गरी सूचि तयार गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		४. अंग्रेजी र चाइनिज भाषामा नगरपालिकाको पर्यटन जानाकारी मुलक पुस्तक, व्रोसर, वेभसाइट तथा यु टुयुव च्यानल सञ्चालन गर्ने ।	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		५. पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.९a
		६ अंग्रेजी र चाइनिज भाषामा व्रोसर र नगरपालिकाको नक्शा प्रकासन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
२.	समुदायमा आधारीत पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम									
	कार्यनीतिः १. नगरपालिका वासीहरूको पर्यटन व्यवसायीक क्षमता अभिवृद्धि गरी नगरपालिका भरी पर्यटकीय संस्कार र गुणस्तरीय पर्यटन सेवा प्रवर्द्धन गर्ने ।	१.होम स्टे सञ्चालन तथा व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	९	९	९	९	९	८.९a
		२. होम स्टेहरूको प्रवर्द्धन गर्ने	वडा	०	५	५	५	५	५	८.९a
		३. होम स्टे सञ्चालकहरूका लागि अवलोकन भ्रमण	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a

३.	पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम									
	कार्यनीति १. समुदाय, पालिका, र प्रदेस तथा संघिय सरकारसँगको सहकार्यमा स्थानीय स्तरदेखि अन्तराष्ट्रिय स्तर सम्मका गतिविधीहरू आयोजना गर्ने	१. वार्षिक रूपमा राष्टिय स्तरको साइकल दौडको आयोजना गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.३b
		२. प्रत्येक २ वर्षमा अन्तराष्ट्रिय स्तरको ट्रोपिकल साइकल दौड प्रतिस्पर्धा आयोजना गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.३b
		३. एसियाका ५ वटा, यरोपका ३ वटा, उत्तर अमेरीकाका २ वटा नगरपालिका तथा शहरहरूसँग भागिनी सम्वन्ध विस्तार गर्ने।	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१b
		४. अन्तर नगरपालिका सम्वन्ध विस्तार गरी एक्सचेन्ज प्रोग्राम गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१b
३.	भौतिकपूर्वाधार निर्माण									
	१. समुदाय, नगरपालिका, प्रदेश तथा संघिय सरकारको सहकार्यमा भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको निर्माण गर्ने २. धार्मिक, साँस्कृतिक तथा पुरातात्विक स्थलहरूको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्ने	१. पर्यटकीय स्थलमा मनोरन्जन पार्क तथा पिकनीक स्पोर्ट निर्माण	संख्या	०	३	३	३	३	३	८.२b/ ८.९a
		२. चिल्ड्रेन पार्क	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.२b/ ८.९a
		३. पदमार्ग निर्माण	कि.मी.	०	३	३	३	३	३	८.२b/ ८.९a
		४. प्रतिक्षालय तथा विश्राम स्थल निर्माण	संख्या	०	२	२	२	२	२	८.२b/ ८.९a
		५. पर्यटकीय स्थलहरूमा विधुतीकरण	स्थान	०	३	३	३	३	३	८.२b/ ८.९a
		६. पर्यटकीय स्थलहरूमा इन्टरनेट सुविधा	स्थान	०	१५	१५	१५	१५	१५	८.२b/ ८.९a
		७. शौचालय तथा खाने पानीका धारा निर्माण, चेन्जीग रुम	स्थान	०	३	३	३	३	३	८.२b/ ८.९a
		८. भ्यू टावर वडा न ६, ७ र २ मा	स्थान	०	०	१	१	१	०	८.२b/ ८.९a

		९. बेलका जंगल क्षेत्रको पुरातत्वीक अध्ययन तथा अनुसन्धान	पटक	०	१	१	१	१	१	१५.२a
		१०. गिद्ध संरक्षण (बेलका ८ सुगाचरी वेल)	स्थान	०	१	१	१	१	१	१५.९b
		११. सिमल रोपण	पटक	०	१	१	१	१	१	१५.९a
		१२. चिडिया खाना सहित वाटर पार्क निर्माण वडा न ६ र ९ मा	संख्या	०	०	१	१	०	०	१५.९b
४.	मनोरञ्जन पर्यटन प्रवर्द्धन									
	कार्यनीति १. नगरपालिका र नगरवासीको संयुक्त लगानीमा मनोरञ्जन पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने २. नीजिक्षेत्र र जनताको सहकार्य पर्यटन आयोजना सञ्चालन गर्ने	१. कोशीमा जेट, मोटरवोट सञ्चालन गर्ने	संख्या	०	५	५	५	५	५	८.९a
		२. प्याराग्लाइडिग सञ्चालन गर्ने वडा नं ३, ६, ७ र८मा	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.९a
		३. क्यानोनीग. वडा नं ६ र ७ (कोलहु र रानीछागा झरना)	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.९a
		४. टंकेला गुफा संरक्षण तथा सम्वर्द्धन	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.९a
		५. प्रिती चौतारीको विकास	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.२b/ ८.९a
		६. सिता रानी भिरको प्रवर्द्धन (शिवलिंग) वडा नं ६	स्थान	०	१	१	१	१	१	८.२b/ ८.९a
		७. नगरपालिकाको पर्यटकीय क्षेत्रको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		८. वन्जीजम्प, रक कलाइमिंग, पारासेलीगं	पटक	०	०	१	१	१	१	८.९a
		९. दक्षिण एसिया स्तरीय साइकल प्रतिस्पर्धा गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		१०.अन्तरराष्टिय स्तरको वीच भलिवल प्रतियोगिता	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		११. नेचर डेकोरेसन (पालीका भरी)	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a
		१२. पर्यटन क्षेत्रहरूमा घोड सवारी, माछा मार्ने, जंगल सफारी प्रवर्द्धन गर्ने।	पटक	०	१	१	१	१	१	८.९a

५	सिप विकास कार्यक्रम									
	दिगो र दुरुस्त पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि नगरपालिका र नागरीकको सहकार्यमा पर्यटन सिप विकास केन्द्रको स्थापना गर्ने	१. पर्यटन विधाका विभिन्न विषयका पाठ्यक्रम तयार गरी नियमित रूपमा तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.३a
		२. पर्यटन प्रवर्द्धन तालिम (टुरीष्ट गाइड, ट्राभल व्यवस्थापन, वेटर, कुक, रेष्टुरेन्ट व्यवस्थापन, होटल व्यवस्थपान, हस्पिटालिटी व्यवस्थापन,)	पटक	०	१	१	१	१	१	४.३a
		३. वेलकाका विशिष्ट पहिचानको वारेमा जानाकारी डकुमेन्टी		०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		४. पर्यटन सूचना केन्द्र तथा हेल्प डेस्क स्थापना	संख्या	०	९	९	९	९	९	१६.१०a
		५. साँस्कृति समुहहरू विकास गर्ने	समुह	०	६	०	०	०	०	१०.२a

५.५ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति

लक्ष्य

नगरपालिकका सबै नागरिकको सेयर सुनिश्चित हुनेगरी नगरपालिका र नागरिकको साझेदारीमा आर्थिक विकास पब्लिक लिमिटेड कम्पनी स्थापना गरी विभिन्न प्रकारका उद्योग, व्यवसाय, फार्म हाउसहरू सञ्चालन गरेर आयआर्जन तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने

उद्देश्य

१. सबै नागरिकको व्यावसायिक क्षमता अभिवृद्धि गरी उद्यम विकासका लागि अभिप्रेरित गर्ने

२. सबै नागरिकलाई आार्थिक विकास पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमा सहभागी गराई कम्पनीका माध्यमबाट विभिन्न उद्योग सञ्चालन गर्ने

३. उद्यम विकासमा जनसहभागिताको माध्यमबाट समावेशी, समृद्ध, सद्भावयुक्त समाज निर्माण गर्ने

४. स्थानीय स्तरमा उत्पादित वस्तुहरूको भण्डारण तथा बजारीकरण प्रवर्द्धन गर्ने

रणनीति

१. पालिकाको उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति नीति निर्माण गरी लागु गर्ने

२. उद्योग विकासमैत्री वातावरण निर्माण गर्न पालिकावासीलाई उद्यम विकासतर्फ उत्प्रेरित गर्ने

३. स्थानीयस्तरमा उपलब्ध कच्चा पदार्थ र तुलनात्मक लाभका क्षेत्र पहिचान गरी आर्थिक विकास पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमार्फत उद्योगहरू सञ्चालन गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति र क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१.	औधोगिक निती निर्माण									
	कार्यनीतिः नगरपालिकाको औधोगिक नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	१. नीति तथा ऐन निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	९.२a
२	पब्लीक लिमिटेड कम्पनीको स्थापना									
	कार्यनीतिः १. नगरपालिका भित्र उद्यम तथा औधोगिक विकासको लागि नगरपालिकाको ५० प्रतिशत शेयर र कम्तीमा पनि७५ प्रतिशतभन्दा वढी घरपरिवार (गरिवीको रेखामुनि रहेका जनताको अनिवार्य सहभागिता रहने गरी) र जनताको सहकार्यमा वेलका आर्थिक विकास कम्पनी दर्ता गरेर विभिन्न प्रकारका उद्योगहरू सञ्चालन गर्ने।	१. आर्थिक विकास पब्लिक लिमिटेड कम्पनी दर्ता गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		२. पर्यटन उद्योगको स्थापना तथा सञ्चालन	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.९a
		३. मायाको चिनो उद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		४. खाद्य उद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		५. कपडा उद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		६. खाने पानीउद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		७. वजार केन्द्र तथा कोशेली घर सञ्चालन	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		८. फर्निचर उद्योग	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.१
		९. डेरी उद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		१०. मासु उद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		११. पशु फार्म सञ्चालन	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.१
		१२. क्रसर उद्योग स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		१३. सोलार डयारमा आधारित उद्योग स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१

		१४. ढुंगा उद्योग	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.१
		१५. सुलभ पसल सञ्चालन प्रत्येका वडामा १ वटा	वडा	०	९	९	९	९	९	२.१a
		१६. गोदाम स्थापनातथा भण्डारण	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.२b/८.२a
		१७. प्रागरीक मल तथा गड्यौले उत्पादन उद्योग	संख्या	०	९	९	९	९	९	२.४e
बाणिज्य										
	कार्यनीतिः नगरपालिकाको वाणिज्य नीति वनाएर लागु गर्ने	१. सबै वडामा तथ्यहरूको संकलन	वडा	०	९	९	९	९	९	८.५/८.६
		२. पालिका स्तरमा सूचना केन्द्र स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		३. सबै वडामा विक्री तथा प्रदर्शन स्थल स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२a
		४. सबै वडामा व्यवस्थित वजार व्यवस्थापन समिती गठन तथा परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२a
आपूर्ति										
१	उद्यम विकासको लागि स्थानीय स्तरमा नै वित्तिय व्यवस्थापन तथा उद्यमीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।	१. प्रत्येक वडामा वैंकको शाखा विस्तार गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.३a
		२. उद्यमीहरूको क्षमता विकास गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४b
		३. उद्योग अनुगमन समितीको गठन तथा परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.४a
२	उद्यम सुरक्षा कोष स्थापना गरी नागरीकहरूद्वारा सञ्चालित उद्योगहरूलाई सहयोग गर्ने।	१. पालिका स्तरमा उद्यम सुरक्षा कोष स्थापना गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	९.२a
		२. उद्योगको विमा गर्न विमा कम्पनीहरूसँग समन्वय गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१.४c
३	वजार अनुगमन	१. पालिका भित्रका पसलहरू अनुगमन गर्न सबै वडामा उप समिती गठन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	२.१a
४	आपूर्ति सहज गर्ने	२. सहकारीहरूलाई सुलभ पसल खोल्न विना व्याज ऋृण दिने	वडा	०	९	९	९	९	९	१७.४a

५.६ खाद्य तथा पोषण

लक्ष्य

नगरवासीहरूलाई खाद्य तथा पोषण सुरक्षाबारे दक्ष बनाएर पोषणयुक्त खाद्यान्न उत्पादन गरी खाद्य तथा पोषण सदुपयोग एवम् सुरक्षा गर्न सक्षम बनाइ पोषणयुक्त खाद्य वस्तु निर्यात गर्न उत्प्रेरित गर्ने

उद्देश्य

१. प्राङ्गारिक खेती विकास गरी उच्च पोषण क्षमताका कृषि, पशुजन्य तथा जडीबुटी खेती प्रवर्द्धन गर्ने

२. खानपिनका आदत परिवर्तन गरी पोषणयुक्त खाना खाने आदत विकास गर्ने

३. पोषण तथा खाद्यान्न संरक्षण गर्ने

रणनीति

१. नगरपालिकाभित्र पाइने तथा उत्पादन हुने पोषणजन्य बाली, पशु पन्छी, जडीबुटी आदिको सूची तयार गरी वितरण गर्ने

२. कृषि तथा वन नर्सरीमा उच्च पोषण भएका अन्नबाली, तरकारी, फलफूल, जडीबुटी आदिका बिरुवा उत्पादन गरी वितरण गर्ने

२. जनतालाई पोषणयुक्त बाली, फलफूल, जडीबुटी उत्पादन गर्न तथा पशु पन्छी एवं माछा पालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने

३. खाद्य प्रशोधन गरेर पोषण संरक्षण गर्न नागरिकको ज्ञान, सिप र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	नीतिनिर्माण									
	कार्यनीतिः १. नगरपालिकाको खाद्य तथा पोषण नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	१. नीति तथा ऐन कानून निर्माण तथा कार्यान्वयन	पटक	०	१	१	१	१	१	२.२c
		२. खाद्य तथा पोषण निर्देशक समितिको क्षमता अभिवृद्धि	पटक	०	१	१	१	१	१	२.२c
		३. पोषण सूची तयार गरी घर घरमा वितरण	पटक	०	१	१	१	१	१	२.२c

२.	पोषण चेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम									
	१. नगरपालिकाका सवै नागरीकहरूलाई पोषण सम्वन्धि जन चेतना जागृत गराउने ।	१. सामुदायिक रेडियोहरूसँग सहकार्य गरी रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	२.२c
		२. विद्यालयमा जनचेतना जगाउन विद्यार्थीहरूलाई पोषण अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	५३	५३	५३	५३	५३	२.२c
३	पोषण उत्पादन कार्यक्रम									
	कार्यनीतिः नागरीकहरूको चेतना अभिवृद्धि गरी पोषण जन्य वस्तु उत्पादन तथा खपतको लागि अभिप्रेरित गर्ने	१. करेसावारी कार्यक्रम	पटक	०	३०००	३०००	१०००	०	०	२.२c
		२. सुधारिएको बालस्वास्थ्य सेवा र पोषण	पटक	९	९	९	९	९	९	२.२c
४	पोषण संरक्षण कार्यक्रम									
	१.पोषण संरक्षणको लागि नागरीकको क्षमता आभिवृद्धि गर्ने	१. घरायसी पोषण खाद्यान्न उपयोग तालिम	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२c
		२. स्वास्थ्य सेवा केन्द्रमा प्रदर्शन केन्द्रको स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२c
		३. घरदैलो कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२c
		४. सकारात्मक चुल्हो कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२c
		५. कुपोषित वच्चाहरूलाइ रेफर गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२c
५.	विषादीप्रयोगमा नियन्त्रण									
	नगरपालिकालाई प्रांगारीक पालिकाको रूपमा विकास गर्न विषादी अधिक कर लगाउने	१. विषादीको हानीकार प्रभावको वारेमा जनचेतना जगाउने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.९a
		२. जैविक विषाधी उत्पादन र प्रयोग तालिम	वडा	०	९	९	९	९	९	२.४e
६	कम्पोष्ट मलउत्पादन									
	१. उत्पादक समुहहरूसँग सहकार्य गरी प्रागरीक मल उत्पादन गर्ने	१. गड्यौले मलको प्रवर्द्धन	वडा	०	९	९	९	९	९	३.४e

	२. फोहर प्रशोधन गरी मल उत्पादन गर्ने	२. वर्षमा एकपटक खाद्य तथा पोषण मेला सञ्चालन	पटक	०	१	१	१	१	१	२.२a
	३. स्थानीय पाठ्यक्रममा पोषण विषय समावेश गरी अध्ययन अध्ययापन गराउने	३. मिलमा FOOD FORTIFICATION	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२a
		४. सूक्ष्म पोषक तत्व कार्यक्रम(खाद्य) सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२a
	४. वहुक्षेत्रिय पोषण योजना कार्यान्वयन गर्ने	५. सर्वोत्तम पिठो उत्पादन तथा वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	२.२a
	५. अखाद्य वस्तुहरूलाई प्रतिवन्ध लगाउने	६. खाद्य परिक्षण केन्द्रको स्थापना	वटा	०	९	९	९	९	९	२.२a

५.७ वन तथा वातावरण

लक्ष्य

जनसहभागिताका माध्यमले जैविक विविधता, जलाधार संरक्षण, वन्यजन्तु, वन, वनस्पति र जडीबुटीको दिगो व्यवस्थापन गरेर संरक्षण, सम्वर्द्धन गर्दै वन्य उत्पादनको व्यवसायीकरण, पर्या-पर्यटनको विकास तथा विस्तार गरी वातावरणीय सन्तुलनसहितको विकास गर्ने

उद्देश्य

१. सामुदायिक वन एवम् निजी वनको दिगो व्यवस्थापनमार्फत उत्पादकत्व वृद्धि गरी वनमा आधारित उद्योग सञ्चालन गर्ने

२. वनबाट प्राप्त सेवा, सुविधा, अवसर र पैदावरहरूको समानुपातिक वितरण प्रणालीको विकास गरी समाजिक न्याय प्रत्याभूत गर्ने

३. उत्थानशीलता विकास गरी विपद् तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने

४. जलवायु परिवर्तनका नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका लागि पालिकावासीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

रणनीति

१. वनको उत्पादकत्व वृद्धि गरेर स्रोतको सदुपयोग गर्न सबै प्रकारका वनको दिगो व्यवस्थापन गर्ने

२. वनमा जनसहभागिता वृद्धि गरी दिगो व्यवस्थापन र संरक्षणमार्फत पर्या-पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने

३. निजी, सामुदायिक तथा कवुलियती वनको उत्पादकत्व वृद्धि गरी वनमा आधारित उद्योगहरू तथा उद्यमशीलता विकास गर्ने

४. नगरपालिकाको स्थानीय जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलन योजना बनाइ लागु गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम	कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	सामुदायिक वन व्यवस्थापन तथा विकास कार्यक्रम										
	सामुदायिक वन उपभोक्ताहरूको क्षमता अभिवृद्ध गरी वनको संरक्षण, सम्वर्द्धन तथा दिगो व्यवस्थापन गर्न प्रोत्साहीत गर्ने		१.विधान तथा कार्ययोजना परिमार्जन	पटक	०	१७	९	९	९	९	१५.९a
			२. वन व्यवस्थापन तालिम	पटक	०	१७	९	९	९	९	१५.९a
			३. वन व्यवस्थापन	पटक	०	१७	९	९	९	९	१५.९a
२.	विरुवा उत्पादन										
	सामुदायिक वन उपभोक्ताहरूसँग सहकार्य गरेर नर्सरी स्थापना गर्ने		१. सबै वडामा हाइटेक नर्सरी स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.९a
३.	वृक्षारोपण कार्यक्रम										
	कार्यनीतिः सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, विद्यालय, गैसस, आमा समुह, युवा क्लवहरूसँग सहकार्य गरी नगरपालिका भरिका खाली रहेका सार्वजानीक स्थलहरूमा वृक्षारोपण गर्ने		१. सामुदायिक वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण	पटक	०	९	१७	९	९	९	१५.९a
			२. सडक किनारामा वृक्षा रोपण	संख्या	०	१	१	१	०	०	१५.९a
			३. खोला तथा नदी किनारामा वृक्षारोपण	संख्या	०	१	१	१	०	०	१५.९a
			४. सार्वजानीक स्थलहरूमा वृक्षारोपण	संख्या	०	५०	५०	५०	५०	५०	१५.९a
			५. डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि जनचेतना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.१a

४.	कृषिवन कार्यक्रम									
	कृषक उत्पादक समुहतथा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका सदस्यहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी कृषिवन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने	१. क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम (बन र वाताबरण)	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.९a
		२. कृषिवन प्रदर्शनी स्थलको स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.८a
		३. भूई घाँस तथा डालेघास वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.९a
५	पारिवारीक नीजिवनविकास कार्यक्रम									
	व्यक्तिका खाली जग्गाहरूमा निजी वन विकास गर्न प्रोत्साहन गर्ने	१. पारिवारीक नीजि वन विकास तथा दर्ता गर्ने	संख्या	०	९	९	९	९	९	१५.२b
		२. नमुना पारिवारीक निजीवन विकास प्रत्येक वडामा १ वटा	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.२d
६	गैर काष्ठजन्य वन पैदावरहरूको विकास तथा व्यवस्थापन									
	सामुदायिक वन तथा उत्पादन समुहहरूसँग सहकार्य गरी गैर काष्ठजन्य पैदावरहरूको विकास गर्ने	१. गैर काष्ठ जन्यवन पैदावरको प्रदर्शन स्थलको स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.१b
		२. सामुदायिक वनहरूमा भएका गैर काष्ठ जन्य पैदावरहरूको इन्भेन्ट्री तयार गर्ने	संख्या	०	९	१७	९	९	९	१५.१b
		३. सामुदायिक वनमा गैर काष्ठ जन्यवन पैदावरहरूको रोपण	संख्या	०	९	१९	९	९	९	१५.२c
		४. जडीवुटी खेती गर्ने किसानहरूको लागि उत्पादन, प्रशोधन तथा वजारीकरण तालिम	स्थान	०	९	०	०	०	०	१५.९a

५.८ भू-उपयोग तथा भूमि व्यवस्थापन

लक्ष्य

जमिनको संरक्षण गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्न नगरपालिकाभित्र रहेका जमिन अभिलेखीकरण गरी राष्ट्रिय भूमि नीतिअनुसार वर्गीकरण गरेर सदुपयोग गर्ने

उद्देश्य

१. नगरपालिकाको भूमि नीति, ऐन र योजना निर्माण गरी लागु गर्ने

२. सम्पूर्ण घरको अधीनस्थ रहेको जमिन अभिलेखीकरण गरी राष्ट्रिय नीतिअनुसार वर्गीकरण गर्ने

३. औपचारिक तथा अनौपचारिक स्वामित्वको अवस्थामा रहेका जमिन अभिलेखीकरण गरी वर्गीकरण गर्ने

रणनीति

१. अनौपचारिक स्वामित्वमा रहेको भूमिको अभिलेखीकरण गरेर स्वामित्व सुनिश्चित गर्ने

२. भूमिहीन तथा सुकुमवासी नागरिकलाई जमिन उपलब्ध गराउने

३. जमिनको उत्पादकत्व वृद्धि हुने गरी राष्ट्रिय नीतिअनुसार नगरपालिकाभित्रको जमिन वर्गीकरण गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	नीति निर्माण गर्ने									
	कार्यनीतिः नगरपालिकाको भुमिनीति तथा भूउपयोग ऐन निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	१. भुमिनीति तथा ऐन निर्माण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१५.३d
		२. सम्पूर्ण घरधुरीको जमिनको लगत संकलन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	११.१b
		३. अनौपचारीक भू-स्वामित्वको यथार्थ पहिचान गरी लगत अभिलेखीकरण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	११.१e
		४. कृषि, वसोवास योग्य, औधोगीक, खनिज, वन, चरण, लगायताका क्षेत्रहरू पहिचान गरी राष्ट्रिय भूमिनीति अनुसार वर्गीकरण गर्ने	स्थान	०	१	१	१	१	१	११.३a

२	जमिनमा हक स्थापित गर्ने									
	१. हाल प्रयोग गरी रहेका र स्वामित्व कायम नभएकाहरूको स्वामित्व स्थापित गर्ने २. भुमिहिन तथा सुकुम्वासी नागरीकलाई जमिन उपलब्ध गराउने	१. भोगचल भएको तर अधिकार स्थापीत नभएको जग्गामा स्वामित्व स्थापित गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	११.१a
		२. भूमिहिन र सुकुम्वासीहरूको पहिचान गरी निश्चित मापदण्ड वनाएर एकिकृत वस्ती निर्माण गरी व्यवस्थापन गर्ने	स्थान	०	१	१	१	१	१	११.३a
३	जीविकोपार्जन सहयोग									
	भूमिहिन सुकुम्वासी नागरीकहरूको जीवीकोपार्जनमा सहयोग गर्ने	१.भूमिहिन र सुकुम्वासीहरूलाई लक्षित गरी उद्यम विकास तथा आयआर्जन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.३d
		२. उत्पादकत्व वृद्धि गर्न ग्रह्रा सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२a
४	भूमि संरक्षण तथा सुधार कार्यक्रम									
	नगरपालिकाभित्र भएका सबै प्रकारको जमिनको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न, जमिनको संरक्षण गर्न तथा जमिनको सदुपयोग गरेर आयआर्जन तथा रोजगार सिर्जना गर्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	१. चक्लावन्दी कार्यक्रम सञ्चलान गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२a
		२. जोखिम क्षेत्रहरूको संरक्षण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.३c
		३. सार्वजानीक जमिनहरूको संरक्षण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.३c
		४. खाली र पर्ति जमिन नगरपालिकाको स्वामित्व ल्याउने	वडा	०	९	९	९	९	९	११.७a
		५. नगरपालिकाले आवश्यकताअनुसार जमिन भाडामा लिने तथा दिने	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.३d
		६. नदी उकास जमिनहरूको उपयोग र संरक्षण	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.३c
		७. वन क्षेत्रभित्रका खाली जमिनहरूमा आय आर्जन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	२.३a
		८. व्यक्ति तथा संस्थाका जमिनहरूको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न नगरपालिकाले सिफारीश गरे अनुसारका उत्पादनका गतिविधीहरू सञ्चालन गर्ने ।	वडा	०	९	९	९	९	९	१७.४a

परिच्छेद ६

सामाजिक क्षेत्र

दूरदृष्टि

'गुणस्तरीय शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य, लैङ्गिक हिंसामुक्त समाज, स्वच्छ, व्यवस्थित बस्ती विकास र युवा सहभागिता, समृद्ध बेलकाको आवाज'

लक्ष्य

गुणस्तरीय, प्रविधिमैत्री, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा, सर्वसुलभ आधारभूत स्वास्थ्य एवं पोषण, युवा परिचालन, रोजगारी, सशक्तीकरण, खेलकुद विकास, स्वच्छ पिउने पानी तथा सरसफाइ, लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण र संरक्षण सुनिश्चित गरी सभ्य, समतामूलक र समुन्नत समाज भएको हुने

विशिष्ट उद्देश्य

१) ८० प्रतिशत विद्यार्थीलाई एसइइ परीक्षामा ए प्लस ग्रेड ल्याउन सक्षम बनाइनेछ

२) ८ वटा माध्यमिक विद्यालयलाई प्रविधिमैत्री प्राविधिक धारमा रूपान्तरण गरिनेछ

३) नगरभित्रका सबै वडामा सर्वसुलभरूपले आधारभूत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध हुनेछ

४) विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवासहितको सुविधायुक्त अस्पताल स्थापना हुनेछ

५) लैङ्गिक समानताका लागि लैङ्गिकमैत्री वातावरण नगरभित्र प्रवर्द्धन गरिनेछ

६) बाल तथा मातृ सुधारका लागि सबै वडामा पोषण पुनर्स्थापना केन्द्र र प्रजनन स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गरिनेछ

७) 'एक घर एक धारा' अवधारणाअनुसार नगरभित्र शुद्ध पिउने पानी आपूर्ति हुनेछ

८) पालिकाका युवाहरूको सक्रिय परिचालन भई महिलामैत्री, बालमैत्री, वातावरण सिर्जना भई ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले सम्मानित जीवन यापन गराइनेछ

९) राष्ट्रका लागि खेलकुद र स्वास्थ्यका लागि खेलकुद अभियान सञ्चालन गरिनेछ

रणनीति

१. नगरभित्रका सरकारी निकायमा कार्यरत कर्मचारी, जनप्रतिनिधि, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्य, राजनीतिक पार्टीका नगर कमिटीमा रहेका पदाधिकारीहरूले अनिवार्यरूपमा आफ्ना छोराछोरीलाई सामुदायिक विद्यालयमा पढाउने

२. विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधारहरूको स्तरोन्नति, शैक्षिक सामग्रीहरूको आपूर्ति र शिक्षक कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि निरन्तर गर्ने

३. स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई अनिवार्यरूपमा लागु गरी अति विपन्न र गरिबलाई यस कार्यक्रममा प्रोत्साहन गरिनेछ

४. नगरभित्रका सम्पूर्ण वडामा खेलकुद मैदान, व्यायामस्थल, पार्क तथा बाल उद्यानहरू स्थापना गरिनेछ

५. नगरभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूको प्रोफाइल प्रकाशन गरिनेछ

६. महिला सशक्तीकरणका लागि बुहारी पत्रकारीता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ

७. युवा रोजगारअन्तर्गत 'एक घर एक रोजगार' कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ

८. पोषण तथा प्रजनन स्वास्थ्य सुधारका लागि बालबालिका, सुनौला हजार दिनका आमा, किशोरीहरू तथा प्रजनन उमेरका महिलालाई स्वस्थ खानपान तथा परिवार स्वास्थ्य कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गरिनेछ

९. स्वास्थ्य सेवामा सबैको प्रभावकारी पहुँचका लागि महिला स्वास्थ्य सेवकहरू परिचालन गरिनेछ

१०. स्वास्थ्य, शिक्षामा समावेशीमूलक सहभागिता सुनिश्चितताका लागि आवश्यक नीति, र कानुन तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ

११. परिवार नियोजन कार्यक्रमलाई प्रभावकारीरूपमा स्वास्थ्य संस्थामार्फत सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति परिचालन गरिनेछ

१२. फरक क्षमता भएका व्यक्तिका लागि आवश्यकता र क्षमताका आधारमा सहज, निःशुल्क पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ। तिनलाई सिपमूलक शिक्षा र रोजगारीका अवसरसँग आबद्ध गरिनेछ

१३. आधारभूत तहमा कक्षा १ देखि ५ सम्म सबै विद्यार्थीका लागि खाजा व्यवस्था गरिनेछ

१४. अभिभावक, अभिमुखीकरण, नैतिक-सामाजिक विषयवस्तु समावेशसहित मनोविमर्श गरिनेछ

१५. विद्यार्थी भर्नादर र निरन्तरताका लागि सचेतना तथा प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू शैक्षिक सत्रको सुरुमा अभियानका रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। विद्यार्थीले बीचमा पढाइ नछाड्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ

१६. बृहत्तर यौनिक शिक्षालाई व्यवहारमा ल्याउन स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गरी पठनपाठनमा ल्याइनेछ

१७. सामाजिक विकासका कार्यक्रमलाई प्रभावकारीरूपमा सञ्चालन र कार्यान्वयनका लागि दातृनिकाय र गैरसरकारी निकायसँग आवश्यक रणनीतिक साझेदारी र सहकार्यका लागि आवश्यक वातावरण सिर्जना गरिनेछ

६.१ जनसङ्ख्या तथा बसाइँ सराइ

लक्ष्य

नगरपालिकको जनसङ्ख्यालाई व्यवस्थित, स्वस्थ र प्रतिस्पर्धी बनाउन जनसङ्ख्या व्यवस्थापन तथा प्रजनन स्वास्थ्यका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी जनसङ्ख्या व्यवस्थापन तथा सामाजिक विकासबीच सन्तुलन कायम गर्ने

उद्देश्य

१. नगरपालिकाको जनसङ्ख्याको वृद्धि दर सन्तुलित राख्ने

२. नगरपालिकाभित्र पञ्जिका दर्तालाई दुरुस्त र प्रविधिमैत्री बनाउने र सम्पूर्ण अभिलेख विद्युतीय अभिलेखमा राख्ने

३. जीविकोपार्जन र वृत्ति विकासका आधुनिक अवसरहरू सिर्जना गरी गुणस्तरीय जीवन सुनिश्चित गर्ने

रणनीति

१. आन्तरिक तथा बाह्य बसाइँ सराइलाई व्यवस्थित गर्ने

२. विवाह, प्रजनन उमेर तथा जन्मान्तरका बारेमा जनचेतना अभियान सञ्चालन गर्ने

३. बालविवाह, बहुविवाह जस्ता कुप्रथाहरू अन्त गर्ने

४. मातृ शिशु संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कृयाकलापहरु	ईकाइ	आधार वर्ष	०७६।७७	०७७।७८	०७८।७९	०७९।०८०	०८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	कार्यनीति	१. जनसँख्या नीति वनाउने		०	१	१	१	१	१	११.३b
	१. नगरपालिकाको जनसँख्या नीति वनाएर कार्यान्वयन गर्ने	२. विवाह गर्ने उमेर तथा प्रजनन क्षमताको वारे मा चेतनामुलक कार्यक्रमहरु	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७c
		३. नव दम्पत्ति शुभकामना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७d
		४. किशोरी संरक्षण कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	५.६c
		५. यौन शिक्षा कार्यक्रमहरु	वडा	०	९	९	९	९	९	५.६c
		६. व्यक्तिगत घटना दर्ता सचेतना	वडा	९						५.२b
२.	जनसँख्या अध्ययन तथा अनुसन्धान				९	९	९	९	९	
	नगरपालिकामा जनसँख्या शाखाको स्थापना गरी पञ्जीका दर्ता कार्यलाई दुरुस्त राख्ने	१. प्रत्येक वडाको जनसँख्या गणना गरी वृद्धिदर प्रक्षेपण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	५.२b
		२. एक प्रतिशत भन्दा कम जनसँख्या भएका जातको जनसँख्या वृद्धि दर पत्ता लगाउने र संरक्षण गर्ने कार्यक्रम गर्ने	वडा	०						१.५b
३.	वसाई सराई व्यवस्थापन				९	९	९	९	९	
	बसाई सराई गरेर आउने हरुलाई पालिकाको नीति तथा कार्यक्रमहरुको वारेमा जानाकारी गराउने	१. आन्तरीक वसाई सराई व्यवस्थापन गर्न अभिलेख राख्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.८a
		२. वसाई सरेर आउनेहरुलाई पालिकाको वारे मा जानाकारी गराउने	वडा	०						८.८a
४.	एकिकृत वस्ती विकास गर्ने				९	९	९	९	९	
	विपत्तिको जोखिममा रहेका र सुकुम्वासी नागरीकहरुको लागि एकिकृत वस्ती निर्माण गर्ने	१. जोखिम युक्त घरहरुको पहिचान गर्ने	वडा	०	१	१	१	१	१	११.१a
		२. एकिकृत वस्ती निर्माण गर्ने	वडा	०	०	०	०	०	०	११.३a
		३. वस्ती स्थानान्तरण आवश्यकता अनुसार	वडा	०	९	९	९	९	९	११.३a
		४. प्रत्येक व्यक्तिको डिजिटल प्रोफाइल तयार र अद्यावधिक	वडा	०	१	१	१	१	१	११.३b

अपेक्षित उपलब्धि

१. परिवार नियोजनका साधनहरूको प्रयोग बढेको हुनेछ

२. जनसङ्ख्या व्यवस्थित भएको हुनेछ

३. प्रजनन दर सन्तुलन भएको हुनेछ

४. बसाइँ सराइ व्यवस्थित भएको हुनेछ

६.२ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि

लक्ष्य

यस नगरपालिकको साक्षरता शतप्रतिशत बनाउने, एउटा बहुप्राविधिक विद्यालय स्थापना गर्ने, सबै माध्यमिक विद्यालयलाई प्राविधिक विद्यालयमा स्तरोन्नति गर्ने र प्राविधिक र सैद्धान्तिक शिक्षाको अनुपात ८०:२० पुऱ्याउने तथा योजनाको अन्तिम वर्षसम्ममा प्राविधिक विषयमा स्नातक र समाजशास्त्र तथा वाणिज्यशास्त्रमा स्नातकोत्तर अध्ययापन गर्ने क्याम्पस स्थापना गर्ने

उद्देश्य

१. सबै नागरिकका लागि शिक्षा सुनिश्चित गर्दै गरिबीको रेखामुनि रहेका, विपन्न, दलित र पिछडिएका समुदायका लागि विशेषरूपमा आधारभूत एवम् प्राविधिक शिक्षा व्यवस्था गर्ने

२. नगरवासीको सिप तथा दक्षता वृद्धि गर्न सिप विकास केन्द्र स्थापना गर्ने

३. स्थानीय स्तरमा प्राकृतिक स्रोतहरू, सामाजिक, सांस्कृतिक विपद् व्यवस्थापन, जलवायु परिवर्तन, राजनीतिक तथा धार्मिक अवस्थाहरूबारे पूर्णरूपमा जानकारी दिलाउने गरी पाठ्यक्रम तयार गरी लागु गर्ने

४. नगरपालिकाभित्र नै प्राविधिक विषयमा स्नातक तह अध्यापन हुने क्याम्पस सञ्चालन गर्ने

रणनीति

१. सबै तहका शिक्षाको प्रभावकारिताका लागि अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्र निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने

२. सिपमूलक र प्राविधिक शिक्षालयहरू स्थापना गर्ने

३. आर्थिक तथा सामाजिकरूपमा पछाडि पारिएका वर्गको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने

४. विद्यार्थीलाई स्थानीय भूगोल, इतिहास, विज्ञान, प्रविधि, कला, संस्कृति, भाषा, रहनसहन आदिप्रति गौरावान्वित हुन सक्ने बनाउने

५. सामुदायिक विद्यालयहरूको विश्वसनीयता र गुणस्तर वृद्धि गर्दै सम्पूर्ण निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थपन समितिका पदाधिकारी तथा राजनीतिक दलका नेतृत्व वर्गका छोराछोरी अनिवार्यरूपमा सामुदायिक विद्यालयमा नै पढाउनुपर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीतिहरू	कृयाकलापहरू	ईकाइ	आधार वर्ष	लक्ष्य					दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
					०७५।७६	०७६।७७	०७७।७८	०७८।७९	०७९।०८५	
१	सिपमुलक प्राविधीक साक्षरता अभियान									
	नगरपालिकाको विशिष्टतलाई ध्यानमा राखेर सिपमुलक प्राविधिक साक्षरता पाठय पुस्तक तयार गरी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	१. अवस्था पहिचान (निरक्षर युवा युवतीको)	पटक	०	१	१	१	१	१	४.६a
		२. स्थानीय पारिवेशमा आधारीत पाठयक्रम तयार गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४b
		३. कक्षा सञ्चालन	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
२.	सिप विकास केन्द्रको स्थापना									
	विद्यालय, विश्वविद्यालय छोडेका र सिप सिक्न चाहने युवा तथा गृहणीहरूलाइ लक्षित गरी सिप विकास केन्द्रको स्थापना गर्ने	१. सिप विकास केन्द्रको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	४.४b
		२. तालिम सञ्चालन (विभिन्न विषयका तालिमहरू सञ्चालन)	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
३.	वाल शिक्षा अभियान									
	सबै बालबालिकाहरूलाई शिक्षामा सुनिश्चित गर्न वाल शिक्षा अभियान सवलिकारण गर्ने	१. दिवा खाजा कार्यक्रम (सबै विद्यालयमा)	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.२a
		२. ईसिडीको व्यवस्था तथा सामाग्री वितरण (सबै विद्यायहरूमा)	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.२b
४	विद्यार्थी भर्ना तथा टिकाउ अभियान									
	१. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडी पारिएका समुदायहरूका लागि आय आर्जनका अवसर सिर्जना गर्दै जनचेतना अभिवृद्धि गरी शिक्षामा आकर्षण वढाउने। २. परामर्श गोष्ठिहरूको आयोजना गर्ने	१. विद्यार्थी भर्ना अभियान निरन्तरता तथा टिकाउ अभियान	संख्या	५७	५७	५७	५७	५७	५७	४.१d
		२. आर्थिक रूपमा विपन्न विद्यार्थीहरूलाई मेयर उपाहर झोला वितरण (२ जोर पोशाक, जुत्तासहित १वर्षको लागि स्टेशनरी)	संख्या	०	२०	२०	२०	२०	२०	४.२a
५	गुणस्तरीय शिक्षको सुनिश्चिता									

	१. नगरपालिका र नगारीकको साभफेदारीमा अनुगमन तथा मुल्याँकन संयन्त्र वनाएर शिक्षा क्षेत्रका सकारात्मक गतिविधीहरूलाई सवलीकरण गर्ने २. विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकासलाइ स्तरोन्नती गर्दै जाने ३. नियमित रूपमा वडा अध्यक्ष तथा प्रमुख र उपप्रमुखको विद्यालय भ्रमण गर्ने ४. सबै विद्यालयहरूको वेभसाइट निर्माण गर्ने र मासिक प्रगतीहरू सार्वजानीक गर्ने ५. नगरपालिका स्तरमा सवै विद्यालयहरूको मासिक तुलनात्मक प्रगति प्रतिवेदन सार्वजानीक गर्ने	१. नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा शिक्षा वोर्ड सवलीकरण गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	४.१c
		२. वडा स्तरमा शिक्षा अनुगमन शिक्षा उप समिती गठन तथा परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	४.१c
		३. विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको मुल्याँकन गरेर प्राथामीकताको आधारमा विकास गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.१g
		४. आवधिक रूपमा शिक्षकको लागि क्षमता आभिवृद्धिका क्षेत्र पहिचान गरी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.१i
		५. प्रत्येक ३ महिनामा विद्यालयको कार्य सम्पादन मुल्याँकन गरी पुरस्कृत गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१h
		६. प्रत्येक ३ महिनामा शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थी भेला गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.२b
		७. विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन, पुनरगठन र सवलीकरण	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१d
		८. विद्यालय मुल्याँकन कार्यविधी तयार गरी लागु गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.१f
		९. वडाअध्यक्ष विद्यालय विधार्थी प्रतिभा प्रतिस्पर्धा	वडा	०	९	९	९	९	९	४.३c
		१०. उपमेयर विद्यालय विद्यार्थी प्रतिस्पर्धा	पटक	०	१	१	१	१	१	४.३c
		११. मेयर विद्यालय विधार्थी प्रतिस्पर्धा	पटक	०	१	१	१	१	१	४.३c
		१२. संस्थागन विद्यालयहरूको सुपरिवेक्षण	पटक	०	१५	१५	१५	१५	१५	४.१g
		१३. आविष्कार प्रदर्शनी तथा प्रतिस्पर्धा	पटक	०	१	१	१	१	१	४.३c
		१४. शिक्षकतथा सरोकारवालाहरूलाई समावेशी शिक्षासम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमहरू	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१i
		१५. शिक्षामापहुच बृद्धि	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.६c
५.	नियमित स्कूल संचालन									
	हाल सञ्चालित गतिविधीहरूलाई निरन्तर सञ्चालन गर्ने	१. विद्यालयका गतिविधीहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने	संख्या	०	५७	०	०	०	०	४.१f

६	विद्यालयहरूलाई डिजिटल जोनको रूपमा विकास गर्ने									
	विद्यालयमा आइसिटीको अधिकतम प्रयोग गर्ने वातावरण सिर्जना गर्ने तर विद्यार्थीहरूलाइ ल्यापटप तथा कम्प्युटर किनेर प्रयोग गर्न उत्साहित नगर्ने (अभिभावकको आर्थिक अवस्थालाई ध्यान दिनु पर्ने, विद्यालय र घरको वीचमा खाडल निर्माण गर्न नहुने)	१. विद्यालयहरूमा कम्प्युटर, इमेल, इन्टरनेटको व्यवस्था गर्ने र विद्यालका सबै अभिलेखहरूलाई विधुतीकरण गर्ने	संख्या	०	१२	१२	१२	१२	९	४.४c
		२. सबै विद्यालयमा शिक्षक तथा कर्मचारीको इ हाजिरी गर्ने व्यवस्था गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१i
		३. शैक्षिक भ्रमण (शिक्षक तथा विद्यार्थी दुवैको लागि)	पटक	०	१२	१२	१२	१२	९	४.३c
		४. सबै विद्यालयहरूमा स्थानीय पाठ्यक्रम लागु गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५a
		५. अन्तर विद्यालय शिक्षक एक्सचेन्ज कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.६a
		६. सबै कक्षाहरूमा विद्यालयहरूमा डिजिटल वोर्डको व्यवस्था गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.४c
		७. डिजिटल पुस्ताकालयको स्थापना गर्ने	संख्या	०	२०	२०	१७	०	०	४.४c
७.	सुविधा सम्पन्न समावेशी भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा स्तरोन्नती कार्यक्रम									
	१. स्थानीय विद्यालय मर्मत संभार कोषको स्थापना गरी कोष संकलन गर्ने र विभिन्न क्षेत्रका दाताहरूसँग कोषमा दान गर्न आग्रह गर्ने र वार्षिक रूपमा मर्मत आवश्यक भएका विद्यालयहरूलाई मर्मतको लागि सहयोग गर्ने	१. विद्यालय भवनहरूलाइ उपयोग कर्ता मैत्री वनाउन मर्मत तथा स्तरोन्नती गर्ने	संख्या	०	१२	१२	१२	१२	९	४.५b
		२. विद्यालयलाई वाल मैत्री वनाउने	संख्या	०	१२	१२	१२	१२	९	४.५a
		३. सबै विद्यालयहरूमा छात्र तथा छात्रामैत्री शौचालय वनाउने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५c
		४. सफा पिउने पानी व्यवस्था गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	६.४b
		५.छात्रा आराम कक्षको व्यवस्था	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१f
		६.फोहर संकलन स्थल निर्माण गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	६.२d
		७.प्रयोगशाला स्तरोन्नती गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.४c
		८.खेलकुद परिसर स्तरोन्नती गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.२b
		९. चमेना गृह स्तरोन्नती गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.२a
		१०. सिकाई वगैँचा निर्माण गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१d
		११. विद्यालय सभाकक्ष (अडिटोरियम) निर्माण	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५c
		१२. अभिभावक प्रतिक्षा कक्ष निर्माण	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५c

		१३. अभिभावक दिवस मनाउने	पटक	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५c
		१४. आमा समुह गठन र परिचालन गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.६b
		१५. समावेशी शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.६a
		१६. पहुचयुक्तता (अपांगता मैत्री संरचनाहरू)	संख्या	१०	३०	३०	३०	३०	३०	४.१f
८.	प्राविधीक शिक्षाको मूलप्रवाहीकरण									
	नगरपालिकामा दक्ष र सिपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्न प्राविधीक विद्यालयहरू विस्तार गर्ने	१. कृषि तथा वन प्राविधीक शिक्षालयको स्थापना	संख्या	०	२	२	२	२	२	४.४b
		२. इन्जिनियरीगं प्राविधीक शिक्षालय	संख्या	०	१	१	१	१	१	४.४b
		३. होटल तथा पर्यटन व्यवस्थापन	संख्या	०	१	१	१	१	१	४.४b
		४. आइ सी टी विद्यालय स्थापना	संख्या	०	२	२	२	२	२	४.४b
९.	उच्च शिक्षाको सहज उपलब्धता									
	प्राविधिक शिक्षालाई नगरपालिका भित्र नै उपलब्भ गराउन नगरपालिका र समुदायको सहभागितामा क्याम्पस सञ्चालन गर्ने	१. कृषि, वन तथा टुरिज्म स्नातक विषय पढाउने कलेज स्थापना	संख्या		०	०	१	०	०	४.४b
		२. वाणिज्य तथा समाजशास्त्रमा स्नाकोत्तर विषयको क्याम्पस सञ्चानल	संख्या	०	०	०	१	१	०	४.४b
		३. छात्रावासको स्थापना	संख्या	०	१	०	०	०	०	४.४b
११.	विद्यालयहरूमा हरित क्लवको विकास									
	नगरपालिकाको वातावरणलाई स्वच्छ राख्न विद्यार्थीहरू तथा शिक्षक अभिभावको भुमिलाइ समावेश गर्ने	१. हरित, क्लव गठन, स्काउट, वाल क्लव (५ कक्षा देखी माथी)	संख्या	४	१०	१०	१०	१०	१०	४.१c
		२. नर्सरी स्थापना प्रत्येक विधालय	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	१५.२d
		३. विद्यालय परिसरमावृक्षारोण	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	१५.२d
११	स्वयम सेवी शिक्षक योगदान									
	विभिन्न विषयका विज्ञहरूलाइ आमन्त्रण गरी शिक्षण गर्न आब्हान गर्ने	१. विषय विज्ञ शिक्षकलाई विद्यालयको आवश्यकता अनुसार स्वयम सेवालागी आव्हान गर्ने।	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.६a
		२. विद्यालयका जमिन तथा श्रोतहरूको संरक्षण	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	८.२b
१२	नेतृत्व विकास कार्यक्रम									
	२१ औ शताब्दीको स्तर अनुसार विद्यालय व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	१. व्यवस्थापन समितिको क्षमता अभिवृद्धि	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५b
		२. शिक्षा सम्मलेन तथा शैक्षिक मेला	पटक	०	१	१	१	१	१	५.१b

१३.	स्थानीय पाठ्यक्रम									
	स्थानीय भुगोल, साहित्य, कला, साँस्कृति, जलपायु, वातावरण, प्रकृति सहितको जानाकारी मुलक पाठ्यक्रम तयार गरी लागु गन	१. स्थानीय पाठेयक्रमको सवलीकरण गर्दै जाने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५a
१४	विद्यालय नक्शाँकन									
	विद्यालयहरूका जीआइएस नक्शामा अपडेट	विद्यालयहरूका जीआइएस नक्शामा अपडेट	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.४c
१५	विद्यालय सुधार कार्यक्रम									
	आधारभुत तथा माध्यामिक स्तरका विद्यालयहरूमा सुविधा विस्तार गर्दै कक्षा १ भर्ना भएका सवै विद्यार्थीहरूलाइ माध्यामिक तह सम्म अध्ययन गर्ने वातावरण तयार गर्दै गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने।	१. प्यारामेडिकल घुम्ती सेवा	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	३.३d७
		२. प्राथामिक उपचार केन्द्र	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	३.३f१
		३. विद्यालय सुधार परियोजना	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१g
		४. वाल क्लव स्थापना	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५a
		५. विद्यार्थीको सहभागितामा विद्यालयको भित्ते पत्रिका तथा वल्ग वनाउन	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.१j
		६. विद्यालयमा मा आँखा शिविर सञ्चालन	पटक	०	५७	५७	५७	५७	५७	३.३d६
		७. विद्यार्थीहरूलाइ निशुल्क चश्मा वितरण	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	३.३d६
		८. विद्यालयमा काउन्सिलिंग तथा मेन्टरिङ सेवा	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	२.२c
		९. कउन्सलर तथा मेन्टरको क्षमता अभिवृद्धि	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	२.२a
		१०. राष्टिय तथा अन्तराष्टिय वालदिवस मनाउने	पटक	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५c
		११. विद्यार्थीसँग मेयर कार्यक्रम	पटक	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.३c
		१२. शिक्षक कर्मचारी दरवन्दी मिलान	पटक	०	१	१	१	१	१	४.१h
		१३. आवश्यकता अनुसार विद्यालय गाभ्ने (मर्ज)	पटक	०	१	१	१	१	१	४.१h
		१४. सबै विद्यालयहरूमा भुतपूर्व विधार्थी संगठन निर्माण गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.५a
		१५. प्रत्येक विद्यालयको वेभसाइट वनाउने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.४c

अपेक्षित उपलब्धि

१. पूर्ण साक्षर पालिका भएको हुनेछ

२. प्राविधिक शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित भएको हुनेछ

३. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरमा आमूल सकारात्मक परिवर्तन भएको हुनेछ

४. शिक्षण सिकाइ प्रक्रियामा प्रविधिको सदुपयोग भएको हुनेछ

५. स्थानीय पाठ्यक्रम तयार भई लागु भएको हुनेछ

६.३. स्वास्थ्य तथा पोषण

प्रत्येक नागरिकले राज्यबाट गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने एवम् स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँचको विषयलाई मौलिक हकका रूपमा स्थापित गरेको छ। जनताले सहज तथा सुलभरूपमा स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न पायक पर्ने ठाउँहरूमा दक्ष जनशक्तिसहित स्वास्थ्य संस्थाहरूको उपलब्धता अनिवार्य हुन्छ। यस नगरपालिकाका ९ वडामध्ये हालसम्म ४ वडामा स्वास्थ्य केन्द्र उपलब्ध छन्। संवैधानिक प्रावधान र दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रका कार्यक्रमहरू निर्माण गरिएका छन्।

लक्ष्य

नगरपालिकाभित्रका सबै नागरिकको स्वास्थ्य बिमा गर्ने र सबै स्वास्थ्य संस्थाको क्षमता वृद्धि गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरू सुलभ तथा निःशुल्करूपमा उपलब्ध गराउने

उद्देश्य

१. आर्थिकरूपमा विपन्न, सामाजिकरूपमा पछाडि पारिएका बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका र असहाय नागरिकलाई निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने

२. नगरपालिकावासीमा स्वस्थ व्यवहार र आनीबानी विकास गर्न स्वास्थ्यसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने

३. नगरपालिकभित्र स्वस्थ जनशक्ति तयार गर्न, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता अभिवृद्धि र व्यक्तिगत, पारिवारिक तथा सामुदायिक सरसफाइ प्रवर्द्धन गर्ने

४. स्वास्थ्य नीति, नियम र मापदण्ड निर्माण गरी पालिकभित्र सुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्ने

रणनीति

१. सबै पालिकावासीलाई गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने

२. सबै नगरपालिकावासीलाई वार्षिकरूपमा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य परीक्षण गराइ प्रोफाइल बनाउन प्रोत्साहित गर्ने

३. स्वास्थ्यसम्बन्धी आधारभूत सूचनाहरू नगरपालिकाका सबै नागरिकलाई उपलब्ध गराउने

३. आयुर्वेद अस्पताल स्थापना गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रमहरू	कार्यनीतिहरू	कृयाकलापहरू	ईकाइ	आधारवर्ष	०७६।७७	०७७।७८	०७८।७९	०७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१.	स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम										
	सवै नगरवासीहरूको अभिलेख तयार गरी गरिवीको रेखा भन्दा मुनि रहेका र असाय तथा दिर्घ रोगी नागरिकहरूको विमाको लागि अनुदान दिने		१. विमा गर्ने परिवारको अभिलेख तयार गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.१०a
			२. अनिवार्य स्वास्थ्य विमा गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.१०a
२.	रोग अनुसन्धान तथा रोकथामको										
	१. नगरपालिका भित्र देखीने मौसमी तथा महामारी जन्य रोगहरूको वारेमा अनुसन्धान गरी रोकथामको लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने		१. पालिकस्तरीय अस्पतालमा अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	३.४c३
			२. सबै विद्यालयहरूमा स्वास्थ्य क्लवहरूको स्थापना गर्ने	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	३.७c
			३.सवै विद्यालयहरूमा स्वास्थ्य सूचना केन्द्र तथा पोषण केन्द्रको स्थापना	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	३.३f१
३.	पोषण तथा स्वास्थ्य जनचेतना कार्यक्रम										
	नगरपालिकाका सम्पूर्ण नागरीकहरूको लागि पोषण तत्वको वारेमा जानाकारी गराई पोषण उत्पादन, संरक्षण तथा सदुपयोगको लागि उत्प्रेरित गर्ने ।		१. रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१२.८a
			२. प्रचार प्रसार अभियान सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१२.८a
			३. विद्यालय तथा विद्यार्थीहरूमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन	संख्या	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.६c
४	सुनौलो हजार दिन तथा वाल स्वास्थ्य कार्यक्रम										
	वालवालीकाको लागि आवश्यक आधारभुत स्वास्थ्यको परिपूर्तिको लागि सुनौलो हजार दिन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने		१. सुनौलो हजार दिन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । (आमा वच्चा लक्षित)	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७f
			२. विचलन (अपांगता) को शुरुवातको अवस्थामा नै पहिचान	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७f

५.	मातृ शिशु सुरक्षा कार्यक्रम									
	आमा र शिशुको स्वास्थ्यको सुनिश्चितताको लागि मातृ शिशु सुरक्षा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	१. सवै स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा संस्थागत सुत्केरी केन्द्र स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७e
		२. पूर्व प्रसूती सेवा सवलीकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७d
		३. सुनौलो १००० दिन (आमा वच्चा) महिलाको प्रोफाइल तयार गरी निरन्तर फलो अप गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७b
		४. गरिवीको रेखा मुनि रहेका महिलाहरूको लागि पोषण भत्ता उपलब्ध गराउने।	वडा	०	९	९	९	९	९	१.२b
		५. महिला स्वयम सेवीहरूको लागि जीविकोपार्जन कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.१a
		६. उमेर पुगेका महिला स्वयमसेवकहरूको लागि गोल्डे हेण्डसेक	वडा	०	९	०	०	०	०	३.१a
		७. प्रसुतिकेन्द्र/स्वास्थ्य संस्थाको सुदृढिकरण	संख्या	०	६	६	६	६	६	३.२b
		८. गर्भवती महिलालाई शुभकामनाकार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७e
		९. गाउघर क्लिनिक सुदृढिकरण	संख्या	०	१६	१६	१६	१६	१६	३.८b
६.	रोग प्रतिरोधात्मक खोपको विस्तार									
	नगरपालिकालाई पूर्ण खोप नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्ने	निशुल्क खोपको विस्तार गरेर पूर्ण खोप सुनिश्चित गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८c

७.	परिवार नियोजन तथा जनसंख्या व्यवस्थापन									
	परिवार नियोजनको वारेमा सबैलाई जानाकारी गराएर उयुक्त विधी छनौटको लागि उत्प्रेरीत गर्ने	१. जनचेतना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.७c
		२. स्थायी वन्ध्याकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	
		३. परिवार नियोजनका साधन वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	
		४. सुरक्षित गर्भपतन परामर्श तथा सेवा	वडा	०	९	९	९	९	९	
		५. बच्चादानीको मुखमा हने क्यान्सर जाँच क्याम्प	वडा	०	९	९	९	९	९	
		६. महिला स्वास्थ्य शिविर	वडा	०	९	९	९	९	९	
		७. विद्यालयहरूमा यौन तथा प्रजनन शिक्षा कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	
		८. नवदम्पतीलाई शुभकामनाकार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	
८.	सरुवा रोग तथा महामारी नियन्त्रण कार्यक्रम									
	सरुवा तथा सम्भावित महामारी नियन्त्रण गर्न सबै नागरीकको चेतना अभिवृद्धि गरी स्वास्थ्य व्यवहार तथा आदत विकास गर्न अभिप्रेरित गर्ने	१. जनचेतना तथा महामारीको व्यवस्थापन योजना तयार गरेर लागु गर्ने	वडा	०	०	९	९	९	९	३.३e
		२. भुस्याहा कुकुर नियन्त्रण	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३d
९	आपतकालिन स्वास्थ्य व्यवस्थापन									३.३f
	स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्र र जनसहभागितामा आपतकालिन स्वास्थ्य उद्धार समितिहरू गठन गरी परिचालन गर्ने	१. आपतकालिन स्वास्थ्य उपकरण र औषधीहरूको व्यवस्था गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३f
		२. आपतकालिन उद्धार टोलीको गठन, क्षमता विकास तथा परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३f
		३. सुरक्षित मातृत्व कोष स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	३.१a

१०	सरुवा रोग नियन्त्रण तथा रोकथाम									३.४a
	सरुवा रोगहरू नियन्त्रणको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गरी जनसहभागित वृद्धि गर्ने	१. वंशाणुगत रोग तथा सरुवा रोगको प्रोफाइल तयार गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.४a
		२. सबै स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा सूचना तथा औषधीहरूको व्यवस्था गर्ने ।	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८b
		३. एचआइ भि एडस संक्रमितहरूको उपचार	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३a३
		४. क्षयरोग मुक्त पालिका घोषणा (२ वर्ष भित्र)	पटक	०	१	९	९	९	९	३.३b१
		५. LPEP कार्यक्रम संचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३d१
		६. कुष्ठरोग पहिचान, उपचार तथा जटिलता व्यवस्थापन	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३d१
		७. कुष्ठरोग सम्बन्धीजनचेतनामूलककार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.३d१
		८. मुटु, क्यान्सर, किडनी, अल्जाइमर (संघिय सरकारले व्यवस्था गरे अनुसारका) रोगीहरूलाइ विशेष सहयोग कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.४a२, ३,४,५
१२	औषधी व्यवस्थापन									
	कार्यनीतिः सरकारवाट अनुदानमा वितरण गरिने औषधीहरूलाई व्यवस्थित तथा पारदर्शी रूपमा वितरण गर्ने	१. अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्रमा फार्मेसी स्थापना तथा सञ्चालन	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८b
		२. सरकारी अनुदानका औषधीहरू नियमित ल्याएको, वितरण गरेको र स्टकमा भएको विवरण दैनिक सार्वजानीक गर्ने ।	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८b
१४.	आर्युवेद अस्पताल सवलीकरण									
	जनसहभागीतामा समुदायमा आधारित आयूर्वेदिक अस्पताल निर्माण गर्ने	१. पालिकस्तरीय आर्युवेदको अस्पताल सवलीकरण	पटक	०	१	९	९	९	९	३.८b
१६	मानसिक स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रम			०	१	०	९	९	९	
	मानसीक रूपमा सवल नागरीक वनाउने	१. पालिक स्तरको अस्पतालमा मानसिक स्वास्थ्य परामर्श विज्ञको व्यवस्था गर्ने	संख्या	०	१	९	९	९	९	३.८b

१७	पालिकमा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालाई सहज सुलभ वनाउने									
	आकस्मीक सेवालाइ प्रभावकारी वनाउने र स्वास्थ सेवा सर्व सुलभ वनाउने	१. एम्वुलेन्स परिचालन, विस्तार र सदुपयोग	वडा		२	२	२	३	०	३.८b
१८	वार्षिक स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रम									
	सबै नागरीकलाई स्वास्थ्य प्रति सचेत वनाउदै कम्तीमा वार्षिक जाँचको लागि अभिप्रेरीत गर्ने	१. स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्रहरूले आवधिक रूपमा सवै नागरीकहरूको स्वास्थ्य परिक्षण गरी अभिलेख राख्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८b
		२. स्वास्थ्यकर्मीलाई अपांगता पहिचान तथा न्युनीकरण, रोकथाम सर्म्वन्धि तालिम	पटक	०	१	१	१	१	१	३.८b
१९.	संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि									
	१. स्वास्थ्य केन्द्रहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय सेवाको सुनिश्चितता गर्ने । २. किशोर किशोरी मैत्री स्वास्थ्य संस्थाको मापदण्ड पुरयाइ प्रमाणीकरण गर्ने	१. १५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	३.८b
		२. आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्रको स्थपना	संख्या	०	५	५	५	५	५	३.८b
		३. स्वास्थ्य केन्द्रमा ल्यावको स्थापना	संख्या	०	४	३	७	७	७	३.८b
२०.	स्वास्थ्य सेवा अनुगमन तथा मुल्याँकन									
	नगरपालिकावाट प्रदान गरीने स्वास्थ्य सेवाहरूको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित अनुगमन तथा मुल्याँकन गर्ने ।	१. पालिकको स्वास्थ्य नीति, नियम, मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयन ।	संख्या	०	१	१	१	१	१	३.८b
		२. स्वास्थ्य अनुगमन उप समिती गठन तथा परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८b
		३. सर्प दंश केन्द्रको सवलीकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	३.८b
		४. सर्प दंश केन्द्र निर्माण वडा नं २	संख्या	०	१	१	१	१	१	३.८b
		५. आँखा उपचार केन्द्रको सवलीकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	३.८b
		६. आँखा उपचार केन्द्रको भवन निर्माण	संख्या	०	१	१	१	१	१	३.८b
		७. प्रत्येक विद्यालयमा निशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण तथा व्यवस्थापन	संख्या	०	१३	१३	१३	१३	१३	४.६b/५.३c
		८. सार्वजानीक स्थलहरूमा परिवार नियोजनका साधनहरू उपलब्ध गराउने	संख्या	०	२७	२७	२७	२७	२७	३.७a

अपेक्षित उपलब्धि

१. पालिकावासीको स्वास्थ्य बिमा भएको हुनेछ

२. सबै बालबालिकाको जन्म सुरक्षितरूपमा जन्म केन्द्रमा भएको हुनेछ र मातृ तथा बाल मृत्यु दरमा कमी भएको हुनेछ

३. पालिकावासीले नियमितरूपमा स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन्

४. प्रजनन स्वास्थ्यमा सुधार भएको हुनेछ

६.४ पिउने पानी तथा सरसफाइ

नेपालको संविधानले पिउने पानी तथा सरसफाइलाई मौलिक हकका रूपमा स्थापित गरेको छ। पिउने पानीको उपलब्धता सबै परिवारका लागि सुनिश्चित गरेर पालिकालाई पिउने पानीको उपलब्धता सहज गर्न कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरिएको छ। बेलका नगरपालिकाका सबै घरमा शौचालय तथा फोहोर व्यवस्थापन गरेर सरसफाइयुक्त कार्यक्रमहरूमार्फत दिगो विकास लक्ष्यहरू हासिलतर्फ अग्रसर रहनेछ

लक्ष्य

नगरपालिकाभित्रका सबै जनताका लागि तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सुरक्षित पिउने पानी र सरसफाइको सुनिश्चितता गर्ने

उद्देश्य

१. सबै जनताका लागि पिउने पानी तथा शौचालय व्यवस्था गर्ने

२. पानीको मुहानहरू संरक्षण गर्ने तथा वातावरणीय सन्तुलनसहितका आयोजनाहरू निर्माण गर्ने

३. दिगोरूपमा फोहोर मैला व्यवस्थापनको संयन्त्र निर्माण गरी सरसफाइ सुनिश्चित गर्ने

रणनीति

१. 'एक घर एक धारा' को अभियान सम्पन्न गर्ने

२. सबै घरमा तथा सार्वजनिक स्थानहरूमा शौचालयको सुविधा सुनिश्चित गर्ने

३. जनसहभागितामार्फत फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्ने

४. जनसहभागितामा आधारित फोहोर प्रशोधन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क.स.	कार्यक्रमहरू तथा कार्यनीति	कृयाकलापहरू	ईकाइ	आधार वर्ष	०७६।७७	०७७।७८	०७८।७९	०७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	स्वच्छ तथा सुरक्षित खाने पानी									
	नगरपालिका र नागरीकको सहभागिताका खानेपानि योजना निर्माण गरी सबै घरधुरीलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गर्ने। २. घर निर्माण गर्दा खाने पानी टंकी निर्माण गर्न प्रोत्साहन गर्ने	१.समूदायमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्वन्धियोजनातर्जुमा गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	६.४b
		२. खानेपानी तथा सरसफाइ निती निर्माण गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	६.४b
		३.खाने पानी योजना निर्माण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	६.४b
		४. एक घर एक मिटर जडित धारा पुर्‍याउने	संख्या	४१९२	१२०५	१२०६	१२०६	१२०६	१२०६	६.४b
		५. उपभोक्ता समुह गठन गरी खानेपानी परियोजना निर्माण गर्ने।	वडा	०	९	९	९	९	९	६.४b
		६. पानीको गुणस्तर परिक्षण गर्ने व्यवस्था गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	६.४b
		७. उपभोक्ता समितीका सदस्यलाइ खाने पानी योजना व्यवस्थापन तालिम दिने	वडा	०	९	९	९	९	९	६.४b
		८. सबै उपभोक्ता समुहमा खानेपानी मर्मत औजारहरू वितरण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	६.४b
२	सरसफाई कार्यक्रम									
		१.समूदायमाखानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्वन्धियोजनातर्जुमा गर्ने		९	९	९	९	९	९	६.४b
	१.जनसहभागितामा नगरपालिकाको फोहर व्यस्थापन गर्ने २. इकोसान चर्पी निर्माणलाई प्रोत्साहन गर्ने	२. सरसफाई सम्वन्धि जनचेतना अभियान सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		३. प्रत्येक टोलमा टोल सफाई समुह गठन गर्ने र सफाई सामाग्रीहरू उपलब्ध गराउने	वडा	०	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		४. टोल विकास समितीहरूलाई सरसफाइको अभियान सञ्चालन गर्न लगाउने	वडा	०	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		५. घरवाट उत्पादित कुहिने र नकुहिने फोहर व्यवस्थापनको लागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b

३.	सरसफाई अभियान संचालन									
	१. न्यूनतम लगानीमा नगरपालिकालाई स्वच्छ राख्ने र नगरपालिकाको सरसफाई प्रति नागरीकको स्वामित्व अभिवृद्धि गर्ने २. कमप्रेन्सहेनसीप वास प्रोग्राम सञ्चालन गर्ने	१. सरसफाई अभियान	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		२. प्रत्येक आइतवार विद्यालय, गाउँ वजार टोल नियमित सफाइ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		३. फोहोर संकलन (डस्ट विन (गल्ने नगल्ने) (सबै कार्यालयहरू, सार्वजानीक स्थलहरूमा)	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		४. सवै वडाहरूमा फोहर संकलन वा ढुवानीको व्यवस्था	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b
		५. सवै वडाहरूमा डम्पींग साइटको व्यवस्था गर्ने (८ र ५ मा भएको)	संख्या	९	९	९	९	९	९	६.२d/ १०.३b/ १२.२a
		६. फोहर प्रशेधन केन्द्रको स्थापना र संचालनको लागि संभाव्यता अध्ययन	संख्या	९	९	९	९	९	९	१२.२a
		७. सबै वडाहरूमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरेर उत्कृष्ट गर्नेलाई तथा पुरस्कार दिने	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२d
		८. सरसफाई सप्ताह मनाउने	वडा	९	९	९	९	९	९	१०.३b
		९. सरसफाई सम्वन्धि सुलभ पसल स्थापना गरेर सञ्चालन गर्ने (स्यान मार्ट)	संख्या	९	९	९	९	९	९	१०.३b
		१०. सार्वजानीक शौचालय निर्माण तथा व्यवस्थापन सहयोग	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२b/c
		११. एक घर एक शौचालय सवलीकरण गर्ने	वडा	९	९	९	९	९	९	६.२b

अपेक्षित उपलब्धि

१. सबै घरमा स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध भएको हुनेछ

२. सबै घर र सार्वजनिक स्थलमा शौचालय भएको हुनेछ

३. फोहोर मैला व्यवस्थापन भएर फोहोर मैला पुनः प्रयोग भएको हुनेछ

४. जनताको सहभागितामा पालिकाको वातावरण सफा र स्वच्छ भएको हुनेछ

६.५ युवा तथा खेलकुद

नगरपालिका विकासमा युवाहरूको महत्वपूर्ण योगदान रहने हुँदा ५० प्रतिशत जनसङ्ख्या रहेका युवालाई उत्पादनमूलक तथा समावेशी विकासको मूलधारमा समावेश गरी युवा स्वरोजगारका मार्ग प्रशस्त गरिनेछ।

लक्ष्य

युवाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी खेलकुदको विकास गर्दै युवाहरूभित्र अन्तरनिहित क्षमता प्रष्फुटन गर्ने अवसरहरू सिर्जना गराइ सकारात्मक समाज निर्माण गर्ने

उद्देश्य

१. युवाहरूलाई नेपालका नियम/काननबारे जानाकारी गराइ कानुनी समाज स्थापना गर्न अभिप्रेरित गर्ने

२. वैज्ञानिक दूरदृष्टि र चेतना अभिवृद्धि गरी अनुशासित र मर्यादित समाज निर्माणको नेतृत्व गर्ने अवसरहरू सिर्जना गर्ने

३. स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरूको सदुपयोगका लागि युवाहरूलाई सशक्तीकरण गर्ने

४. युवाहरूको अधिकार रक्षा गर्दै नगरपालिकाको निर्माण र विकासमा युवा सहभागितालाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने

रणनीति

१. युवाहहरूलाई युवा क्लब तथा अन्य समुदायमा आधारित समूहहरूमा सङ्गठित गराएर विकासका कार्यक्रमहरूमा सहभागी गराउने

२. युवाहरूलाई जीवन उपयोगी सिपहरू सिकाइ सकारात्मक सोच अभिवृद्धि, उन्नत प्रविधिको सदुपयोग र गुणस्तरीय जीवनयापनको आधारशीला निर्माणमा अभिप्रेरित गर्ने

३. युवाहरूको क्षमता प्रष्फुटन गर्न क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रमहरू तथा कार्यनीतिहरू	कृयाकलापहरू	ईकाइ	आधार वर्ष	०७६।७७	०७७।०७८	०७८।७९	०७९।०८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	युवा विकास कार्यक्रम									
	युवा अधिकारको सुनिश्चित गरी नगरपालिकाको समग्र विकासमा युवा सहभागीता गराउने ।	१. युवा विकास नीति तयार गरी लागु गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२. युवा कल्व सवलीकरण तथा गठन	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		३. संविधान, कानून, नीति नियमको वारेमा तालिम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		४. प्रत्येक वार्डमा सार्वजानीक पुस्तकालय तथा सिकाई केन्द्र स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		५. युवा तथा खेलकुद विकास समिती गठन, पुनर गठन र क्षमता अभिवृद्धि	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		६. संस्थागत विकास (कार्यालयको व्यवस्था)	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.६a
२.	युवा शसक्तिकरण कार्यक्रम									
	१. युवा शसक्तिकरण गरी श्रम प्रति सम्मान गर्ने संस्कारको विकास गरी युवाहरूको सिप तथा दक्षता अभिवृद्धि गरी उद्यम विकास गर्ने २. हार्म रिडक्सन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	१. युवा दिवस आयोजना	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		२. क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		३. खेलकुद परिसर निर्माण	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२b
		४. खेलकुद सामाग्रीहरूको सहयोग(यवा तथा युवती)	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४a
		५. भाषा कक्षा सञ्चालन	स्थान	०	९	९	९	९	९	४.४a
		६. सिप विकास तालिम सञ्चालन पालिका स्तरमा	संख्या	०	९	९	९	९	९	१.३d
		७. स्वयम सेवी दस्ता निर्माण	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४a
		८. युवा एक्चेन्ज कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४a
		९. लागु पदार्थ दुर्व्यसनी सचेतना	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४a
		१०. दुर्व्यसीनि क्षति न्युनिकरण कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४a

खेलकुद										
१.	नीति निर्माण									
	खेलकुदलाई नियमित कृयाकलापको रूपमा विकास गरी, खेलकुदको विकासको लागि अवश्यक पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको विकास गरी नियमित रूपमा खेलकुद आयोजना गरी खेलाडीहरूको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	१. खेलकुद नीति निर्माण गरी लागु गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२. विषयगत उपसमिती (भलिवल, फुटवल, वास्केटवल, कपर्दी, व्याटमेन्टिन, टेवल टेनिस, आदी गठन गरी सवलीकरण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.४a
		३. राष्टपति रनिगं सिल्ड नियमित रूपमा सहभागी हुने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		४. नियमित रूपमा मेयर कप सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		५. उप मेयर कप	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		६. वडा अध्यक्ष कप	पटक	०	९	९	९	९	९	४.४a
		७. निश्चित मापदण्ड पास गरेका खेलाडीलाइ परिचय पत्र	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		८. सबै विधाका खेलका कोचको व्यवस्था गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	४.४a
		९. खेलाडीको विमा	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		१०. खेलाडीलाई छात्रवृत्ति	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		११. उत्कृष्ट खेलाडीहरूलाई सम्मान	संख्या	०	१	१	१	१	१	४.४a
		१२. खेलाडीका परिवारहरूलाइ जीविको पार्जन कार्यक्रम सहयोग	संख्या	०	९	९	९	९	९	४.४a
		१३. सबै विद्यालयमा खेलकुद परिसर निर्माण गर्ने	संख्या	०	१२	१२	१२	१२	९	८.२b
		१४. वडा स्तरमा खेलकुद परिसर निर्माण गर्ने	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.२b
		१५. नगर स्तरमा कभर्ड हलको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.२b
		१६. आवश्यकता अनुसार वडाहरूमा कभर्ड हल निर्माण गर्दै जाने		०	९	९	९	९	९	८.२b
		१७. वर्ष एक पटक पालिकस्तरमा गृहणीहरूको लागि खेलकुद प्रतियोगीता आयोजना गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		१८. प्रत्येक वडामा एक जिम खाना	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.२b
		१९. विद्यालयमा तथा क्लवहरूमा खेलकुद सामाग्री आपूर्ति गर्ने	संख्या	०	१२	१२	१२	१२	१२	४.४a
		२०. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूके खेलकुद	स्थान	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२१.. वेलका रन सस्थागत विकास	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२२. वेलका हरियाली गोल्ड कप निरन्तरता तथा स्तरोन्नती	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२३. उप मेयर राष्टिय म्याराथुन प्रतियोगिता	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२४. तेक्वान्दो र कराते प्रवर्द्धन	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a
		२५. वार्षिक रूपमा खेलकुद मेला	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४a

अपेक्षित उपलब्धि

१. बेलका नगरपालिकाको युवा तथा खेलकुद नीति तयार भई लागु भएको हुनेछ

२. युवाहरूले देशको नियम/कानुनबारे ज्ञान प्राप्त गरी विधिको शासन निर्माणमा योगदान दिएका हुनेछन्

३. नियमितरूपमा खेलकुद तथा व्यक्तित्व विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएका हुनेछन्

४. खेलकुदमा महिला सहभागिता भएको हुनेछ

६.६ महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा सामाजिक सुरक्षा

महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या यस नगरपालिकाको प्रमुख स्रोत हुन्। यो जनसङ्ख्याका लागि विशेष प्रकारका कार्यक्रमले मात्रै यस तहका जनसङ्ख्याको आवश्यकताहरू सम्बोधन गरेर नयाँ अवसरहरू सिर्जना गर्दै उनीहरूका आत्ससम्मान र भूमिकालाई सुनिश्चित गर्छ।

लक्ष्य

सबै तह र तप्काका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, शैक्षिकरूपमा सशक्तीकरण गर्दै महिला अधिकारको प्रत्याभूति गर्दै गुणस्तरीय जीवन र सहभागिता सुनिश्चित गर्ने

उद्देश्य

- सबै प्रकारका विभेद अन्त्य गर्दै महिला सशक्तीकरण गरी विकासका सबै प्रक्रियामा महिला मूलप्रवाहीकरण गर्ने
- ज्येष्ठ नागरिकहरूको मान, सम्मान र सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्दै उहाँहरूका सिकाइ र अनुभवलाई समाज विकासका लागि सदुपयोग गर्ने
- ब्वाल अधिकार सुनिश्चित गर्दै नगरपालिकलाई बालमैत्री पालिकाका रूपमा विकास गर्ने
- नगरपालिकमा भएका अपाङ्ग जनसङ्ख्यालाई संरक्षण गर्दै अपाङ्गता भएकाहरूको हक/अधिकार सुनिश्चित गर्दै पालिकलाई अपाङ्गमैत्री पालिकाका रूपमा विकास गर्ने
- सबै प्रकारका जातीय छुवाछूत अन्त गरी समावेशी र सम्मानित समाजको सुनिश्चित गर्दै अल्पसङ्ख्यकहरूका हकहित संरक्षण गर्ने

रणनीति

- महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सहभागिता र आत्मसम्मान सुनिश्चित गर्न सामाजिक संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने
- समावेशी सिद्धान्तका आधारमा महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संरक्षण तथा सहभागिता सुनिश्चित गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीतिहरू	कृयाकलापहरू	ईकाइ	आधार वर्ष	लक्ष्य					दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
					०७५।७६	०७६।७७	०७७।७८	७८।७९	७९।८०	
महिला										
१.	क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम									
	महिला शसक्तिकरण गरी नगरपालिकाको विकासमा मुल प्रवाहीकारण गर्ने	१. क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	५.४c
		२. जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरू	वडा	०	९	९	९	९	९	४.७b
		३. संविधान प्रदत्त अधिकारहरू सुसुचित गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.७b
		४. राजनीतिक दलसँग आवद्ध महिलाहरूलाई राजनीतिक प्रशिक्षण	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२c
		५. आदर्श लोग्ने पुरस्कार	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		६. सासु वुहारी अन्तरघुलन कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	५.१
		७. हिंसा भएको परिवारमा जोडी तालिम	वडा	०	९	९	९	९	९	५.४
२.	संस्थागत विकास		वडा	०	९	९	९	९	९	५.१
	१. महिला समुहहरूको संस्थागत विकासमा सहयोग गर्ने	१. न्यायिक संयोजन समितिको क्षमता अभिबृद्दि कार्यक्रम	पटक	०	१	१	१	१	१	५.४
		२. मेल मिलाप समितीको सवलीकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	५.१d
	२. लैगिंक मैत्री वडाहरू घोषणा गर्दै जाने	३. भइ रहेका समुहहरूको सवलीकरण गर्ने (आमा, महिला, किशोरी, एकल महिला)	समुह	०	१८	१८	१८	१८	१८	५.१d
	३. ५ वर्ष भित्र नगरपालिकालाई लैगिक मैत्री पालिकाको रूपमा घोषणा गर्ने	४. प्रत्येक वडामा आमा समुह गठन गर्ने (स्वास्थ्य आमा समुह, विद्यालय आमा समुह,अन्य आमा समुह, महिला समुह तथा समिती)	संख्या	०	१	१	१	१	१	५.५
		५. अन्तरपार्टी महिला सञ्जाल निर्माण	पटक	०	१	१	१	१	१	५.४c
३.	नीतिगत सुधार									
	नगरपालिकामा सामाजिक सुधार नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	१. लैगिंक नीति निर्माण, अध्यावधिक गरी कार्यान्वयन	पटक	०	१	१	१	१	१	५.५
४	दिवस तथा उत्सवहरू मनाउने									
	महिला उत्प्ररणा जगाउने	१. अन्तर्राष्ट्रिय श्रमीक महिला दिवस मनाउने	पटक	०	१	१	१	१	१	५.६
		२. राष्ट्रिय महिला दिवस मनाउने	पटक	०	१	१	१	१	१	५.६
		३. १६ दिने अभियान सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	५.६

५.	संरक्षण कार्यक्रमहहरू									
	१. जेखिममा रहेका महिलाहरूलाई संरक्षण गर्ने	१. महिला संरक्षण कायक्रम	पटक	०	१	१	१	१	१	५.२
		२. सुरक्षा वास को सवलीकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	५.२
	३. सुरक्षा वासमा भएका तथा प्रभावित महिलाहरूको लागि आय आर्जन तथा शसक्तिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन	३. सुरक्षा वास को सवलीकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	
		४. सुरक्षा वासमा भएका तथा प्रभावित महिलाहरूको लागि आय आर्जन कार्यक्रमहरू सञ्चालन	पटक	०	१	१	१	१	१	४.४
		५. प्रभावित महिलाहरूलाई कानूनी सेवा	स्थान	०	१	१	१	१	१	५.५
		६. प्रभावित महिलाहरूलाइ स्वास्थ्य उपचार	स्थान	०	१	१	१	१	१	५.४
		७. एकल महिलाहरूलाइ सिपमुलक आय आर्जन कार्यक्रम गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	५.४
६	लैगिंक हिंसा जन्य समस्याहरूको रोकथाम तथा उपचार									
	महिलाहरूलाई मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	१. लैगिंक मैत्री जनचेतना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	५b
		२. मनो परामर्श सेवा		०	१	१	१	१	१	५.३e
८	हानीकारक सामाजिक परम्परा मुक्त समाजको स्थापना									
	१. नगरपालिकालाई कुरीति तथा अन्धविश्वास मुक्त नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्ने ।	१. वोक्सी, छुवाछुत, वालविवाह, दाइजो, लैगिंक असमानता, यौन हिंसा जस्ता हानीकारक समाजिक परम्परा विरुद्ध जनचेतना	वडा	०	९	९	९	९	९	५.३d
	२. न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	२. हानिकारक परमपरा विरुद्ध महिला समुह तथा युवा समुहका प्रतिनिधीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि	वडा	०	९	९	९	९	९	५.३b
		३. महिला प्रतिभा प्रतिस्पर्धा	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
बालवालिका										
१	नीति निर्माण									
	१. नगरपालिकाका सम्पुर्ण अभिभावक तथा वस्यक नागरीकहरूलाई वाल अधिकार तथा वाल संरक्षणको महत्वको वारेमा जानाकारी गराउदै नगरपालिकालाई वाल मैत्री नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्ने	१. बालवालिकाको स्थिति पत्र प्रकासन तथा अद्यावधिक	पटक	०	१	१	१	१	१	४.६a/b
		२. वाल संरक्षण नीति निर्माण गरी लागु गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	४.२a
		३. वडा र नगरस्तरीय वाल समितिको क्षमता अभिवृद्धि	पटक	०	१	१	१	१	१	४.२a
		४. वालविवाह अन्त्य गर्न चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.१०a
		५. वाल गृह स्थापना	संख्या	१	१	१	१	१	१	४.२a
		६. वालविकास श्रोत केन्द्रको स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२b
		७. वाल उद्यान केन्द्रहरूको निर्माण सवै वडामा	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२b
	२. २ वर्ष भित्र वालश्रम मुक्त नगरपालिका घोषण गर्ने ।	८. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय वालदिवसको आयोजना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२a
		९. वाल हेल्पलाइन	स्थान	१	१	१	१	१	१	४.२a/५.२e

	३. ५ वर्ष भित्र वालमैत्री नगरको घोषणा गर्ने	१०. वाल पेन्टिंग कार्यक्रमहरू	स्थान	०	५७	५७	५७	५७	५७	४.२a
		११. टुहुरा वालवालीकाहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.३c
	४. नगरका कृयाकलापहरूको वारेमा वालवालिकालाई जानाकारी राख्न चासो जगाउने	१२. टान्जिट होमको व्यवस्था गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२a
		१३. समुदाय तथा विद्यालयमा आधारीत वालक्लवको स्थापना, सवलीकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२a
		१४. वार्षिक रूपमा मेयर वाल प्रतिभा प्रतिस्पर्धा	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२
		१५. वाल संरक्षण कोषको स्थापना र परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	४.२
ज्येष्ठ नागरीक संरक्षण तथा शसक्तिकरण										
१.	जेष्ठ नागरीकहरूको मान सम्मानको पूर्णरूपमा सुनिश्चिचता गदै वहाँहरूका ज्ञान, सिप र अनुभवहरूलाई नगरपालिकाको सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृति तथा पर्यावरणीय विकासको लागि सदुपयोग गर्ने	१. ज्येष्ठ नागरीकहरूको जनसँख्याको तथ्याँक दुरुस्त राख्ने	स्थान	१	१	१	१	१	१	१.३a
		२. मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	स्थान	१	१	१	१	१	१	३.४c१
		३. नगरपालिकले उपलब्ध गराउने सेवा सुविधा भत्ता वैक मार्फत र अन्य सुविधा घरमा नै उपलब्ध गराउने	स्थान	१	१	१	१	१	१	१.३a
		४. ज्येष्ठ नागरीक परिचयपत्र वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३a
		५. वृद्धाआश्रमको सवलीकरण १र ४ भएको	संख्या	२	२	२	२	२	२	१.३a
	२. जेष्ठ नागरीकहरूलाई सामाजीकरण गर्दै अनुभवहरूलाई विकास कार्यमा सहभागी गराउने	६. अनुभव आदान प्रदान केन्द्रको स्थापना (सिकाइ चौतारी)	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.१०a
		७. अनुभव संगालो प्रकासन	स्थान	१	१	१	१	१	१	१६.१०a
	३. गरिव, अपाङ्ग, असाहय ज्येष्ठ नागरीकहरूको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	८. ज्येष्ठ नागरीक दिवस मनाउने	पटक	१	१	१	१	१	१	१०.२a
		९. आदर्श सन्तान पुरस्कृत कार्यक्रम	पटक	१	१	१	१	१	१	१०.२a
		१०. धार्मिक स्थल भ्रमण आयोजना गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	१	१.३a
	४. अन्तरपुस्ता अन्तरघुलनको लागि सहजीकरण गर्ने	११. उत्कृष्ठ काम गर्ने ज्येष्ठ नागरीकलाइ सम्मान गर्ने	संख्या	१	१	१	१	१	१	१.३a
		१२. ज्येष्ठ नागरीक स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	३.८a
		१३. जेष्ठ नागरीक सामाजिक सुरक्षा भत्ता	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३a
		१४. विपन्न ज्येष्ठ नागरीकलाइ कपडा वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३a

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु										
१.	नीति निर्माण									
	१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आत्मसम्मान सहितको सहभागिता तथा नेतृत्वदायी भुमिकाको लागि सकारात्मक वातवावरण निर्माण गर्ने २. पालिकका सार्वजानीक भौतिक संरचनाहरूलाई अपाङ्ग मैत्री वनाउने नीति निर्माण गर्ने ३. अपाङ्ग जनसँख्याको विवरण नियमीत दुरुस्त गर्ने ४. अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरूलाई शिक्षाको सुनिश्चितता गर्न छात्रवृत्ति	१. अपाङ्गता संरक्षण निती निर्माण गरी कार्यान्व्यन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	१	१०.२a
		२. सिविआरएफ परिचालनलाई निरन्तरता	पटक	१	१	१	१	१	१	१०.२a
		३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको प्रोफाइल निर्माण तथा अद्यावधिक	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		४. छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.३c
		५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि घुम्ती सेवा तथा मेयर उपाहार (वर्षको एक पटक चाडपर्वमा उपहार दिने)	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३a
		६. अन्तराष्टिय अपाङ्ग दिवसको मनाउने	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३a/ १०.२a
		७. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समुहहरूको सवलीकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		८. अपाङ्गता भएका व्यक्तिका परिवारका सदस्यहरूलाई सचेतना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		९. अपाङ्गता भएका व्यक्तिका परिवारका सदस्यहरूलाई जीविको पार्जन सहयोग कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३b/ १.५b
		१०.अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूको सुचना अध्यावधिक एवं ब्यवस्थापन	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.१०a
		११. अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूको सुधारिएको स्वास्थ्य स्थिति	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२b
		१२. अपाङ्गता भएका ब्यक्ति र परिवारको शसक्तिकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		१३. समन्वय समिति, स्वालम्वन समुह गठन र अध्यावधिक	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		१४. सरोकारवालाहरूका लागी सशक्तिकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		१५. सहायक सामाग्री खरिदमा अनुदान	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३b
		१६. स्वास्थ्य सेवा तथा चेतना अभिवृद्धि शिविर सञ्चालन	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a

सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण										
१.	नीति निर्माण									
	नगरपालिकाको सामाजिक सुरक्षा नीति निर्माण गरी कार्यान्व्यन गर्ने ।	१.पालिकको सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	१	१.३a
		२. गरिवी मापन गरी परिचयपत्र वितरण गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	१	१.५b
		३. व्यक्तिगत घटनाहरू नियमित दर्ता गर्ने संयन्त्रको सवलीकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	४.७b
२.	सामाजिक सुरक्षा कोषको स्थापना									
	नगरपालिकाको नेतृत्वमा सामाजिक सुरक्षा कोष स्थापना गर्ने	१. सामाजिक सुरक्षाकोषको स्थापना	संख्या	१	१	१	१	१	१	१.३a
		२. योगदानमा आधारीत सामाजिक सुरक्षालाई मौलिक रूपमा सञ्चालन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	१	१.३a
		३. जहाँ अभर त्यहाँ नगर निरन्तरता	पटक	१	१	१	१	१	१	१०.२a

अपेक्षित उपलब्धि

१. महिला सशक्तीकरणमार्फत सामाजिक विभेदहरू न्यून भई महिला सहभागिता वृद्धि भएको हुनेछ

२. जोखिममा भएका बालबालिकाको संरक्षण र बालबालिकाको व्यक्तित्व विकासको अवसर सिर्जना भएको हुनेछ

३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आत्मसम्मान र सहभागितामा वृद्धि भएको हुनेछ

४. ज्येष्ठ नागरिकका अनुभव तथा ज्ञानहरू सदुपयोग भएको हुनेछ

परिच्छेद ७

पूर्वाधार क्षेत्र

दूरदृष्टि

'आधुनिक प्रविधि, प्रयोगकर्तामैत्री समावेशी पूर्वाधार, बेलका नगरको समृद्धिको आधार'

५ वर्षभित्र सबै जनताको पहुँचमा आधारभूत पूर्वाधारको पहुँच सुनिश्चित गर्ने

उद्देश्य

- प्रविधि र ज्ञानमा आधारित पूर्वाधार विकास
- वातावरणमैत्री पूर्वाधार
- विशिष्टता र प्रविधिमा आधारित एकीकृत शहरी विकास, नगर यातायात पूर्वाधार निर्माण
- सुचना, प्रविधिमा आधारित अनुसन्धान केन्द्र स्थापना

रणनीति

- तयार भएको एकीकृत शहरी विकास योजना, नगर यातायात गुरुयोजना लागु गर्ने
- पूर्वाधार निर्माणमा जनताको सहभागिता र उत्तरदायित्वको सुनिश्चितता
- 4-P Model (पालिकाका जनताको साझेदारितालाई उत्प्रेरक गरी प्रोत्साहन) मा पूर्वाधार निर्माण
- विकास साझेदारहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य
- सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहाकार्य
- छिमेकी पालिका, जिल्ला, प्रदेशसँग सहकार्य, परस्पर सहयोग, साझेदारिता

कार्यक्रम, कार्यनीति र क्रियाकलाप

क्र. सं.	कार्यक्रम तथा कार्यनीतिहरू	कृयाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	लक्ष्य					दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	सडक				०७५/७६	०७६/७७	०७७/७८	७८/७९	७९/८०	९.१a
	१. सडक उपभोक्ता समिति तथा ठेक्कामार्फत निर्माण गरी नयाँ वाटो निर्माणमा अनुगमन तथा मर्मत सम्भार गर्ने । २. प्रत्येक वडामा एक चक्रपथ तथा सडक संजालीकरण गर्ने	१. कच्ची बाटो निर्माण तथा मर्मत संभार	कि.मी.	३१९	१००	१००	१००	३०	०	९.१b
		२. कालोपत्रे सडक निर्माण	कि.मी.	२५	८	१०	१२	०	०	९.१a
		३. ग्राभेल सडक निर्माण तथा मर्मतसंभार	कि.मी.	५०	१००	१००	५०	५०	७०	९.१a
		४. पैदल मार्ग निर्माण तथा मर्मत संभार ५. नगर चक्रपथ - आम्वासे, सिकरमाडी, पोखरे, कटुन्जे ववला, चुहार, कोठु, रामपुर, फत्तेपुर, आम्वासे	कि.मी.	०	१०	१०	५	५	०	९.१a
२	संघिय तथा प्रदेस सरकारको सहकार्यमा सडक निर्माण									
	१. नगरपालिकालाई रष्ट्रिय तथा प्रदेश सडक सञ्जालसँग जोड्न प्रदेश तथा राष्ट्रिय सरकारसँग सहकार्य गर्ने ।	१. कोठु मैनामैनी भोजपुर किमाथान्का सडक	कि.मी.	२०	२०	२०	२०	२०	२०	९.१a
		२. सोमवारे मायमटार भोजपुर सडक	कि.मी.	२०	२०	२०	२०	२०	२०	९.१a
		३. लालवजार लामीडाडा घारेघाट हुदै भोजपुर सडक	कि.मी.	२०	२०	२०	२०	२०	२०	९.१a
		४. रामपुर भागलपुर तपेस्वरी हुदै आम्वासे् सडक	कि.मी.	२८	२८	२८	२८	२८	२८	९.१b
३	सामुदायिक विधुतीकरण आयोजना									
	विधुत उपभोक्ता समिति मार्फत र आवश्यकता अनुसार ठेक्का मार्फत कार्य सञ्चालन गर्ने	१. सबै घरधुरीमा विधुतीकरण गर्ने	घरधुरी	४९४३	२०००	१५००	२०००	५५७	०	७.१a
		२. राष्टिय प्रसारण लाइनवाट विधुतीकरण गर्ने (पोल तार टान्सफरमर)	संख्या	७००	२००	२००	२००	२००	२००	७.१a
		३. सव स्टेशननिर्माण	संख्या	१	१	१	१	१	१	७.१a
		४. चार्जिड स्टेशन	संख्या	१	१	१	१	१	१	७.१a
		५. स्मार्ट सडक वत्ती	संख्या	१०००	१००	१००	१००	१००	१००	७.१a
४	भवननिर्माण									
४.१	नगरपालिकाको भवन निर्माण									

		१. नगरपालिकाको कार्यालय	संख्या	०	१	०	०	०	०	८.२b
		२. वडा कार्यालयहरू	संख्या	०	९	०	०	०	०	८.२b
४.२	सेवा केन्द्रहरूको निर्माण	१. स्वास्थ्य चौकी निर्माण	संख्या	२	०	१	०	१	०	८.२b
	१. संस्थागत रूपमा गुणस्तरीय सेवाहरूको सुनिश्चिता गर्न समुदाय, प्रदेस सरकार, संघिय सरकार एवम् विकास साझेदारहरूसँग सहकार्य गर्दै प्रयोगकर्ता मैत्रीभवनहरू निर्माण गर्ने	२. सामुदायिक भवन	संख्या	२	४	०	०	१	०	८.२b
		३. सामुदायिक पुस्तकालय	संख्या	१	१	१	१	१	१	८.२b
		४. सम्मेलन केन्द्र	संख्या	१	०	१	१	१	१	८.२b
		५. चिस्यान केन्द्र	संख्या	१	०	१	१	०	०	८.२b
		६. इलाका प्रशासन कार्यालय भवन	संख्या	१	०	०	०	०	०	८.२b
		७. प्रतिक्षालय	संख्या	३०	२	३	१	१	१	८.२b
		८. वेलका फार्म हाउस	संख्या	२	०	१	०	१	०	८.२b
		९. वैंकको स्थापना	संख्या	०	९	९	९	९	९	८.२b
४.३	विद्यालय तथा क्याम्पस भवननिर्माण									
	१. प्रयोगकर्ता मैत्री विद्यालय तथा क्यम्पस भवनहरू निर्माण गर्ने	१. क्याम्पस भवन	संख्या	२	२	२	२	२	२	८.२b
		२. विद्यालय भवन	संख्या	११	११	११	११	११	११	८.२b
४.४	विपन्नआवास कार्यक्रम									
		विपन्नका लागि आवास निर्माण	संख्या	०	१५०	५०	२०	२०	२०	८.२b
४.५	पुल तथा हेलीप्याड निर्माण									
	१. संघिय सरकार, प्रदेस सरकार र जन समुदायसँग सहकार्य गरेर स्तरीय पुलनिर्माण गर्ने।	१. झोलुंगे पुल निर्माण सिकरमाढी सिरान गिनेरी खोला, ठोक्सीलाबाट रातोपानीजाने पुल, जसोदा खोला वरवोटे, वडा नं ७ मायुमटार सुनकोशी, सेतीखोला, लामीडांडा खोक्टाटार, तथा आवश्यकता अनुसार	संख्या	०	८	८	८	८	८	८.२b
		२. पुलनिर्माण सुनकोसी घारेघाट, मायुमटार, शिशुवा खोलाको कुलो वाधमा, कन्चिरा खोला, कन्चिरा खयरमाढी जोड्ने गिनरी खोला, त्रियुगाखोलाको पुल, सुपाडे खयरवनी जाने गिनरी खोलामा, कोशेपाखोला पुल, सुनकोशीको चुहारमा पुल	संख्या	३	५	२	२	२	२	८.२b
		३. कल्भर्ट निर्माण आवश्यकता अनुसार	संख्या	२०	२०	२०	२०	२०	२०	८.२b
		४. हेली प्याड	संख्या	०	०	१	०	१	०	८.२b

४.६	सञ्चार तथा सुचना प्रविधि पूर्वाधार									
	१. सेवाप्रदाय समुहहरूसँग सहकार्य गरी पूर्वाधार निर्माण गर्ने र सहभागितात्मक अनुगमन प्रणालीद्वारा प्रगती सार्वजानिक गर्ने। २. सञ्चार माध्यामहरूसँग सहकार्य गर्ने	१. टेलिफोन टावरको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, संख्या थप्ने	पटक	०	३	३	३	३	३	९.१c
		२. एकिकृत सुचना केन्द्र स्थापना	संख्या	०	१०	१०	१०	१०	१०	१६.१०a
		३. सामुदायिक रेडियोसँग सहकार्य गरेर प्रचार प्रसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		४. पालिकाभित्रका पत्रपत्रिकालाई प्रोत्साहन	पटक	०	३	३	३	३	३	१६.१०a
		५. युवाहरूलाइ एप्स तथा सफ्टवेयर निर्माण गर्न सहयोग गर्ने	जना	०	१०	१०	१०	१०	१०	१६.१०a
		६. वार्षिक रूपमा आइसीटी मेला आयोजना गर्ने	पटक	०	२	२	२	२	२	१६.१०a
		७. १०० वाट क्षमताको एफ एम रेडियो संचालन	स्थान	०	१	१	१	१	१	
		८. ल्याण्डलाइन टेलीफोनको शुरुवात र विस्तार	संख्या	०	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	६.२d/ ६.३a
४.७	आवास तथा वस्ती विकास									८.२b
	सहभागितात्मक प्रक्रियाद्वारा एकिकृत आवास निर्माण गरी वस्ती हस्तानान्तरण गर्ने	१. ढल निर्माण रामपुर, शिशुवा, सुपाडे, आम्वासी, पुरन्दह, भागलपुर	संख्या	०	६	६	६	६	६	१.३a
		२. अतिविपन्नलाई मेयर आवास	संख्या	०	२०	२०	२०	२०	२०	९.१c
		३. वृदा आश्रम २ वटा सवलीकरण	संख्या	०	२	२	२	२	२	१६.१०a
४.८	शहरी विकास									
	१.पारदर्शी पूर्ण रूपमा शहरी विकास योजना लागु गर्ने २. नगरपालिकाको नगरपालिका यातायात गुरुयोजना (MTMP) अनुसार विस्तृत प्रतिवेदन तयार गरी ऋृण सहयोगमा सडक वोर्ड, नगर विकास कोष, एडिवी, विश्व वैक, नेपाल सरकारको समपुरक, विशेष अनुदान कोष, राष्टिय योजना आयोग र साझेदारी विकास कार्यक्रममा परियोजना प्रस्ताव पेश गर्ने	तयार गरिएको एकिकृत शहरी विकास योजना (IUDP) लागु गर्ने।	संख्या	१	१	१	१	१	१	१६.१०a

४.९	विज्ञान तथा प्रविधि									
	प्राविधिक विद्यालय तथा क्याम्पसहरूसँग सहकार्य गरी विज्ञान तथा सामाजिक विकास अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	१. आविष्कार केन्द्र स्थापना	संख्या	०	१	०	१	०	०	८.३b
		२. खाद्य प्रयोगशाला स्थापना	संख्या	०	१	०	१	०	०	८.३b
		३. रिसर्च सेन्टर स्थापना	संख्या	०	१	०	१	०	०	८.३b
		४. समृद्ध विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना	संख्या	०	१	०	१	०	०	८.३b
		५. माटो परिक्षण केन्द्र	संख्या	०	१	०	१	०	०	८.३b
४.१०	यातायात, यातायात व्यवस्थापन र अन्य यातायात									
	नगरपालिका र नागरीकको सहकार्यमा स्थापीत कम्पनीको सहकार्यमा नगर वस सञ्चालन गर्ने	नगर बस संञ्चालन	संख्या	०	५	०	२	१	१	११.२b
		वातावरण मैत्री यातायात व्यवस्थापन गर्न निजी क्षेत्रलाइ प्रोत्साहन गर्ने	पटक	१	१	१	१	१	१	७.३g
४.११	उर्जा तथा वैकल्पिक उर्जा									
	गोवर ग्यास उत्पादनलाई प्रोत्साहित गर्दै गोवर ग्यास उत्पादनमा विशेष अनुदान दिने र दाउरा माथिको निर्भरता न्यून गर्ने	वायो ग्यास उत्पादन	संख्या	२०	३०००	२०००	१०००	३०००	१०००	१२.२d
		घर घरमा विधुतिय चुल्हो लाई प्रोत्साहन	संख्या	०	३०००	२०००	१०००	३०००	१०००	७.२b
	२. वैकल्पीक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रसँग साझेदारी गरेर सोलार विस्तार गर्ने	सोलार वितरण (विद्यालय, सार्वजानीक स्थल, कृषि, सिचाई, सडक वत्ति, वजार क्षेत्र)	संख्या	४४४५	३०००	१०००	१०००	५००	५५५	७.२b
		सडक वत्ती उज्यालो सडक कार्यक्रम	संख्या	१००	१००	१००	१००	१००	१००	७.३d
४.१२	केवलकार									
	पालिकावासीको नीजि कम्पनी, सहकारी तथा नगरपालिकाको संयुक्त लगानीमा केवलकार निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने	१. वराह क्षेत्र मैना मैनी विस्तृत परियोजना तयार गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.२b/ ८.९a

अपेक्षित उपलब्धि

१. पालिकाका सबै बस्ती र टोलहरू सडक सञ्जालद्वारा जोडिएका हुनेछन्

२. पालिकाभित्र केवलकार निर्माण भई रोजगारको अवसर सिर्जना भएको हुनेछ

३. सडक तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माणका सन्दर्भमा पालिकामा रोजगार तथा आयआर्जनका अवसर सिर्जना भएको हुनेछ

४. पालिकाभित्रका घरलाई घर नम्बर वितरण गरिएको हुनेछ

परिच्छेद ८

लोकतन्त्र र सुशासन

दूरदृष्टि

- जवाफदेहिता र विधिको शासनमा नेतृत्वको प्रतिबद्धता
- विकासमा सम्मानित नागरिक आबद्धताको सुनिश्चितता

लक्ष्य

- भ्रष्टाचार न्यूनीकरण गरी गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्ने

उद्देश्य

- नगरपालिकाका सबै गतिविधि र खर्च विनियोजन तथा फछ्र्योटको चोकचोकमा डिजिटल डिस्प्ले, घरघरका मोबाइल एप्समा पुऱ्याएर पारदर्शिता कायम गर्ने
- नगरपालिकाका सबै गतिविधिमा जनसहभागिता सुनिश्चित गर्दै पारदर्शिता व्यवस्थापन गरेर चुस्त सेवा प्रवाह गर्ने

रणनीति

- नगरपालिकाका सबै नीति तथा कार्यक्रम नागरिकको पहुँचमा पुऱ्याउने
- नागरिकका सुझाव तथा गुनासा तुरुन्त सम्बोधन गर्ने
- बैङ्किङ कारोवारमार्फत आर्थिक कारोवार गर्ने
- नगरपालिकाका क्रियाकलापका सूचना तथा प्रविधि प्रयोग गरी प्रक्रियालाई सहज र निष्पक्ष बनाउने
- नागरिक बडापत्रअनुसार सेवा प्रदान गर्ने
- नगरपालिकामा दोभाषे व्यवस्था गरी नागरिक सहायता कक्ष व्यवस्था गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क्र.स.	कार्यक्रम तथा कार्यनीति	कार्यक्रम र मुख्य क्रियाकलाप	ईकाइ	आधार वर्ष	लक्ष्य					दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
					०७६।७७	०७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	
नगरपालीकाको एकता										
१	मातृभाषा संरक्षण तथा विकास									
		१.मातृ भाषामा प्राथमिक शिक्षा लिन पाउने अधिकारको प्रवर्द्धन र संरक्षण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	११.४a

२	सस्कृति संरक्षण तथा प्रवर्द्धन		संख्या	०	२	२	२	२	२	११.४a
		१.किराँतआस्था केन्द्र, घोषणा (मैना मैनी र कटुन्जे)	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		२. पालिका स्तरमा भाषा सम्वन्धि हेल्प डेस्क स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	११.४a
		३. एकिकृत जातीय साँस्कृति संग्रालयको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	११.४a
		४. वेलका सभ्यतातथा पुरातात्विक को अध्ययातथा अनुसन्धान	पटक	०	१	१	१	१	१	११.४a
		५. मन्दिर, गुम्वा, चर्च, मस्जिद तथा धार्मिक स्थलहरूको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन	वडा	०	९	९	९	९	९	११.४a
२.	सुरक्षा									
		१. प्रत्येक वडामा प्रहरी चौकी स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.४b
		२. वजार क्षेत्रमा टाफिक प्रहरीको व्यवस्था	वडा	०	९	९	९	९	९	३.६a१
		३. नगर भित्र सार्वजानीक र मुख्य प्रवेशद्वारहरूमा सिसि क्यामारा जडान गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	३.६a१
		४. सडक सुरक्षा, सार्वजनिक तथा नीजि सम्पत्ति सुरक्षा, सामाजिक सद्भाव जस्ता विषय समेटेर विभिन्न भाषामा साप्ताहिक रूपमा रेडियो कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.१०a
		५. नगर प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम संचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.१०a
३	शान्ती र सुव्यवस्था									
		१. सामुदायिक प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम सवलीकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.४b/ १६.५a
		२. महिला तथा वालवालिका सेलको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	५.३b
		३. टोल विकास संस्थाहरूको सवलीकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		४. ध्यानकेन्द्रहरूको स्थापना र परिचालन	संख्या	०	१	१	१	१	१	३.४c१
		५. दन्द्ध पिडितहरूको लागि परिपूरण कार्यक्रम	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१b
		६. वन्यजन्तु र मावन अन्तर संघर्ष न्यूनिकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	१५.९b
		७. नगर प्रहरीको व्यवस्था	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.४b/ १६.५a

४.	नेतृत्व विकास तथा निर्माण									
		१.कार्यपालिका सदस्यहरूको लागि नेतृत्व विकास कार्यक्रम	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.२c
		२. महिला नेतृत्वहरूको लागि प्रशिक्षण	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.२b
		३. गृहणीहरूका लागि नेतृत्व विकास तालिम	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.२b
		४. वाल क्लव तथा सामुदायिक संस्थाहरूको नेतृत्व विकास	वडा	९	९	९	९	९	९	१०.२b
५.	निर्बाचन प्रणालीमा सुधार									
	१. नागरीकहरूलाई मतदाता शिक्षामार्फत मतदानको वारेमा जानाकारी गराई निर्वाचनको महत्व, मतदान गर्ने तरिका र उत्कृष्ट प्रतिनिधि छनौट गर्न सक्ने वनाउने । २. नगरपालिकालाइ सतप्रतिशत भोट सदर हुने पालिकाको रूपमा विकास गर्ने	१.निर्वाचन सम्वन्धि सचेतना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a
		२. मतदाता परिचयपत्रको लागि शिविर सञ्चालन	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.७a
		३. समुदाय तथा विद्यालय स्तरमा नमुना मतदान कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a
		४. मतदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a
		५. होडिंग वोड तथा प्रचार प्रसार अभियान सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a
		नगर प्रहरि परिचालन तथा स्वयम सेवकहरूको व्यवस्था	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a
६	मानव अधिकार									
		१. नेपालको संविधान अनुसार भएका मौलिक हक अधिकार सचेतना कार्यक्रम	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.७b
		२. नगरपालिकाका नीति, ऐन, कानून तथा कार्यक्रमको वारेमा अभिमुखिकरण, प्रकासन, प्रसारण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०b
		३. मानव अधिकारका घटनाको लागत संकलन	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०b
		४. विश्व मानव अधिकार, १६ दिने अभियान लगायत अर्न्तराष्टिय दिवस मनाउने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०b
		५. कानूनी सहयोग कार्यक्रम	पटक	०	१	१	१	१	०	१६.१०b

७.	न्याय प्रणाली									
		१. इजलास स्थापना गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.३a
		२. नगरस्तरीय तथा वडा स्तरीय मेलमिलाप समितिहरू गठन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.३a
		३. वडा स्तरीय न्यायिक समिति गठन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a
		४. मेलमिलाप तथा न्यायिक समितिको संस्थागत क्षमता विकास गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.३a
			पटक	०	१	१	१	१	१	१६.३a
		६. न्यायिक समितिको कार्यविधि निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.३a
८	स्थानीयतहको सन्तुलित बिकास									
		१. दिगो विकास लक्ष्यको वारेमा कार्यपालिका सदस्य तथा कर्मचारी, शिक्षक तथा गैसस प्रतिनिधीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.३b/ १६.६a
		२. संघ, प्रदेस तथा नगरपालिकाका नीति ऐन, कार्यक्रम तथा विकास लक्ष्य, पञ्चवर्षीय योजना आदीको वारेमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.३b/ १६.६a
९.	शासकीय सुधार									
		१.नगरपालिकाको सम्पत्तिहरूको अभिलेखिकरण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		२. अनुमन तथा मुल्याँकन संयन्त्र निर्माण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		३. विपक्षीदलको कार्यालय सुदृढिकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		४. नागरीक वडा पत्रपालिकातथा वडा स्तर	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		५. टोकन पद्धतीको लागु गर्ने		०	१	१	१	१	१	१६.६a
		६. गुनासो तथा सुचना अधिकारीको क्षमता अभिवृद्धि	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a/ १६.१०a
		७. गुनासो पेटीका व्यवस्था	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		८. सामाजिक परिक्षण	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		९. सार्वजनिक सुनुवाई	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a/ १६.१०a
		१०. अन्तरपालिका साझेदारी कार्यक्रम	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a

		११. जनताको माझमा जन प्रतिनिधी कार्यक्रम	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.७b
		१२. स्थानीय संघ संस्थाहरूको सवलीकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		१३. सञ्चार क्षेत्रहरूको प्रवर्द्धन तथा सवलीकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		१४. एक लाखभन्दा ठुला योजनाहरूमा विवरण सहितको होडिंग वोर्ड राख्ने		०	१	१	१	१	१	१६.१०a/ १६.५b
		१५. नगरपालिकाले दिएका सामाग्रीहरूमा लेवल तथा लोगो राख्ने		०	१	१	१	१	१	१६.६a
		१६. वेभ साइट, वल्ग, एप्स, सामाजिक सञ्जालमार्फत पालिकाका सवै जानाकारी सम्प्रेषण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		१७. सिसि टिभी को प्रयोग		०	१	१	१	१	१	१६.६a
		१८. नागरीक सहायता कक्षमा महिला कर्मचारी थप गर्ने	व्यक्ति	०	१	१	१	१	१	५.५f
		१९. नगर विकास स्वयम सेवक सेवा सवलीकरण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		२०. सार्वजनिक स्थलहरूमा जानकारी मुलक सूचनाहरूको होडिगं वोर्ड राख्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		२१. सहभागितामुलक अनुगमन तथा मुल्याँकन	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		२२. पुस्तकालयको व्यवस्थापन	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
१०.	प्रशासकीय सुधार									
		१.इलाका प्रशासन कार्यालय स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		२. कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		३. कर्मचारी कल्याण कोष	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		४. वृत्ति विकासको अवसर	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		५. ध्यानकेन्द्र तथा खेल को व्यवस्था	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		६. कार्य सम्पादन मुल्याँकनको आधारमा प्रोत्साहन	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		७. मासिक प्रगती प्रस्तुती	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a

११.	भ्रष्टाचार निवारण										
		१. सबै प्रकारका भ्रष्टचार विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.५b
		२. भ्रष्टचार विरुद्धमा कामगर्ने संरचनाहरूको टोल फ्रि नम्वरको प्रचार प्रसार	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.५b
		३. राष्ट्रिय सर्तकता केन्द्र, टान्सपारेन्सी इन्टरनेशल, सञ्चार क्षेत्र सहकार्य गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.५b
		४. भ्रष्टचार विरुद्ध उजुरी गर्न अभिमुखीकरण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.५a/ १६.५b
		५. सुराकीहरूलाई संरक्षित गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.५b

परिच्छेद ९

अन्तरसम्बन्धित विषय

मूल प्रवाहका विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालनका सबै चरणमा अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई समावेश गराएर समावेशी तथा दिगो विकासका आधारशीला तयार हुन सक्छ। यस गाउँपालिकका विकासका सबै प्रक्रियामा तल उल्लिखित अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई सम्बोधन गरिनेछ।

क्र.स.	कार्यक्रम तथा नीतिहरू	कार्यक्रमहरू	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	तथ्याँक प्रणाली									
	नगरपालिका भित्रका सामाजिक, साँस्कृतिक, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक पूर्वाधार सवै विषयगत क्षेत्र तथा उपक्षेत्रहरूको डाटावेस तयार गरी दुरुस्त अवस्थामा राख्ने	१. तथ्याङ्क शाखाको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.३a
		२. पालिकको सबै विवरणहरूको विद्युतिय अभिलेख तयार गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		३. अभिलेखहरूलाइ विद्युतिय अभिलेखमा भण्डारण गर्ने ४. सूचनाहरूलाई प्रकाशित तथा प्रसारण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
२	गरिबी निवारण									
	योजना अवधिमा निरपेक्ष गरिवीको मात्रा घटाउने	१. गरिवी परिचयपत्रको व्यवस्था गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.३a
		२. गरिवी नागरीकलाइ उद्यम विकास तालिम	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.३a
		३. उद्योहरूको स्थापना गरी रोजगारका अवसरहरू वृद्धि गर्ने (MEDPA मोडलवाट)	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.५/८.६
		४. जीवन निर्वाहका लागि नै जोखिममा रहेका परिवारलाई रोजगार र आय आर्जनका अवसर सिर्जना गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.५/८.६

३	श्रम तथा रोजगारी									
	पालिकाभित्र मर्यादित रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने	१. रोजगार सूचना केन्द्रको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	६.१०a
		२. श्रमीक वेरोजगार र शैक्षिक वेरोजगारको तथ्याँक संकलन र अद्यावधिक	पटक	०	१	१	१	१	१	८.५/८.६
		३. सिपविकास केन्द्रको स्थापना गरी तालिम सञ्चालन गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.५/८.६
		४. गृहिणी तथा युवाहरूलाई सहुलियत पूर्ण ऋण उपलब्ध गराउने	वडा	०	९	९	९	९	९	१.४c
		५. वेरोजगार परिचयपत्र वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	८.५
		६. वर्षमा १०० दिनको रोजगारी सुनिश्चतता गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.५/८.६
		७. श्रमिक पहिचान तथा सुरक्षा सामाग्री प्रदान गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३c/ ८.६
		८. सिकेको सिपलाई CTEVT वाट समकक्षा निर्धारण गर्ने (certification)	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३d
		९. श्रमीक हित कोष सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	८.६
		१०. व्यवसायीक जोखिम व्यवस्थापन तालिम	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.४a
		११. मजदुर हित तथा उत्थान समिती सवलीकरण तथा परिचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.१a/१०.१b/ १०.२a
		१२. मजदूर अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a/ १६.१०a
४	मानव संसाधन विकास									
	१.दक्ष तथा प्रतिस्पर्धी सिर्जनशिल जनशक्ति विकास २. नगरपालिका भन्दा वाहिर वसेका नगरवासीहरूको ज्ञान, सिप, दक्षतालाई विकासमा प्रयोग गर्ने	१. नगर गैसस, विद्यालय, विश्वविद्यालयहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरेर क्षमताअभिवृद्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.५/८.६
		२. अभिमुखिकरण तथा सूचनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.१०a
		३. नगरपालिकामा भएका दक्ष जनशक्तिको खोजी तथा अभिलेखीकरण, अध्यावधिक	पटक	०	१	१	१	१	१	१.३d
		४. वेलका विकास मञ्चसँग सहकार्य	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		५. युवा तथा युवतीहरूलाई आत्मरक्षा तालिम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	४.७b
		६. विश्वविद्यालय, कलेज, तालिमकेन्द्रहरूसँग सहकार्य गरेर OJT, Intern लिने दिने	पटक	०	१	१	१	१	१	७.३e

५	अनुसन्धान तथा विकास								
	नयाँश्रोत तथा साधनहरूको पहिचान र अधिकतम सदुपयोग गर्ने	१. अनुसन्धान शाखाको स्थापना	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.३b
		२. गैसस, विद्यालयहरू, विश्वविद्यालयहरू, अनुसन्धान केन्द्रहरूसँग सहकार्य गरि पालिकाका विविध पक्षहरूमा अनुसन्धान गरि निष्कर्ष सार्वजनिक गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.३b
		३. अनुसन्धान सम्वन्धि तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	८.३b
६	उद्यमशीलता विकास								
	स्थानीय कच्चा पदार्थको सदुपयोग गरी उद्यमशीलता विकास गर्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने	१. उद्यम विकास तालिम	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३b
		२. सहुलियत पूर्ण ऋृण	वडा	०	९	९	९	९	९	१७.४b
		३. संकलन केन्द्र तथा बजार केन्द्रहरूको स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.४a
		४. नगरपालिकाले निर्माण गरेको उद्यम विकास रणनीतिका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.५a
७	समता तथा समानता								
	सामाजिक र आर्थिक अवसरहरूमा समताको माध्यामवाट समान सहभागिताको सुनिश्चिता	१. पछाडी पारिएका वर्गको व्यक्तित्व विकास कार्यक्रमहरू	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		२. पछाडी पारिएका व्यक्तिहरूलाई संस्थामा आवद्धता गराउने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.५a
		३. संस्थाको संस्थागत विकास गराउने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.६a
		४. संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा सामाजिक विकास कार्यक्रमहरू गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		५. अति विपन्न तथा आश्रय विहिनहरूलाई खाद्यान्न तथा आधाभुत आवश्कताका लागि सहयोग तथा संरक्षण वितरण	वडा	०	९	९	९	९	९	१७.१a
		६. प्रभावितहरूलाइ कानूनी सहयोग	वडा	०	९	९	९	९	९	१.३b

८	समावेशीकरण									
	पालिकमा रहेका सवै प्रकारका विभेदहरूको अन्त गरी सवैको आत्मसम्मानको सुनिश्चिता गर्नु	१. नगरपालिकाको समावेशीकरण नीतिलाइ आत्मसात गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		२. लैगिंक परिक्षण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.९b/c/d
		३. न.पा.भित्रका लोपोन्मुख, सिमान्तकृत र गरिवलाइ लक्षित गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२b
		४. लक्षित वर्गलाई रोजगारी मुलक तथा सिप विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२b
		५. परमपरागत सिप तथा व्यवसायलाई सम्वर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२b
		६. छुवाछुत मुक्त नगर स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
९	सामाजिक सुधार									
	सामाजिक विकृतिहरूको अन्त गरी मर्यादित, समावेशी र सम्मानीत समाजको स्थापना	१. सामाजिक सुधार ऐनको प्रचार प्रसार	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		२. सामाजिक सुधार आचार संहितातयार गरी लागु गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१०.२a
		३. कल्याणकारी स्वम सेवक व्यवस्थापन परिचालन	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.२a
		४. सामाजिक सुधार नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१०.२a
		५. जुवातास मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१०.२a
		६. सार्वजानीक स्थलहरूमा दुर्व्यशन तथा सूर्तिजन्य पदार्थको प्रयोग रोक लगाउने	पटक	०	१	१	१	१	१	३.४a४
		७. नगरभित्र सञ्चालित व्यवसायहरूमा मुल्य सूचि अनिवार्य गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.४a
		८. प्रत्येक दोकान तथा व्यवसायीक क्षेत्रहरूमा डस्टविन अनिवार्य गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.३b
		९. घाट विकास तथा व्यवस्थापन	वडा	०	९	९	९	९	९	११.३a
१०	सामाजिक साँस्कृतिक विविधता									
	पालिकको सामाजिक, साँस्कृतिक विविधतालाई सम्वर्द्धन गर्ने	१.पालिकको सामाजिक साँस्कृति सौन्दर्य झल्किने गरी संग्रालयको स्थापना गर्ने ।	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.९a
		२. जाती र सँस्कृतिक झल्किने गरी संरक्षित स्थानहरू विकास गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	११.४a
		३. मुस्कान सहितको आतिथ्य सत्कार	संख्या	०	१	१	१	१	१	८.९a

११	विपद व्यवस्थापन								
	विपद व्यवस्थापन संयन्त्रको विकास गरी विपद जोखिम न्यूनिकरण गर्ने	१. विपद व्यवस्थापन समितिको सवलिकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	११.५h/i
		वडा स्तरीय विपद व्यवस्थाप समितीको सवलिकरण	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५e
		२. सामुदायिक विपद व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५e
		३. सवै टोलहरूमा विपद जोखिम न्यूनिकरण सूचना केन्द्रहरूको स्थापना गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५e
		४. नगरपालिका स्तरमा आकस्मिक कार्य सञ्चालन केन्द्रको स्थापना	पटक	०	१	१	१	१	१	११.g/h/i
		५. पूर्व चेतावनी सूचना केन्द्र	संख्या	०	१	१	१	१	१	११.५i
		६. सरोकारवालाको सूचाँक र नक्साकंन	पटक	०	१	१	१	१	१	११.५e
		७. नगरपालिकाको अनुकुलन योजना अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	११.५i
		८. सम्भावित जोखिम क्षेत्रहरूको पहिचान	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५i
		९. जगेडा योजना निर्माण	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५g/i
		१०. दमकल, पानी टंकी, फायरवल, औजारहरूको व्यवस्था	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५i
		११. राहतकोष स्थापना	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५g/i
		१२. विपद प्रभावितहरूको पुनर्स्थापना	वडा	०	९	०	०	०	०	११.५i
		१३. मनो परामर्श केन्द्र	वडा	०	९	०	०	०	०	३.४c१
		१४. सिकाइ केन्द्रको स्थापना	वडा	०	९	०	०	०	०	११.५i
		१५. आकस्मीक पुर्नस्थापना स्थल पहिचान	वडा	०	९	०	०	०	०	११.५i
		१६. आत्म सम्मान सामग्री वितरण	वडा	०	९	०	०	०	०	११.५g/i
		१७. महामारी व्यवस्थापन रणनीति	वडा	०	९	०	०	०	०	११.५g/i
		१८. खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार टोली निर्माण	वडा	०	९	०	०	०	०	११.४a
		१९. एम्वुलेन्स व्यवस्थापन	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५g/i
		२०. बिद्युत तथ्यांक संकलन टोली गठन	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५g/i
		२१. कृतिम घटना अभ्यास	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५g/i
		२२. क्षमता बिकास तालीम	वडा	०	९	९	९	९	९	११.५e११.५g/i
		२३. जहां अभर त्यहां नगर कार्यक्रम विस्तार र प्रभावकारिता	स्थान	०	१	१	१	१	१	११.४a
		२३. खोज तथा उद्धार सामाग्री हस्तान्तरण	सुरक्षानिकाया	०	९	९	९	९	९	११.५h/i

१२	यातायात									
	यातयात सेवालाई सुरक्षित र भरपर्दो वनाएर गुणस्तरीय सेवा प्रत्याभुति गराउने	१. यातायात आचार संहिता निर्माण गरी लागु गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		२. यातायात गुणस्तर अनुगमनगर्न उपसमिति वनाउने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		३. दुरी अनुसारको समय निर्धारण गरी टाइम कार्डको व्यवस्था गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.५b
		४. सेवा र भाडादर निरन्तर अनुगमन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.५b
		५. जल यातायातको भाडा दर र कर निर्धारण गर्ने	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		६. लक्षितवर्गको सेवा सुविधा, र गुणस्तरीय सेवा सुविधाको लागि अभिमुखिकरण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		७. रुट परमिटको मापदण्ड निर्धारण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	११.२b
		८. वस पार्क तथा स्टप निर्माण	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२b
		९. टेम्पु, रिक्सापार्क निर्माण	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२b
		१०. नगरवस संचालन	वडा	०	९	९	९	९	९	८.२b
१३	जलवायु परिवर्तन									
	वातावरण संरक्षण गर्दै जलवायु परिवर्तन न्यूनिकरण र अनुकुलितहुने गरी विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । ४. जलवायु अनुकुलित पालिकाको रूपमा विकास गर्ने ५. जैविक विविधताको प्रवर्द्धन	१.जलवायु परिवर्तन शाखाको स्थापना गर्ने ।	संख्या	०	१	१	१	१	१	१३.३b
		२. पालिकको हरित अर्थतन्त्रका खाका तर्जुमा गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१३.३a/b
		३. जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१३.३b
		४. स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकुलन योजनाकार्यान्वयन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१३.३b
		५. प्लाष्टिक झोलाहरूको संकलन तथा प्रशोधन पुन प्रयोग	वडा	०	९	९	९	९	९	१२.४a
		६. सडक किनारा वृक्षारोपन, कौशी खेती	पटक	०	१	१	१	१	१	१६.६a
		७. पानीको मुहान संरक्षण	वडा	०	९	९	९	९	९	१५.३b
		८. कृषक क्षमता अभिवृद्धि	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a
		९. गृहणीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१०.२a

१४	सामुदायिक साझेदारी र गैरसरकारी संस्थाहरू									
	सहकार्य र साझेदारीद्वारा दिगो विकास र संस्थागत सुदृढिकरणको आधारशिला तयार गर्ने	१. साझेदारीका क्षेत्रहरू पहिचान गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b
		२. कार्यक्षेत्र पहिचान तथा नक्शाँकन गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b
		३. प्रत्येक चार महिनामा समिक्षा वैठक वस्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b
		४. कार्यक्रम सहयोग एकाईको सुदृढिकरण	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b
		५. गैसस व्यवस्थापन ऐन निर्माण	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b
		६. साझेदारी नीति निर्माण गर्ने	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b
		७. नीजि क्षेत्रसंग सहकार्य (4B मोडलको अवधारणा अनुरूप)	पटक	०	१	१	१	१	१	१७.१a/b

अपेक्षित उपलब्धि

१. नगरपालिकाको विकास क्रियाकलापहरूले अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई सम्बोधन गरेको हुनेछ

२. अन्तरसम्बन्धित विषयहरूको सम्बोधनले आयआर्जन तथा रोजगारका अवसरहरू सिर्जना भएका हुनेछन्

३. दिगो विकास तथा सन्तुलित विकासको आधारशीलाहरू तयार भएको हुनेछ

परिच्छेद १०

योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

९.१ योजना तर्जुमा

निश्चित समयमा, मानव संसाधन, आर्थिक स्रोतसाधन तथा प्रविधिहरूको यथोचित सदुपयोग गरेर निश्चित परिणाम प्राप्त गर्न यो योजना तर्जुमा गरिएको हो । जनताको प्रत्यक्ष सहभागिता सुनिश्चित गरी सहभागितामूलक प्रक्रियाद्वारा सुशासन तथा सामाजिक समावेशी प्रक्रियाबाट विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेर वातावरणीय सन्तुलनसहितको दिगो विकास यस योजनाको लक्ष्य रहेको छ।

दूरदृष्टि

यथार्थपरक र पालिकाको वस्तुस्थितिमा आधारित योजना तुर्जमा तथा कार्यान्वयन

लक्ष्य

पालिकाका विकास कार्यक्रमहरूलाई गुणस्तरीय, जनसहभागितामूलक, समय अवधिमा, उपयुक्त लगानीमा सम्पन्न गर्न मार्गचित्र तयार गर्ने

उद्देश्य

१. योजना तुर्जमा पद्धतिलाई वैज्ञानिक र व्यावहारिक बनाउने

२. सहभागितामूलक पद्धती अपनाएर पालिकाको योजना तर्जुमा क्षमता आभिवृद्धि गर्दै अपेक्षित परिणामहरू प्राप्तितर्फ निर्देशित गर्ने

रणनीति

१. नगरपालिकाको योजना पद्धतीलाई वैज्ञानिक दृष्टिकोण तथा समय सान्दर्भिक बनाउने

२. जनसहभागितामा आधारित योजना तर्जुमा पद्धती विकास गर्ने

३. जनसहभागितामा आधारित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धती विकास गर्ने

कार्यक्रम, कार्यनीति तथा क्रियाकलाप

क.स.	कार्यक्रम तथा नीतिहरू	कृयाकलापहरू	ईकाइ	आधार वर्ष	७६।७७	७७।७८	७८।७९	७९।८०	८०।८१	दिगो बिकास लक्ष्य सुचकांक सन्दर्भ
१	योजना तर्जुमा									
	१. तथ्याँक वैंकको स्थापना	१. प्रत्येक वडामा सामाजिक, प्राकृतिक, साँस्कृतिक तथा आर्थिक तथ्यहरू संकलन गर्ने दुरुस्त राख्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.६a
		२. योजना तर्जुमाको वारेमा सवै वडामा जन चेतना अभिवृद्धि गर्न चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.६a
२	कार्यान्वयन									
	१. उपभोक्ता समुहहरूको गठन र परिचालन	१. कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा कार्यविधी निर्माण गरी कार्यान्वयन	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.६a
	२. प्रचलित कानून अनुसार निर्माण कार्यहरू सञ्चालन गर्ने	२. उपभोक्ता समितितथा सेवाप्रदायक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.७c
	३. प्रचलित कानून अनुसार कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	३. पालिका स्तरीय अनुगमन तथा मुल्याँकन समिति निर्माण	संख्या	०	१	१	१	१	१	१६.३a/ १६.५a
३	अनुगमन तथा मुल्याँकन									
	अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी नियमित रूपमा अनुगमन तथा मूल्याँकन गर्ने (MEAL - अनुगमन, मुल्यांकन, जवाफदेहिता र सिकाई)	१. प्रत्येक वडामा जन प्रतिनीधि, नागरीक अगुवा, उपभोक्ताहरूको संयुक्त अनुगमन संयन्त्र निर्माण गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.३a/ १५.५b
४	मुल्याँकन संयन्त्रनिर्माण									
		१. प्रत्येक वडामा मुल्याँकन संयन्त्र निर्माण गरी निरन्तर, मध्यावधि तथा अन्तिम मुल्याँकन गरी प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने	वडा	०	९	९	९	९	९	१६.६a

अपेक्षित उपलब्धि

१. प्रत्येक वडामा तथ्याङ्क बैङ्क स्थापना भएको हुनेछ

२. समयमा नै योजना तयार भएको हुनेछ

३. अनुगमन संयन्त्र विकास भएको हुनेछ

४. मूल्याङ्कन संयन्त्र विकास भएको हुनेछ

परिच्छेद ११

स्रोत र साधनको लेखाजोखा

यस नगरपालिकाले विगत वर्षमा गरेको खर्चको आधारमा यस आवधिक योजना अवधिको आय/व्यय वित्तीय विश्लेषण र प्रक्षेपण गरिएको छ। आय/व्ययको विश्लेषण तलको तालिकामा दिइएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५।२०७६ को आयमा प्रत्येक वर्ष १० प्रतिशतका दरले वृद्धि हुने र केही क्षेत्रमा निजी, गैरसरकारी तथा जनश्रमदान र भौतिक पूर्वाधारको क्षेत्रमा प्रदेश सरकारको उल्लेख्य योगदान हुने अनुमान गरी यो आय प्रक्षेपण गरिएको छ।

क्र. स.	आम्दानीको श्रोत	रकम
१	संघीय सरकारवाट प्राप्त आय	३१२९०४४४६१.००
२	प्रदेश सरकारवाट प्राप्त आय	१४६७६५२२४.५०
३	अन्य स्रोतवाट प्राप्त आय (दातृ संस्थालगायत)	५५४५९८४१.७६
४	जम्मा आन्तरिक आय	४८४२७८१५३.००
५	अन्य आन्तरिक आय	२५०००००००.००
६	आन्तरिक राजश्व	१७३८३७६६३.००
	जम्मा	४२३९३८५३४३.२६

योजना अवधिको क्षेत्रगत लगानी प्रक्षेपण

लगानी र खर्चका शिर्षकहरु	५ वर्षको कुल अपेक्षित लगानी	प्रतिशत वितरण
आर्थिक विकास	८५०००००००.००	
सामाजिक क्षेत्र	४४०००००००.००	
पूर्वाधार क्षेत्र	१८००००००००.००	
लोकतन्त्र र शुसासन	२१००००००.००	
अन्तर सम्वन्धित विषय	४५००००००.००	
योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र मुल्याँकन	७००००००.००	
योजना अवधीको चालु खर्च	४५३९३००४५.००	
पूंजिगत खर्च	२५४३९६६३८.१०	
योजना अवधीको जम्मा खर्च	३८७१३२६६८३.१०	

मानवीय स्रोत

यस गुरुयोजनाले निर्दिष्ट गरेको समृद्धिका लागि सन्तुलित विकास अभियानलाई पालिकावासीको सहभागितामा सञ्चालन गरिनेछ।

प्राविधिक स्रोत

यस योजनाका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक स्रोतहरूको व्यवस्था नगरपालिकको आन्तरिक स्रोत, प्रादेशिक तथा सङ्घीय सरकारसँग साझेदारी, गैरसरकारी एवम् निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरेर प्रबन्ध गरिनेछ।

परिच्छेद १२

अनुसूची

अनुसूची १ : आवधिक योजना तर्जुमाका लागि गठन भएका समितिको विवरण

क्र. स.	पद	नाम	क्र. स.	पद	नाम
१. निर्देशक समिति			**२. आर्थिक विकास समिति**		
क.	संयोजक	दुर्गाकुमार थापा, नगर प्रमुख	क.	संयोजक	मोहनप्रसाद घिमिरे वडा नं. ९ अध्यक्ष
ख.	सदस्य	राजकुमारी चौधरी, नगर उपप्रमुख	ख.	सदस्य	नारद निरौला, कृषि सल्लाहकार
ग.	सदस्य	भरत दर्लामी, सामाजिक विकास समिति, संयोजक	ग.	सदस्य	रामथापा, प्रयास हेल्भेटस
घ.	सदस्य	विचारी सार्की, आर्थिक विकास समिति, संयोजक	घ.	सदस्य	दमन कटुलाल
ङ.	सदस्य	सुरेन्द्र राई, पूर्वाधार विकास समिति, संयोजक	ङ.	सदस्य	सुकदेव चौधरी
च.	सदस्य	वसन्त मगर, वातावरण तथाविपद् व्यवस्थापन समिति, संयोजक	च.	सदस्य	जयन्तीतामाङ, समृद्धि आयोजना
छ.	सदस्य	दिनेश्वरप्रसाद चौधरी, संस्थागत सुशासन तथा मानव संसाधन संयोजक	छ.	सदस्य	जिरा राई, उद्यमविकास
ज.	सदस्य	गोविन्द खड्का, वित्तीय व्यवस्थापन, संयोजक	ज.	सदस्य	उपेन्द्र नेपाल
झ.	सदस्य	रमन भट्टराई, राजनीतिक दल प्रतिनिधि	झ.	सदस्य	कृषि शाखा प्रमुख
ञ.	सदस्य	सुशील सेढाई, राजनीतिक दल प्रतिनिधि	ञ.	सदस्य	विरेन्चीप्रसाद यादव, पशुपन्छी विकास शाखा
ट.	सदस्य	प्रयास हेल्भेटास प्रतिनिधि, पार्टनर संस्था	ट.	सदस्य	गणेश बस्नेत, आर्थिक सल्लाहकार

ठ.	सदस्य	नन्दलाल बास्तोला, एन.एल.आर., पार्टनर संस्था
ड.	सदस्य	प्राविधिक शाखा
ढ.	सदस्य	योजना शाखा
ण.	सदस्य	सूचना शाखा
त.	सदस्यसचिव	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
४. भौतिक विकास समिति		
क.	संयोजक	सुरेन्द्र राई, वडा नं. ७ अध्यक्ष
ख.	सदस्य	टीकाराम शर्मा, रा.प्र.पा. प्रतिनिधि
ग.	सदस्य	मनोज तामाङ, सल्लाहकार
घ.	सदस्य	यशोधरा पोखरेल
ङ.	सदस्य	सरिता राई, वडा सदस्य
च.	सदस्य	नुनिराम राई, स्वकीय सचिव
छ.	सदस्य	प्रदीपखत्री, इन्जिनियर
५. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति		
क.	संयोजक	वसन्तकुमार मगर, वडा नं. ६ अध्यक्ष
ख.	सदस्य	ध्रुव कोइराला, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी प्रतिनिधि
ग.	सदस्य	सहास नेपाल प्रतिनिधि
घ.	सदस्य	दिलिप चौधरी, सब डिभिजन वन कार्यालय प्रतिनिधि
ङ.	सदस्य	कृष्णप्रसाद काफ्ले, विपद् व्यवस्थापन समिति नगर अध्यक्ष
च.	सदस्य	इलाका प्रहरी कार्यालय प्रतिनिधि
छ.	सदस्य	सशस्त्र प्रहरी बेस क्याम्प प्रतिनिधि
ज.	सदस्य	स्थानीय सामुदायिक वन महासङ्घ प्रतिनिधि
झ.	सदस्य	कोशी वन्यजन्तु आरक्षण क्षेत्र प्रतिनिधि
ञ.	सदस्य	गणेश बस्नेत, सल्लाहकार
७. वित्तीय व्यवस्थापन समिति		

ठ.	सदस्य	विमलाथापा, रोजगार संयोजक
ड.	सदस्य	शशी सेढाई
३. सामाजिक विकास समिति		
क.	संयोजक	भरत दर्लामी मगर, वडा नं. ३ अध्यक्ष
ख.	सदस्य	टीकाराम थामी, सं.स.पा.
ग.	सदस्य	समर राई, शिक्षा शाखा प्रमुख
घ.	सदस्य	टेक ना. साह, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख
ङ.	सदस्य	केदार राना मगर, युएनएफपिए प्रतिनिधि
च.	सदस्य	चन्द्र ज्ञवाली
छ.	सदस्य	कुमारी तामाङ, वडा सदस्य
ज.	सदस्य	प्रवीण कुँवर, सहजकर्ता
झ.	सदस्य	सविना मगर, बहुक्षेत्रीय पोषण आयोजना
ञ.	सदस्य	नानुमैया घिमिरे, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका
ट.	सदस्य	कर्णकुमार श्रेष्ठ
ठ.	सदस्य	एकबहादुर निरौला
ड.	सदस्य	सीता राई, युवा तथा खेलकुद विकास समिति
ढ.	सदस्य	ढकबहादुर बिष्ट, सल्लाहकार
ण.	सदस्य	सावित्री पुरी, आत्मनिर्भर केन्द्र प्रतिनिधि
६. संस्थागत क्षमता विकास तथा सेवा प्रवाह र सुशासन विकास समिति		
क.	संयोजक	दिनेश्वरप्रसाद चौधरी, वडा नं. १ अध्यक्ष
ख.	सदस्य	रामजिवन राई, नयाँशक्ति पार्टी प्रतिनिधि
ग.	सदस्य	उदय अधिकारी, सल्लाहकार
घ.	सदस्य	गीता निरौला, कार्यपालिका सदस्य
ङ.	सदस्य	हुरेन्डेक प्रतिनिधि
च.	सदस्य	विमला राई, वडा सदस्य
छ.	सदस्य	तीर्थमान गहतराज, कार्यपालिका सदस्य

क.	संयोजक	गोविन्द खड्का, वडा नं. ५ अध्यक्ष	ज.	सदस्य	ललित राई, जनजाति महासङ्घ
ख.	सदस्य	मिश्रीलाल चौधरी, वडा नं. २ अध्यक्ष	झ.	सदस्य	विन्दा तामाङ, सूचना प्रविधि अधिकृत
ग.	सदस्य	जयकुमार राई, वडा नं. ८ अध्यक्ष	**८. दस्तावेजीकरण समिति**		
घ.	सदस्य	पर्शुराम अधिकारी, बेलका उद्योग वाणिज्य सङ्घ प्रतिनिधि	क.	संयोजक	दीपक दङ्गाल, वडा नं. ४ अध्यक्ष
ङ.	सदस्य	पुष्पराज सुवेदी, सल्लाहकार	ख.	सदस्य	सन्तोष पौडेल
च.	सदस्य	सुमन कटुवाल, क्याम्पस प्रमुख	ग.	सदस्य	भूषण राई
छ.	सदस्य	तेजमान बि.क., कार्यपालिका सदस्य	घ.	सदस्य	इन्दिरा राई
ज.	सदस्य	लेखाशाखा प्रमुख	ङ.	सदस्य	विन्दा तामाङ
झ.	सदस्य	लक्ष्मण थापा	च.	सदस्य	तीर्थ पराजुली
ञ.	सदस्य	शिवथापा, वडा सदस्य	छ.	सदस्य	भरत घिमिरे
ट.	सदस्य	दिलिप राई			

अनुसूची २ : आवधिक योजना तर्जुमा मुख्य कार्यशाला गोष्ठीमा संलग्नहरूको विवरण

आज मिति २०७६ साल वैशाख २५ गते बुधबारका दिन बेलका नगरपालिकाका प्रमुख श्री दुर्गा कुमार थापाको अध्यक्षतामा, प्रदेश नं. १ का सामाजिक विकास मन्त्री माननीय जीवन घिमिरे ज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा र देहायको सहभागितामा बेलका नगरपालिकाको पहिलो पञ्चवर्षीय आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी ३ दिने वृहत कार्यशाला गोष्ठीको पहिलो दिनको कार्यक्रम सञ्चालन गरियो ।

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
१	श्री दुर्गा कुमार थापा	नगर प्रमुख (अध्यक्ष)	बे.न.पा.	
२	श्री जीवन घिमिरे	सामाजिक विकास मन्त्री	प्रदेश नं. १ सामाजिक विकास मन्त्रालय	
३	श्री विमला दाहाल घिमिरे	समाजसेवी		
३	श्री राजकुमारी चौधरी	नगर उपप्रमुख	बेलका नगरपालिका	
४	श्री पुष्कर भट्टराई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	बेलका नगरपालिका	
५	श्री दिनेश्वर प्रसाद चौधरी	वडा अध्यक्ष १		
६	श्री मिश्रीलाल चौधरी	वडा अध्यक्ष २		
७	श्री भरत कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ३		
८	श्री दिपक दंगाल	वडा अध्यक्ष ४		
९	श्री गोविन्द कुमार खड्का	वडा अध्यक्ष ५		
१०	श्री बसन्त कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ६		
११	श्री सुरेन्द्र राई	वडा अध्यक्ष ७		
१२	श्री जय कुमार राई	वडा अध्यक्ष ८		
१३	श्री मोहन प्रसाद घिमिरे	वडा अध्यक्ष ९		
१४	श्री विचारी सार्की	कार्यपालिका सदस्य		
१५	श्री गीतादेवी निरौला	कार्यपालिका सदस्य		
१६	श्री मीना आचार्य	कार्यपालिका सदस्य		
१७	श्री पूण्यवती रेग्मी	कार्यपालिका सदस्य		
१८	श्री केदारमाया राई	कार्यपालिका सदस्य		
१९	श्री तारा राई	कार्यपालिका सदस्य		
२०	श्री तीर्थमान कामी	कार्यपालिका सदस्य		
२१	श्री तेजमान वि.क.	कार्यपालिका सदस्य		
२२	श्री रमन भट्टराई	ने.क.पा.		
२३		नेपाली कांग्रेस		

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
२४	[illegible] थापा	~~संघीय~~ समाजवादी फोरम पार्टी नेपाल	बे.न.पा.३	
२५	[illegible] शर्मा	रा.प्र.पा.	बे.न.पा. ९	
२६		नयाँ शक्ति पार्टी		
२७		ने.क.पा. १९४९		
२८		केयर नेपाल		
२९	[illegible]	प्रयास हेल्भेटास नेपाल	Kathmandu	
३०	केदार राना मगर	यूएनएफपिए	[illegible]	
३१	हिमालय [illegible]	एन.एल.आर. ~~ओरेक~~ नेपाल	का.म.न.पा. [illegible]	
३२		सामुदायिक आत्मनिर्भर केन्द्र		
३३	नवराज [illegible]	राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ	काठमाडौं	
३४	राम थापा	प्रयास/हेल्भेटास	उदयपुर, गाईघाट	
३५	विमला थापा	रोजगार सेवा केन्द्र (बेनपा)		
३६	रञ्जिता पोखरेल	[illegible] फत्तेपुर		
३७	उदय प्र. अधिकारी	नगर सल्लाहकार	बेनपा.४	
३८	[illegible]	" "	" "	
३९	[illegible]	वडा सदस्य	बे.न. ४	
४०	मिरा राई	उद्यम विकास अधिकृत बे.न.पा.	बे.न.पा.६	
४१	सिता राई	[illegible] अध्यक्ष बे.न.पा.	बे.न.पा.४	
४२	डा. रामचन्द्र लामिछाने	इस्टर्न रिसर्च इन्स्टिच्युट [illegible]	काठमाडौं	
४३	पुष्प राज चतुर्वेदी	नगर सल्लाहकार	बेलका ३	
४४	[illegible] पोखरेल	नगर सल्लाहकार	बेलका-२	
४५	परशुराम अधिकारी	उद्योग वाणिज्य संघ	बेलका ९	
४६	[illegible]	[illegible]	बेलका -२	
४७	माधव राज भट्ट	NLR-Nepal-FL-I.	Biratnagar	
४८	[illegible]	FL-L, NLR Nepal	Biratnagar	
४९	सरोज नेपाली	राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ	विराटनगर	
५०	[illegible]	[illegible]		
५१	[illegible]	" [illegible]		

	सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
५२	५४	तिर्थ प्रसाद पराजुली	[illegible]	बे.न.पा.-४	
५३	५५	हेम अधिकारी	" अध्यक्ष	" " -४	
५४	५६	टंकनाथ [illegible]	जि.स्वा.अ. । संयोजक	बे.न.पा. स्वा. शाखा	
५५	५८	प्रदिप खत्री	इन्जिनियर	बे.न.पा.	
५६	५९	रजिया चौधरी	प्रशासकीय अधिकृत	बे.न.पा.-८	
५७	६०	सन्तोष पाण्डेल	डी.अ.	बे.न.पा.	
५८	६१	[illegible] कडुवाल	आर्थिक विकास	बे.न.पा.-३	
५९	६२	शरद निरौला	नगर सल्लाहकार	बे.न.पा.-२	
६०	६३	सावित्री पुरी	CSRC (P.O)	काठमाडौं	
६१	६४	श्याम कार्की	केयर नेपाल	काठमाडौं	
६२	६५	देवी थापा मगर	रा.यु.सं.नि. नेपाल	त्रि.न.पा.-११ गाईघाट	
६३	६६	[illegible] राई	जे.के.पी	बेलका ७	
६४	६७	जीवन राई	नै.प.का प्रतिनिधि	बेलका ८	
६५	६८	[illegible] पराजुली	लेखा अधिकृत	बे.न.पा. ९	
६६	६९	[illegible] कुमार चौलागाईं	पत्रकार [illegible]	पत्रकार [illegible]	
६७	७०	[illegible] राम राई	[illegible]	बेलका नगरपालिका	
६८	७१	गोकुल के.सी.	क.अ.	बेलका न.पा.	
६९	७२	तिलक ब. खड्का	का.अ.	" "	
७०	७३	पुष्पा पोखरेल	ई.डि.पी.	ग्रामीण विकास [illegible]	
७१		समिना थापा	नै.रे.सो.-कार्यक्रम अधिकृत उदयपुर	गाईघाट, चौदण्डे	
७२		हंशराज जोशी	केयर नेपाल काठमाडौं	काठमाडौं	
७३		[illegible] राई	शिक्षा [illegible]		
७४		पुरुषोत्तम अर्याल	बहुक्षेत्रीय पोषण योजना	गोरखा न.पा. [illegible]	
७५		बुद्धिनाथ तिमिल्सिना	इन्जिनियर (कृषि)	बे.न.पा.	
७६		[illegible] बस्नेत	सल्लाहकार	बेलका	
७७		भुवन कुमार राई	-	बेलका-९, रामपुर	
७८		[illegible]	पत्रकार	बेलका-३	
७९		[illegible]	पत्रकार	बेलका-९	

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
	रूपक बस्नेत	सवारी चालक	बे.न.पा.	
	उमेश कु. कडुवाल	स्टोर किपर	"	
	देवराज कोइराला	सवारी चालक	बे.न.पा.	

[illegible]लो पञ्चवर्षीय आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी ३ दिने वृहत कार्यशाला गोष्ठीको दोश्रो दिन [illegible] २०७६ बैशाख २६ गतेको उपस्थिति विवरण ।

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
१	श्री दुर्गा कुमार थापा	नगर प्रमुख (अध्यक्ष)	बे.न.पा.	
२	श्री राजकुमारी चौधरी	नगर उपप्रमुख	बेलका नगरपालिका	
३	श्री पुष्कर भट्टराई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	बेलका नगरपालिका	
३	श्री दिनेश्वर प्रसाद चौधरी	वडा अध्यक्ष १	"	
४	श्री मिश्रीलाल चौधरी	वडा अध्यक्ष २		
५	श्री भरत कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ३		
६	श्री दिपक दंगाल	वडा अध्यक्ष ४		
७	श्री गोविन्द कुमार खड्का	वडा अध्यक्ष ५		
८	श्री बसन्त कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ६		
९	श्री सुरेन्द्र राई	वडा अध्यक्ष ७		
१०	श्री जय कुमार राई	वडा अध्यक्ष ८		
११	श्री मोहन प्रसाद घिमिरे	वडा अध्यक्ष ९		
१२	श्री विचारी सार्की	कार्यपालिका सदस्य		
१३	श्री गीतादेवी निरौला	कार्यपालिका सदस्य		
१४	श्री मीना आचार्य	कार्यपालिका सदस्य		
१५	श्री पूण्यवती रेग्मी	कार्यपालिका सदस्य		
१६	श्री केदारमाया राई	कार्यपालिका सदस्य		
१७	श्री तारा राई	कार्यपालिका सदस्य		
१८	श्री तीर्थमान कामी	कार्यपालिका सदस्य		
१९	श्री तेजमान वि.क.	कार्यपालिका सदस्य		
२०	श्री रमन भट्टराई	ने.क.पा.		
२१		नेपाली कांग्रेस		
२२	टिकाराम थामी	संघीय समाजवादी फोरम पार्टि नेपाल	बे.न.पा.-३	
२३	टिकाराम शर्मा	रा.प्र.पा.	" "	
२४		नयाँ शक्ति पार्टी		
२५		ने.क.पा. १९४९		

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
२६.	हंशराज जोशी	केयर नेपाल	काठमाडौं	[illegible]
२७.	शिव कुमार श्रेष्ठ	प्रयास हेल्भेटास नेपाल	काठमाडौं	[illegible]
२८.		यूएनएफपिए		
२९.	नन्दलाल वाग्लेला	एन.एल.आर. नेपाल	नेपाल	[illegible]
३०.		सामुदायिक आत्मनिर्भर केन्द्र		
३१.	नवराज कार्की	राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ	काठमाडौं	[illegible]
३२.	दमन कुइँकेल		बे.न.पा.-३	Sanjul.
३३.	बुद्धिनाथ लिम्बु	इन्जिनियर	बे.न.पा.	[illegible]
३४.	विमला थापा	रोजगार संयोजक	बे.न.पा.	[illegible]
३५.	नारद निरौला	नगर सल्लाहकार	बेनपा-६	[illegible]
३६.	प्रकाश कार्की	सल्लाहकार	बेनपा-६	[illegible]
३७.	परशुराम अधिकारी	उद्योग वाणिज्य संघ	बे.नं.पा. ६	[illegible]
३८.	राजकुमार चौलागाईं	प्र. प्राविधिक	पशु शाखा	[illegible]
३९.	मिरा राई	उद्यम विकास अधिकृत	बे.न.पा.-६	[illegible]
४०.	रेणुका ग्याल्दीयाल	जे.सी.जे. सचिव	बे.न.पा. [illegible]	[illegible]
४१.	उदय प्रसाद अधिकारी	नगर सल्लाहकार	बेनपा-४	[illegible]
४२.	विन्दा लिम्बु	सू.प्र.अ	बे.न.पा.-२	[illegible]
४३.	~~[illegible]~~	~~[illegible]~~	~~बे.न.पा.-१~~	[illegible]
४४.	~~टिकाराम थामी~~	~~सामाजिक [illegible]~~	~~बे.न.पा.-२~~	[illegible]
४५.	रञ्जिता पाख्रेल	रेस्पेक फत्तेपुर	बे.न.पा.-३	[illegible]
४६.	टंक प्र. अधिकारी	नगर वडा स.[illegible]	बे.न.पा.-४	[illegible]
४७.	गिता निरौला	आ.को.पी.अ.	,, ३	[illegible]
४८.	[illegible]	बे.न.पा.		[illegible]
४९.	सावित्री पुरी	CSRC	काठमाडौं	[illegible]
५०.	सिता राई	न.मु.[illegible] अध्यक्ष	बे.न.पा.-४	[illegible]
५१.	[illegible]	नगर [illegible]	बे.न.पा.-४	[illegible]
५२.	श्याम कार्की	केयर नेपाल	काठमाडौं	[illegible]
५३.	युवराज कुमार राई	–	बेलका -५	[illegible]

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
५४.	सीमा थापा	ने.रे.सो, उदयपुर का.अ	उदयपुर, गाईघाट	Seema
५५.	विजय कु. राउत	पत्रकार	बेलका-३	[illegible]
५६.	भरत घिमिरे	प्रेस संयोजक	बेलका-६	[illegible]
५७.	रजिया चौधरी	प्रशासकीय अधिकृत	बेलका न.पा.	[illegible]
५८.	सरोज नेपाली	रा. भुमि महासंघ जिल्ला संयोजक	विराटनगर	[illegible]
५९.	लक्ष्मी शाक्य	संयोजक/NLR Nepal	विराटनगर	[illegible]
६०.	जगदिश पराजुली	लेखा अधिकृत बे.न.पा.	बेनपा ६.	[illegible]
६१.	पुष्प राज सुवेदी	सल्लाहकार	बेनपा ३	[illegible]
६२.	यशोधरा पोखरेल	सल्लाहकार	बेनपा २	[illegible]
६३.	माधवराज भट्ट	एन.एल.आर.-फि.को.	विराटनगर	[illegible]
६४.	प्रदिप खत्री	इन्जिनियर	बेलका	[illegible]
६५.	देवि व. थापा मगर	का.वि., रा.कृ.स.म.	बेलका-	[illegible]
६६.	प्रा. रामचन्द्र [illegible]	ERIPS	Ktm	[illegible]
६७.	गोकुल के.सी.	बेलका न.पा. कर्मचारी	बेलका ५	Gokul
६८.	तिलक ब. खड्का	बेलका न.पा. नगर प्रहरी	,, ५	[illegible]
६९.	राम थापा	प्रयास/हेल्भेटास	गाईघाट, उपा	[illegible]
७०.	नरनाथ रेग्मी	कृषि शाखा		[illegible]
७१.	लोकेन्द्र कु. रावल	समृद्धि आयोजना [illegible]		[illegible]
७२.	[illegible]	...		[illegible]
७३.	गंगा बहादुर [illegible]			[illegible]
७४.	जीवन [illegible]	N.R.R. [illegible]	बेलका ८	[illegible]
७५.	पुरुषोत्तम अर्याल	केन्द्रीय पोषण योजना	गोरखा न.पा.-[illegible]	[illegible]
७६.	केदार राना	UNFPA, DO	उदयपुर	[illegible]
७७.	दिपक कार्की	सवारी चालक	बे.न.पा.	[illegible]
७८.	उमेश कुइँकेल	रेडियो [illegible]	,,	[illegible]
७९.	[illegible]	[illegible]	बे.न.पा.	[illegible]
८०.	देवराज कोइराला	सवारी चालक	बे.न.पा.	[illegible]

पहिलो पञ्चवर्षीय आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी ३ दिने वृहत कार्यशाला गोष्ठीको तेश्रो दिन मिति २०७६ वैशाख २७ गतेको उपस्थिति विवरण ।

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
१	श्री दुर्गा कुमार थापा	नगर प्रमुख (अध्यक्ष)	बे.न.पा.	
२	श्री राजकुमारी चौधरी	नगर उपप्रमुख	बेलका नगरपालिका	
३	श्री पुष्कर भट्टराई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	बेलका नगरपालिका	
३	श्री दिनेश्वर प्रसाद चौधरी	वडा अध्यक्ष १		
४	श्री मिश्रीलाल चौधरी	वडा अध्यक्ष २		
५	श्री भरत कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ३		
६	श्री दिपक दंगाल	वडा अध्यक्ष ४		
७	श्री गोविन्द कुमार खड्का	वडा अध्यक्ष ५		
८	श्री बसन्त कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ६		
९	श्री सुरेन्द्र राई	वडा अध्यक्ष ७		
१०	श्री जय कुमार राई	वडा अध्यक्ष ८		
११	श्री मोहन प्रसाद घिमिरे	वडा अध्यक्ष ९		
१२	श्री विचारी सार्की	कार्यपालिका सदस्य		
१३	श्री गीतादेवी निरौला	कार्यपालिका सदस्य		
१४	श्री मीना आचार्य	कार्यपालिका सदस्य		
१५	श्री पुण्यवती रेग्मी	कार्यपालिका सदस्य		
१६	श्री केदारमाया राई	कार्यपालिका सदस्य		
१७	श्री तारा राई	कार्यपालिका सदस्य		
१८	श्री तीर्थमान कामी	कार्यपालिका सदस्य		
१९	श्री तेजमान वि.क.	कार्यपालिका सदस्य		
२०	श्री रमन भट्टराई	ने.क.पा.		
२१		नेपाली कांग्रेस		
२२	टिकाराम थापा	संघीय समाजवादी फोरम	वे.न.पा.३	
	टिकाराम शर्मा	रा.प्र.पा.	बे.न.पा ६	
		नयाँ शक्ति पार्टी		
		ने.क.पा. १९४९		
		केयर नेपाल		

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
		प्रयास हेल्भेटास नेपाल		
	केदार राना मगर	यूएनएफपिए	उदयपुर	
	तदलाल वाम्तोला	एन.एल.आर. [redacted] नेपाल निर्देशक	विराटनगर	
		सामुदायिक आत्मनिर्भर केन्द्र		
	नवराज वस्नेत	राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ	ओखलढुंगा	
	देवि का थापामगर	,,	बेलका न.पा.	
	यशोधरा पोखरेल	नगर सल्लाहकार	बेलका-२	
	प्रदिप खत्री	इन्जिनियर	बे.न.पा.	
	पुष्पराज भट्टराई	नगर सल्लाहकार	बे.न.पा ३	
	जगदीश पराजुली	लेखा अधिकृत बे.न.पा.	बे.न.पा ६	
	गंगा सरेरिया		बे.न.पा.(८)	
	भरत भिमे	प्रेस संयोजक	बे.न.पा ५	
	सीमा थापा	ने.रे.सो उदयपुर-कार्यक्रम अधिकृत	गाईघाट	
	टेकनाथ खतिवडा	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	बे.न.पा. (ओखले)	
	माधव राज भट्ट	एन.एल.आर नेपाल प्रो.को.	विराटनगर	
	हिरा कुमार पराजुली	नागरिक सचेतना केन्द्र	बे.न.पा.-४	
	राम थापा	कृषि संयोजक/प्रयास हेल्भेटास	गाईघाट	
	नगर निरौला	नगर सल्लाहकार	बे.न.पा	
	बुद्धिनाथ तिम्सिना	इन्जिनियर (कृषि)	बे.न.पा.	
	विमला थापा	रोजगार संयोजक	बे.न.पा	
	भिम राई	उ.वि.को. बेलका नपा	बे.न.पा ६	
	लोकेन्द्र कु. राउत	कार्यक्रम संयोजक	सगुनि इटहरी	
	राजन कुमार चौलागाई	पशु प्राविधिक	पशु कार्यालय	
	नर नाथ रेग्मी	कृषि शाखा	बेलका न.पा.	
	उदय प्रसाद कार्की	नगर सल्लाहकार	बे.न.पा ४	
	केदार राना मगर			
	पुरुषोत्तम अर्याल	वडले रिस योजना संयोजक	इटहरी न.पा. ८	
	राधिका चौधरी	प्रशासकीय अधिकृत	बेलका न.पा	
	सहेन्द्र नेपाल	फिल्ड संयोजक रा. कृषक महासंघ	विराटनगर	

१५९

सि.नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर
	टंक अधिकारी	नगर बाल सं.स.अध्यक्ष	बेलका न.पा.-४	(हस्ताक्षर)
	सिता राई	नगर खेलकुद अध्यक्ष	बेलका - ४	(हस्ताक्षर)
	सुमर राई	स्रोत व्यक्ति (शिक्षा शाखा)	बेलका न.पा. –	(हस्ताक्षर)
	लाभी शाक्य	संयोजक/NCR Nepal	विराटनगर	(हस्ताक्षर)
	राम चन्द्र लामिछाने	ERIPS/CEO	Kathmandu	(हस्ताक्षर)
	रञ्जिता पौडेल	रेसपेक (सुपरभाइजर)	फत्तेपुर (सप्तरी)	(हस्ताक्षर)
	विन्दा तामाङ	स्वा.प्र.अ. न.पा.का.	बेलका -४	(हस्ताक्षर)
	सावित्री पुरी	CSRC (PO)	काठमाडौं	(हस्ताक्षर)
	सन्तोष पौडेल			
	जीवन राई	N.L.R. Nepal	बेलका -८	(हस्ताक्षर)
	गोकुल के.सी.	बे.न.पा. कर्मचारी	बेलका न.पा.६	(हस्ताक्षर)
	तिलक ब. खड्का	नगर प्रहरी	,, ,, ६	(हस्ताक्षर)
	विजय राउत	पत्रकार	,, - ३	(हस्ताक्षर)
	कमल कुँवाल	स्थानीय प्रतिनिधि	बे.न.पा. -३	(हस्ताक्षर)
	गणेश बस्नेत	बे.न.पा.-९ सल्लाहकार	- बे.९	(हस्ताक्षर)
	दिपक बस्नेत	सवारी चालक	बे.न.पा.	(हस्ताक्षर)
	उमेश कुवर	स्टोर किपर	,,	(हस्ताक्षर)
	नुनि राम राई	स्वास्थ्य सचिव	बे.न.पा. ६	(हस्ताक्षर)
	देवराज ओझा	सवारी चालक	बे.न.पा.	(हस्ताक्षर)

बेलका नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री दुर्गा कुमार थापाको अध्यक्षतामा र प्रदेश नं. १ का सामाजिक विकास मन्त्री माननीय जीवन घिमिरे ज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा बेलका नगरपालिकाको पहिलो पञ्चवर्षीय आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी ३ दिने वृहत कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गरियो । मिति २०७६/०१/२५, ०१/२६ र ०१/२७ गते सञ्चालन भएको उक्त कार्यक्रमको उपस्थिति विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

सि. नं.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर २०७६/०१/२५	हस्ताक्षर २०७६/०१/२६	हस्ताक्षर २०७६/०१/२७
१	श्री दुर्गा कुमार थापा	नगर प्रमुख (अध्यक्ष)	बे.न.पा.	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
२	श्री जीवन घिमिरे	सामाजिक विकास मन्त्री	प्रदेश नं. १ सामाजिक विकास मन्त्रालय			
३	श्री राजकुमारी चौधरी	नगर उपप्रमुख	बेलका नगरपालिका	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
३	श्री बिमला दाहाल घिमिरे	समाजसेवी				
४	श्री पुष्कर भट्टराई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	बेलका नगरपालिका	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
५	श्री दिनेश्वर प्र.चौधरी	वडा अध्यक्ष १		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
६	श्री मिश्रीलाल चौधरी	वडा अध्यक्ष २	।।	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
७	श्री भरत कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ३		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
८	श्री दिपक दंगाल	वडा अध्यक्ष ४		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
९	श्री गोविन्द कु. खड्का	वडा अध्यक्ष ५		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१०	श्री बसन्त कुमार मगर	वडा अध्यक्ष ६		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
११	श्री सुरेन्द्र राई	वडा अध्यक्ष ७		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१२	श्री जय कुमार राई	वडा अध्यक्ष ८		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१३	श्री मोहन प्रसाद घिमिरे	वडा अध्यक्ष ९		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१४	श्री बिचारी सार्की	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१५	श्री गीतादेवी निरौला	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१६	श्री मीना आचार्य	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१७	श्री पुण्यवती रेग्मी	कार्यपालिका सदस्य				
१८	श्री केदारमाया राई	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
१९	श्री तारा राई	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
२०	श्री तीर्थमान कामी	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
२१	श्री तेजमान वि.क.	कार्यपालिका सदस्य		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
२२	श्री रमन भट्टराई	ने.क.पा.		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
		नेपाली कांग्रेस		(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)	(हस्ताक्षर)
	टिकाराम थापा	संघीय समाजवादी फोरम पार्टी नेपाल				

सि.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर		
	किरान अमे	रा.प्र.पा.	बेलं.पा	९.		
		नयाँ शक्ति पार्टी				
		ने.क.पा. १९४९				
		केयर नेपाल				
		प्रयास हेल्भेटास नेपाल				
	कृष्ण राना मगर	यूएनएफपिए	उदयपुर			
	नन्दलाल वाल्तोला	एन.एल.आर. [redacted] नेपाल	विराटनगर			
		सामुदायिक आत्मनिर्भर केन्द्र				
	[illegible]	राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ	काठमाडौं			
	देवी थापा मगर	,,	बेलका नपा			
	यशोधरा पोखरेल		बेलका-२			
	प्रदिप खत्री	इन्जिनियर	बे.न.पा.२			
	पुष्पराज [illegible]	नगर सल्लाहकार	बेलका-३			
	भगवती पराजुली	लेखा अधिकृत	बनपा			
	[illegible]	बेलका १८				
	[illegible]	[illegible]	बेनपा			
	सीमा थापा	ने.रे.सो. उदयपुर का.स.	गाईघाट			
	[illegible]	[illegible]	बे.न.पा			
	अभय राज भट्ट	[illegible]	विराटनगर			
	[illegible]	[illegible]	बे.न.पा.४			
	राम थापा	कृषि संयोजक/प्रमुख	[illegible], गाईघाट			
	शारदा तिरौला	नगर सल्लाहकार	बेनपा			
	विमला थापा	रोजगार संयोजक	बेलका नपा			
	[illegible]	इन्जिनियर	बे.न.पा.			
	हिरा राई	उ.नि.का. बे.नपा	बे.न.पा.३			
	[illegible]	करिडोर संयोजक	[illegible] आयोजना			
	[illegible]	पत्रकार	[illegible]			

सि.	सहभागीको नामथर	पद/संस्था	ठेगाना	हस्ताक्षर		
	नर नाथ रेग्मी	कृषि शाखा	बेलका न.पा.			
	पुरुष प्रसाद [illegible]	प्र. सल्लाहकार	बे.न.पा.४			
	पुरुषोत्तम घिमिरे	[illegible]	गोरखा			
	[illegible] चौधरी	प्र. अधिकृत	बेलका न.पा.			
	सन्तोष नेपाली	[illegible]	विराटनगर			
	टंक अधिकारी	नगर वडा अध्यक्ष	बेलका-४			
	[illegible] राई	[illegible] अध्यक्ष	बेलका-४			
	सागर राई	स्रोत व्यक्ति	बे.न.पा.			
	[illegible]	संयोजक	NLR Nepal			
	राम चन्द्र [illegible]	CEO/ERIPS	Kathmandu			
	[illegible]	[illegible]	बे.न.पा.१			
	[illegible] तामाङ	[illegible]	बेलका-४			
	शान्ति पुरी	CSRC (PO)	काठमाडौं			
	सन्तोष पौडेल					
	जीवन राई	NLR [illegible]	बेलका-८			
	गोकुल के.सी.	बे.नपा कर्मचारी	बेलका नपा			
	तिलक [illegible]	नगर प्रहरी	,, ,, ३			
	[illegible]	पत्रकार	,, ३			
	[illegible]	स्थानीय [illegible]	बे.न.पा.३			
	[illegible]	सल्लाहकार	बे.न.पा.१			
	दिपक [illegible]	सवारी चालक	बे.न.पा.			
	उमा [illegible]	[illegible]	,,			
	[illegible]	नि.प्र.प्र. सचिव	बे.न.पा.६			

अनुसूची ३ : योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा योगदान गर्ने विषयमा सरोकारवालाहरूको प्रतिबद्धता विवरण

आगामी दिनको सम्भावनाको खोजी गर्ने, आफ्नो कार्यक्षेत्रमा सञ्चालन गरिने योजना पारदर्शी, सुशासनयुक्त हुनेछ। सकारात्मक सोचबाट कार्य थालनी गरी सबैलाई सकारात्मक सोच्ने वातावरण तयार गर्ने। सृष्टिमा दृष्टि मतभेद हुन्छ। त्यसलाई विचार गर्ने। योजना कार्यान्वयनका लागि समूह, वडा र नगरमा भरपुर सहयोग गर्ने। (रञ्जिता पोखरेल, ९८४१८७५९३५ Ranjiranji@gmail.com)

आवाधिक योजनाका लागि टोल विकास, वडाभरको योजना सङ्कलन भएपछि छलफल गरेर दीर्घकालीन योजना बनाउने। (तीर्थ गहतराज, ९८०५९३१०६३)

आफ्नो कार्यक्रमअन्तर्गत सबै ठाउँमा पुग्ने। वडामा भएको प्रत्येक टोल सुधार समितिमा पञ्चवर्षीय योजनासम्बन्धी छलफल गर्ने। आगामी दिनमा गरिने क्रियाकलाप सम्बन्धमा उत्साहित गरिने। वडामा भएका कार्यलाई सबै नागरिकसमक्ष पेश गर्ने, योजना तथा वडा नगरप्रति सकारात्मक सोचमा परिर्वतन गर्ने। (दिनेश्वर प्र. चौधरी, बे.न.पा. वडा १, वडा अध्यक्ष, ९८५२८३५१९०, ९८०६३१४०२६)

प्रविधिमैत्री कृषि र व्यावसायिक अवलम्वन गर्ने। जनताको आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने। प्राकृतिक स्रोतसाधन परिचालन/व्यवस्थापन गर्ने, वातावरणमैत्री भौतिक पूर्वाधार र सडक निर्माण गर्ने, फोहोर मैला व्यवस्थापन र स्वच्छ सफा बेलका निर्माण गर्ने। (वसन्त कु. मगर, बेलखा ६, वडा अध्यक्ष, ९८५२८२९००६)

सबै सरोकारवाला व्यक्ति तथा निकायलाई आवधिक योजना निर्माणका गतिविधिको महत्व छ। यस विषयमा नियमित फलोअप गर्ने। तोकिएका समितिलाई सहयोग गर्ने। आवधिक योजनामा राख्न सम्झिएका विषय नोट गरी सम्झाउने/लेख्ने। आवधिक योजनालाई वार्षिक बजेटमा कसरी एकरूपता कायम गर्ने ? (पुष्कर भट्टराई, ९८५२८३५४७६)

कार्यक्रम सहयोग एकाइको बैठक बसाउने। निर्देशक समिति र विषयगत समितिको बैठक बसाउने। विषयगत विशेषज्ञ र सहजकर्तासँग समन्वय गर्ने। आवधिक योजना तयार गरी सार्वजनिक गरेर चौथो नगर सभाबाट पास गराउने। बजेट (आवधिक योजना तयारी गर्ने) व्यवस्थापन गर्ने। (दुर्गाकुमार थापा (स्वस्ति), नगर प्रमुख)

समय व्यवस्थापन, स्वअध्ययन, कार्ययोजना (प्रत्येक दिनको), कार्यसमीक्षा, लगाव (निरन्तर) (इ. बुद्धिनाथ तिम्सिना, कृषि इन्जिनियर, बे.न.पा, ९८४३०१९२९५, email-buddhinathtimsina@gmail.com)

म आएका समस्यालाई सकारात्मक सोचका आधारमा लागु गर्नेछु। म समयको पालना पूर्णरूपमा गर्नेछु। हरेक क्रियाकलाप सुरु गर्नुअघि व्यक्तिगत योजना बनाएर काम गर्नेछु। अरू कुनै व्यक्ति, समाजलाई हेर्ने दृष्टिकोण परिवर्तन गर्नेछु। हरेक घरधुरी तथा किसानलाई आर्थिक क्रियाकलापमा समावेश गर्ने व्यावसायिक योजना बनाउन सहयोग गर्नेछु। (लोकेन्द्र रावल, समृद्धि आयोजना), ९८४८३८१४७८, rerp.lokendracc@gmail.com)

समन्वयकारी भूमिका, सकारात्मक सोचको विकास, जिम्मेवारी बोध, नगरको भूगोलअनुसारको कार्य, समयअनुसारको परिवर्तन। (शरनकुमार चौलागाईँ, पशु प्राविधिक, ९८११७५३६७८, saranchaulagai@gamil.com)

बेरोजगार व्यक्तिको पहिचान गर्ने/गराउने, बेरोजगारहरू साँच्चिकै बेरोजगार हुन् भन्ने प्रमाणका लागि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराउन, बेरोजगारहरूलाई रोजगारी प्रदान गर्नका लागि सरोकारवालाहरूको पहिचान (सम्पर्क समन्वयमार्फत), कृषि, उद्योग, भौतिक पूर्वाधार र पर्यटनमा विशेष रोजगार सिर्जना हुने भएकाले उहाँहरूसँग समन्वय, सहकार्य र आवश्यक सहयोग गर्ने। ९विमला थापा, रोजगार संयोजक, ९८४९८८८५६६०

उत्पादनमा नयाँ प्रविधिको प्रयोग, योजना छनोटमा पैरवी गर्ने, विभिन्न सरोकारवालासँग सम्बन्ध विस्तार, क्षमताअनुसारको योजना निर्माण गर्ने, कार्यान्वयनमा सरसल्लाह लिने/दिने। ९नारद निरौला, ९८१९९७२२३७०

आवधिक योजनाले निर्देश गरेको योजनाबारे वडा/टोलमा छलफल गर्ने, यो योजनाले तयार गरेअनुसारको फर्म तयार गरी आगामी वर्षको बजेट बनाउने, एक वडा एक उद्यम नीतिलाई अगाडि बढाइ आर्थिक विकासको माध्यमबाट वडा समृद्ध बनाउने, स्थानीय स्रोतअनुसारको आन्तरिक राजस्व सङ्कलन गर्न समुदायलाई उत्प्रेरित गर्ने, समावेशी, विपद् जस्ता कार्यक्रम अगाडि बढाइ काम गर्ने। यो योजना तयार गर्न चाहिने सम्पूर्ण समय दिने।

आवधिक योजना तयार गर्न प्रतिबद्ध रहेको। ९मोहनप्रसाद घिमिरे, वडाध्यक्ष ९, बे.न.पा., ९८५२८२९००९०

आवधिक योजनाले निर्देश गरेबमोजिम कार्यक्रमका क्षेत्रसँग समन्वय बढाइने। सहकार्य, साझेदारी, सार्वजनिकीकरण सहभागिता फलोअप। (केदार राना, ranamagar@winfpa.org)

महिला सशक्तीकरणका लागि पत्रकारिता प्रवर्द्धन गर्ने, सुरक्षा आवासको सञ्चालन/व्यवस्थापन, महिला स्वास्थ्य परामर्श सेवा, अति गरिब विपन्न पीडितका लागि उद्यम व्यवसाय प्रोत्साहन, आर्थिक, महिलामैत्री कानुन निर्माण गर्ने। (उपप्रमुख राजकुमारी चौधरी, ९८५२८२९०१८)

वडाको प्रोफाइल तयारीका लागि सर्वप्रथम बैठक राख्ने, वडामा भएका आफूले गर्ने कामका लागि वडा समितिको बैठक बसाल्ने, लक्षित वर्गका सबैखाले योजनालाई मैत्रीपूर्ण गराउने, टोल विकासबाट ल्याइएका योजनालाई वडामा बृहत्‌रूपमा छलफल गराउने। विपन्न वर्गदेखि लिएर धनी वर्ग सम्मलाई समेटी योजना बनाउने। (भरतदर्लामी मगर, ९८१६७३०४७१, वडा नं. ३)

बालमैत्री व्यवधान, महिलामैत्री व्यवधान, आवश्यक परेमा आफ्नो योगदान दिने, समयको ख्याल, तुलनात्मक लाभको पहिचान। (tirthaparajuli3@gmail.com)

कुनै पनि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपूर्व situation analysis गरेर काम गर्छु। Time Frame लाई सधैँ ायाियध गर्छु। आफ्नो स्वक्षमता अध्ययन गरेर कार्य प्रारम्भ गर्छु। विकासको केन्द्रमा पछाडि परेका वर्गको हितमा रहेर काम गर्छु। दिनको ३ घण्टा (एक हप्ता) सम्म programmes को compilation काम गर्छु। (Purusottam Aryal, District Coordinator, 9841669653, pagorkha@yahoo.com)

Negative धेरै बोलाउने भन्दा पनि Positive way बाट काम गर्ने प्रयास गर्ने। सम्भावना आफूमै खोज्ने र कार्य गर्छु। Time frame लाई पालना गर्छु। बनेका Indicator पुनः नियालेर हेर्छु। Planning को Follow up, Implementation मा साझेदारी। (Sabitri Puri, CSRC 9860057697/ sabitri@csrcnepal.org)

वडास्तरीय प्रोफाइल तयार गर्ने, आवधिक योजना तयार भएपछि वडास्तरीय छलफल गरी समीक्षा गर्ने, आवधिक योजनाअनुसार वडासम्मको योजना अगाडि बढाउने, पर्यटन क्षेत्रलाई विशेष जोड दिइ आर्थिक आम्दानी गरी नगरलाई आर्थिकरूपमा सवल वनाई आवधिक योजनामा सहयोग गर्ने। (सुरेन्द्र राई)

संस्थागत एवं व्यक्तिगत योजना निर्माण गर्दा सकारात्मक सोचबाट गर्छु। जे बोल्छु त्यही गर्छु। गर्न नसक्ने कुरा बोल्दिन। बेलकाको आवधिक योजना तर्जुमामा आवश्यक सल्लाह सुझाव दिन्छु। आवधिक योजना कार्यान्वयनमा टेवा पुऱ्याउन साझेदारवालाहरू भित्र्याउन सहयोग गर्छु। यो मोडेललाई अन्यत्र पनि प्रचारप्रसार गर्छु। (नवराज बस्नेत, कृषक समूह महासङ्घ, नेपाल, ९८४१०४०९६०)

शिक्षा नीति र क्रियाकलाप गुणस्तरीय हुनुपर्ने, नगरपालिकामा भएका क्रियाकलाप र योजना जनताको महत्वमा पुग्नेगरी सूचना प्रवाह गर्ने, बालबालिकाका लागि नीति र लगानी पर्याप्त गर्ने, स्वास्थ्य र स्वच्छतामा लगानी गर्ने, नगरपालिकामा पूर्वाधार र कृषिमा लगानी गर्ने। (टङ्क अधिकारी, सामाजिक शाखा)

जनसहभागितामा प्रतिबद्ध रहने, व्यापार/व्यवसायका योजना बनाउने, आम्दानी/खर्चको लेखाजोखा राख्ने, नगरपालिकाको ५ वर्षे योजनामा सहभागी हुने र अरूलाई हुन उत्प्रेरणा जगाउने, विधिको शासनलाई जोड दिने। (उदयप्रसाद अधिकारी, नगर सल्लाहकार)

पछिल्लो पञ्चवर्षीय योजना आवधिक नगर विकास योजनालाई कार्यान्वयनतर्फ लान्छु। बेलका नगरपालिका निर्माणमा सहयोगी हुनेछु। बेलकाको हरेक क्रियाकलापलाई आमसञ्चारको भूमिकाबाट सम्प्रेषण गर्छु। बेलका नगरपालिकालाई समूह बेलका नगर बनाउन हरेक स्थानमा पहल गर्छु। बेलका नगरपालिकामा २ खाले शिक्षालाई १ खाले शिक्षा पद्धति अगाडि बढाउन मद्दत गर्नेछु। (भरत घिमिरे, ९८४२३१५४४६, bharatghimire22@gmail.com)

शिक्षाको योजनालाई ५ वर्षे अवधिमा लक्ष्यमा पुऱ्याउने, सबै विद्यालयमा योजना अनुसारको कार्य अगाडि बढाउने, योजना तर्जुमा अनुसार अगाडि बढेको छ/छैन अनुगमन गर्ने, विद्यार्थी टिकाउ दर बढाउन अभिभावक वर्गसम्म पुग्ने, लैङ्गिक यौनजन्य कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने। (सागर राई)

IT friendly Belaka नगरपालिका बनाउने, नगरपालिकामा सूचनाको हकसम्बन्धी जानकारी गराउने। (Binda Tamang, 9842412046, ito.belakamun@gmail.com)

अनुसूची ४ : आवधिक योजनाका आधारमा वार्षिक कार्यक्रम निर्धारण गर्ने फारमहरूको नमुना

वार्षिक विकास कार्यक्रम, आयोजनाको प्राथमिकताकरण निर्धारण फारम

आ. व. २०७५।२०

क्र. स.	कार्यक्रम र आयोजनाको नाम	गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने (२० अङ्क)	उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने (१५ अङ्क)	आम्दानी र रोजगार बढ्ने (१५ अङ्क)	लागत सहभागिता जुट्ने (१५ अङ्क)	स्थानीय स्रोत साधन र सिपको प्रयोग (१० अङ्क)	समावेशी विकासमा योगदान (१० अङ्क)	दिगो विकास र वातावरणीय संरक्षण (१० अङ्क)	स्थानीय भाषिक, सांस्कृतिक विकास (५ अङ्क)	कुल प्राप्ताङ्क	प्राथमिकता करण

वार्षिक विकास कार्यक्रम र बजेट

आ. व. २०।२०

सङ्केत नं. वा विषयगत शीर्षक : ....

क्र. स.	**कार्यक्रम र आयोजनाको नाम**	**एकाइ**	**लक्ष्य**	**विनियोजन रु.**	**स्रोत**					
					आन्तरिक	अन्तरसरकारी वित्तिय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		

कार्यक्रम, चालु तथा पुँजीगततर्फ जम्मा आय र व्यय अनुमान

आ. व. २०७६।२०७७ (२०८०।२०८१)

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
कुल आय		६३७७७७३४०	७०१५५५०७४	७७१७१०५८१.४	८४८८८१६३९.५४	९३३७६९८०३.४९	३८९३६९४४३८
कुल व्यय		६४१५२५८००	७०५९१४१६०	७७३२३२८६७	८५०७०९३९७	९३५३९१२२८.४३	३९०६७७३४५२
बजेट बचत वा न्यून		-३७४८४६०	-४३५९०८६	-१५२२२८५.६	-१८२७७५७	-१६२१४२४.९४	-१३०७९०१३.९

कार्यक्रम, चालु तथा पूँजीगततर्फ जम्मा व्यय अनुमान

आ. व. २०७६।२०७७ (**२०८०**।२०८१

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा
कुल खर्च		६४१५२५८००	७०५९१४१६०	७७३२३२८६७	८५०७०९३९६.९	९३५३९१२२८.४	३९०६७७३४५२
चालु खर्च		८२५०००००	९२०४७०००	१०२८१५१००	११४९७९६९०	१२८७४४३५५	५२१०८६१४५
पुंजीगत खर्च		६४९२३८००	७०३५४९६०	७२५५४३४७	७८०७९९४४.९	८३२३२१३५.२३	३६९१४५१८७.१
कार्यक्रम खर्च		४९४१०२०००	५४३५१२२००	५९७८६३४२०	६५७६४९७६२	७२३४१४७३८.२	३०१६५४२१२०

चालु तथा पुँजीगततर्फ व्यय अनुमान

आ. व. २०७६।२०७७ (**२०८०**।२०८१)

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
चालु खर्च		८२५०००००	९२०४७०००	१०२८१५१००	११४९७९६९०	१२८७४४३५५	५२१०८६१४५
पारिश्रमिक र सुविधा		२८६७००००	३२८३४०००	३७६८०८००	४३३३१९६०	४९९३१८५२	१९२४४८६१२
पारिश्रमिक र सुविधा		१५१२००००	१७९६४०००	२१३५८८००	२५४१२७६०	३०२५५७३२	११०१११२९२
नगदमा दिइने पारिश्रमिक र सुविधा		१३३२००००	१५९८४०००	१९१८०८००	२३०१६९६०	२७६२०३५२	९९१२२११२
जिन्सी वा जिन्सीबापत कर्मचारीलाई दिइने पारिश्रमिक र सुविधा		१८००००००	१९८००००	२१७८०००	२३९५८००	२६३५३८०	१०९८९१८०
पोशाक		७००००००	७७००००	८४७०००	९३१७००	१०२४८७०	४२७३५७०
खाद्यान्न							०
औषधि उपचार खर्च		११००००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	१६१०५१०	६७१५६१०
कर्मचारी भत्ता		३४५००००	३७६००००	४१०१०००	४४७६१००	४८८८७१०	२०६७५८१०
स्थानीय भत्ता		०	०	०	०	०	०
महँगी भत्ता		३५००००	३५००००	३५००००	३५००००	३५००००	१७५००००
फिल्ड भत्ता		०	०	०	०	०	०
कर्मचारीको बैठक भत्ता		५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	३०५२५५०
कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार		२५०००००	२७५००००	३०२५०००	३३२७५००	३६६०२५०	१५२६२७५०
अन्य भत्ता		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
पदाधिकारी भत्ता तथा अन्य सुविधा		१०१०००००	११११००००	१२२२१०००	१३४४३१००	१४७८७४१०	६१६६१५१०
पदाधिकारी बैठक भत्ता		१५०००००	१६५००००	१८१५०००	१९९६५००	२१९६१५०	९१५७६५०
पदाधिकारी अन्य सुविधा		८५०००००	९३५००००	१०२८५०००	११३१३५००	१२४४४८५०	५१८९३३५०
पदाधिकारी अन्य भत्ता		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
Operational cost		५३८३००००	५९२१३०००	६५१३४३००	७१६४७७३०	७८८१२५०३	३२८६३७५३३
पुंजीगत खर्च		६४९२३८००	७०३५४९६०	७२५५४३४७	७८०७९९४४.९	८३२३२१३५.२३	३६९१४५१८७.१
भवन खरिद							०
भवन निर्माण		३३६५५०००	३३६५५०००	३३००००००	३३००००००	३३००००००	१६६३१००००
निर्मित भवनको संरचनागत सुधार खर्च		५०००००	६०००००	७२००००	८६४०००	१०३६८००	३७२०८००
फर्निचर तथा फिक्चर्स		१८४६८००	२२१६१६०	२६५९३९२	३१९१२७०.४	३८२९५२४.४८	१३७४३१४६.८८
सवारी साधन तथा मेसिनरी औजार		६६९६०००	७४३५२००	७३२२२४०	८३८६६८८	९६६४०२५.६	३९५०४१५३.६
सवारी साधन		३००००००	३००००००	२००००००	२००००००	२००००००	१२००००००
मेसिनरी तथा औजार		३६९६०००	४४३५२००	५३२२२४०	६३८६६८८	७६६४०२५.६	२७५०४१५३.६
अन्य पुंजीगत खर्च		४७८५०००	५२६३५००	५७८९८५०	६३६८८३५	७००५७१८.५	२९२१२९०३.५
पशुधन तथा वागवानी विकास खर्च		३१३५०००	३४४८५००	३७९३३५०	४१७२६८५	४५८९९५३.५	१९१३९४८८.५
कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरिद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पत्ति प्राप्ति खर्च		१६५००००	१८१५०००	१९९६५००	२१९६१५०	२४१५७६५	१००७३४१५
सार्वजनिक निर्माण		१७४४१०००	२११८५१००	२३०६२८६५	२६२६९१५१.५	२८६९६०६६.६५	११६६५४१८३.२
सडक तथा पुल निर्माण		१७४४१०००	१९१८५१००	२२०६२८६५	२४२६९१५१.५	२६६९६०६६.६५	१०९६५४१८३.२
रेलमार्ग तथा हवाई मैदान निर्माण		०	२००००००	१००००००	२००००००	२००००००	७००००००

कार्यक्रमतर्फको व्यय अनुमान

आ. व. २०७६।२०७७ (२०८०।२०८१)

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
जम्मा कार्यक्रम खर्च		४९४१०२०००	५४३५१२२००	५९७८६३४२०	६५७६४९७६२	७२३४१४७३८.२	३०१६५४२१२०
आर्थिक विकास		१८४०७००००	२०२४७७०००	२२२७२४७००	२४४९९७१७०	२६९४९६८८७	११२३७६५७५७

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
कृषि विकास		१८४०७०००	२०२४७७००	२२२७२४७०	२४४९९७१७	२६९४९६८८.७	११२३७६५७५.७
पशुपन्छी विकास		२७६१०५००	३०३७१५५०	३३४०८७०५	३६७४९५७५.५	४०४२४५३३.०५	१६८५६४८६३.६
खाद्य सुरक्षा तथा पोषणं		९२०३५००	१०१२३८५०	१११३६२३५	१२२४९८५८.५	१३४७४८४४.३५	५६१८८२८७.८५
सिँचाइ		२७६१०५००	३०३७१५५०	३३४०८७०५	३६७४९५७५.५	४०४२४५३३.०५	१६८५६४८६३.६
भुमि व्यवस्था		११०४४२००	१२१४८६२०	१३३६३४८२	१४६९९८३०.२	१६१६९८१३.२२	६७४२५९४५.४२
जलस्रोत		१४७२५६००	१६१९८१६०	१७८१७९७६	१९५९९७७३.६	२१५५९७५०.९६	८९९०१२६०.५६
वन तथा वनस्पति सम्पदा		९२०३५००	१०१२३८५०	१११३६२३५	१२२४९८५८.५	१३४७४८४४.३५	५६१८८२८७.८५
खनिज सम्पदा		९२०३५००	१०१२३८५०	१११३६२३५	१२२४९८५८.५	१३४७४८४४.३५	५६१८८२८७.८५
उद्योग		२९४५१२००	३२३९६३२०	३५६३५९५२	३९१९९५४७.२	४३११९५०१.९२	१७९८०२५२१.१
वाणिज्य		९२०३५००	१०१२३८५०	१११३६२३५	१२२४९८५८.५	१३४७४८४४.३५	५६१८८२८७.८५
आपूर्ति		९२०३५००	१०१२३८५०	१११३६२३५	१२२४९८५८.५	१३४७४८४४.३५	५६१८८२८७.८५
पर्यटन		९२०३५००	१०१२३८५०	१११३६२३५	१२२४९८५८.५	१३४७४८४४.३५	५६१८८२८७.८५
सामाजिक विकास		९७४४००००	१०७१८४०००	११७९०२४००	१२९६९२६४०	१४२६६१९०४	५९४८८०९४४
जनसङ्ख्या तथा वसाईसराई		४८७२०००	५३५९२००	५८९५१२०	६४८४६३२	७१३३०९५.२	२९७४४०४७.२
शिक्षा		२१४३६८००	२३५८०४८०	२५९३८५२८	२८५३२३८०.८	३१३८५६१८.८८	१३०८७३८०७.७
स्वास्थ्य तथा पोषण		२१४३६८००	२३५८०४८०	२५९३८५२८	२८५३२३८०.८	३१३८५६१८.८८	१३०८७३८०७.७
पिउने पानी तथा सरसफाइ		१२६६७२००	१३९३३९२०	१५३२७३१२	१६८६००४३.२	१८५४६०४७.५२	७७३३४५२२.७२
युवा तथा खेलकुद		४८७२०००	५३५९२००	५८९५१२०	६४८४६३२	७१३३०९५.२	२९७४४०४७.२
महिला		१४६१६०००	१६०७७६००	१७६८५३६०	१९४५३८९६	२१३९९२८५.६	८९२३२१४१.६
बालबालिका तथा किशोर/किशोरी		५८४६४००	६४३१०४०	७०७४१४४	७७८१५५८.४	८५५९७१४.२४	३५६९२८५६.६४
ज्येष्ठ नागरिक		२९२३२००	३२१५५२०	३५३७०७२	३८९०७७९.२	४२७९८५७.१२	१७८४६४२८.३२
अपाङ्गता		३८९७६००	४२८७३६०	४७१६०९६	५१८७७०५.६	५७०६४७६.१६	२३७९५२३७.७६
सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण		४८७२०००	५३५९२००	५८९५१२०	६४८४६३२	७१३३०९५.२	२९७४४०४७.२
पूर्वाधार क्षेत्र		२०००००००००	२२०००००००	२४२००००००	२६६२०००००	२९२८२००००	१२२१०२००००
ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जा		२४००००००	२६४०००००	२९०४००००	३१९४४०००	३५१३८४००	१४६५२२४००
यातायात पूर्वाधार		४००००००००	४४००००००	४८४०००००	५३२४००००	५८५६४०००	२४४२०४०००
केवलकार, रज्जुमार्ग तथा अन्य यातायात		१४००००००	१५४०००००	१६९४००००	१८६३४०००	२०४९७४००	८५४७१४००

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि पूर्वाधार		३२००००००	३५२०००००	३८७२००००	४२५९२०००	४६८५१२००	१९५३६३२००
प्रादेशिक तथा स्थानीय पूर्वाधार		३००००००००	३३००००००	३६३०००००	३९९३००००	४३९२३०००	१८३१५३०००
विज्ञान तथा प्रविधि		४००००००००	४४००००००	४८४०००००	५३२४००००	५८५६४०००	२४४२०४०००
बस्ती विकास		२००००००००	२२००००००	२४२०००००	२६६२००००	२९२८२०००	१२२१०२०००
लोकतन्त्र र सुशासन		३३१२०००	३६४३२००	४००७५२०	४४०८२७२	४८४९०९९.२	२०२२००९१.२
लोकतन्त्र र सुशासन		२६४९६०	२९१४५६	३२०६०१.६	३५२६६१.७६	३८७९२७.९३६	१६१७६०७.२९६
पालिकाको एकता		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	
सुरक्षा		३९७४४०	४३७१८४	४८०९०२.४	५२८९९२.६४	५८१८९१.९०४	२४२६४१०.९४४
शान्ति र सुव्यवस्था		२३१८४०	२५५०२४	२८०५२६.४	३०८५७९.०४	३३९४३६.९४४	१४१५४०६.३८४
नेतृत्व निर्माण		३३१२००	३६४३२०	४००७५२	४४०८२७.२	४८४९०९.९२	२०२२००९.१२
निर्वाचन प्रणालीमा सुधार		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	१०११००४.५६
मानव अधिकार		२६४९६०	२९१४५६	३२०६०१.६	३५२६६१.७६	३८७९२७.९३६	१६१७६०७.२९६
न्याय प्रणाली		२६४९६०	२९१४५६	३२०६०१.६	३५२६६१.७६	३८७९२७.९३६	१६१७६०७.२९६
सङ्घीय शासन प्रणाली		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	१०११००४.५६
स्थानीय तहको सन्तुलित विकास		३३१२००	३६४३२०	४००७५२	४४०८२७.२	४८४९०९.९२	२०२२००९.१२
प्रशासकीय सुधार		२३१८४०	२५५०२४	२८०५२६.४	३०८५७९.०४	३३९४३६.९४४	१४१५४०६.३८४
वित्तीय सुशासन		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	१०११००४.५६
भ्रष्टाचार निवारण		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	१०११००४.५६
मानव बेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	१०११००४.५६
अन्तरसम्वन्धित विषय		८२८००००	९१०८०००	१००१८८००	११०२०६८०	१२१२२७४८	५०५५०२२८
तथ्याङ्क प्रणाली		१०७६४००	११८४०४०	१३०२४४४	१४३२६८८.४	१५७५९५७.२४	६५७१५२९.६४
गरिबी निवारण		६६२४००	७२८६४०	८०१५०४	८८१६५४.४	९६९८१९.८४	४०४४०१८.२४
श्रम तथा रोजगारी		८२८०००	९१०८००	१००१८८०	११०२०६८	१२१२२७४.८	५०५५०२२.८
मानव संसाधन विकास		९९३६००	१०९२९६०	१२०२२५६	१३२२४८१.६	१४५४७२९.७६	६०६६०२७.३६
अनुसन्धान तथा विकास		६६२४००	७२८६४०	८०१५०४	८८१६५४.४	९६९८१९.८४	४०४४०१८.२४
उद्यमशीलता विकास		८२८०००	९१०८००	१००१८८०	११०२०६८	१२१२२७४.८	५०५५०२२.८
समानता		१६५६००	१८२१६०	२००३७६	२२०४१३.६	२४२४५४.९६	१०११००४.५६

शीर्षक	आधार वर्ष	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौं वर्ष	जम्मा
समावेशीकरण		४१४०००	४५५४००	५००९४०	५५१०३४	६०६१३७.४	२५२७५११.४
सामाजिक सुधार		४१४०००	४५५४००	५००९४०	५५१०३४	६०६१३७.४	२५२७५११.४
सामाजिक सांस्कृतिक विविधता		३३१२००	३६४३२०	४००७५२	४४०८२७.२	४८४९०९.९२	२०२२००९.१२
विपद् व्यवस्थापन		४१४०००	४५५४००	५००९४०	५५१०३४	६०६१३७.४	२५२७५११.४
यातायात		४१४०००	४५५४००	५००९४०	५५१०३४	६०६१३७.४	
जलवायु परिवर्तन		४१४०००	४५५४००	५००९४०	५५१०३४	६०६१३७.४	२५२७५११.४
सामुदायिक साझेदारी र गैरसरकारी संस्थाहरू		६६२४००	७२८६४०	८०१५०४	८८१६५४.४	९६९८१९.८४	४०४४०१८.२४
योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन		१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
योजना तर्जुमा		२५००००	२७५०००	३०२५००	३३२७५०	३६६०२५	१५२६२७५
आयोजना बैङ्क		२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
संस्थागत तथा कार्यान्वयन व्यवस्था		१५००००	१६५०००	१८१५००	१९९६५०	२१९६१५	९१५७६५
तहगत सम्बन्ध तथा अन्तरसरकार समन्वय		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन		३०००००	३३००००	३६३०००	३९९३००	४३९२३०	१८३१५३०

५ वर्षे आवधिक योजनाको आय अनुमान (प्रक्षेपण)

आ. व. २०७६।२०७७ (२०८०।२०८१)

शीर्षक	चालु आ.व. (आधार वर्ष) को वजेट	पहिलो वर्षको आम्दानी अनुमान	दोस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	तेस्रो वर्षको आम्दानी अनुमान	चौथो वर्षको आम्दानी अनुमान	पाँचौं वर्षको आम्दानी अनुमान	जम्मा
कुल आय		६३७७७७३४०	७०१५५५०७४	७७१७१०५८१.४	८४८८८१६३९.५४	९३३७६९८०३.४९	३८९३६९४४३८.४३
सङ्घीय सरकारवाट प्राप्त आय		५१३२१५५४०	५६४५३७०९४	६२०९९०८०३.४	६८३०८९८८३.७	७५१३९८८७२.१	३१३३२३२१९३.२५
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त आय		२९१२६३००	३२०३८९३०	३५२४२८२३	३८७६७१०५.३	४२६४३८१५.८३	१७७८१८९७४.१
अन्य स्रोतवाट प्राप्त आय (दातृ संस्थालगायत)		९५८५५००	१०५४४०५०	११५९८४५५	१२७५८३००.५	१४०३४१३०.५५	५८५२०४३६.०५
जम्मा आन्तरिक आय		८५८५००००	९४४३५०००	१०३८७८५००	११४२६६३५०	१२५६९२९८५	५२४१२२८३५.००
अन्य आन्तरिक आय		३१००००००	३४१०००००	३७५१००००	४१२६१०००	४५३८७१००	१८९२५८१००

आन्तरिक राजस्व		४४९५००००	४९४४५०००	५४३८९५००	५९८२८४५०	६५८११२९५	२७४४२४२४५.००
अचल सम्पत्तिमा लाग्ने कर		१५८००००	१७३८०००	१९११८००	२१०२९८०	२३१३२७८	९६४६०५८
व्यक्तिगत सम्पत्तिमा लाग्ने वार्षिक कर		५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	८०५२५.५	३३५७८०.५
संस्थागत सम्पत्तिमा लाग्ने वार्षिक कर		५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	८०५२५.५	३३५७८०.५
एकीकृत सम्पत्ति कर		७७००००	८४७०००	९३१७००	१०२४८७०	११२७३५७	४७००९२७
भूमिकर/मालपोत		७०००००	७७००००	८४७०००	९३१७००	१०२४८७०	४२७३५७०
खुद सम्पत्तिमा लाग्ने कर		५१००००	५६१०००	६१७१००	६७८८१०	७४६६९१	५१००००
घर बहाल कर		१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	१००००
बहाल विटौरी कर		५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	५०००००
विशेष सेवामा लाग्ने कर		२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
शिक्षा सेवा शुल्क (शैक्षिक संस्था)		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
शिक्षा सेवा शुल्क (वैदेशिक अध्ययन)		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
पूर्वाधार सेवाको उपभोग तथा सवारी साधनमा लाग्ने कुल		११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	१६१०५१०	६७१५६१०
सवारी साधन कर (पटके)		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
पूर्वाधार सेवाको उपयोगमा लाग्ने कर		१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
मनोरञ्जन कर		३१००००	३४१०००	३७५१००	४१२६१०	४५३८७१	१८९२५८१
सिनेमा/डकुमेन्ट्री		१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
विज्ञापन कर		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अन्य मनोरञ्जन कर		२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
व्यवसायले भुक्तानी गर्ने		१०१००००	११११०००	१२२२१००	१३४४३१०	१४७८७४१	६१६६१५१
व्यवसाय रजिस्ट्रेसन		१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
रेडियो/एफ.एम. सञ्चालन		१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
कृषि तथा पशुजन्य कारोबारमा लाग्ने कर		५०३००००	५५३३०००	६०८६३००	६६९४९३०	७३६४४२३	५०३००००
कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर		१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	१००००००
हाड, सिङ, छाला, प्वाँखमा लाग्ने कर		३००००	३३०००	३६३००	३९९३०	४३९२३	३००००
भाडा र रोयल्टी		४००००००	४४०००००	४८४००००	५३२४०००	५८५६४००	४००००००
सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय		०	०	०	०	०	०

प्रशासनिक सेवा शुल्क		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
न्यायिक दस्तुर		३०००००	३३००००	३६३०००	३९९३००	४३९२३०	१८३१५३०
परीक्षा शुल्क		१००००	११०००	१२१००	१३३१०	१४६४१	६१०५१
अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क		२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
दस्तुर		२७०००००	२९७००००	३२६७०००	३५९३७००	३९५३०७०	१६४८३७७०
पार्किङ शुल्क		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
नक्सा पास दस्तुर		१३०००००	१४३००००	१५७३०००	१७३०३००	१९०३३३०	७९३६६३०
सिफारिस दस्तुर		१००००००	११०००००	१२१००००	१३३१०००	१४६४१००	६१०५१००
व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर		२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	२९२८२०	१२२१०२०
नाता प्रमाणित दस्तुर		५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	३०५२५५
अन्य दस्तुर		५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	३०५२५५
दण्ड, जरिवाना र जफत		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अन्य राजस्व		१८१०००००	१९९१००००	२१९०१०००	२४०९११००	२६५००२१०	११०५०२३१०
साना सवारी कर		१०००००	११००००	१२१०००	१३३१००	१४६४१०	६१०५१०
अन्य राजस्व		१८००००००	१९८०००००	२१७८००००	२३९५८०००	२६३५३८००	१०९८९१८००
राजस्व बाँडफाँट		१३८०००००	१५१८००००	१६६९८०००	१८३६७८००	२०२०४५८०	८४२५०३८०
बाँडफाँट भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर		२५०००००	२७५००००	३०२५०००	३३२७५००	३६६०२५०	१५२६२७५०
वन रोयल्टी		५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	३०५२५५०
खानी रोयल्टी		५००००	५५०००	६०५००	६६५५०	७३२०५	३०५२५५
जलस्रोत रोयल्टी		३०००००	३३००००	३६३०००	३९९३००	४३९२३०	१८३१५३०
घर/जग्गा रजिस्ट्रेसन दस्तुर		५२०००००	५७२००००	६२९२०००	६९२१२००	७६१३३२०	३१७४६५२०
अन्य बाँडफाँट हुने राजस्व		५२५००००	५७७५०००	६३५२५००	६९८७७५०	७६८६५२५	३२०५१७७५
अन्य आय		३१००००००	३४१०००००	३७५१००००	४१२६१०००	४५३८७१००	३१००००००
साविक स्थानीय निकायबाट हस्तान्तरण भई प्राप्त रकम		०	०	०	०	०	०
बेरुजु रकम		०	०	०	०	०	०
गत वर्षको नगद मौज्दात		३१००००००	३४१०००००	३७५१००००	४१२६१०००	४५३८७१००	३१००००००
सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान		५१३२१५५४०	५६४५३७०९४	६२०९९०८०३.४	६८३०८९८८३.७	७५१३९८८७२.१	३१३३२३२१९३

वित्तीय समानीकरण अनुदान		१३३९०००००	१४७२९००००	१६२०१९०००	१७८२२०९००	१९६०४२९९०	८१७४७२८९०
ससर्त अनुदान		१६९८६९५४०	१८६८५६४९४	२०५५४२१४३.४	२२६०९६३५७.७	२४८७०५९९३.५	१०३७०७०५२९
राजस्व बाँडफाँट		१२०१०००००	१३२११००००	१४५३२१०००	१५९८५३१००	१७५८३८४१०	७३३२२२५१०
विशेष अनुदान र समपुरक अनुदान		२१७८००००	२३९५८०००	२६३५३८००	२८९८९१८०	३१८८८०९८	१३२९६९०७८
सामाजिक सुरक्षा		६६०६६०००	७२६७२६००	७९९३९८६०	८७९३३८४६	९६७२७२३०.६	४०३३३९५३६.६
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान		२९१२६३००	३२०३८९३०	३५२४२८२३	३८७६७१०५.३	४२६४३८१५.८३	१७७८१८९७४.१
न्यूनतम अनुदान		१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	२२५४७१४	९४०१८५४
वित्तीय समानीकरण अनुदान		७४१७०००	८१५८७००	८९७४५७०	९८७२०२७	१०८५९२२९.७	४५२८१५२६.७
सवारी साधन करबाट प्राप्त राजस्व		७५७००००	८३२७०००	९१५९७००	१००७५६७०	११०८३२३७	४६२१५६०७
समपुरक अनुदान		०	०	०	०	०	०
विशेष अनुदान (थप अनुदान)		१२५९९३००	१३८५९२३०	१५२४५१५३	१६७६९६६८.३	१८४४६६३५.१३	७६९११९८६.४३
अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदान		४४००००	४८४०००	५३२४००	५८५६४०	६४४२०४	२६८६२४४
ससर्त अनुदान		४४००००	४८४०००	५३२४००	५८५६४०	६४४२०४	२६८६२४४
समपूरक अनुदान		०	०	०	०	०	०
विशेष अनुदान		०	०	०	०	०	०
जनसहभागिता		९९०००००	१०८९००००	११९७९०००	१३१७६९००	१४४९४५९०	६०४४०४९०
नगद सहभागिता		९९०००००	१०८९००००	११९७९०००	१३१७६९००	१४४९४५९०	६०४४०४९०
श्रम तथा बस्तुगत सहभागिता		०	०	०	०	०	०
विभिन्न विकास साझेदार तथा दातृनिकायवाट प्राप्त सहयोग		९१४५५००	१००६००५०	११०६६०५५	१२१७२६६०.५	१३३८९९२६.५५	५५८३४१९२.०५
सडक बोर्ड		३३०००००	३६३००००	३९९३०००	४३९२३००	४८३१५३०	२०१४६८३०
गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम		४३४५००	४७७९५०	५२५७४५	५७८३१९.५	६३६१५१.४५	२६५२६६५.९५
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम		५५००००	६०५०००	६६५५००	७३२०५०	८०५२५५	३३५७८०५
स्थानीय स्वायत्त शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम		१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	२२५४७१४	९४०१८५४
समावेशी विकास कार्यक्रम		१४०००००	१५४००००	१६९४०००	१८६३४००	२०४९७४०	८५४७१४०
कृषि सेवा विकास कार्यक्रम		०	०	०	०	०	०
बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम		१९२१०००	२११३१००	२३२४४१०	२५५६८५१	२८१२५३६.१	११७२७८९७.१

Government Offices at Belaka Municipality

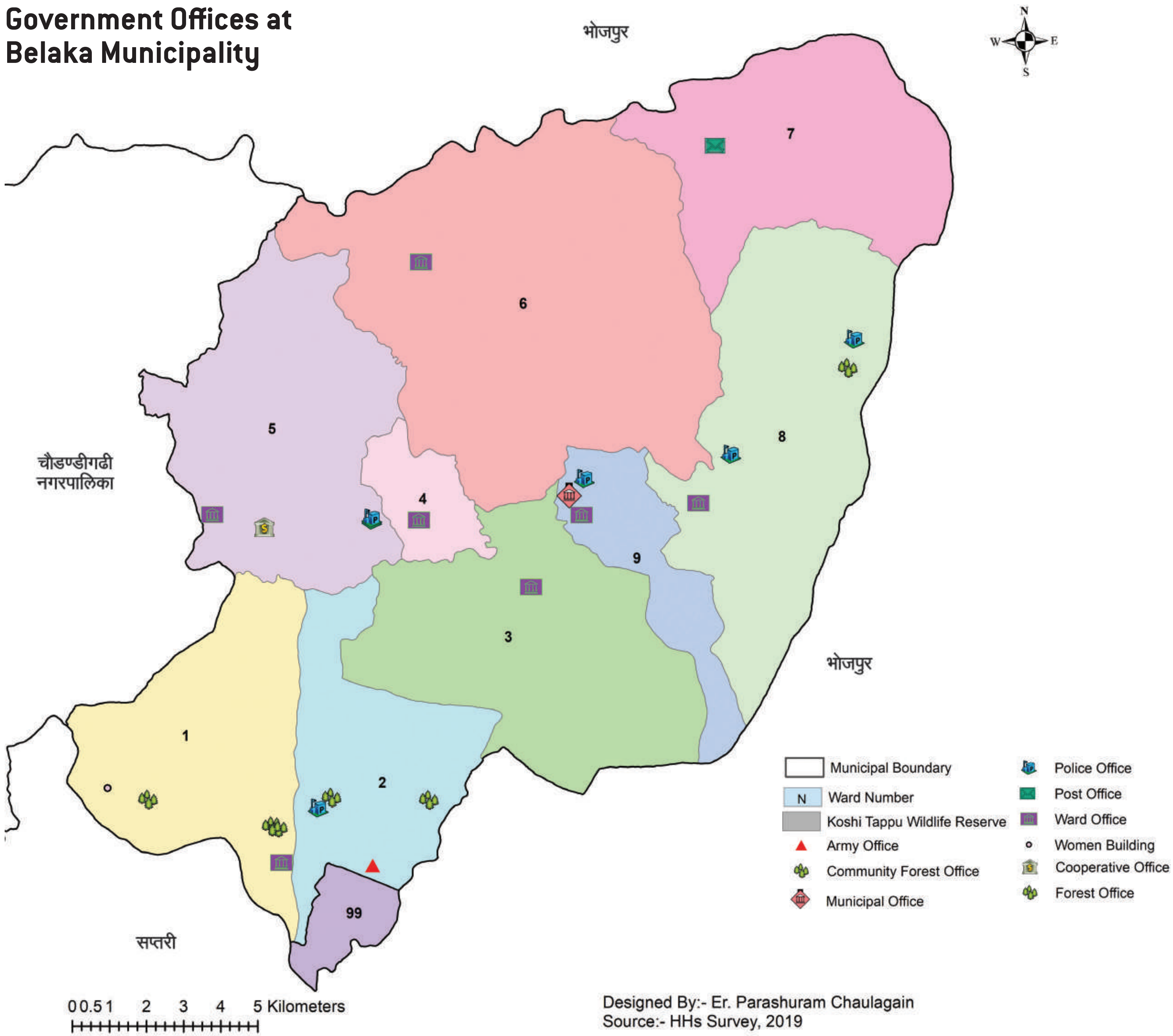

Designed By:- Er. Parashuram Chaulagain
Source:- HHs Survey, 2019